The Mahabharata of Vyasa

(Proză tradusă în română)

VIRATA PARVA

(Book 4)

Kisari Mohan Ganguli

Mahabharata

lui

Vyasa

Cartea 4 - Virata Parva

Tradusă în română după textul englez
a lui

Kisari Mohan Ganguli

[1883-1896]

NOTIFICARE DE ATRIBUIRE

Scanat la sacred-texts.com, 2004. Corectat de John Bruno Hare, octombrie 2004. Acest text este în domeniul public. Aceste fișiere pot fi utilizate în orice scop necomercial, cu condiția ca această notificare de atribuire să fie lăsată intactă.

CUPRINS

Introducere

Pandava-Pravesa Parva (secțiunile 1 – 12)
Samayapalana Parva (secţiunea 13)
Kichaka-badha Parva (secțiunile 14 - 25)
Go-harana Parva (secțiunile 26 - 72)

INTRODUCERE

Pandavii trebuie să petreacă al treisprezecelea an deghizaţi şi ascunşi. Ei decid să facă acest lucru în regatul Virata, iar această *parva* este numită după acesta. **Virata** este numele propriu, în timp ce **Vairata** este adjectivul. La sfârşitul *Aranyaka (Vana) Parva*, focul unui brahman a fost furat de un cerb, iar Pandavii l-au urmărit pe cerb. Această secţiune începe de acolo. În deghizări individuale, Pandavii şi Droupadi ajung la curtea regelui Virata şi sunt acceptaţi de acesta. Yudhishthira devine Kanka, Bhima devine Vallava, Arjuna devine Brihannala, Nakula devine Granthika, Sahadeva devine Tantipala, iar Droupadi devine Sairandhri.

Pandava-Pravesa Parva

SECȚIUNEA I

OM! După ce ne-am închinat lui Narayana şi lui Nara, cei mai înălţaţi dintre bărbaţi, precum şi zeiţei Saraswati, trebuie rostit cuvântul *Jaya*.

Janamejaya a spus: Cum şi-au petrecut străbunii mei, chinuiţi de teama lui Duryodhana, zilele lor fără să fie descoperiţi în oraşul Virata? Şi, O, Brahman, cum a petrecut zilele sale fără a fi recunoscută binecuvântata Draupadi, lovită de necaz, devotată stăpânilor ei şi adorând mereu Zeitatea[1]?

Vaisampayana a spus: Ascultă, O, stăpân al oamenilor, cum au petrecut străbunii tăi perioada de necunoaştere în oraşul Virata. Obţinând astfel binecuvântări de la zeul Justiţiei, cel mai bun dintre oamenii virtuoşi, Yudhishthira, s-a întors la azil şi le-a povestit brahmanilor tot ce se întâmplase. Şi după ce le-a povestit totul, Yudhishthira i-a înapoiat brahmanului regenerat, care îl urmase, toiagul de amestecat şi beţele de foc pe care le pierduse. Şi, O, Bharata, fiul zeului Justiţiei, regele Yudhishthira, cu sufletul înalt, i-a chemat pe toţi fraţii săi mai mici şi le-a spus: „Exilaţi din regatul nostru, am petrecut douăsprezece ani. Al treisprezecelea an, greu de trăit, a sosit acum. Alege, O, Arjuna, fiul lui Kunti, un loc unde să ne petrecem zilele fără a fi descoperiţi de duşmanii noştri.”

Arjuna a răspuns: Chiar şi datorită binecuvântării lui Dharma, noi, O, stăpâne al oamenilor, vom călători fără a fi descoperiţi de oameni. Totuşi, pentru a avea un loc de şedere, voi menţiona câteva locuri care sunt atât încântătoare, cât şi izolate. Alege unul dintre ele. În jurul regatului Kurus se află multe ţări frumoase şi bogate în grâu, precum Panchala, Chedi, Matsya, Surasena, Pattachchara, Dasarna, Navarashtra, Malla, Salva, Yugandhara, Saurashtra, Avanti şi spaţioasa Kuntirashtra. Pe care dintre acestea, O, rege, o vei alege şi unde, O, cel mai important dintre monarhi, vom petrece acest an?

Yudhishthira a spus: O, voi, cei cu braţe puternice, aşa este. Ceea ce a spus adorabilul Domn al tuturor creaturilor trebuie să se împlinească. Cu siguranţă, după ce ne vom consulta, trebuie să alegem o regiune încântătoare, de bun augur şi plăcută pentru locuinţa noastră, unde să putem trăi fără teamă. Bătrânul Virata, regele Matsyas, este virtuos, puternic şi caritabil, şi este iubit de toţi. De asemenea, el este ataşat de Pandavas. Chiar şi în oraşul Virata, O, copilule, vom petrece acest an, O, Bharata, intrând în serviciul său. Spuneţi-mi, voi, fii ai neamului Kuru, în ce calitate vă veţi prezenta în faţa regelui Matsyas!

Arjuna a spus: O, zeu printre oameni, ce slujbă vei accepta în regatul lui Virata? O, tu, cel drept, în ce calitate vei locui în oraşul Virata? Eşti blând, caritabil, modest, virtuos şi ferm în promisiuni. Ce vei face, O, rege, afectat cum eşti de calamitate? Un rege este calificat să suporte necazurile ca o persoană obişnuită. Cum vei depăşi această mare calamitate care te-a lovit?

Yudhishthira a răspuns: Voi, fii ai neamului Kuru, voi, tauri printre oameni, ascultaţi ce voi face când mă voi prezenta în faţa regelui Virata. Prezentându-mă ca un brahman pe nume Kanka, priceput la zaruri şi pasionat de jocuri, voi deveni curtean al acelui rege cu suflet înalt. Şi mutând pe tablă de şah frumoşi pioni din fildeş, de culoare albastră, galbenă, roşie şi albă, aruncând zaruri negre şi roşii, îl voi distra pe rege împreună cu curtenii şi prietenii săi. Şi în timp ce voi continua să-l încânt astfel pe rege, nimeni nu va reuşi să mă descopere. Şi dacă monarhul mă va întreba, voi spune: „*În trecut, am fost prietenul apropiat al lui Yudhishthira*”. Vă spun că astfel îmi voi petrece zilele (în oraşul Virata). Ce funcţie vei îndeplini, O, Vrikodara, în oraşul Virata?

---

1 *Brahma Vadini*—Nilakantha explică acest lucru ca fiind *Krishna-kirtanasila*.

SECȚIUNEA II

Bhima a spus: Intenționez să mă prezint în fața domnului Virata ca bucătar cu numele de Vallabha. Sunt priceput în arta culinară și voi pregăti *curry* pentru rege, depășind toți bucătarii pricepuți care i-au pregătit până acum mâncarea, și voi mulțumi monarhul. Și voi căra încărcături grele de lemne. Și văzând această ispravă măreață, monarhul va fi mulțumit. Și, O, Bharata, văzând aceste fapte supraomenești ale mele, servitorii casei regale mă vor onora ca pe un rege. Și voi avea control deplin asupra tuturor felurilor de mâncare și băuturi. Și, dacă mi se va porunci să supun elefanți puternici și tauri puternici, voi face cum mi se va porunci. Și dacă vreun luptător va lupta cu mine în arenă, îi voi învinge și astfel îl voi distra pe monarh. Dar nu voi lua viața niciunuia dintre ei. Îi voi doborî doar în așa fel încât să nu fie uciși. Și când voi fi întrebat despre trecutul meu, voi spune că: „*În trecut, am fost luptător și bucătar al lui Yudhishthira*. Astfel mă voi întreține, O, rege."

Yudhishthira a spus: Și ce funcție va îndeplini acel puternic descendent al Kurus, Dhananjaya, fiul lui Kunti, cel mai de seamă dintre oameni, cu brațe lungi, invincibil în luptă, și în fața căruia, în timp ce se afla cu Krishna, divinul Agni însuși, dorind să consume pădurea Khandava, apăruse anterior sub înfățișarea unui Brahmana? Ce funcție va îndeplini cel mai bun dintre războinici, Arjuna, care s-a dus în acea pădure și l-a mulțumit pe Agni, învingând într-un singur car și ucigând uriașii Nagas și Rakshasas, și care s-a căsătorit cu sora lui Vasuki însuși, regele Nagas? Așa cum soarele este cel mai important dintre toate corpurile care dau căldură, așa cum brahmanul este cel mai bun dintre toate bipedele, așa cum cobra este cea mai importantă dintre toți șerpii, așa cum focul este primul dintre toate lucrurile care posedă energie, așa cum fulgerul este cea mai importantă dintre toate armele, așa cum taurul cu cocoașă este cel mai important dintre toate animalele din rasa bovină, așa cum oceanul este cel mai important dintre toate întinderile de apă, așa cum norii încărcați cu ploaie sunt cei mai importanți dintre toți norii, așa cum Ananta este primul dintre toți Nagas, așa cum Airavata este cel mai important dintre toți elefanții, așa cum fiul este cel mai important dintre toate obiectele iubite și, în cele din urmă, așa cum soția este cea mai bună dintre toate prietenele, așa, O Vrikodara, este tânărul Gudakesa, cel mai important dintre toți arcașii. Și, O, Bharata, ce funcție va îndeplini Vibhatsu, cel care mânuiește *Gandiva*, al cărui car este tras de cai albi și care nu este inferior lui Indra sau Vasudeva Însuși? Ce funcție va îndeplini Arjuna, care, locuind timp de cinci ani în lăcașul zeului cu o mie de ochi (Indra), strălucind în splendoarea cerească, a dobândit prin propria energie știința armelor supraomenești cu toate armele cerești și pe care îl consider al zecelea Rudra, al treisprezecelea Aditya, al nouălea Vasu și al zecelea Graha, ale cărui brațe, simetrice și lungi, au pielea întărită de loviturile constante ale coardei arcului și cicatrici care seamănă cu cele de pe cocoașele taurilor, acel războinic de seamă care este ca Himavat printre munți, oceanul printre întinderi de apă, Sakra printre cei cerești, Havya-vaha (focul) printre Vasus, tigrul printre animale și Garuda printre triburile înaripate!

Arjuna a răspuns: O, stăpân al Pământului, mă voi declara ca fiind de sex neutru. O, monarhule, este într-adevăr dificil să ascund urmele lăsate de coarda arcului pe brațele mele. Cu toate acestea, îmi voi acoperi ambele brațe cicatrizate cu brățări. Purtând inele strălucitoare la urechi și brățări din cochilie la încheieturi și lăsând o împletitură să-mi atârne pe cap, O, rege, voi apărea ca fiind de sexul al treilea, cu numele Brihannala. Și trăind ca femeie, voi distra (întotdeauna) regele și locuitorii apartamentelor interioare recitând povești. Și, O, rege, voi învăța și femeile din palatul lui Virata să cânte și să danseze în moduri încântătoare și să cânte la diverse instrumente muzicale. Și voi recita, de asemenea, diverse fapte excelente ale oamenilor și astfel mă voi ascunde, O, fiu al lui Kunti, prefăcându-mă că sunt altcineva. Și, O, Bharata, dacă regele va întreba, *voi spune că am trăit ca servitoare a lui Draupadi în palatul lui Yudhishthira*. Și, O, cel mai mare dintre regi, ascunzându-mă în acest fel, așa cum focul este ascuns de cenușă, îmi voi petrece zilele plăcut în palatul lui Virata.

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, Arjuna, cel mai bun dintre oameni și cel mai virtuos dintre oameni, a tăcut. Apoi, rudele s-au adresat unui alt frate al său.[2]

SECȚIUNEA III

Yudhishthira spuse: Blând, cu o prezență grațioasă și merituos de tot luxul pe care îl ai, ce funcție vei îndeplini, O, eroic Nakula, în timp ce vei trăi în domnia acelui rege? Spune-mi totul despre asta!

Nakula a spus: Sub numele de Granthika, voi deveni îngrijitorul cailor regelui Virata. Am cunoștințe aprofundate (despre această muncă) și sunt priceput în îngrijirea cailor. În plus, sarcina îmi este pe plac și am mari abilități în dresarea și îngrijirea cailor; iar caii îmi sunt la fel de dragi ca și ție, O, rege al Kurus. În mâinile mele, chiar și mânjii și iepele devin docili; aceștia nu devin niciodată răi când poartă un călăreț sau trag o căruță.[3] Și celor din orașul Virata care mă vor întreba, eu le voi spune, O, taur al neamului Bharata: „*În trecut, am fost angajat de Yudhishthira să am grijă de caii lui*.” Astfel deghizat, O, rege, îmi voi petrece zilele în mod plăcut în orașul Virata. Nimeni nu va putea să mă descopere, deoarece îl voi mulțumi astfel pe monarh![4]

Yudhishthira a spus: Cum te vei comporta, O, Sahadeva, în fața acelui rege? Și ce vei face, O, copilule, pentru a trăi deghizat?

Sahadeva a răspuns: Voi deveni păstor al vacilor regelui Virata. Sunt priceput în mulsul vacilor și în cunoașterea istoriei lor, precum și în îmblânzirea sălbăticiei lor. Sub numele de Tantripal, îmi voi îndeplini îndatoririle cu pricepere. Lasă febra inimii tale să se risipească. În trecut, eram angajat frecvent să am grijă de vacile tale și, O, stăpâne al pământului, am cunoștințe speciale despre această muncă. Și, O, monarhule, cunosc bine natura vacilor, precum și semnele lor de bun augur și alte aspecte legate de ele. Pot, de asemenea, să disting taurii cu semne de bun augur, al căror miros al urinei poate face chiar și o femeie stearpă să nască un copil. Așa voi trăi și mă voi bucura întotdeauna de o astfel de muncă. Într-adevăr, nimeni nu mă va putea recunoaște și, în plus, îl voi mulțumi pe monarh.

Yudhishthira a spus: Aceasta este soția noastră iubită, mai dragă nouă decât viețile noastre. Cu adevărat, ea merită să fie prețuită de noi ca o mamă și considerată ca o soră mai mare. Nefiind familiarizată cu niciun fel de muncă femeiască, ce sarcină va îndeplini Krishna, fiica lui Drupada? Delicată și tânără, ea este o prințesă de mare renume. Devotată stăpânilor ei și extrem de virtuoasă, cum va trăi? De la naștere, ea s-a bucurat doar de ghirlande și parfumuri, ornamente și haine scumpe.

Draupadi a răspuns: Există o categorie de persoane numite *Sairindhris*,[5] care intră în serviciul altora. Alte femei (respectabile) nu fac acest lucru. Există câteva persoane din această categorie. Mă voi da drept o Sairindhris pricepută în arta coafării. Și, O, Bharata, când voi fi întrebată de rege, *voi spune că am servit ca servitoare a lui Draupadi în casa lui Yudhishthira*. Astfel îmi voi petrece zilele deghizată. Și o voi servi pe faimoasa Sudeshna, soția regelui. Cu siguranță, odată ce mă va avea, mă va prețui (cum se cuvine). Nu te întrista atât, O, rege.”

Yudhishthira a spus: O, Krishna, vorbești bine. Dar, O, frumoasă fată, te-ai născut într-o familie respectabilă. Castă cum ești și mereu angajată în respectarea jurămintelor virtuoase, tu nu

---

2 Acest discurs al lui Vaisampayana nu este inclus în unele texte din secțiunea a doua. Cu toate acestea, includerea lui în secțiunea a treia este în mod evident o greșeală.

3 Sloka care începe cu *Adushta* și se termină cu *ratheshu cha* nu apare în texte, cu excepția celor din Bengal.

4 Aici se observă o diferență de interpretare. Sensul, însă, este același.

5 O artizană independentă care lucrează în casa altei persoane. — Wilson

știi ce este păcatul. Poartă-te, așadar, în așa fel încât oamenii păcătoși cu inimi rele să nu se bucure privindu-te.

SECȚIUNEA IV

Yudhishthira a spus: Ați spus deja ce funcții veți îndeplini fiecare. Și eu, în măsura în care mi-am dat seama, am spus ce funcție voi îndeplini. Preotul nostru, însoțit de vizitii și bucătari, să se ducă la reședința lui Drupada și să întrețină acolo focurile noastre *Agnihotra*. Iar Indrasena și ceilalți, luând cu ei carele goale, să se îndrepte repede spre Dwaravati. Aceasta este dorința mea. Și toate servitoarele lui Draupadi să meargă la Panchalas, împreună cu vizitii și bucătarii noștri. Și toate să spună: „*Nu știm unde au plecat Pandavii, lăsându-ne la lacul Dwaitavana*".

Vaisampayana a spus: După ce s-au sfătuit între ei și și-au împărtășit sarcinile pe care le vor îndeplini, Pandavii au cerut sfatul lui Dhaumya. Iar Dhaumya le-a dat sfatul următor, spunând: „O, fii ai lui Pandu, aranjamentele pe care le-ați făcut în privința brahmanilor, a prietenilor voștri, a carelor, a armelor și a focurilor (sacre) sunt excelente. Dar se cuvine, O, Yudhishthira, și în special Arjuna, să luați măsuri pentru protecția lui Draupadi. Voi, regilor, cunoașteți bine caracterul oamenilor. Cu toate acestea, oricare ar fi cunoștințele voastre, prietenilor li se poate permite, din afecțiune, să repete ceea ce este deja cunoscut. Chiar și acest lucru este subordonat intereselor eterne ale virtuții, plăcerii și profitului. Prin urmare, vă voi spune ceva. Ascultați-mă. Din păcate, este dificil să locuiți cu un rege. Vă voi spune, prinți, cum puteți locui în casa regală, evitând orice greșeală. Voi, Kauravas, în mod onorabil sau nu, va trebui să petreceți acest an în palatul regelui, fără a fi descoperiți de cei care vă cunosc. Apoi, în al paisprezecelea an, veți trăi fericiți. O, fiu al lui Pandu, în această lume, acel protector și îngrijitor al tuturor ființelor, regele, care este o zeitate întruchipată, este ca un mare foc sfințit cu toate *mantrele*.[6] Omul trebuie să se prezinte în fața regelui, după ce a obținut permisiunea acestuia la poartă. Nimeni nu trebuie să păstreze contactul cu secretele regale. Nici nu trebuie să dorești un loc pe care altcineva îl poate râvni. Cel care nu se consideră favorit și nu ocupă trăsura, carul, scaunul, vehiculul sau elefantul (regelui) este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Cel care nu stă pe un scaun a cărui ocupare este calculată să alarmeze mințile oamenilor răuvoitori este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Nimeni nu trebuie să ofere sfaturi fără să i se ceară (unui rege). Aducând omagiu regelui la momentul potrivit, cineva ar trebui să stea în tăcere și cu respect lângă rege, pentru că regii se supără pe cei care vorbesc mult și pe consilierii care aduc rușine. O persoană înțeleaptă nu ar trebui să se împrietenească cu soția regelui, nici cu locuitorii apartamentelor interioare, nici cu cei care sunt obiectul nemulțumirii regale. Cineva din anturajul regelui ar trebui să facă chiar și cele mai neînsemnate lucruri cu știrea regelui. Comportându-se astfel cu un suveran, nu se va ajunge la niciun rău. Chiar dacă o persoană ajunge în cea mai înaltă funcție, ar trebui, atâta timp cât nu i se cere sau nu i se poruncește, să se considere orb din naștere, având în vedere demnitatea regelui, pentru că, O, reprimatori ai dușmanilor, conducătorii oamenilor nu iartă nici măcar pe fiii, nepoții și frații lor când aceștia le lezează demnitatea. Regii trebuie serviți cu respect și grijă, la fel ca Agni și alți zei; iar cel care este neloial suveranului său va fi cu siguranță distrus de acesta. Renunțând la mânie, mândrie și neglijență, un om trebuie să urmeze calea indicată de monarh. După ce a deliberat cu atenție asupra tuturor lucrurilor, o persoană ar trebui să prezinte regelui acele subiecte care sunt atât profitabile, cât și plăcute; dar dacă un subiect este profitabil fără a fi plăcut, el ar trebui totuși să-l comunice, în ciuda caracterului său neplăcut. Se cuvine ca un om să fie bine dispus față de rege în toate interesele sale și să nu se lase pradă unor discursuri neplăcute și inutile. Gândindu-se mereu că nu este plăcut de rege, omul trebuie să alunge neglijența și să se concentreze pe a face ceea ce este plăcut și avantajos pentru rege. Cel care nu se abate de la locul său, cel care nu este prietenos cu cei ostili regelui, cel care nu se străduiește să-i facă rău regelui, este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Un om învățat ar trebui să stea fie la dreapta, fie la stânga regelui; el nu ar trebui să stea în spatele lui, deoarece acela este locul destinat gărzilor înarmate, iar a sta în fața lui este

6 O parte din textul bengalez și *Sarvastramaya* pentru *Sarvamantramaya*. Primul este evident incorect.

întotdeauna interzis. Când regele este ocupat cu ceva (în ceea ce privește servitorii săi), nimeni nu trebuie să se impună cu zel în fața celorlalți, pentru că, chiar dacă cel nedreptățit este foarte sărac, un astfel de comportament ar fi totuși de neiertat.[7] Nimeni nu trebuie să dezvăluie altora minciunile pe care le-ar fi spus regele, întrucât regele poartă pică celor care îi raportează falsurile. Regii îi ignoră întotdeauna pe cei care se consideră învățați. Nimeni nu ar trebui să fie mândru gândindu-se: «Sunt curajos» sau «Sunt inteligent», ci o persoană obține bunăvoința regelui și se bucură de lucrurile bune ale vieții comportându-se în conformitate cu dorințele regelui. Și, O, Bharata, obținând lucruri plăcute și bogăție, care este atât de greu de dobândit, o persoană ar trebui să facă întotdeauna ceea ce este profitabil și plăcut pentru rege. Ce om respectat de cei înțelepți ar putea măcar să se gândească să facă rău cuiva a cărui mânie este un mare impediment și a cărui favoare produce roade puternice? Nimeni nu ar trebui să-și mişte buzele, brațele și coapsele în fața regelui. O persoană ar trebui să vorbească și să scuipe în fața regelui doar cu blândețe. Chiar și în prezența unor obiecte ridicole, un om nu ar trebui să izbucnească în râsete zgomotoase, ca un maniac; nici nu ar trebui să arate o seriozitate (nerezonabilă) prin a se stăpâni la maximum. Omul trebuie să zâmbească modest, pentru a-și arăta interesul (față de ceea ce are în față). Cel care este mereu atent la bunăstarea regelui și nu se bucură de recompense și nu se întristează din cauza dizgrației este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Curteanul învățat, care îi mulțumește mereu pe rege și pe fiul său cu discursuri plăcute, reușește să locuiască într-o casă regală ca favorit. Curteanul favorit care, după ce a pierdut favoarea regală din motive întemeiate, nu vorbește de rău despre rege, își recâștigă prosperitatea. Omul care slujește regelui sau trăiește în domeniile sale, dacă este înțelept, ar trebui să vorbească în lauda regelui, atât în prezența sa, cât și în absența sa. Curteanul care încearcă să-și atingă scopul folosind forța asupra regelui, nu-și poate păstra locul mult timp și riscă, de asemenea, moartea. Nimeni nu ar trebui, din interes personal, să comunice cu dușmanii regelui.[8] Nici nu ar trebui să se distingă deasupra regelui în chestiuni care necesită abilități și talente. Cel care este mereu vesel și puternic, curajos și sincer, blând și cu simțurile stăpânite, și care își urmează stăpânul ca umbra sa, este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Cel care, fiind însărcinat cu o sarcină, se prezintă și spune: «Voi face asta», este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Cel care, atunci când i se încredințează o sarcină, fie în cadrul domniei regelui, fie în afara acesteia, nu se teme niciodată să o îndeplinească, este singurul potrivit să locuiască într-o casă regală. Cel care, trăind departe de casa sa, nu-și amintește de cei dragi și care îndură (prezentul) nefericire în așteptarea (viitoare) fericire, este singurul demn să locuiască într-o casă regală. Nu trebuie să te îmbraci ca regele, nu trebuie să râzi în prezența regelui și nu trebuie să dezvălui secretele regale. Acționând astfel, poți câștiga favoarea regală. Când ți se încredințează o sarcină, nu trebuie să accepți mită, deoarece astfel te expui riscului de a fi înlănțuit sau omorât. Robele, podoabele, carele și alte lucruri pe care regele ar putea fi mulțumit să le ofere trebuie folosite întotdeauna, pentru că astfel se câștigă favoarea regală. Copii, controlați-vă mințile și petreceți acest an, fii ai lui Pandu, comportându-vă în acest fel. Recâștigându-vă propriul regat, veți putea trăi după cum doriți."

Yudhishthira a spus: Ne-ai învățat bine. Fii binecuvântat. Nimeni nu ne-ar fi putut spune asta, în afară de mama noastră Kunti și de Vidura, cel de mare înțelepciune. Se cuvine să faci tot ce este necesar acum pentru plecarea noastră și pentru a ne permite să trecem cu bine prin această nenorocire, precum și pentru victoria noastră asupra dușmanului.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de Yudhishthira, Dhaumya, cel mai bun dintre brahmani, a îndeplinit, conform rânduielii, ritualurile prescrise pentru plecare. Și aprinzând focurile,

---

7 Acesta este un *sloka* foarte dificil. Nilakantha adoptă varianta *Sanjayet*. Ediţiile din Bengal conţin varianta *Sanjapet*. Dacă aceasta din urmă este varianta corectă, sensul ar fi: „Nimeni să nu vorbească despre ceea ce se întâmplă în prezența regelui. Chiar și cei săraci consideră acest lucru o greșeală gravă". Sensul evident este că evenimentele legate de un rege la care se asistă nu trebuie divulgate. Chiar și cei lipsiți de putere consideră că divulgarea a ceea ce se întâmplă în legătură cu ei este o insultă și, prin urmare, de neiertat.

8 Ediţiile din Bengal citesc *Rajna* în cazul instrumental. Urmând un text manuscris al unui pandit pe care îl cunosc, citesc *Rajnas* în genitiv.

el a oferit, cu *mantre*, ofrande pe ele pentru prosperitatea și succesul Pandavilor, precum și pentru recucerirea întregii lumi. Și înconjurând focurile și brahmanii cu bogăție ascetică, cei șase au pornit la drum, punându-l pe Yajnaseni în fruntea lor. Și când acei eroi au plecat, Dhaumya, cel mai bun dintre asceți, luând focurile sacre, a pornit spre Panchalas. Iar Indrasena și ceilalți deja menționați s-au dus la Yadavas și, îngrijind caii și carele Pandavilor, și-au petrecut timpul fericiți și în intimitate.

SECȚIUNEA V

Vaisampayana a spus: Cu săbiile la centură, echipați cu protecții pentru degete din piele de iguană și cu diverse arme, acei eroi au pornit în direcția râului Yamuna. Și acei arcași dornici să-și recupereze (rapid) regatul, care până atunci trăiau în dealuri inaccesibile și fortărețe din pădure, au pus capăt vieții lor din pădure și s-au îndreptat spre malul sudic al râului. Iar acei războinici puternici, înzestrați cu o mare forță și care până atunci duceau o viață de vânători, ucigând căprioarele din pădure, au trecut prin Yakrilloma și Surasena, lăsând în urmă, pe dreapta, țara Panchalas, și pe stânga, cea a Dasarnas. Iar acei arcași, cu chipul palid, purtând barbă și echipați cu săbii, au intrat în teritoriile lui Matsya, părăsind pădurea și dându-se drept vânători. Și, ajungând în acea țară, Krishna s-a adresat lui Yudhishthira, spunând: „Vedem aici poteci și diverse câmpuri. Din aceasta reiese că metropola lui Virata este încă la distanță. Să petrecem aici ce a mai rămas din noapte, căci oboseala mea este mare”.

Yudhishthira a răspuns: O, Dhananjaya din neamul Bharata, ia-o pe Panchali și poart-o. Imediat ce ieșim din această pădure, ajungem în oraș.

Vaisampayana a continuat: Atunci, ca un conducător al unei turme de elefanți, Arjuna a luat-o repede pe Draupadi și, ajungând în apropierea orașului, a lăsat-o jos. Și, ajungând în oraș, fiul lui Ruru (Yudhishthira) s-a adresat lui Arjuna, spunând: „Unde să depunem armele înainte de a intra în oraș? Dacă, O, copilule, intrăm cu armele la noi, vom trezi cu siguranță alarma cetățenilor. Mai mult, arcul formidabil, *Gandiva*, este cunoscut de toți oamenii, astfel încât oamenii ne vor recunoaște fără îndoială în curând. Și dacă chiar și unul dintre noi este descoperit, va trebui, conform promisiunii, să petrecem încă doisprezece ani în pădure.

Arjuna a spus: Lângă cimitirul de acolo și lângă vârful inaccesibil se află un copac Sami puternic, cu ramuri gigantice și greu de urcat. Nu cred că există vreun om, O, fiu al lui Pandu, care să ne vadă depozitând armele în acel loc. Copacul se află în mijlocul unei păduri izolate, plină de animale sălbatice și șerpi, și este în vecinătatea unui cimitir sumbru. După ce ne ascundem armele în copacul Sami, O, Bharata, să mergem în oraș și să trăim acolo, fără griji!

Vaisampayana a continuat: După ce taurul din neamul Bharata i-a vorbit astfel regelui Yudhishthira cel drept, Arjuna s-a pregătit să depună armele (pe copac). Iar acel taur dintre Kuruși a slăbit apoi coarda marelui și temutului *Gandiva*, care producea mereu un sunet tunător și distrugea întotdeauna oștile inamice și cu care el cucerise, într-un singur car, zei și oameni și Nagas și provincii înfloritoare. Iar războinicul Yudhishthira, acel înfrângător al dușmanilor, a desfăcut coarda nepieritoare a arcului cu care apărase câmpul de luptă de la Kurukshstra. Iar ilustrul Bhimasena a desfăcut arcul cu ajutorul căruia cel fără păcat îi învinsese în luptă pe Panchali și pe stăpânul Sindhu și cu care, în timpul carierei sale de cuceriri, se opusese singur nenumăraților dușmani, iar auzind sunetul său, care era ca un tunet sau ca o prăbușire a unui munte, dușmanii fugeau întotdeauna (în panică) de pe câmpul de luptă. Iar acel fiu al lui Pandu, cu tenul arămiu și vorbirea blândă, care este înzestrat cu mare vitejie pe câmpul de luptă și este numit Nakula datorită frumuseții sale fără precedent în familie, a desfăcut apoi coarda arcului cu care cucerise toate regiunile din vest. Și eroicul Sahadeva, de asemenea, cu o fire blândă, a unit apoi coarda arcului cu care subjugase țările din sud. Și, împreună cu arcurile lor, au adunat săbiile lor lungi și strălucitoare, tolbele lor prețioase

și săgeţile lor ascuţite ca briciurile. Şi Nakula s-a urcat în copac şi a depozitat pe el arcurile şi celelalte arme. Şi le-a legat bine de acele părţi ale copacului pe care le considera rezistente şi unde ploaia nu putea pătrunde. Şi Pandava au atârnat un cadavru (în copac), ştiind că oamenii care vor simţi mirosul cadavrului vor spune: „*Sigur, aici este un cadavru*” şi vor evita copacul de la distanţă. Când au fost întrebaţi de păstori şi de văcari despre cadavru, aceşti învingători ai duşmanilor le-au spus: „Aceasta este mama noastră, în vârstă de o sută optzeci de ani. Am atârnat cadavrul ei, conform obiceiului respectat de strămoşii noştri”. Apoi, aceşti învingători ai duşmanilor s-au apropiat de oraş. Şi pentru a nu fi descoperiţi, Yudhisthira a păstrat aceste (cinci) nume pentru el şi pentru fraţii săi, respectiv Jaya, Jayanta, Vijaya, Jayatsena şi Jayatvala. Apoi au intrat în marele oraş, cu intenţia de a petrece al treisprezecelea an fără a fi descoperiţi în acel regat, conform promisiunii (făcute lui Duryodhana).

SECŢIUNEA VI

Vaisampayana a spus: Şi în timp ce Yudhishthira se îndrepta spre încântătorul oraş Virata, a început să o laude în gând pe Divina Durga, Zeiţa Supremă a Universului, născută din pântecele Yasodei şi îndrăgostită de binecuvântările acordate ei de Narayana, descendentă din neamul păstorului Nanda şi dătătoare de prosperitate, cea care sporeşte (gloria) familiei (adoratorului), cea care îl înspăimântă pe Kansa şi distrugătoarea Asurilor, şi a salutat-o pe Zeiţă — cea care s-a înălţat la ceruri când a fost aruncată (de Kansa) pe o platformă de piatră, care este sora lui Vasudeva, cea care este întotdeauna împodobită cu ghirlande celeste şi îmbrăcată în veşminte celeste, - care este înarmată cu sabie şi scut şi salvează întotdeauna credinciosul scufundat în păcat, ca o vacă în noroi, care în momentele de suferinţă invocă pe acea dăruitoare eternă de binecuvântări pentru a-l elibera de poverile sale. Şi regele, dorind împreună cu fraţii săi să o vadă pe Zeiţă, a invocat-o şi a început să o laude recitând diverse nume derivate din imnuri (aprobate). Şi Yudhishthira a spus: „Salutări ţie, O, dăruitoare de binecuvântări. O, tu care eşti identică cu Krishna, O, fecioară, O, tu care ai respectat jurământul *Brahmacharya*, O, tu cu trupul strălucitor ca soarele nou răsărit, O, tu frumoasă ca luna plină. Salutări ţie, O, tu cu patru mâini şi patru feţe, O, tu cu şolduri rotunde şi sâni adânci, O, tu care porţi brăţări din smaralde şi safire, O, tu care porţi brăţări excelente pe braţul tău. Tu străluceşti, O, Zeiţă, ca Padma, soţia lui Narayana. O, tu care domini regiunile eterice, adevărata ta formă şi *Brahmacharya* ta sunt amândouă de cea mai pură natură. Negru ca norii negri, chipul tău este frumos ca al lui Sankarshana. Tu porţi două braţe mari, lungi ca două stâlpi ridicaţi în cinstea lui Indra. În celelalte (şase) braţe ai un vas, un lotus, un clopot, un laţ, un arc, un disc mare şi diverse alte arme. Tu eşti singura femeie din univers care posedă atributul purităţii. Eşti împodobită cu o pereche de urechi bine făcute, înfrumuseţate cu inele excelente. O, Zeiţă, străluceşti cu un chip care rivalizează cu luna în frumuseţe. Cu o diademă excelentă şi o împletitură frumoasă, cu robe făcute din corpuri de şerpi şi cu o centură strălucitoare în jurul şoldurilor, tu străluceşti ca muntele Mandara înconjurat de şerpi. Tu străluceşti şi cu pene de păun ridicate pe cap şi ai sfinţit regiunile celeste adoptând jurământul de feciorie veşnică. Pentru aceasta, O, tu care l-ai ucis pe *Mahishasura*,[9] eşti lăudat şi venerat de zei pentru protecţia celor trei lumi. O, tu, cea mai importantă dintre toate zeităţile, acordă-mi harul tău, arată-mi mila ta şi fii sursa binecuvântărilor pentru mine. Tu eşti Jaya şi Vijaya, şi tu eşti cea care dă victoria în luptă. Acordă-mi victoria, O, Zeiţă, şi dă-mi şi binecuvântări în această oră de necaz. Locuinţa ta eternă este pe Vindhya, cel mai important dintre munţi. O Kali, O Kali, tu eşti marea Kali, mereu iubitoare de vin, carne şi sacrificii de animale. Capabilă să mergi oriunde doreşti şi să le oferi binecuvântări adepţilor tăi, eşti mereu urmată în călătoriile tale de *Brahma* şi de ceilalţi zei. Cei care te invocă pentru a-i elibera de poverile lor şi cei care se închină ţie la răsăritul soarelui pe Pământ, nu există nimic ce nu poate fi obţinut în ceea ce priveşte descendenţii sau bogăţia. Şi pentru că tu salvezi oamenii din dificultăţi,

9 *Mahishasura*, fiul lui Rambhasura. Durga a trebuit să lupte mulţi ani înainte de a reuşi să-l învingă pe acest formidabil *Asura*. Povestea apare în *Markandeya Parana*. Până în prezent, în Bengal, în timpul marelui festival Durga Puja din toamnă, zeiţa este venerată cu mare respect.

fie că sunt afectaţi în sălbăticie, fie că se scufundă în marele ocean, de aceea eşti numită Durga[10] de către toţi. Tu eşti singurul refugiu al oamenilor când sunt atacaţi de tâlhari sau când sunt afectaţi în traversarea râurilor şi mărilor sau în sălbăticie şi păduri. Acei oameni care îşi amintesc de tine nu sunt niciodată înfrânţi, O mare Zeiţă. Tu eşti Faima, tu eşti Prosperitatea, tu eşti Stabilitatea, tu eşti Succesul; tu eşti Soţia, tu eşti Descendenţa bărbaţilor, tu eşti Cunoaşterea şi tu eşti Intelectul. Tu eşti cele două Amurguri, Somnul Nopţii, Lumina – atât solară, cât şi lunară, Frumuseţea, Iertarea, Milostenia şi orice altceva. Tu alungi, venerată de credincioşi, lanţurile lor, ignoranţa, pierderea copiilor şi a averii, boala, moartea şi frica. Eu, care am fost lipsit de regatul meu, caut protecţia ta. Şi în timp ce mă închin ţie cu capul plecat, O, Zeiţă Supremă, acordă-mi protecţie, O, tu, cu ochi ca frunzele de lotus. Şi fii tu Adevărul care ne dă binecuvântări nouă, celor care acţionăm conform Adevărului. Şi, O, Durga, bună cum eşti tu cu toţi cei care caută protecţia ta şi afectuoasă cu toţi devotaţii tăi, acordă-mi protecţie!”

Vaisampayana a continuat: Lăudată astfel de fiul lui Pandu, Zeiţa i s-a arătat. Apropiindu-se de rege, ea i s-a adresat cu aceste cuvinte: „O, rege puternic, ascultă, O, Domnule, aceste cuvinte ale mele. După ce ai învins şi ucis rândurile Kauravas prin harul meu, victoria în bătălie va fi în curând a ta. Tu vei domni din nou peste întregul Pământ, după ce vei fi eliberat stăpânirile tale de spini. Şi, O, rege, tu vei obţine, împreună cu fraţii tăi, o mare fericire. Şi, prin harul meu, bucuria şi sănătatea vor fi ale tale. Şi cei din lume care vor recita atributele şi realizările mele vor fi eliberaţi de păcatele lor şi vor fi mulţumiţi. Le voi dărui împărăţie, viaţă lungă, frumuseţe fizică şi descendenţi. Şi cei, O, rege, care mă vor invoca, după modelul tău, în exil sau în oraş, în mijlocul bătăliei sau al pericolelor din partea duşmanilor, în păduri sau în deşerturi inaccesibile, în mări sau în fortăreţe montane, nu vor fi nimic pe care să nu-l obţină în această lume. Şi voi, fiii lui Pandu, veţi avea succes în toate afacerile voastre dacă veţi asculta sau veţi recita cu devotament acest imn excelent. Şi prin harul meu, nici spionii lui Kuru, nici cei care locuiesc în ţara Matsyas, nu vor reuşi să vă recunoască pe toţi atâta timp cât veţi locui în oraşul Virata!” Şi după ce a rostit aceste cuvinte către Yudhishthira, pedepsitorul duşmanilor, şi după ce a aranjat protecţia fiilor lui Pandu, Zeiţa a dispărut pe loc.

SECŢIUNEA VII

Vaisampayana a spus: Apoi, legând în pânza sa zaruri din aur şi împodobite cu *lapis lazuli*, şi ţinându-le sub axilă, regele Yudhishthira, acel ilustru stăpân al oamenilor, acel perpetuator cu suflet înalt al neamului Kuru, respectat de regi, de o putere de neînfrânt şi asemănător unui şarpe cu venin virulent, acel taur printre oameni, înzestrat cu forţă, frumuseţe şi vitejie, şi înzestrat cu măreţie, şi asemănător în formă cu un celest, deşi acum era ca soarele învăluit în nori denşi, sau focul acoperit cu cenuşă, şi-a făcut apariţia pentru prima dată când faimosul rege Virata era aşezat în curtea sa. Şi văzându-l împreună cu urmaşii săi pe fiul lui Pandu în curtea sa, arătând ca luna ascunsă în nori şi având un chip frumos ca luna plină, regele Virata s-a adresat consilierilor săi, celor născuţi de două ori, vizitiilor, Vaisyaşilor şi altora, spunând: „Aflaţi cine este acesta, atât de asemănător unui rege, care priveşte curtea mea pentru prima dată. Nu poate fi un Brahmana. Mi se pare că este un om dintre oameni şi un stăpân al pământului. Nu are nici sclavi, nici care, nici elefanţi cu el, şi totuşi străluceşte ca însuşi Indra. Semnele de pe persoana sa indică faptul că este unul ale cărui buclele coronale au fost supuse investiturii sacre. Chiar şi aceasta este convingerea mea. Se apropie de mine fără nicio ezitare, la fel cum un elefant în călduri se apropie de o adunare de lotuşi!”

Şi în timp ce regele se lăsa pradă acestor gânduri, acel taur printre oameni, Yudhishthira, se prezentă în faţa lui Virata şi i se adresă, spunând: „O, mare rege, cunoaşte-mă ca pe un brahman care, după ce a pierdut totul, a venit la tine pentru a-şi asigura mijloacele de subzistenţă. Doresc, O,

10 Literalmente, cel care salvează din dificultate.

tu, cel fără păcat, să trăiesc aici lângă tine, acționând sub comanda ta, O, stăpâne.[11]" Împăratul, mulțumit, i-a răspuns: „Ești binevenit. Acceptă atunci funcția pe care o dorești!" Și, după ce l-a numit pe leul printre împărați în funcția pe care o ceruse, împăratul Virata i s-a adresat cu inima bucuroasă, spunând: „O, copilule, te întreb din afecțiune, din stăpânirile cărui împărat vii aici? Spune-mi, de asemenea, cu sinceritate, care este numele și familia ta și ce cunoștințe ai".

Yudhishthira a răspuns: Numele meu este Kanka și sunt un brahman care aparține familiei cunoscute sub numele de Vaiyaghra. Sunt priceput în aruncarea zarurilor și, în trecut, am fost prietenul lui Yudhishthira.

Virata a răspuns: Îți voi îndeplini orice dorință. Condu tu Matsyas. Eu voi rămâne supus ție. Chiar și jucătorii vicleni îmi sunt simpatici. Tu, pe de altă parte, ești ca un zeu și meriți un regat.

Yudhishthira a spus: Prima mea rugăciune, O, stăpâne al pământului, este să nu fiu implicat în niciun conflict (din cauza zarurilor) cu oameni de rang inferior. Mai mult, unei persoane învinse de mine (la zaruri) nu i se va permite să păstreze averea (câștigată de mine). Fie ca această binecuvântare să-mi fie acordată prin harul tău.

Virata a răspuns: Îl voi ucide cu siguranță pe cel care te va nemulțumi și, dacă va fi unul dintre cei născuți de două ori, îl voi alunga din domnia mea. Ascultați, supuși adunați! Kanka este la fel de stăpân al acestui regat ca și mine. Tu (Kanka) vei fi prietenul meu și vei călători în aceleași vehicule ca și mine. Și vei avea la dispoziție haine din belșug, precum și diverse feluri de mâncare și băuturi. Și vei avea grijă de treburile mele, atât interne, cât și externe. Și pentru tine toate ușile mele vor fi deschise. Când oamenii fără slujbă sau aflați în situații dificile vor apela la tine, adu-mi în orice moment cuvintele lor, și eu le voi da cu siguranță tot ce doresc. Nu vei avea de ce să te temi atâta timp cât vei locui cu mine.

Vaisampayana a spus: După ce a obținut astfel o întrevedere cu regele Virata și a primit de la el binecuvântări, acel erou printre oameni a început să trăiască fericit, fiind foarte apreciat de toți. Și nimeni nu l-a putut descoperi, deoarece trăia acolo.

SECȚIUNEA VIII

Vaisampayana a spus: Apoi, un altul, înzestrat cu o forță teribilă și strălucind de frumusețe, s-a apropiat de regele Virata, cu mersul jucăuș al unui leu. Ținând în mână un polonic și o lingură, precum și o sabie neînvelită, de culoare neagră și fără nici o pată pe lamă, el a venit sub înfățișarea unui bucătar, luminând totul în jurul său cu splendoarea sa, ca soarele care descoperă întreaga lume. Îmbrăcat în negru și posedând puterea regelui munților, s-a apropiat de regele Matsyas și a stat în fața lui. Și văzând acea persoană regală în fața lui, Virata s-a adresat supușilor săi adunați, spunând: „Cine este acel tânăr, acel taur printre oameni, cu umeri largi ca ai unui leu și atât de frumos? Acea persoană, nevăzută până acum, este ca soarele. Gândindu-mă la această chestiune, nu pot să-mi dau seama cine este, și nici măcar cu gânduri serioase nu pot ghici intenția acelui taur printre oameni (de a veni aici). Privindu-l, mi se pare că este fie regele Gandharvas, fie Purandara însuși. Aflați cine este cel care stă în fața ochilor mei. Dați-i repede ceea ce caută." Astfel poruncit de regele Virata, mesagerii lui iuți s-au dus la fiul lui Kunti și l-au informat pe fratele mai mic al lui Yudhishthira despre tot ce spusese regele. Atunci, fiul nobil al lui Pandu, apropiindu-se de Virata, i se adresă cu cuvinte potrivite scopului său, spunând: „O, cel mai mare dintre regi, eu sunt un bucătar, pe nume Vallava. Sunt priceput în prepararea mâncărurilor. Angajează-mă în bucătărie!"

Virata a spus: Nu cred, O, Vallava, că gătitul este treaba ta. Tu semeni cu zeul cu o mie de ochi; iar prin grație, frumusețe și vitejie, tu strălucești printre toți aceștia ca un rege!

---

11 *Kamachara* este explicat astfel de Nilakantha, deși în alte locuri are un înțeles cu totul diferit.

Bhima a răspuns: O, rege al regilor, eu sunt în primul rând bucătarul şi servitorul tău. Nu numai *curry*-ul este domeniul meu de expertiză, O, monarhule, deşi regele Yudhishthira obişnuia în trecut să guste din preparatele mele. O, stăpân al pământului, sunt şi luptător. Nu există nimeni care să se compare cu mine în ceea ce priveşte forţa. Şi luptând cu lei şi elefanţi, O, tu, cel fără păcat, voi contribui întotdeauna la divertismentul tău.

Virata a spus: Îţi voi acorda chiar şi binecuvântări. Vei face ceea ce doreşti, aşa cum te descrii ca fiind priceput în asta. Nu cred însă că această funcţie este demnă de tine, pentru că meriţi (întreg) pământul înconjurat de mare. Dar fă cum doreşti. Fii supraveghetorul bucătăriei mele şi vei fi pus în fruntea celor pe care i-am numit eu înainte în această funcţie.

Vaisampayana a continuat: Numit astfel în bucătărie, Bhima a devenit curând favoritul regelui Virata. Şi, O, rege, el a continuat să trăiască acolo fără a fi recunoscut de ceilalţi servitori ai lui Virata, precum şi de alte persoane!

SECŢIUNEA IX

Vaisampayana a spus: Legându-şi părul negru, moale, fin, lung şi fără cusur, cu vârfurile încreţite, într-o împletitură cu noduri, Draupadi, cu ochi negri şi zâmbet dulce, aruncându-l peste umărul drept, l-a ascuns cu pânza ei. Şi purta o singură bucată de pânză neagră şi murdară, deşi scumpă. Îmbrăcându-se ca o Sairindhri, a început să rătăcească încoace şi încolo, aparent îndurerată. Văzând-o rătăcind, bărbaţii şi femeile s-au apropiat repede de ea şi i-au adresat întrebarea: „Cine eşti? Şi ce cauţi?” Ea a răspuns: „Sunt Sairindhri a unui rege. Doresc să slujesc pe oricine mă va întreţine.” Dar văzând frumuseţea şi îmbrăcămintea ei şi auzind şi vorbele ei atât de dulci, oamenii nu au putut să o considere o servitoare în căutarea mijloacelor de subzistenţă. Şi s-a întâmplat că, în timp ce privea încoace şi încolo de pe terasă, iubita regină a lui Virata, fiica regelui Kekaya, a văzut-o pe Draupadi. Văzând-o abandonată şi îmbrăcată într-o singură bucată de pânză, regina i s-a adresat spunând: „O, frumoaso, cine eşti şi ce cauţi?” Atunci, Draupadi i-a răspuns: „O, cea mai importantă dintre regine, sunt *Sairindhri*. Voi servi pe oricine mă va întreţine.” Atunci Sudeshna a spus: „Ceea ce spui (despre profesia ta) nu poate fi compatibil cu atâta frumuseţe. (Dimpotrivă) ai putea fi stăpâna servitorilor, atât bărbaţi, cât şi femei. Călcâiele tale nu sunt proeminente, iar coapsele tale se ating. Inteligenţa ta este mare, buricul tău este adânc, iar cuvintele tale sunt solemne. Degetele mari de la picioare, bustul, şoldurile, spatele, părţile laterale, unghiile de la picioare şi palmele sunt toate bine dezvoltate. Palmele, tălpile şi faţa ta sunt roşii. Şi vorbirea ta este dulce ca vocea lebedei. Şi părul tău este frumos, bustul tău este bine conturat, iar tu eşti înzestrată cu cea mai mare graţie. Şi şoldurile şi bustul tău sunt pline. Şi, ca o iapă din Kashmir, eşti înzestrată cu toate semnele de bun augur. Şi genele tale sunt (frumos) curbate, iar buza ta inferioară este ca pământul roşu. Şi talia ta este subţire, iar gâtul tău are linii care seamănă cu cele ale scoicii. Şi venele tale sunt abia vizibile. Într-adevăr, chipul tău este ca luna plină, iar ochii tăi seamănă cu frunzele lotusului de toamnă, iar corpul tău este parfumat ca lotusul însuşi. Cu adevărat, în frumuseţe semeni cu Sri însăşi, al cărei scaun este lotusul de toamnă. Spune-mi, O, frumoasă domnişoară, cine eşti. Tu nu poţi fi niciodată o servitoare. Eşti o Yakshi, o Zeiţă, o Gandharvi sau o Apsara? Eşti fiica unui zeu sau eşti o femeie Naga? Eşti zeiţa protectoare a vreunui oraş, o Vidyadhari sau o Kinnari, sau eşti chiar Rohini? Sau eşti Alamvusha, sau Misrakesi, Pundarika, sau Malini, sau regina lui Indra, sau a lui Varuna? Sau eşti soţia lui Viswakarma, sau a însuşi Domnului creator? Dintre aceste zeiţe renumite în regiunile celeste, cine eşti tu, O, graţioasă?”

Draupadi a răspuns: O, doamnă norocoasă, nu sunt nici zeiţă, nici Gandharvi, nici Yakshi, nici Rakshasi. Sunt o servitoare din clasa Sairindhri. Îţi spun asta cu sinceritate. Ştiu să aranjez părul, să macin (substanţe parfumate) pentru prepararea unguentelor şi, de asemenea, să confecţionez ghirlande frumoase şi variate. O, frumoasă doamnă, din iasomie, lotuşi, crini albaştri şi Champakas. În trecut, am slujit-o pe Satyabhama, regina preferată a lui Krishna, şi, de asemenea, pe

Draupadi, soția Pandavilor și cea mai frumoasă femeie din neamul Kuru. Rătăcesc singură, câștigând mâncare bună și haine; și atâta timp cât obțin acestea, continui să trăiesc în locul unde le pot obține. Draupadi însăși m-a numit Malini (creatoarea de ghirlande).

Auzind aceasta, Sudeshna a spus: Te-aș ține chiar pe capul meu, dacă nu mi-ar trece prin minte îndoiala că însuși regele ar fi atras de tine cu toată inima. Atrase de frumusețea ta, femeile din casa regală și servitoarele mele te privesc. Ce bărbat ar putea atunci să-ți reziste farmecului? Cu siguranță, O, tu, cu șolduri rotunde, O, fecioară cu farmec rafinat, văzând frumusețea ta supraumană, regele Virata mă va părăsi cu siguranță și se va îndrepta către tine cu toată inima. O, tu, cu membre fără cusur, O, tu, care ești înzestrată cu ochi mari care aruncă priviri rapide, cel pe care îl vei privi cu dorință va fi cu siguranță lovit. O, tu, cu zâmbetul dulce, O, tu, care ai o formă fără cusur, cel care te va privi constant va fi cu siguranță cuprins de flacără. La fel ca o persoană care se urcă într-un copac pentru a-și provoca propria distrugere, la fel ca crabul care concepe propria ruină, eu, O, tu, cu zâmbetul dulce, pot să-mi provoc distrugerea prin faptul că te adăpostesc.

Draupadi a răspuns: O, frumoasă doamnă, nici Virata, nici orice altă persoană nu mă va putea avea, pentru că cei cinci soți tineri ai mei, care sunt Gandharvas și fii ai unui rege Gandharva cu puteri nemăsurate, mă protejează mereu. Nimeni nu-mi poate face rău. Dorința soților mei Gandharva este ca eu să slujesc numai persoanelor care nu-mi vor da să mănânc din mâncarea deja consumată de altcineva și nu-mi vor cere să le spăl picioarele. Orice bărbat care încearcă să mă aibă ca pe o femeie obișnuită, va muri în aceeași noapte. Nimeni nu poate reuși să mă aibă, căci, O, frumoasă doamnă, O, tu, cu zâmbetul dulce, acei Gandharva iubiți, înzestrați cu o mare energie și o putere nemaipomenită, mă protejează mereu în secret.

Sudeshna a spus: O, tu, care aduci bucurie inimii, dacă este așa cum spui, te voi lua în casa mea. Nu va trebui să atingi mâncarea care a fost consumată de altcineva, nici să speli picioarele altcuiva.

Vaisampayana a continuat: Astfel abordată de soția lui Virata, O, Janamejaya, Krishna (Draupadi), mereu devotată stăpânilor ei, a început să trăiască în acel oraș. Și nimeni nu putea să afle cine era ea în realitate!

SECȚIUNEA X

Vaisampayana a spus: Apoi, îmbrăcat în haine de văcar și vorbind dialectul văcarilor, Sahadeva a venit la grajdul din orașul lui Virata. Și văzând acel taur printre oameni, care strălucea în splendoare, regele a fost cuprins de uimire. Și le-a poruncit oamenilor săi să-l cheme pe Sahadeva. Când acesta a sosit, regele i s-a adresat, spunând: „Cui aparții? De unde vii? Ce muncă cauți? Nu te-am mai văzut până acum. O, taur printre oameni, spune-mi adevărul despre tine.”

Ajuns în fața regelui, acel chinuit de dușmani, Sahadeva a răspuns cu un accent profund ca un urlet al norului: „Sunt un Vaisya, pe nume Arishtanemi. Am fost angajat ca păstor în serviciul acelor tauri din neamul Kuru, fiii lui Pandu. O, cel mai de seamă dintre oameni, intenționez acum să trăiesc alături de tine, pentru că nu știu unde se află acei lei printre regi, fiii lui Pritha. Nu pot trăi fără să slujesc și, O, rege, nu-mi place să intru în serviciul altcuiva în afară de tine.”

Auzind aceste cuvinte, Virata a spus: Tu trebuie să fii fie un Brahmana, fie un Kshatriya. Arăți ca și cum ai fi stăpânul întregii lumi înconjurate de mare. Spune-mi adevărul, O, tu care îi seceri pe dușmanii tăi. Funcția de Vaisya nu este pentru tine. Spune-mi din stăpânirile cărui rege vii, ce știi, în ce calitate ai rămâne cu noi și ce plată ai accepta.

Sahadeva a răspuns: Yudhishthira, cel mai mare dintre cei cinci fii ai lui Pandu, avea o turmă de vite care număra opt sute zece mii, o alta de zece mii, o alta de douăzeci de mii și așa mai departe. Eu eram angajat să păstoresc aceste vite. Oamenii îmi spuneau Tantripala. Cunosc prezentul, trecutul și viitorul tuturor vacilor care trăiesc în raza de zece *Yojanas* și ale căror povești au fost consemnate. Meritele mele erau cunoscute de acel ilustru rege, iar regele Kuru Yudhishthira era foarte mulțumit de mine. Cunosc, de asemenea, mijloacele care ajută vacile să se înmulțească într-un timp scurt și prin care ele pot beneficia de imunitate împotriva bolilor. Cunosc și aceste arte. Pot, de asemenea, să selectez tauri cu semne de bun augur, pentru care sunt venerați de oameni, și a căror urină, mirositâ de femeile sterile, le ajută să conceapă.

Virata a spus: Am o sută de mii de vaci împărțite în turme distincte. Le încredințez pe toate, împreună cu păstorii lor, în grija ta. De acum înainte, animalele mele vor fi în grija ta.

Vaisampayana a continuat: Atunci, O, rege, nedescoperit de acel monarh, acel stăpân al oamenilor, Sahadeva, întreținut de Virata, a început să trăiască fericit. Nici altcineva (în afară de frații săi) nu l-a recunoscut.

SECȚIUNEA XI

Vaisampayana a spus: Apoi, la poarta zidurilor de apărare a apărut o altă persoană de dimensiuni enorme și de o frumusețe rafinată, împodobită cu podoabe de femeie și purtând cercei mari și brățări frumoase din scoici acoperite cu aur. Și acel individ cu brațe puternice și păr lung și abundent care îi flutura în jurul gâtului semăna cu un elefant în mers. Și zguduind pământul cu pașii săi, s-a apropiat de Virata și a rămas în curtea sa. Și văzând pe fiul marelui Indra, strălucind cu o strălucire rafinată și având mersul unui elefant puternic, acel zdrobitor de dușmani care își ascundea adevărata formă sub o deghizare, intrând în sala de consiliu și avansând spre monarh, regele s-a adresat tuturor curtenilor săi, spunând: „De unde vine această persoană? Nu am auzit niciodată de el până acum”. Și când cei prezenți au spus că nu-l cunosc pe nou-venit, regele a spus mirat: „Posedând o mare forță, ești ca un zeu, iar fiind tânăr și de ten închis, semeni cu conducătorul unei turme de elefanți. Purtând brățări din scoici acoperite cu aur, o împletitură și cercei, strălucești ca unul dintre cei care călătoresc pe care, echipați cu zale, arcuri și săgeți și împodobiți cu ghirlande și păr fin. Sunt bătrân și doresc să renunț la povara mea. Fii ca fiul meu sau stăpânește ca mine peste toți Matsyas. Mi se pare că o persoană ca tine nu poate fi niciodată de sex neutru.”

Arjuna a spus: Eu cânt, dansez și cânt la instrumente. Sunt priceput în dans și talentat în cântat. O, stăpâne al oamenilor, încredințează-mă (prințesei) Uttara. Voi fi maestru de dans pentru fecioara regală. În ceea ce privește modul în care am ajuns în această formă, ce rost ar avea să auzi povestea care nu va face decât să-mi sporească durerea? Să știi, O, rege al oamenilor, că eu sunt Vrihannala, un fiu sau o fiică fără tată sau mamă.

Virata a spus: O, Vrihannala, îți dau ceea ce dorești. Învață-mi fiica și pe cei ca ea să danseze. Pentru mine, însă, această funcție mi se pare nedemnă de tine. Tu meriți (stăpânirea) întregului pământ înconjurat de ocean.

Vaisampayana a continuat: Regele Matsyas l-a testat apoi pe Vrihannala în dans, muzică și alte arte frumoase și, consultându-se cu diverșii săi miniștri, l-a supus imediat unei examinări de către femei. Aflând că această impotență era de natură permanentă, l-a trimis în apartamentele fecioarei. Acolo, puternicul Arjuna a început să le dea lecții de canto și muzică instrumentală fiicei lui Virata, prietenelor ei și servitoarelor ei, câștigându-le curând simpatia. În acest fel, Arjuna, stăpân pe sine, a trăit acolo deghizat, bucurându-se de plăcerile companiei lor, fără să fie cunoscut de oamenii din palat sau din afara acestuia.

SECȚIUNEA XII

Vaisampayana a spus: După un timp, un alt fiu puternic al lui Pandu a fost văzut îndreptându-se în grabă spre regele Virata. Și pe măsură ce avansa, tuturor li se părea că era ca un disc solar ieșit din nori. Și a început să observe caii din jur. Văzând acest lucru, regele Matsyas le-a spus urmașilor săi: „Mă întreb de unde vine acest om, care are strălucirea unui zeu. Se uită cu atenție la caii mei. Cu siguranță, trebuie să fie un expert în cai. Să fie adus repede în fața mea. Este un războinic și arată ca un zeu!" Și acel distrugător de dușmani s-a apropiat de rege și l-a abordat, spunând: „Victorie ție, O, rege, și binecuvântat să fii. Ca dresor de cai, am fost întotdeauna foarte apreciat de regi. Voi fi un îngrijitor priceput al cailor tăi."

Virata a spus: Îți voi da vehicule, bogății și locuințe spațioase. Vei fi administratorul cailor mei. Dar mai întâi spune-mi de unde vii, cine ești și cum ai ajuns aici. Spune-ne, de asemenea, toate artele pe care le stăpânești. Nakula a răspuns: «O, secerător de dușmani, să știi că Yudhishthira este cel mai mare dintre cei cinci fii ai lui Pandu. Am fost angajat de el pentru a-i îngriji caii. Cunosc temperamentul cailor și stăpânesc perfect arta dresării lor. Știu, de asemenea, cum să corectez caii răi și toate metodele de tratare a bolilor lor. Niciun animal nu devine slab sau bolnav în mâinile mele. Ca să nu mai vorbim de cai, nici măcar iepele din mâinile mele nu vor fi niciodată rele. Oamenii mă numeau Granthika, la fel și Yudhishthira, fiul lui Pandu.

Virata a spus: Toți caii pe care îi am îi încredințez îngrijirii tale începând de astăzi. Toți îngrijitorii cailor mei și toți vizitii mei vor fi subordonați ție începând de astăzi. Dacă ești de acord, spune-mi ce remunerație dorești. Dar, O, tu, care semeni cu un zeu, funcția de grăjdar nu este demnă de tine. Căci arăți ca un rege și te stimez foarte mult. Apariția ta aici m-a bucurat la fel de mult ca și cum Yudhishthira însuși ar fi fost aici. O, cum trăiește și se distrează în pădure acel fiu fără prihană al lui Pandu, acum lipsit de servitori cum este?

Vaisampayana a continuat: Tânărul acela, asemănător unui șef al Gandharvas, a fost tratat cu respect de către încântatul rege Virata. Și s-a comportat acolo într-un mod care l-a făcut să fie îndrăgit și plăcut de toți cei din palat. Și nimeni nu l-a recunoscut în timp ce trăia sub protecția lui Virata. Și astfel, fiii lui Pandu, a căror simplă apariție nu era niciodată fără rezultat, au continuat să trăiască în țara Matsyas. Și, fideli jurământului lor, acești stăpâni ai pământului mărginit de centura mărilor și-au petrecut zilele în *incognito* cu mare calm, în ciuda suferințelor lor chinuitoare.

Samayapalana Parva

SECȚIUNEA XIII

Janamejaya a spus: În timp ce trăiau astfel deghizați în orașul Matsyas, ce au făcut acei descendenți ai neamului Kuru, înzestrați cu mare vitejie, O, tu, cel regenerat!

Vaisampayana a spus: Ascultă, O, rege, ce au făcut descendenții lui Kuru în timp ce locuiau astfel deghizați în orașul Matsyas, venerându-l pe regele acestuia. Prin harul înțeleptului Trinavindu și al înaltului domn al dreptății, Pandavii au continuat să trăiască neștiuți de ceilalți în orașul Virata. O, stăpâne al oamenilor, Yudhishthira, în calitate de curtean, s-a făcut plăcut lui Virata și fiilor săi, precum și tuturor Matsyas. Adept al misterelor zarurilor, fiul lui Pandu i-a determinat să joace zaruri după placul său și i-a făcut să stea împreună în sala de zaruri ca un șir de păsări legate cu o sfoară. Și acel tigru printre oameni, regele Yudhishthira cel Drept, necunoscut monarhului, a împărțit între frații săi, în proporții egale, averea pe care o câștigase de la Virata. Iar Bhimasena, la rândul său, i-a vândut lui Yudhishthira, contra cost, carne și diverse feluri de mâncare pe care le obținuse de la rege. Iar Arjuna a împărțit între toți frații săi veniturile obținute din vânzarea hainelor uzate pe care le câștigase în apartamentele interioare ale palatului. Și Sahadeva, care era deghizat în

văcar, le-a dat fraților săi lapte, caș și unt clarificat. Și Nakula a împărțit cu frații săi bogăția pe care i-a dat-o regele, mulțumit de felul în care se ocupa de cai. Iar Draupadi, aflată ea însăși într-o stare jalnică, a avut grijă de toți acești frați și s-a comportat în așa fel încât să rămână nerecunoscută. Și astfel, îngrijindu-se reciproc de nevoile lor, acei războinici puternici trăiau în capitala Virata, ascunși de privirile lumii, ca și cum s-ar fi aflat din nou în pântecele mamei lor. Iar acei stăpâni ai oamenilor, fiii lui Pandu, temându-se de pericolul reprezentat de fiul lui Dhritarashtra, au continuat să locuiască acolo în ascuns, veghind asupra soției lor, Draupadi. Și după ce trecură trei luni, în a patra, a avut loc marele festival în cinstea divinului *Brahma*, care era sărbătorit cu fast în țara Matsyas. Și au venit mii de atleți din toate părțile, ca o mulțime de ființe celeste la lăcașul lui Brahma sau al lui Shiva, pentru a asista la acel festival. Ei erau înzestrați cu trupuri uriașe și mare vitejie, ca demonii numiți Kalakhanjas. Încântați de vitejia lor și mândri de puterea lor, ei erau foarte onorați de rege. Umerii, talia și gâtul lor erau ca ale leilor, trupurile lor erau foarte curate, iar inimile lor erau destul de liniștite. Și de multe ori câștigaseră succesul în competiții în prezența regilor. Și printre ei era unul care se ridica deasupra celorlalți și îi provoca pe toți la luptă. Și nu era nimeni care să îndrăznească să se apropie de el, în timp ce el pășea mândru în arenă. Și când toți atleții stăteau triști și descurajați, regele Matsyas l-a pus să lupte cu bucătarul său. Împins de rege, Bhima s-a hotărât cu reticență, pentru că nu putea să nesocotească în mod deschis porunca regală. Și acel tigru printre oameni, după ce l-a venerat pe rege, a intrat în arena spațioasă, pășind cu pași neglijenți de tigru. Iar fiul lui Kunti și-a încins coapsele, spre marea bucurie a spectatorilor. Apoi Bhima l-a chemat la luptă pe atletul cunoscut sub numele de Jimuta, care era asemenea lui *Asura* Vritra, a cărui vitejie era cunoscută pretutindeni. Amândoi erau înzestrați cu un mare curaj și amândoi erau dotați cu o vitejie teribilă. Erau ca doi elefanți furioși și uriași, fiecare în vârstă de șaizeci de ani. Și acești tigri curajoși printre oameni s-au angajat apoi cu veselie într-o luptă de lupte libere, dorind să se învingă reciproc. Și teribilă a fost întâlnirea care a avut loc între ei, ca ciocnirea fulgerului de pieptul stâncos al muntelui. Și amândoi erau extrem de puternici și extrem de încântați de forța celuilalt. Și dorind să se învingă reciproc, fiecare era dornic să profite de greșeala adversarului său. Și amândoi erau foarte încântați și amândoi arătau ca niște elefanți furioși de dimensiuni uriașe. Și diverse erau modurile de atac și apărare pe care le arătau cu pumnii strânși.[12] Și fiecare se năpustea asupra celuilalt și-și arunca adversarul la distanță. Și fiecare l-a doborât pe celălalt și l-a apăsat la pământ. Și fiecare s-a ridicat din nou și l-a strâns pe celălalt în brațe. Și fiecare l-a aruncat violent pe celălalt din locul său, lovindu-l cu pumnul în piept. Și fiecare l-a prins pe celălalt de picioare și, învârtindu-l, l-a aruncat la pământ. Și s-au lovit reciproc cu palmele, care loveau la fel de tare ca fulgerul. Și s-au lovit reciproc cu degetele întinse, și întinzându-le ca niște sulițe, și-au înfipt unghiile în corpul celuilalt. Și și-au dat lovituri violente cu picioarele. Și s-au lovit cu genunchiul și cu capul unul de altul, producând zgomotul unei pietre lovind o alta. Și în acest fel, lupta furioasă dintre acești războinici a continuat fără arme, susținută în principal de puterea brațelor lor și de energia lor fizică și mentală, spre încântarea infinită a mulțimii de spectatori. Și toți oamenii, O, rege, au manifestat un profund interes pentru acea întâlnire a celor doi luptători puternici, care se luptau ca Indra și *Asura* Vritra. Și i-au aclamat pe amândoi cu aplauze zgomotoase. Iar experții în lupte, cu pieptul lat și brațele lungi, s-au tras, s-au împins, s-au învârtit și s-au aruncat unul pe celălalt, lovindu-se cu genunchii și exprimându-și tot timpul disprețul unul față de celălalt cu voci puternice. Și au început să se lupte cu brațele goale, care erau ca niște buzdugane de fier cu țepi. Și, în cele din urmă, puternicul și brațul puternic Bhima, ucigașul dușmanilor săi, strigând tare, l-a apucat pe atletul zgomotos de brațe, așa cum leul apucă elefantul, și, ridicându-l de la pământ și ținându-l în aer, a început să-l învârtă, spre marea uimire a atleților adunați și a poporului din Matsya. Și după ce l-a învârtit de o sută de ori până când a leșinat, puternicul Vrikodara l-a aruncat cu putere pe pământ, ucigându-l. Și când curajosul și renumitul Jimuta a fost ucis astfel, Virata și prietenii săi au fost cuprinși de o mare bucurie. Și, în exuberanța bucuriei sale, nobilul rege l-a răsplătit pe Vallava pe loc cu generozitatea lui Kuvera. Și ucigând numeroși atleți și mulți alți oameni cu o mare forță fizică, el l-a mulțumit foarte mult pe rege. Și când nu s-a găsit

12 *Krita — atac*; *Pratikrita* — respingere; *Sankata* — strâns. Unele texte menționează *Sankatakais*. În acest caz, sensul ar fi „învelit în mănuși de luptă”.

nimeni care să-l înfrunte în turnir, regele l-a pus să lupte cu tigri, lei și elefanți. De asemenea, regele l-a pus să se lupte cu lei furioși și puternici în harem, pentru plăcerea doamnelor. Și Arjuna, la rândul său, i-a mulțumit pe rege și pe toate doamnele din apartamentele interioare cântând și dansând. Iar Nakula l-a mulțumit pe Virata, cel mai bun dintre regi, arătându-i caii rapizi și bine dresați care îl urmau oriunde se ducea. Iar regele, mulțumit de el, l-a răsplătit cu daruri generoase. Iar văzând în jurul lui Sahadeva o turmă de boi bine dresați, Virata, acel taur printre oameni, i-a dăruit și lui bogății de tot felul. Și, O, rege, Draupadi, îndurerată să vadă toți acei războinici suferind, suspina neîncetat. Și astfel, acele persoane eminente trăiau acolo deghizate, slujind regelui Virata.

Kichaka-badha Parva

SECȚIUNEA XIV

Vaisampayana a spus: Trăind sub această deghizare, acei războinici puternici, fiii lui Pritha, au petrecut zece luni în orașul lui Matsya. Și, O, monarhule, deși ea însăși merita să fie servită de alții, fiica lui Yajnasena, O, Janamejaya, și-a petrecut zilele în extremă mizerie, servind-o pe Sudeshna. Și locuind astfel în apartamentele Sudeshnei, prințesa din Panchala a mulțumit-o pe acea doamnă, precum și pe celelalte femei din apartamentele interioare. Și s-a întâmplat că, pe măsură ce anul era pe cale să se sfârșească, redutabilul Kichaka, comandantul forțelor lui Virata, a avut ocazia să o vadă pe fiica lui Drupada. Și văzând acea doamnă înzestrată cu splendoarea unei fiice a celor cerești, pășind pe pământ ca o zeiță, Kichaka, afectat de săgețile lui Kama, a dorit să o posede. Arzând de flacăra dorinței, generalul lui Virata s-a dus la Sudeshna (sora lui) și i s-a adresat zâmbind cu aceste cuvinte: „Nu am mai văzut-o niciodată pe această frumoasă doamnă în reședința regelui Virata. Această domnișoară mă înnebunește cu frumusețea ei, așa cum un vin nou înnebunește pe cineva cu parfumul său. Spune-mi, cine este această doamnă grațioasă și captivantă, care posedă frumusețea unei zeițe, a cui este și de unde a venit. Cu siguranță, zdrobindu-mi inima, ea m-a redus la supunere. Mi se pare că (în afară de ea) nu există alt leac pentru boala mea. O, această frumoasă slujnică a ta mi se pare că posedă frumusețea unei zeițe. Cu siguranță, una ca ea nu este potrivită să te slujească. Las-o să domnească peste mine și peste tot ce este al meu. O, las-o să-mi înfrumusețeze palatul meu spațios și frumos, împodobit cu diverse ornamente de aur, plin de bucate și băuturi din belșug, cu farfurii excelente și conținând tot felul de bogății, pe lângă elefanți, cai și care în miriade.” Și după ce s-a consultat astfel cu Sudeshna, Kichaka s-a dus la prințesa Draupadi și, ca un șacal din pădure care abordează o leoaică, i-a spus lui Krishna aceste cuvinte cu o voce cuceritoare: „Cine ești și al cui ești, o, frumoaso? Și tu, O, tu cu chipul frumos, de unde ai venit în orașul Virata? Spune-mi toate acestea, O, frumoasă doamnă. Frumusețea și grația ta sunt de primă mână, iar frumusețea trăsăturilor tale este de neegalat. Cu frumusețea sa, chipul tău strălucește mereu ca luna strălucitoare. O, tu, cu sprâncene frumoase, ochii tăi sunt frumoși și mari ca petalele de lotus. Și vorbirea ta, O, tu, cu membre frumoase, seamănă cu sunetele cucului. O, tu, cu șolduri frumoase, niciodată în această lume nu am văzut o femeie care să aibă o frumusețe ca a ta, O, tu, cu trăsături perfecte. Ești tu însăși Lakshmi, care locuiești în mijlocul lotușilor, sau ești tu, O, tu cu talia subțire, cea numită Bhuti[13]? Sau, dintre acestea – *Hri, Sri, Kirti* și *Kanti* – care ești tu, O, tu cu chipul frumos? Sau, având o frumusețe ca a lui Rati, ești tu, cea care se joacă în îmbrățișările Zeului iubirii? O, tu, care ai cele mai frumoase sprâncene, strălucești frumos chiar ca lumina încântătoare a lunii. Cine este în întreaga lume care nu va ceda influenței dorinței privindu-ți chipul? Înzestrată cu o frumusețe de neegalat și cu o grație celestă dintre cele mai atractive, chipul tău este chiar ca luna plină, strălucirea sa celestă asemănându-se cu chipul său radiant, zâmbetul său asemănându-se cu lumina sa blândă, iar genele sale arătând ca spițele discului său? Ambii tăi sâni, atât de frumoși și bine dezvoltați, înzestrați cu o grație fără egal, adânci și rotunzi, fără niciun spațiu între ei, sunt cu siguranță demni de a fi împodobiți cu ghirlande de aur. Asemănătoare ca formă cu

13 *Bhuti, Hri, Sri, Kirti* și *Kanti* sunt, respectiv, întruchipările feminine ale prosperității, modestiei, frumuseții, faimei și încântării.

frumoşii muguri de lotus, sânii tăi, O, tu cu sprâncene frumoase, sunt ca biciurile lui Kama care mă îndeamnă să merg înainte, O, tu cu zâmbetul dulce, O, fecioară cu talie subţire, privind talia ta marcată de patru riduri şi măsurând doar o palmă, şi uşor aplecată înainte din cauza greutăţii sânilor tăi, şi privind, de asemenea, şoldurile tale graţioase, late ca malurile unui râu, febra incurabilă a dorinţei, O, frumoasă doamnă, mă chinuie amar. Focul aprins al dorinţei, aprig ca un incendiu de pădure, şi alimentat de speranţa pe care o nutreşte inima mea de a mă uni cu tine, mă consumă intens. O, tu, de o frumuseţe nemaipomenită, stinge focul aprins de Manmatha. Unirea cu tine este un nor încărcat de ploaie, iar predarea persoanei tale este aversa pe care norul o poate lăsa să cadă. O, tu, cu chipul asemănător lunii, săgeţile aprige şi înnebunitoare ale lui Manmatha, ascuţite şi întărite de dorinţa de a mă uni cu tine, străpungând inima mea în cursul lor impetuos, au pătruns până în miezul ei. O, doamnă cu ochi negri, acele săgeţi impetuoase şi crude mă înnebunesc dincolo de puterea mea de a îndura. Se cuvine să mă eliberezi din această situaţie dificilă, predându-te mie şi favorizându-mă cu îmbrăţişările tale. Împodobită cu ghirlande şi robe frumoase şi împodobită cu toate ornamentele, distrează-te, O, dulce domnişoară, cu mine până la săţietate. O, tu, cu mersul unui elefant în călduri, merită fericirea, deşi acum eşti lipsită de ea, nu se cuvine să locuieşti aici în mizerie. Fie ca fericirea fără egal să fie a ta. Bând diverse feluri de vinuri încântătoare, delicioase şi ambrozie, şi distrându-te după placul tău în bucuria diverselor obiecte de plăcere, tu, O, binecuvântată doamnă, atinge prosperitatea auspicioasă. Frumuseţea ta şi tinereţea ta, O, dulce doamnă, sunt acum fără folos. Căci, O, fecioară frumoasă şi castă, înzestrată cu atâta frumuseţe, tu nu străluceşti, ca o ghirlandă graţioasă care zace nefolosită şi nepurtată. Voi renunţa la toate vechile mele soţii. Lasă-le, O, tu, cu zâmbetul dulce, să devină sclavele tale. Şi eu, O, fecioară frumoasă, voi rămâne lângă tine ca sclavul tău, mereu ascultător faţă de tine, O, tu, cea cu chipul cel mai frumos." Auzind aceste cuvinte ale lui, Draupadi a răspuns: „Dorindu-mă pe mine, o servitoare de origine umilă, angajată în meseria disprețuită de coafeză, O, fiu al lui Suta, tu dorești pe cineva care nu merită această onoare. Apoi, din nou, eu sunt soția altora. Prin urmare, fie ca norocul să te însoțească, pentru că această conduită a ta nu este potrivită. Amintește-ți preceptul moralității, și anume că oamenii ar trebui să se bucure numai de soțiile lor. Prin urmare, nu ar trebui să-ți îndrepți inima către adulter. Cu siguranță, abținerea de la fapte necorespunzătoare este întotdeauna studiul celor buni. Copleșiți de ignoranță, oamenii păcătoși, sub influența dorinței, ajung fie la infamie extremă, fie la calamități îngrozitoare."

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de Sairindhri, răul Kichaka, pierzând controlul asupra simţurilor sale şi copleşit de poftă, deşi conştient de numeroasele rele ale desfrânării, rele condamnate de toată lumea şi care uneori duc la distrugerea vieţii înseşi, i-a spus atunci lui Draupadi: "Nu se cuvine, O, frumoasă doamnă, O, tu, cu trăsături graţioase, să mă ignori astfel pe mine, care sunt, O, tu, cu zâmbetul dulce, sub puterea lui Manmatha din cauza ta. Dacă acum, O, timidă, mă ignori pe mine, care sunt sub influenţa ta şi care îţi vorbesc atât de frumos, O, fecioară cu ochi negri, va trebui să te căieşti pentru asta mai târziu. O, tu, cu sprâncene graţioase, adevăratul stăpân al întregului regat, O, doamnă cu talie subţire, sunt eu însumi. De mine depinde viaţa oamenilor din acest regat. În energie şi vitejie, sunt de neegalat pe pământ. Nu există niciun alt om pe pământ care să mă rivalizeze în frumuseţe, tinereţe, prosperitate şi în posesia unor obiecte excelente de plăcere. De ce, O, doamnă norocoasă, având puterea de a te bucura aici de fiecare obiect al dorinţei şi de fiecare lux şi confort fără egal, preferi servitutea? Devenind stăpâna acestui regat pe care ţi-l voi conferi, O, tu, cea cu chip frumos, acceptă-mă şi bucură-te, O, frumoasă, de toate obiectele excelente ale dorinţei." Abordată cu aceste cuvinte blestemate de Kichaka, fiica castă a lui Drupada i-a răspuns astfel, mustrându-l: „Nu, O, fiu al lui Suta, nu acţiona atât de nechibzuit şi nu-ţi arunca viaţa. Să ştii că sunt protejată de cei cinci soţi ai mei. Nu mă poţi avea. Gandharvas sunt soţii mei. Înfuriaţi, te vor ucide. De aceea, nu-ţi aduce distrugerea asupra ta. Intenţionezi să calci pe o cale pe care oamenii nu o pot călca. Tu, O, răule, eşti ca un copil nebun care, stând pe un mal al oceanului, intenţionează să treacă pe celălalt. Chiar dacă ai pătrunde în interiorul pământului, sau ai zbura în cer, sau te-ai grăbi spre celălalt mal al oceanului, tot nu ai scăpa din mâinile acelor descendenţi ai zeilor, capabili să zdrobească toţi duşmanii. De ce astăzi, O, Kichaka, mă soliciţi atât

de insistent, la fel cum un bolnav dorește noaptea care va pune capăt existenței sale? De ce mă dorești, ca un prunc culcat în poala mamei sale care dorește să prindă luna? Pentru tine, care îi soliciți astfel pe soția lor iubită, nu există refugiu nici pe pământ, nici în cer. O, Kichaka, nu ai niciun simț care să te conducă să-ți cauți binele și prin care să-ți poți salva viața?”

SECȚIUNEA XV

Vaisampayana a spus: Respins astfel de prințesă, Kichaka, cuprins de o dorință nebunească și uitând orice simț al decenței, s-a adresat Sudeshnei spunând: „Tu, fiica lui Kekaya, fă în așa fel încât Sairindhri să vină în brațele mele. Tu, O, Sudeshna, adoptă mijloacele prin care domnișoara cu mersul de elefant să mă accepte; Eu mor de dorință arzătoare.”

Vaisampayana a continuat: Auzind lamentațiile lui profunde, acea doamnă blândă, inteligenta regină a Viratei, a fost mișcată de milă. Și după ce s-a sfătuit cu ea însăși și a reflectat asupra scopului lui Kichaka și asupra neliniștii lui Krishna, Sudeshna i s-a adresat fiului lui Suta cu aceste cuvinte: „Tu, cu ocazia vreunui festival, procură-mi mâncare și vin. Atunci îți voi trimite pe Sairindhri sub pretextul că îți aduce vin. Și când ea va veni acolo, fă-i pe plac, în singurătate, fără să fii deranjat, așa cum dorești. Astfel liniștită, ea își va îndrepta gândurile către tine.”

Vaisampayana a continuat: Astfel sfătuit, el a ieșit din apartamentul surorii sale. Și în curând a procurat vinuri bine filtrate și demne de un rege. Și angajând bucătari pricepuți, a pregătit multe și diverse feluri de mâncăruri alese și băuturi delicioase și multe și diverse feluri de carne de diferite grade de excelență. Și când toate acestea au fost făcute, blânda doamnă Sudeshna, așa cum o sfătuise anterior Kichaka, i-a cerut lui Sairindhri să se ducă la reședința lui Kichaka, spunând: „Ridică-te, O, Sairindhri, și du-te la reședința lui Kichaka să aduci vin, căci, O, frumoasă doamnă, este chinuită de sete”. Atunci Sairindhri a răspuns: „O, prințesă, nu voi putea să mă duc la apartamentele lui Kichaka. Tu însăți știi, O, regină, cât de neruşinat este el. O, tu, cu membrele fără cusur, O, frumoasă doamnă, în palatul tău nu voi putea duce o viață plină de pofte, devenind necredincioasă soților mei. Îți amintești, O, blândă doamnă, O, frumoasă, condițiile pe care le-am stabilit înainte de a intra în casa ta. O, tu, cu buclele grațioase, nebunul Kichaka, chinuit de zeul dorinței, mă va insulta când mă va vedea. De aceea, nu voi merge în apartamentul lui. Tu, O, prințesă, ai multe servitoare sub comanda ta. Trimite una dintre ele, fie ca binecuvântarea să te însoțească. Căci, cu siguranță, Kichaka mă va insulta.” Sudeshna a spus: „Trimis de mine, din locuința mea, cu siguranță nu-ți va face rău.” Și, după ce a spus aceasta, i-a înmânat un vas de aur prevăzut cu un capac. Plină de teamă și plângând, Draupadi s-a rugat în gând pentru protecția zeilor și a pornit spre reședința lui Kichaka pentru a aduce vin. Ea a spus: „Deoarece nu cunosc altă persoană în afară de soții mei, în virtutea acestui adevăr, Kichaka să nu poată să mă domine, chiar dacă mă apropii de el”.

Vaisampayana a continuat: Iar acea domnișoară neajutorată l-a adorat pe Surya pentru o clipă. Iar Surya, după ce a luat în considerare tot ce ea i-a cerut, a poruncit unui Rakshasa să o protejeze în mod invizibil. Și de atunci Rakshasa a început să o însoțească pe acea domnișoară fără vină în orice circumstanțe. Și văzându-o pe Krishna în prezența sa ca o căprioară speriată, Suta s-a ridicat de pe scaun și a simțit bucuria pe care o simte o persoană care dorește să treacă pe malul celălalt, când obține o barcă.

SECȚIUNEA XVI

Kichaka a spus: ”O, tu, cu părul tău frumos și buclat, ești binevenită. Cu siguranță, noaptea care a trecut mi-a adus o zi norocoasă, pentru că astăzi te-am primit ca stăpână a casei mele. Fă ceea ce îmi place. Adu-mi lanțuri de aur, scoici și cercei strălucitori din aur, fabricați în diferite țări, rubine și pietre prețioase frumoase, robe de mătase și piei de cerb. Am pregătit și un pat excelent

pentru tine. Vino, așează-te pe el și bea cu mine vinul preparat din flori de miere." Auzind aceste cuvinte, Draupadi a spus: „Am fost trimisă la tine de prințesă pentru a lua vin. Adu-mi repede vinul, căci ea mi-a spus că este extrem de însetată." Iar Kichaka a spus: „O, blândă doamnă, alții vor aduce ceea ce dorește prințesa". Și spunând aceasta, fiul lui Suta a apucat-o pe Draupadi de brațul drept. La auzul acestor cuvinte, Draupadi a exclamat: „Așa cum niciodată, din cauza intoxicării simțurilor, nu mi-am înșelat soții nici măcar în gând, pe acel Adevăr, O, nenorocitule, te voi vedea târât și zăcând neputincios pe pământ".

Vaisampayana a continuat: Văzând că doamna cu ochi mari îl mustra în felul acela, Kichaka a apucat-o brusc de marginea veșmântului superior, în timp ce ea încerca să fugă. Și apucată cu violență de Kichaka, frumoasa prințesă, incapabilă să tolereze acest lucru, cu trupul tremurând de furie și respirând repede, l-a aruncat la pământ. Aruncat astfel la pământ, ticălosul păcătos se prăbuși ca un copac cu rădăcinile tăiate. După ce îl aruncă pe Kichaka la pământ când acesta o apucă, ea, tremurând din toate încheieturile, se repezi la curte, unde se afla regele Yudhishthira, pentru a cere protecție. Și în timp ce ea alerga cu toată viteza, Kichaka (care o urmărea), apucând-o de păr și trântind-o la pământ, a lovit-o cu piciorul chiar în fața regelui. Atunci, O, Bharata, Rakshasa, care fusese numit de Surya să o protejeze pe Draupadi, l-a împins pe Kichaka cu o forță puternică ca vântul. Copleșit de forța Rakshasa, Kichaka s-a clătinat și a căzut inconștient la pământ, ca un copac smuls din rădăcini. Atât Yudhishthira, cât și Bhimasena, care stăteau acolo, au privit cu ochi plini de mânie această jignire adusă lui Krishna de către Kichaka. Dorind să-l distrugă pe răul Kichaka, ilustrul Bhima a scrâșnit din dinți de furie. Și fruntea lui era acoperită de sudoare, iar pe ea apăreau riduri teribile. Și O exhalare fumurie ieșea din ochii lui, iar genele îi erau ridicate. Și ucigașul eroilor ostili își apăsă fruntea cu mâinile. Împins de furie, era pe punctul de a se ridica cu viteză. Atunci, regele Yudhishthira, temându-se să nu fie descoperit, strânse degetele mari și îi porunci lui Bhima să se abțină. Și Bhima, care arăta atunci ca un elefant furios care privea un copac mare, a fost astfel oprit de fratele său mai mare. Iar acesta din urmă a spus: „Caută, O, bucătarule, copaci pentru lemne de foc. Dacă ai nevoie de lemne, atunci ieși și taie copaci". Iar Draupadi, cu șolduri frumoase, plângând, apropiindu-se de intrarea în curte și văzându-și stăpânii melancolici, dornici totuși să-și păstreze deghizarea, conform jurământului făcut, cu ochii arzând de furie, i-a spus aceste cuvinte regelui Matsyas: „Vai, fiul unui Suta a lovit astăzi cu piciorul pe soția mândră și iubită a celor al căror dușman nu poate dormi niciodată în pace, chiar dacă patru regate se interpun între el și ei. Vai, fiul unui Suta a lovit astăzi cu piciorul mândra și iubita soție a acelor personaje sincere, care sunt devotate Brahmanilor și care întotdeauna dau fără să ceară nimic în schimb. Vai! Fiul unui Suta a lovit astăzi cu piciorul mândra și iubita soție a acelor persoane, ale căror tobe și ale căror arcuri se aud neîncetat. Vai, fiul unui Suta a lovit astăzi cu piciorul pe soția mândră și iubită a celor care posedă energie și putere abundente, care sunt generoși în daruri și mândri de demnitatea lor. Vai, fiul unui Suta a lovit astăzi cu piciorul pe soția mândră și iubită a celor care, dacă nu ar fi fost legați de obligații, ar putea distruge întreaga lume. Unde sunt astăzi acei războinici puternici care, deși trăiau deghizați, au acordat întotdeauna protecție celor care o solicitau? O, de ce acei eroi de astăzi, înzestrați cu forță și posedați de o energie nemăsurată, suferă în tăcere, ca niște eunuci, ca soția lor dragă și castă să fie astfel insultată de fiul unui Suta? O, unde este mânia lor, vitejia și energia lor, când suportă în tăcere ca soțiile lor să fie astfel insultate de un ticălos rău? Ce pot face eu (o femeie slabă) când Virata, lipsit de virtute, suportă cu calm ca eu, nevinovată, să fiu astfel nedreptățită de un ticălos? Tu, O, rege, nu te comporți ca un rege față de acest Kichaka. Comportamentul tău este ca al unui tâlhar și nu strălucește la curte. Faptul că sunt astfel insultată în prezența ta, O, Matsya, este extrem de nepotrivit. O, lăsați toți curtenii de aici să vadă această violență a lui Kichaka. Kichaka este ignorant în ceea ce privește datoria și moralitatea, iar Matsya este la fel. Și curtenii care slujesc un astfel de rege sunt lipsiți de virtute."

Vaisampayana a continuat: Cu aceste cuvinte și cu alte cuvinte de același fel, frumoasa Krishna, cu ochii plini de lacrimi, l-a mustrat pe regele Matsyas. Auzind-o, Virata a spus: „Nu știu care a fost disputa voastră, fiindcă nu am văzut-o. Neștiind adevărata cauză, cum pot să-mi arăt

discernământul?” Atunci curtenii, aflând totul, au aplaudat-o pe Krishna și au exclamat cu toții: „Bravo!” „Bravo!” și l-au condamnat pe Kichaka. Curtenii au spus: „Cel care o are ca soție pe această femeie cu ochi mari și cu fiecare membru al corpului înzestrat cu frumusețe, posedă ceva de o valoare extraordinară și nu are niciun motiv să se lase pradă tristeții. Cu siguranță, o astfel de domnișoară de o frumusețe transcendentă și cu membre perfecte este rară printre oameni. Într-adevăr, ni se pare că este o zeiță.”

Vaisampayana a continuat: Și în timp ce curtenii, văzând-o pe Krishna (în astfel de circumstanțe), o aplaudau astfel, fruntea lui Yudhishthira, din furie, s-a acoperit de sudoare. Și acel taur al neamului Kuru s-a adresat atunci prințesei, iubita sa soție, spunând: „Nu rămâne aici, O, Sairindhri, ci retrage-te în apartamentele lui Sudeshna. Soțiile eroilor îndură suferința de dragul soților lor și, muncind din greu pentru a-și sluji stăpânii, ajung în cele din urmă în tărâmul unde se duc soții lor. Soții tăi Gandharva, strălucitori ca soarele, nu consideră, cred eu, că aceasta este o ocazie pentru a-și manifesta mânia, întrucât nu se grăbesc să-ți vină în ajutor. O, Sairindhri, ești ignorantă în ceea ce privește oportunitatea lucrurilor și de aceea plângi ca o actriță, pe lângă faptul că întrerupi jocul de zaruri în curtea lui Matsya. Retrage-te, O, Sairindhri, Gandharva vor face ceea ce îți este pe plac. Și cu siguranță vor arăta durerea ta și vor lua viața celui care ți-a făcut rău.” Auzind aceste cuvinte, Sairindhri a răspuns: „Cei cu care sunt căsătorită sunt, cred, extrem de buni. Și întrucât cel mai în vârstă dintre ei este dependent de zaruri, sunt susceptibili de a fi oprimați de toți”.

Vaisampayana a continuat: Și după ce a spus aceasta, Krishna, cu șolduri frumoase, părul răvășit și ochii roșii de furie, a alergat spre apartamentele Sudhesnei. Și, ca urmare a plânsului îndelungat, fața ei arăta frumoasă ca discul lunar din firmament, ieșit din nori. Văzând-o în acea stare, Sudeshna a întrebat: „O, frumoasă doamnă, cine te-a insultat? De ce plângi, O, amabilă domnișoară? Cine ți-a făcut rău, O, blândă? De unde vine această durere a ta?” Adresându-i-se astfel, Draupadi a spus: „ Când m-am dus să-ți aduc vin, Kichaka m-a lovit în curte, în fața regelui, ca și cum am fi fost în mijlocul unei păduri pustii.” Auzind aceasta, Sudeshna a spus: „O, tu, cu părul tău frumos și buclat, întrucât Kichaka, înnebunit de dorință, te-a insultat pe tine, care nu poți fi posedată de el, îl voi face să fie ucis, dacă asta dorești.” Atunci Draupadi a răspuns: „Chiar și alții îl vor ucide, chiar și cei pe care i-a nedreptățit. Cred că este clar că va trebui să meargă în lăcașul lui Yama chiar astăzi!”

SECȚIUNEA XVII

Vaisampayana a spus: Insultată astfel de fiul lui Suta, ilustra prințesă, frumoasa Krishna, dorind cu ardoare distrugerea generalului lui Virata, s-a dus în apartamentul ei. Iar fiica lui Drupada, cu tenul închis la culoare și talia subțire, și-a făcut abluțiunile. După ce și-a spălat corpul și hainele cu apă, Krishna a început să mediteze plângând la mijloacele de a-și alunga durerea. Și s-a gândit, spunând: „Ce să fac? Unde să mă duc? Cum pot să-mi îndeplinesc scopul?” Și în timp ce se gândea astfel, și-a amintit de Bhima și și-a spus: „Nu există nimeni altcineva, în afară de Bhima, care să poată îndeplini astăzi scopul pe care mi l-am propus!” Și, copleșită de o mare durere, Krishna, cu ochii mari și inteligentă, având protectori puternici, s-a ridicat apoi noaptea și, părăsind patul, s-a îndreptat repede spre apartamentul lui Bhimasena, dorind să-și vadă stăpânul. Și, posedată de o mare inteligență, fiica lui Drupada a intrat în apartamentul soțului ei, spunând: „Cum poți să dormi în timp ce acel mizerabil comandant al forțelor lui Virata, care este dușmanul meu, încă trăiește, după ce a comis astăzi acea (faptă urâtă)?”

Vaisampayana a continuat: Atunci, camera în care Bhima dormea, respirând greu ca un leu, fiind umplută de frumusețea fiicei lui Drupada și a lui Bhima, cu sufletul înalt, a strălucit în splendoare. Iar Krishna, cu zâmbetul său dulce, găsindu-l pe Bhimasena în bucătărie, s-a apropiat de el cu entuziasmul unei vaci de trei ani crescute în pădure, care se apropie de un taur puternic, în

prima ei călduri, sau al unei cocorițe care trăiește lângă apă și se apropie de partenerul ei în perioada de împerechere. Și prințesa din Panchala l-a îmbrățișat pe al doilea fiu al lui Pandu, așa cum o liană îmbrățișează un sal uriaș și puternic pe malurile Gomati. Și îmbrățișându-l cu brațele ei, Krishna, cu trăsături impecabile, l-a trezit așa cum o leoaică trezește un leu adormit într-o pădure fără poteci. Și îmbrățișându-l pe Bhimasena, la fel cum o elefantă își îmbrățișează partenerul puternic, impecabila Panchali i s-a adresat cu o voce dulce ca sunetul unui instrument cu coarde care emite nota *Gandhara*. Și ea a spus: „Ridică-te, ridică-te! De ce, O, Bhimasena, zaci ca un mort? Cu siguranță, cel care nu este mort nu va permite niciodată unui ticălos rău care și-a dezonorat soția să trăiască.”Și trezit de prințesă, Bhima, cel cu brațele puternice, s-a ridicat și s-a așezat pe canapeaua sa acoperită cu un pat bogat. Și el, din neamul Kuru, s-a adresat prințesei, iubita sa soție, spunând: „Cu ce scop ai venit aici în grabă? Ți-ai pierdut culoarea și arăți slăbită și palidă. Spune-mi totul în detaliu. Trebuie să aflu adevărul. Fie că este plăcut sau dureros, agreabil sau neplăcut, spune-mi totul. După ce voi auzi totul, voi aplica remediul. Numai eu, O, Krishna, am dreptul la încrederea ta în toate lucrurile, pentru că eu sunt cel care te salvează de pericole de fiecare dată! Spune-mi repede care este dorința ta și care este scopul pe care îl ai în vedere, și întoarce-te în patul tău înainte ca ceilalți să se trezească.”

SECȚIUNEA XVIII

Draupadi a spus: „Ce durere nu are cea care îl are pe Yudhishthira ca soț? Cunoscând toate durerile mele, de ce mă întrebi? Pratikamin m-a târât în fața curții, în mijlocul unei adunări de curteni, numindu-mă sclavă. Această durere, O, Bharata, mă consumă. Ce altă prințesă, în afară de Draupadi, ar putea trăi după ce a suferit o astfel de mizerie intensă? Cine altcineva, în afară de mine, ar putea suporta o a doua insultă, precum cea pe care mi-a adus-o răul Saindhava în timp ce locuiam în pădure? Cine altcineva în poziția mea, în afară de mine, ar putea trăi, după ce a fost lovită cu piciorul de Kichaka chiar sub privirile răului rege al Matsyas? Ce valoare are viața, O, Bharata, când tu, O, fiu al lui Kunti, nu mă consideri nefericită, deși sunt afectată de atâtea necazuri? Acel ticălos josnic și rău, O, Bharata, cunoscut sub numele de Kichaka, care este cumnatul regelui Virata și comandantul forțelor sale, în fiecare zi, O, tigrule printre oameni, se adresează mie, care locuiesc în palat ca *Sairindhri*, spunând: «*Fii soția mea*». —Astfel solicitată, O, ucigaș al dușmanilor, de acel ticălos care merită să fie ucis, inima mea explodează ca un fruct copt la timp. Cenzurează-l pe fratele tău mai mare, dependent de zarurile blestemate, din cauza căruia am fost lovit de o asemenea nenorocire. Cine altcineva, în afară de un jucător disperat, ar juca, renunțând la regat și la tot, inclusiv la mine, pentru a duce o viață în pădure? Dacă ar fi jucat dimineața și seara timp de mulți ani, mizând mii de *nishkas* și alte bogății substanțiale, totuși argintul, aurul, hainele, vehiculele, echipele, caprele, oile și mulțimile de armăsari, iepe și catâri nu ar fi suferit nicio diminuare. Dar acum, lipsit de prosperitate din cauza rivalității zarurilor, stă mut ca un prost, reflectând la propriile sale fapte rele. Vai, cel care, în timpul șederii sale, era urmat de zece mii de elefanți împodobiți cu ghirlande de aur, acum se întreține aruncând zarurile. Același Yudhishthira care la Indraprastha era adorat de sute de mii de regi de o vitejie incomparabilă, acel monarh puternic în bucătăria căruia o sută de mii de servitoare, cu farfuriile în mână, hrăneau zi și noapte numeroși oaspeți, acel om generos, care dădea (în fiecare zi) o mie de *nishkas*, vai, chiar și el, copleșit de necazuri ca urmare a jocurilor de noroc, care sunt rădăcina tuturor relelor, acum se întreține aruncând zaruri. Mii de barzi și elogii, împodobiți cu cercei cu pietre prețioase strălucitoare și înzestrați cu voci melodioase, îi aduceau omagiu dimineața și seara. Din păcate, acel Yudhishthira, care era servit zilnic de o mie de înțelepți cu merite ascetice, cunoscători ai *Vedelor* și având toate dorințele satisfăcute, ca și curtenii săi, acel Yudhishthira care întreținea optzeci și opt de mii de *Snatakas* domestici cu treizeci de servitoare alocate fiecăruia, precum și zece mii de *yatis* care nu acceptau nimic în dar și cu sămânța vitală retrasă, din păcate, chiar și acel puternic rege trăiește acum în astfel de condiții. Acel Yudhishthira care este fără răutate, care este plin de bunătate și care dă fiecărei creaturi ceea ce i se cuvine, care are toate aceste calități excelente, vai, chiar și el trăiește acum în această stare. Posedat de fermitate și de o vitejie neînvinsă, cu inima dispusă să dea

fiecărei creaturi ceea ce i se cuvine, regele Yudhishthira, mișcat de compasiune, a întreținut constant în regatul său pe orbii, bătrânii, neajutoraţii, orfanii şi toţi ceilalţi din domniile sale aflaţi în astfel de suferință. Din păcate, Yudhishthira, devenind dependent şi servitor al lui Matsya, un aruncător de zaruri la curtea sa, se numeşte acum Kanka. El, căruia, în timp ce locuia la Indraprastha, toți conducătorii pământului îi plăteau tribut la timp, din păcate, chiar şi el cerşeşte acum pentru subzistență din mâinile altuia. Cel căruia îi erau supuşi regii pământului — vai, chiar şi acel rege şi-a pierdut libertatea şi trăieşte acum supus altora. După ce a orbit întreaga lume cu energia sa, ca soarele, acel Yudhishthira, vai, este acum curtean al regelui Virata. O, fiu al lui Pandu, acel Pandava care era servit cu respect la curte de regi şi înțelepți, iată-l acum servind pe altul. Vai, văzându-l pe Yudhishthira, un curtean aşezat lângă altul şi rostind cuvinte adulatorii către celălalt, cine poate să nu fie cuprins de durere? Şi văzându-l pe Yudhishthira, atât de înțelept şi virtuos, care nu merită să slujească pe alții, slujind de fapt pe altul pentru a-şi câştiga existența, cine poate să nu fie cuprins de durere? Şi, O, eroule, acel Bharata care era venerat la curte de întreaga lume, priveşte-l acum cum îl venerează pe altul. De ce atunci, O, Bharata, nu mă consideri pe mine ca fiind unul afectat de diverse nenorociri, ca unul abandonat şi cufundat într-o mare de durere?”

SECȚIUNEA XIX

Draupadi a spus: „O, Bharata, ceea ce îți voi spune este o altă mare durere a mea. Nu trebuie să mă învinovățeşti, pentru că îți spun asta din tristețe în suflet. Cine nu ar fi cuprins de o durere şi mai mare la vederea ta, O, taur al neamului Bharata, angajat în meseria ignobilă de bucătar, atât de josnică pentru tine, şi numindu-te unul dintre cei din casta Vallava? Ce poate fi mai trist decât asta, ca oamenii să te cunoască ca bucătarul lui Virata, numit Vallava, şi, prin urmare, ca unul care este scufundat în servitute? Vai, când munca ta în bucătărie se termină, tu stai umil lângă Virata, numindu-te Vallava bucătarul, şi atunci descurajarea îmi cuprinde inima. Când regele regilor, în bucuria sa, te pune să te lupți cu elefanții, iar femeile din apartamentele interioare (ale palatului) râd tot timpul, atunci sunt profund îndurerată. Şi când Kaikeyi şi acele servitoare, părăsind locurile lor, vin să mă ajute şi descoperă că, în loc să sufăr vreo rană la membre, eu doar leşin, prințesa le spune femeilor sale: «Cu siguranță, din afecțiune şi din datoria născută din relația dintre ei, această doamnă cu zâmbetul dulce se întristează pentru bucătarul extrem de puternic când acesta se luptă cu fiarele. Sairindhri este foarte frumoasă, iar Vallava este şi el extrem de chipeş. Inima femeilor este greu de înțeles, dar cred că ei se potrivesc unul cu celălalt. Prin urmare, este probabil ca Sairindhri să plângă invariabil (în astfel de momente) din cauza legăturii ei cu iubitul ei. Şi apoi, amândoi au intrat în această familie regală în acelaşi timp.» Şi rostind astfel de cuvinte, ea mă mustră mereu. Şi văzându-mă mânioasă din cauza asta, ea bănuieşte că sunt ataşată de tine. Când vorbeşte astfel, durerea pe care o simt este mare. Într-adevăr, văzându-te pe tine, O, Bhima cu vitejia ta teribilă, afectat de o astfel de calamitate, eu fiind deja copleşit de durere din cauza lui Yudhishthira. Nu mai doresc să trăiesc. Tânărul care, într-un singur car, i-a învins pe toți zeii şi oamenii, este acum, din păcate, maestrul de dans al fiicei regelui Virata. Fiul lui Pritha, cu sufletul nemăsurat, care l-a mulțumit pe Agni în pădurea Khandava, trăieşte acum în apartamentele interioare (ale unui palat) ca focul ascuns într-o fântână. Vai, taurul dintre oameni, Dhananjaya, care a fost întotdeauna teroarea dușmanilor, trăieşte acum într-o înfățişare care îi face pe toți disperați. Vai, cel ale cărui brațe puternice ca nişte buzdugane au fost cicatrizate în urma loviturilor arcului său, vai, acel Dhananjaya îşi petrece zilele în durere, acoperindu-şi încheieturile cu brățări din scoici. Vai, acel Dhananjaya, al cărui arc şi sunetul armurii sale de piele făceau să tremure fiecare dușman, acum distrează doar femeile vesele cu cântecele sale. O, acel Dhananjaya al cărui cap era odinioară împodobit cu o diademă de splendoare solară, poartă acum împletituri care se termină în bucle inestetice. O Bhima, văzând acel arcaş teribil, Arjuna, purtând acum împletituri şi înconjurat de femei, inima mea este cuprinsă de durere. Acel erou cu suflet înalt, stăpân al tuturor armelor celeste şi depozitar al tuturor științelor, poartă acum cercei (ca o femeie). Acel tânăr pe care regii de o vitejie incomparabilă nu l-au putut învinge în luptă, aşa cum apele oceanului puternic nu pot sări peste continente, este acum maestrul de dans al fiicelor regelui Virata şi le serveşte deghizat. O Bhima, acel Arjuna, al cărui

zgomot al roților carului a făcut ca întregul pământ cu munții și pădurile sale, lucrurile sale mobile și imobile să tremure, și a cărui naștere a alungat toate durerile lui Kunti, acel erou înălțat, acel frate mai mic al tău, O Bhimasena, acum mă face să plâng pentru el. Văzându-l venind spre mine, împodobit cu cercei de aur și alte ornamente, și purtând brățări din scoici la încheieturi, inima mea este cuprinsă de descurajare. Iar Dhananjaya, care nu are pe pământ un arcaș egal cu el în vitejie, își petrece acum zilele cântând, înconjurat de femei. Văzându-l pe acel fiu al lui Pritha, care în virtute, eroism și adevăr era cel mai admirat din lume, trăind acum sub înfățișarea unei femei, inima mea este cuprinsă de tristețe. Când îl văd pe zeul Partha în sala de muzică, ca un elefant cu tâmple sfâșiate, înconjurat de elefante în mijlocul femeilor, așteptând în fața lui Virata, regele Matsyas, atunci îmi pierd orice simț al orientării. Cu siguranță, soacra mea nu știe că Dhananjaya este afectat de o suferință atât de extremă. Nici nu știe că descendentul neamului Kuru, Ajatasatru, dependent de zarurile dezastruoase, este scufundat în mizerie. O Bharata, văzându-l pe cel mai tânăr dintre voi, Sahadeva, supraveghind vacile, deghizat în văcar, pălesc. Gândindu-mă mereu la situația dificilă a lui Sahadeva, nu pot, O Bhimasena, să adorm, ce să mai spun de ceilalți? Nu știu, O, tu, cel cu brațele puternice, ce păcat ar fi comis Sahadeva pentru ca acel erou de neînvins să sufere o asemenea nenorocire. O, cel mai de seamă dintre Bharati, văzându-l pe iubitul tău frate, acel taur printre oameni, angajat de Matsya să aibă grijă de vacile sale, sunt cuprinsă de durere. Văzându-l pe acel erou mândru satisfăcându-l pe Virata, trăind în fruntea păstorilor săi, îmbrăcat în haine vopsite în roșu, sunt cuprinsă de febră. Soacra mea îl laudă mereu pe eroicul Sahadeva ca fiind un om nobil, cu un comportament excelent și o conduită corectă. Atașată cu ardoare de fiii ei, Kunti stătea plângând, îmbrățișându-l pe Sahadeva în timp ce el era pe punctul de a pleca (cu noi) spre marea pădure. Și mi s-a adresat spunând: «Sahadeva este timid, are vorbă dulce și este virtuos. El este, de asemenea, copilul meu preferat. De aceea, O, Yajnaseni, îngrijește-l în pădure zi și noapte. Delicat și curajos, devotat regelui și venerându-și mereu fratele mai mare, tu, O, Panchali, hrănește-l tu însăți.» O, Pandava, văzându-l pe cel mai de seamă dintre războinici, Sahadeva, ocupându-se de îngrijirea vacilor și dormind noaptea pe piei de vițel, cum pot să suport să trăiesc? El, care este încoronat cu cele trei atribute ale frumuseții, armelor și inteligenței, este acum supraveghetorul cailor lui Virata. Privește schimbarea adusă de timp. Granthika (Nakula), la vederea căruia oștile inamice fugeau de pe câmpul de luptă, acum antrenează cai în prezența regelui, conducându-i cu viteză. Din păcate, acum îl văd pe acel tânăr chipeș servind pe Virata, regele Matsyas, împodobit somptuos și excelent, și prezentându-i cai. O, fiu al lui Pritha, chinuită cum sunt de toate aceste sute de feluri de suferințe din cauza lui Yudhishthira, de ce tu, O, pedepsitor al dușmanilor, mă consideri încă fericită? Ascultă-mă acum, O, fiu al lui Kunti, căci îți voi povesti despre alte nenorociri care le depășesc cu mult pe acestea. Ce poate fi mai trist pentru mine decât suferințele atât de diverse care mă epuizează în timp ce voi sunteți în viață?”

SECȚIUNEA XX

Draupadi a spus: Vai, din cauza acelui jucător disperat, acum sunt sub comanda lui Sudeshna, trăind în palat sub înfățișarea unei Sairindhri. Și, O, pedepsitor al dușmanilor, privește situația dureroasă în care mă aflu acum, eu, o prințesă. Trăiesc în așteptarea sfârșitului acestei perioade stabilite[14]. Prin urmare, extremul mizeriei este al meu. Succesul scopului, victoria și înfrângerea, în ceea ce privește muritorii, sunt trecătoare. În această credință trăiesc în așteptarea revenirii prosperității pentru soții mei. Prosperitatea și adversitatea se învârt ca o roată. În această credință trăiesc în așteptarea revenirii prosperității pentru soții mei. Cauza care aduce victoria poate aduce și înfrângerea. Trăiesc în această speranță. De ce nu mă consideri, O, Bhimasena, ca pe o persoană moartă? Am auzit că cei care dau pot cerși, că cei care ucid pot fi uciși și că cei care îi răstoarnă pe alții pot fi răsturnați la rândul lor de dușmani. Nimic nu este dificil pentru Destin și nimeni nu poate trece peste Destin. De aceea aștept întoarcerea norocului. Așa cum un rezervor

14 Ceea ce Draupadi vrea să spună este că, în loc să-și petreacă zilele în bucurie și fericire, în loc să-și dorească ca timpul să stea în loc alături de ea, ea este obligată, ca urmare a nefericirii sale, să-și dorească ca timpul să treacă repede.

odată uscat se umple din nou, sperând într-o schimbare în bine, aștept întoarcerea prosperității. Când afacerea cuiva, care a fost bine pregătită, pare să fie zădărnicită, o persoană cu adevărat înțeleaptă nu ar trebui să se străduiască niciodată să readucă norocul. Cuprinsă de tristețe, indiferent dacă mi-ai cerut sau nu să explic scopul acestor cuvinte rostite de mine, îți voi spune totul. Regină a fiilor lui Pandu și fiică a lui Drupada, cine altcineva, în afară de mine, ar dori să trăiască, după ce a căzut într-o astfel de situație dificilă? O, învingătoare a dușmanilor, mizeria care m-a cuprins a umilit cu adevărat întreaga rasă Kuru, pe Panchalas și pe fiii lui Pandu. Înconjurată de numeroși frați, socru și fii, ce altă femeie care are atâtea motive de bucurie, în afară de mine, ar fi afectată de o asemenea nenorocire? Cu siguranță, în copilărie, trebuie să fi comis un act extrem de ofensator față de Dhatri, prin nemulțumirea căruia, O, taur al neamului Bharata, am fost lovită de astfel de consecințe. Privește, O, fiu al lui Pandu, paloarea care mi-a cuprins tenul și pe care nici măcar o viață în pădure, plină de suferințe extreme, nu a putut-o provoca. Tu, O, fiu al lui Pritha, știi ce fericire, O, Bhima, era a mea odinioară. Chiar și eu, care eram așa, am căzut acum în servitute. Sunt profund îndurerată și nu găsesc liniște. Faptul că arcașul puternic și temut, Dhananjaya, fiul lui Pritha, trăiește acum ca un foc stins, mă face să cred că toate acestea sunt atribuite de Destin. Cu siguranță, O, fiu al lui Pritha, este imposibil pentru oameni să înțeleagă destinul creaturilor (din această lume). Prin urmare, consider că această cădere a ta este ceva ce nu putea fi evitat prin previziune. Vai, ea, care vă are pe voi toți, care semănați cu Indra însuși, pentru a-i asigura confortul — chiar și ea, atât de castă și de înălțată, trebuie acum să se ocupe de confortul altora, care sunt cu mult inferiori ei în rang. Privește, O, Pandava, situația mea dificilă. Este ceva ce nu merit. Tu ești în viață, dar privește această inversare a ordinii pe care timpul a adus-o. Ea, care avea sub controlul ei întregul Pământ până la marginea mării, se află acum sub controlul lui Sudeshna și trăiește în frică de ea. Ea, care avea subordonați care mergeau atât înaintea, cât și în urma ei, vai, acum ea însăși merge înaintea și în urma lui Sudeshna. Aceasta, O, Kaunteya, este o altă durere a mea care este intolerabilă. O, ascultă-mă. Cea care, cu excepția lui Kunti, nu a pisat niciodată unguente nici măcar pentru uzul propriu, acum, fie-ți de bine, pisează santal (pentru alții). O Kaunteya, privește mâinile mele, care înainte nu erau așa. Spunând aceasta, ea îi arătă mâinile marcate de bătături. Și ea continuă: „Eu, care nu m-am temut niciodată de Kunti, nici de tine și de frații tăi, acum stau înfricoșată în fața lui Virata ca o sclavă, neliniștită de ceea ce acel rege al regilor îi va spune în legătură cu pregătirea corespunzătoare a unguentelor, pentru că Matsya nu agreează santalul pisat de alții”.

Vaisampayana a continuat: Povestindu-i astfel necazurile sale, O, Bharata, lui Bhimasena, Krishna a început să plângă în tăcere, aruncându-și privirea asupra lui Bhima. Apoi, cu cuvintele înecate de lacrimi și suspinând repetat, ea i s-a adresat lui Bhima cu aceste cuvinte, care i-au mișcat puternic inima: „O, Bhima, trebuie să fi fost o ofensă veche a mea față de zei, pentru că, nefericită cum sunt, sunt încă în viață, când, O, Pandava, ar trebui să mor.”

Vaisampayana a continuat: Atunci ucigașul eroilor inamici, Vrikodara, acoperindu-și fața cu mâinile delicate ale soției sale, marcate de bătături, a început să plângă. Și acel fiu puternic al lui Kunti, ținând mâinile lui Draupadi în ale sale, a vărsat lacrimi abundente. Și afectat de o mare durere, a rostit aceste cuvinte.

SECȚIUNEA XXI

Bhima a spus: ”Fie blestemată puterea brațelor mele și fie blestemată Gandiva lui Falguni, întrucât mâinile tale, înainte roșii, acum sunt acoperite de bătături. Aș fi provocat un masacru la curtea lui Virata, dacă fiul lui Kunti nu m-ar fi privit (interzicându-mi să fac asta), ca un elefant puternic. Aș fi zdrobit fără ezitare capul lui Kichaka, îmbătat de mândria suveranității. Când, O, Krishna, te-am văzut lovită de Kichaka, am conceput în acea clipă un măcel în masă al Matsyas. Yudhishthira, însă, m-a oprit cu o privire, și, O, frumoasă doamnă, înțelegând intenția lui, am păstrat tăcerea. Faptul că am fost privați de regatul nostru, că nu i-am ucis încă pe Kurus, că nu am luat

încă capetele lui Suyodhana şi Karna, ale fiului lui Suvala, Sakuni, şi ale răului Duhsasana, aceste fapte şi omisiuni, O, doamnă, îmi consumă fiecare membru. Gândul la acestea rămâne în inima mea ca o suliţă înfiptă în ea. O, tu, cu şolduri graţioase, nu sacrifica virtutea şi, O, doamnă cu inimă nobilă, stăpâneşte-ţi mânia. Dacă regele Yudhishthira va auzi de la tine astfel de mustrări, cu siguranţă îşi va pune capăt vieţii. Dacă şi Dhananjaya şi gemenii te vor auzi vorbind astfel, chiar şi ei vor renunţa la viaţă. Şi dacă aceştia, O, fecioară cu talie subţire, vor renunţa la viaţă. Nici eu nu voi putea să-mi suport propria soartă. În vremurile de demult, fiica lui Sarjati, frumoasa Sukanya, l-a urmat în pădure pe Chyavana din neamul lui Bhrigu, a cărui minte era sub control complet şi peste care, în timp ce era angajat în meditaţie ascetică, furnicile construiseră un deal. Poate ai auzit că şi Indrasena, care era la fel de frumoasă ca însăşi Narayani, şi-a urmat soţul în vârstă de o mie de ani. Poate ai auzit că Sita, fiica lui Janaka, prinţesa din Videha, şi-a urmat stăpânul în timp ce trăia în păduri dense. Şi acea doamnă cu şolduri graţioase, iubita soţie a lui Rama, afectată de calamităţi şi persecutată de Rakshasas, a recâştigat în cele din urmă compania lui Rama. Şi Lopamudra, O, timid-o, înzestrată cu tinereţe şi frumuseţe, l-a urmat pe Agastya, renunţând la toate obiectele de plăcere inaccesibile oamenilor. Şi inteligenta şi impecabila Savitri l-a urmat, de asemenea, pe eroicul Satyavan, fiul lui Dyumatsena, singur în lumea lui Yama. La fel ca aceste doamne caste şi frumoase pe care le-am numit, tu, O, fată binecuvântată, înfloreşti cu toate virtuţile. Petrece încă puţin timp, care se măsoară chiar şi cu o jumătate de lună. Şi când se va împlini al treisprezecelea an, vei deveni (din nou) regina domnitoare a unui rege.” Auzind aceste cuvinte, **Draupadi a spus**: „Incapabilă, O, Bhima, să-mi suport durerea, numai din cauza durerii am vărsat aceste lacrimi. Nu-l condamn pe Yudhishthira. Nici nu are rost să mă gândesc la trecut. O, Bhima, cu puterea ta nemaipomenită, vino repede să te apuci de treaba ce ne stă în faţă. O, Bhima, Kaikeyi, geloasă pe frumuseţea mea, mă chinuie mereu cu eforturile ei de a-l împiedica pe rege să se îndrăgostească de mine. Şi înţelegând această dispoziţie a ei, Kichaka, cu sufletul rău şi obiceiurile imorale, mă solicită constant. Supărată pe el pentru asta, dar apoi reprimându-mi mânia, îi răspund acelui nenorocit lipsit de raţiune din cauza poftei, spunând: «O, Kichaka, protejează-te! Eu sunt regina şi soţia iubită a celor cinci Gandharva. Acei eroi, în mânia lor, te vor ucide pe tine, care eşti atât de imprudent.» Astfel abordat, Kichaka, cu sufletul rău, mi-a răspuns, spunând: «Nu mă tem deloc de Gandharvas, O, Sairindhri cu zâmbetul dulce. Voi ucide o sută de mii de Gandharva, întâlnindu-i în luptă. De aceea, O, timid-o, consimte». Auzind toate acestea, m-am adresat din nou lui Suta, chinuit de poftă, spunând: «Nu eşti pe măsura iluştrilor Gandharva. Având un procent respectabil şi o dispoziţie bună, ader mereu la virtute şi nu doresc niciodată moartea nimănui. Pentru aceasta te vestesc, O, Kichaka!» La auzul acestor cuvinte, acel om cu suflet rău izbucni într-un râs zgomotos. Şi se întâmpla că Kaikeyi, îndemnată anterior de Kichaka şi mişcată de afecţiunea pentru fratele ei, dorind să-i facă un bine, mă trimise la el, spunând: «Tu, Sairindhri, du-te şi adu vin din camera lui Kichaka!» Când m-a văzut, fiul lui Suta mi s-a adresat mai întâi cu cuvinte dulci, iar când acestea nu au avut efect, s-a înfuriat foarte tare şi a vrut să recurgă la violenţă. Înţelegând intenţia răutăciosului Kichaka, m-am repezit repede spre locul unde se afla regele. După ce m-a doborât la pământ, ticălosul m-a lovit cu piciorul în faţa regelui însuşi şi sub privirile lui Kanka şi ale multor altora, inclusiv ale vizitiilor, favoriţilor regali, călăreţilor de elefanţi şi cetăţenilor. L-am mustrat pe rege şi pe Kanka de nenumărate ori. Regele, însă, nu l-a oprit pe Kichaka şi nici nu i-a aplicat vreo pedeapsă. Principalul aliat al regelui Virata în război, crudul Kichaka, lipsit de virtute, este iubit atât de rege, cât şi de regină. O, înălţatule, curajos, mândru, păcătos, adulterin şi absorbit de toate obiectele plăcerii, el câştigă bogăţii imense (de la rege) şi jefuieşte posesiunile altora, chiar dacă aceştia strigă în suferinţă. Şi el nu umblă niciodată pe calea virtuţii şi nu face niciun act virtuos. Cu suflet rău şi dispoziţie vicioasă, arogant şi ticălos, şi mereu chinuit de săgeţile lui Kama, deşi respins în repetate rânduri, dacă mă va vedea din nou, mă va insulta. Atunci voi renunţa cu siguranţă la viaţa mea. Deşi te străduieşti să dobândeşti virtutea (la moartea mea), faptele tale extrem de meritorii vor fi în zadar. Voi, cei care acum vă respectaţi jurământul, vă veţi pierde soţia. Protejând soţia, se protejează şi copiii, iar protejând copiii, se protejează şi propria persoană. Şi pentru că omul se naşte pe sine însuşi în soţia sa, soţia este numită *Jaya*[15] de către înţelepţi. Soţul ar trebui, de

15 *Jayate asyas* — adică cea din care te-ai născut.

asemenea, să fie protejat de soție, gândindu-se: «Cum altfel s-ar naște în pântecele meu?» Am auzit de la brahmanii care expun îndatoririle diferitelor ordine că un kṣatriya nu are altă îndatorire decât să-și supună dușmanii. Vai, Kichaka m-a lovit cu piciorul chiar în prezența lui Yudhishthira cel Drept și a ta, O, Bhimasena cu putere măreață. Tu, O, Bhima, m-ai eliberat de teribilul Jatasura. Tu și frații tăi l-ați învins pe Jayadratha. Acum ucide-l și pe acest ticălos care m-a insultat. Presupunând că este favoritul regelui, Kichaka, O, Bharata, mi-a sporit suferința. Așadar, zdrobește-l pe acest om pofticios ca pe un vas de lut aruncat pe o piatră. Dacă, O Bharata, soarele de mâine își va revărsa razele asupra celui care este sursa multor dureri ale mele, cu siguranță voi amesteca otravă (cu o băutură) și o voi bea, pentru că nu mă voi supune niciodată lui Kichaka. Ar fi mult mai bine, O Bhima, să mor înaintea ta."

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, Krishna, ascunzându-și fața în pieptul lui Bhima, a început să plângă. Iar Bhima, îmbrățișând-o, o mângâie cu toată puterea sa. Și după ce o mângâie din plin pe fiica lui Drupada, cu talia subțire, cu cuvinte pline de înțelepciune și sens, îi șterge cu mâinile fața inundată de lacrimi. Și gândindu-se la Kichaka și lingându-și colțurile gurii cu limba, Bhima, plin de mânie, îi spune astfel femeii îndurerate.

SECȚIUNEA XXII

Bhima a spus: O, timid-o, voi face chiar așa cum spui tu. Îl voi ucide pe Kichaka și pe toți prietenii lui. O, Yajnaseni cu zâmbetul dulce, mâine seară, renunțând la tristețe și durere, încearcă să te întâlnești cu Kichaka. Sala de dans pe care regele Matsya a poruncit să fie construită este folosită de fete pentru a dansa în timpul zilei. Noaptea, însă, ele se întorc la casele lor. În sala aceea se află un pat de lemn excelent și bine amplasat. Chiar acolo îl voi face să vadă spiritele strămoșilor săi decedați. Dar, O, frumoasă, când vei conversa cu el, trebuie să te descurci astfel încât ceilalți să nu te vadă.

Vaisampayana a continuat: După ce au discutat astfel cu ceilalți și au vărsat lacrimi de durere, au așteptat zorii acelei nopți cu o nerăbdare chinuitoare. Și când noaptea a trecut, Kichaka, ridicându-se dimineața, s-a dus la palat și a abordat-o pe Draupadi spunând: „Te-am aruncat jos în curte și te-am lovit cu piciorul în prezența regelui. Atacată de mine, cel puternic, nu ai putut obține protecție. Acest Virata este doar cu numele rege al Matsyas. Eu sunt cel care comandă forțele acestui regat și sunt adevăratul stăpân al Matsyas. Tu, O, timidă, acceptă-mă cu bucurie. Voi deveni sclavul tău. Și, O, tu, cu șolduri grațioase, îți voi da imediat o sută de *nishkas* și voi angaja o sută de servitori și o sută de servitoare (care să te îngrijească) și îți voi dărui și care cu măgari. O, timidă doamnă, să se împlinească uniunea noastră." **Draupadi a răspuns**: „O, Kichaka, să știi că aceasta este condiția mea. Nici prietenii tăi, nici frații tăi nu trebuie să afle de uniunea ta cu mine. Mi-e teamă să nu fiu descoperită de acei iluștri Gandharvas. Promite-mi asta și mă voi supune ție." Auzind asta, **Kichaka a spus**: „O, tu, cu șolduri grațioase, voi face chiar așa cum spui. Afectat de zeul iubirii, O, frumoasă domnișoară, mă voi duce singur la locuința ta pentru a mă uni cu tine, O, tu, cu coapsele rotunde și subțiri ca trunchiurile de bananier, astfel încât acei Gandharvas, strălucitori ca soarele, să nu afle despre acest act al tău." **Draupadi a spus**: „Când se va întuneca, du-te la sala de dans construită de regele Matsyas, unde fetele dansează în timpul zilei și se întorc la casele lor respective noaptea. Gandharvas nu cunosc acel loc. Atunci, fără îndoială, vom scăpa de orice critică."

Vaisampayana a continuat: Reflectând asupra subiectului conversației sale cu Kichaka, acea jumătate de zi i s-a părut lui Krishna lungă cât o lună întreagă. Și prostul Kichaka, neștiind că era Moartea care luase forma unei *Sairindhri*, s-a întors acasă plin de bucurie. Și lipsit de rațiune de pofta trupească, Kichaka s-a apucat repede să-și înfrumusețeze persoana cu unguente, ghirlande și ornamente. Și în timp ce făcea toate acestea, gândindu-se la acea domnișoară cu ochi mari, ziua i se părea fără sfârșit. Iar frumusețea lui Kichaka, care era pe cale să-și piardă frumusețea pentru

totdeauna, părea să crească, ca fitilul unei lămpi aprinse pe cale să se stingă. Și având încredere deplină în Draupadi, Kichaka, lipsit de simțuri de pofta trupească și absorbit în contemplarea întâlnirii așteptate, nici măcar nu a perceput că ziua se terminase. Între timp, frumoasa Draupadi se apropie de soțul ei Bhima din neamul Kuru și se oprește în fața lui în bucătărie. Și acea doamnă cu părul terminându-se în bucle frumoase îi spune: „O, pedepsitor al dușmanilor, așa cum mi-ai poruncit, i-am dat de înțeles lui Kichaka că întâlnirea noastră va avea loc în sala de dans. El va veni singur noaptea în sala goală. Ucide-l acolo, O, tu, cel cu brațe puternice. Du-te, O, fiu al lui Kunti, în sala de dans și ia viața, O, Pandava, lui Kichaka, fiul lui Suta, îmbătat de vanitate. Din vanitate, acel fiu al lui Suta îi disprețuiește pe Gandharvas. O, cel mai bun dintre luptători, ridică-l de pe pământ, așa cum Krishna l-a ridicat pe Naga (Kaliya) din Yamuna. O, Pandava, chinuit de durere, șterge-mi lacrimile și fii binecuvântat, apără-ți onoarea și pe cea a neamului tău.”

Bhima a spus: «Bine ai venit, frumoasă doamnă! În afară de vestea bună pe care mi-o aduci, nu am nevoie de niciun alt ajutor, O, tu, de o frumusețe nemaipomenită. Bucuria pe care o simt, O, tu, de o frumusețe nemaipomenită, auzind de la tine despre viitoarea mea întâlnire cu Kichaka, este egală cu cea pe care am simțit-o când l-am ucis pe Hidimva. Îți jur pe Adevăr, pe frații mei și pe moralitate că îl voi ucide pe Kichaka așa cum stăpânul ceresc l-a ucis pe Vritra. Fie în secret, fie în mod deschis, îl voi zdrobi pe Kichaka, iar dacă Matsya vor lupta pentru el, îi voi ucide și pe ei. Și ucigându-l apoi pe Duryodhana, voi recâștiga pământul. Lasă-l pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, să continue să-i aducă omagiu regelui Matsya.» Auzind aceste cuvinte ale lui Bhima, Draupadi a spus: „Pentru ca tu, O, stăpâne, să nu fii nevoit să renunți la adevărul pe care mi l-ai promis, ucide-l pe Kichaka în secret, O, eroule.” Bhima o asigură: „Chiar astăzi îl voi ucide pe Kichaka împreună cu prietenii lui, fără ca nimeni să știe, în întunericul nopții. O, doamnă fără cusur, voi zdrobi, așa cum un elefant zdrobește un fruct *vela*,[16] capul răului Kichaka, care dorește ceea ce nu poate obține!”

Vaisampayana a continuat: Întorcându-se mai întâi la locul de întâlnire, Bhima s-a așezat, deghizându-se, și a așteptat acolo sosirea lui Kichaka, ca un leu care pândește o căprioară. Iar Kichaka, după ce s-a împodobit după bunul său plac, a venit la sala de dans la ora stabilită, în speranța de a o întâlni pe Panchali. Gândindu-se la întâlnire, a intrat în cameră. Și după ce a intrat în sala învăluită în întuneric profund, acel nemernic cu suflet rău a dat peste Bhima, de o vitejie incomparabilă, care venise puțin mai devreme și aștepta într-un colț. Și așa cum o insectă se apropie de un foc aprins, sau un animal neînsemnat de un leu, Kichaka s-a apropiat de Bhima, întins pe pat și arzând de furie la gândul insultei aduse lui Krishna, ca și cum ar fi fost Moartea lui Suta. Și după ce s-a apropiat de Bhima, Kichaka, posedat de poftă, cu inima și sufletul pline de extaz, a spus zâmbind: „O, tu, cu sprâncene desenate, ție ți-am dat deja multe și diverse bogății din averile pe care le-am câștigat, precum și o sută de servitoare și multe haine frumoase, și, de asemenea, un conac cu un apartament interior împodobit cu servitoare frumoase, drăguțe și tinere și înfrumusețat cu tot felul de sporturi și distracții. Și, după ce am pus toate acestea deoparte pentru tine, am venit repede aici. Și, dintr-o dată, femeile au început să mă laude, spunând: «*Nu există în această lume nicio altă persoană ca tine în ceea ce privește frumusețea și îmbrăcămintea!*»” Auzind aceasta, **Bhima a spus**: „Este bine că ești frumos și este bine că te lauzi. Cred însă că niciodată până acum nu ai avut o atingere atât de plăcută! Ai o atingere fină și cunoști căile galanteriei. Priceput în arta iubirii, ești preferatul femeilor. Nu există nimeni ca tine în această lume!”

Vaisampayana a continuat: Spunând acestea, fiul lui Kunti, Bhima, cel cu brațele puternice și cu o vitejie teribilă, s-a ridicat brusc și a spus râzând: „Sora ta, O, nenorocitule, te va vedea astăzi târât de mine la pământ, ca un elefant puternic, uriaș ca un munte, târât la pământ de un leu. Tu, ucis, *Sairindhri* va trăi în pace, iar noi, soții ei, vom trăi și noi în pace.” Spunând acestea, puternicul Bhima l-a apucat pe Kichaka de părul capului, care era împodobit cu ghirlande. Și astfel, apucat cu forța de păr, cel mai puternic dintre oameni, Kichaka, și-a eliberat repede părul și l-a apucat pe

16 Unele texte spun: Vilwam nagaviodhara — adică „Așa cum un elefant ridică un fruct vela”.

Bhima de braţe. Şi atunci, între acei lei printre oameni, aprinşi de mânie, între acel şef al clanului Kichaka şi cel mai bun dintre oameni, a urmat o luptă corp la corp, ca cea dintre doi elefanţi puternici pentru o elefantă în sezonul primăverii, sau ca cea care s-a întâmplat în vremurile de demult între acei lei printre maimuţe, fraţii Vali şi Sugriva. Amândoi la fel de furioşi şi amândoi dornici de victorie, cei doi combatanţi şi-au ridicat braţele asemănătoare cu şerpi cu cinci capete şi s-au atacat reciproc cu unghiile şi dinţii, cuprinşi de o furie frenetică. Atacat cu impetuozitate de puternicul Kichaka în acea luptă, hotărâtul Bhima nu a clintit niciun pas. Îmbrăţişaţi şi trăgându-se unul pe celălalt, au luptat ca doi tauri puternici. Având unghiile şi dinţii ca arme, lupta dintre ei a fost aprigă şi teribilă, ca cea dintre doi tigri furioşi. Lovindu-se reciproc cu furie, s-au înfruntat ca doi elefanţi cu tâmple sfâşiate. Atunci, puternicul Bhima l-a apucat pe Kichaka, iar Kichaka, cel mai puternic dintre oamenii puternici, l-a aruncat pe Bhima la pământ cu violenţă. Şi în timp ce aceşti puternici combatanţi luptau, zgomotul armelor lor producea un sunet puternic, asemănător cu zgomotul bambusului care se rupe. Apoi Vrikodara, aruncându-l pe Kichaka cu forţa în cameră, a început să-l arunce furios, la fel cum un uragan aruncă un copac. Şi atacat astfel în luptă de puternicul Bhima, Kichaka a slăbit şi a început să tremure. Cu toate acestea, el îl trăgea pe Pandava cu toată puterea sa. Şi atacându-l pe Bhima şi făcându-l să se clatine puţin, puternicul Kichaka l-a lovit cu genunchii şi l-a doborât la pământ. Răsturnat de puternicul Kichaka, Bhima s-a ridicat repede ca Yama însuşi, cu buzduganul în mână. Şi astfel, puternicul Suta şi Pandava, îmbătaţi de putere şi provocându-se reciproc, s-au luptat la miezul nopţii în acel loc singuratic. Şi în timp ce urla unul la altul cu furie, acea clădire excelentă şi puternică a început să se cutremure în fiecare moment. Şi lovit în piept de puternicul Bhima, Kichaka, cuprins de furie, nu se mişcă niciun pas. Şi suportând pentru o clipă doar acel atac incapabil să fie suportat pe pământ, Suta, copleşit de puterea lui Bhima, slăbi. Şi văzându-l slăbind, Bhima, înzestrat cu o mare forţă, îl trase cu forţa pe Kichaka spre pieptul său şi începu să-l strângă cu putere. Şi respirând greu din nou şi din nou, plin de furie, cel mai bun dintre învingători, Vrikodara, l-a apucat cu forţa pe Kichaka de păr. Şi după ce l-a apucat pe Kichaka, puternicul Bhima a început să urle ca un tigru flămând care a ucis un animal mare. Şi văzându-l extrem de epuizat, Vrikodara l-a legat strâns cu braţele sale, aşa cum se leagă o fiară cu o funie. Apoi Bhima a început să-l învârtă mult timp pe Kichaka, care îşi pierduse cunoştinţa şi care a început să urle înfricoşător ca o trompetă spartă.[17] Şi pentru a potoli mânia lui Krishna, Vrikodara l-a apucat pe Kichaka, al cărui corp era sfărâmat în bucăţi şi ale cărui pleoape erau închise, şi l-a ucis, aşa cum se ucide o fiară. Şi văzându-l pe Kichaka complet nemişcat, fiul lui Pandu a început să-l rostogolească pe pământ. Apoi Bhima a spus: „Ucigându-l pe acest ticălos care intenţiona să ne violeze soţia, acest spin în coasta lui *Sairindhri*, m-am eliberat de datoria pe care o aveam faţă de fraţii mei şi am atins pacea perfectă”. Şi după ce a spus aceasta, acel om de seamă, cu ochii roşii de furie, a renunţat să-l mai ţină pe Kichaka, căruia îi fuseseră smulse hainele şi podoabele, ochii îi erau învârtiţi şi corpul încă tremura. Şi cel mai de seamă dintre cei puternici, strângându-şi mâinile şi muşcându-şi buzele de furie, l-a atacat din nou pe adversarul său şi i-a înfipt braţele, picioarele, gâtul şi capul în corp, ca şi cum ar fi fost mânuitorul Pinaka, reducând la o masă fără formă cerbul, care luase forma unui sacrificiu pentru a scăpa de mânia sa. Şi după ce i-a zdrobit toate membrele şi l-a redus la o minge de carne, puternicul Bhimasena i l-a arătat lui Krishna. Şi înzestrat cu o energie puternică, eroul s-a adresat atunci lui Draupadi, cea mai importantă dintre toate femeile, spunând: „Vino, prinţesă a Panchalei, şi vezi ce a devenit acel nenorocit pofticios!” Şi spunând aceasta, Bhima, cu vitejia sa teribilă, a început să calce cu picioarele trupul acelui om rău. Aprinzând apoi o torţă şi arătându-i lui Draupadi trupul lui Kichaka, eroul i s-a adresat, spunând: „O, tu, cu buclele frumoase, cei care te curtează, înzestrată cum eşti cu o dispoziţie excelentă şi cu toate virtuţile, vor fi ucişi de mine, la fel cum a fost ucis acest Kichaka, O, timidă”. Şi după ce a îndeplinit această sarcină dificilă, atât de pe placul lui Krishna — după ce l-a ucis pe Kichaka şi astfel i-a potolit mânia, Bhima şi-a luat rămas bun de la Krishna, fiica lui Drupada, şi s-a întors repede în bucătărie. Şi Draupadi, cea mai bună dintre femei, după ce a provocat moartea lui Kichaka, şi-a alungat durerea şi a simţit cea mai mare bucurie. Şi adresându-

17 *Veri* înseamnă atât tobă mare, cât şi trompetă. Totuşi, în acest context, cea din urmă are o semnificaţie mai potrivită.

se paznicilor sălii de dans, ea a spus: „Veniți și priviți-l pe Kichaka, care a violat soțiile altora, zăcând aici, ucis de soții mei Gandharva”. Auzind aceste cuvinte, paznicii sălii de dans au venit repede cu miile la acel loc, cu torțe în mâini. Și ajungând în acea cameră, l-au văzut pe Kichaka fără viață, aruncat pe pământ, îmbibat de sânge. Văzându-l fără brațe și picioare, au fost cuprinși de durere. Și, privindu-l pe Kichaka, au fost cuprinși de uimire. Văzând acea faptă supraomenească, și anume înfrângerea lui Kichaka, au spus: „Unde îi este gâtul și unde îi sunt picioarele?” Și văzându-l în această stare, au concluzionat cu toții că fusese ucis de un Gandharva.

SECȚIUNEA XXII

Vaisampayana a spus: Atunci, toți rudele lui Kichaka, ajungând în acel loc, l-au văzut acolo și au început să plângă cu voce tare, înconjurându-l din toate părțile. Și văzându-l pe Kichaka cu toate membrele sfâșiate, zăcând ca o broască țestoasă târâtă din apă pe pământ uscat, toți au fost copleșiți de o teamă extremă, iar părul de pe corpurile lor s-a ridicat. Și văzându-l zdrobit peste tot de Bhima, ca un Danava de Indra, au început să-l ducă afară, pentru a-i îndeplini ritualurile funerare. Și atunci acele persoane din clanul Suta, adunate astfel, l-au zărit pe Krishna, cu membrele intacte, care stătea rezemat de un stâlp. Și toți Kichaka adunați acolo au exclamat: „Să fie ucisă această femeie necastă pentru care Kichaka și-a pierdut viața. Sau, fără a o ucide aici, să o incinerăm împreună cu cel care o dorea, pentru că se cuvine să împlinim în toate privințele ceea ce este pe placul fiului decedat al lui Suta”. Apoi s-au adresat lui Virata, spunând: „Kichaka și-a pierdut viața din cauza ei. Să fie, așadar, incinerată împreună cu ea. Se cuvine să acorzi această permisiune”. Astfel abordat de ei, regele Virata, O, monarhule, cunoscând foarte bine vitejia lui Suta, a dat consimțământul ca *Sairindhri* să fie arsă împreună cu fiul lui Suta. La auzul acestor cuvinte, Kichaka s-a apropiat de Krishna, cu ochii ca de lotus, speriată și uluită, și a apucat-o cu violență. Și legând-o pe tânăra cu talia subțire și așezând-o pe catafalc, au pornit cu mare energie spre cimitir. Și, O, rege, în timp ce era dusă cu forța spre cimitir de către acei fii ai tribului Suta, Krishna, nevinovată și castă, care trăia sub protecția stăpânilor ei, a strigat cu voce tare după ajutorul soților ei, spunând: „ O, Jaya, Jayanta, Vijaya, Jayatsena și Jayadvala, ascultați cuvintele mele. Suta mă duc departe. Acei iluștri Gandharva, înzestrați cu mâini rapide, ale căror care fac zgomot puternic și ale căror corzi de arc se aud în mijlocul conflictului puternic ca un tunet, ascultați cuvintele mele: Suta mă duc departe!”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte triste și lamentațiile lui Krishna, Bhima, fără să stea pe gânduri, s-a ridicat din pat și a spus: „Am auzit, O, Sairindhri, cuvintele pe care le-ai rostit. De aceea, O, doamnă timidă, nu mai ai de ce să te temi de Sutas.”

Vaisampayana a continuat: După ce a spus aceasta, Bhima, cel cu brațele puternice, dorind să-i ucidă pe Kichaka, a început să-și umfle corpul. Și, schimbându-și cu grijă îmbrăcămintea, a ieșit din palat pe o ieșire greșită. Și, urcând peste un zid cu ajutorul unui copac, s-a îndreptat spre cimitirul unde se dusese Kichakas. Și, după ce a sărit peste zid și a ieșit din orașul excelent, Bhima s-a repezit cu impetuozitate spre locul unde se aflau Sutas. Și, O, monarhule, îndreptându-se spre rugul funerar, a zărit un copac mare, înalt ca un palmier palmyra, cu umeri gigantici și vârful uscat. Și ucigașul de dușmani a apucat cu brațele acel copac de zece *Vyamas*, l-a smuls din rădăcini, ca un elefant, și l-a așezat pe umeri. Și luând acel copac cu trunchiul și ramurile de zece *Vyamas*, acel erou puternic s-a repezit spre Sutas, ca Yama însuși, cu buzduganul în mână. Și sub impulsul repezirii sale[18], banianii, peepalii și Kinsukas au căzut pe pământ, zăcând în grămezi. Și văzând că Gandharva se apropie de ei ca un leu înfuriat, toți Suta, tremurând de frică și foarte îngrijorați, au fost cuprinși de panică. Și s-au adresat unul altuia, spunând: „Iată, puternicul Gandharva vine aici, plin de furie, cu un copac ridicat în mână. De aceea, s-o eliberăm pe *Sairindhri*, de la care a pornit acest pericol al nostru”.

18 Lit. forța coapselor sale.

Şi văzând copacul care fusese smuls din rădăcini de Bhimasena, au eliberat-o pe Draupadi şi au alergat fără suflare spre oraş. Şi văzându-i fugind, Bhima, acel puternic fiu al zeului Vântului, i-a trimis, O, cel mai mare dintre regi, cu ajutorul acelui copac, pe o sută cinci dintre ei în lăcaşul lui Yama, asemenea celui care mânuieşte fulgerul ucigând Danavii. Şi eliberând-o pe Draupadi din lanţurile ei, el, O, rege, a mângâiat-o. Şi acel Vrikodara puternic şi de neînfrânat, fiul lui Pandu, s-a adresat apoi prinţesei Panchala, cu faţa scăldată în lacrimi, spunând: „Astfel, O, timidă, sunt ucişi cei care ţi-au făcut rău fără motiv. Întoarce-te, O, Krishna, în oraş. Nu mai ai de ce să te temi; eu însumi voi merge la bucătăria lui Virata pe un alt drum."

Vaisampayana a continuat: Astfel, O, Bharata, au fost ucişi o sută cinci dintre acei Kichaka. Şi cadavrele lor zăceau pe pământ, făcând locul să arate ca o mare pădure acoperită de copaci dezrădăcinaţi după un uragan. Astfel au căzut cei o sută cinci Kichaka. Şi, incluzându-l şi pe generalul lui Virata ucis mai înainte, numărul celor ucişi se ridica la o sută şase. Văzând această faptă extraordinară, bărbaţii şi femeile adunaţi acolo au fost cuprinşi de uimire. Şi puterea vorbirii, O, Bharata, le-a fost suspendată tuturor.

SECŢIUNEA XXIV

Vaisampayana a spus: Văzând că Suta a fost ucis, cetăţenii s-au dus la rege şi i-au povestit ce s-a întâmplat, spunând: „O, rege, acei fii puternici ai lui Suta au fost ucişi cu toţii de Gandharvas. Într-adevăr, ei zac împrăştiaţi pe pământ ca nişte vârfuri uriaşe de munţi sfâşiaţi de tunete. Şi *Sairindhri*, după ce a fost eliberată, se întoarce la palatul tău din oraş. Vai, O, rege, dacă *Sairindhri* vine, întregul tău regat va fi în pericol. *Sairindhri* este înzestrată cu o mare frumuseţe; şi Gandharva sunt extrem de puternici. Iar bărbaţii, fără îndoială, sunt în mod natural sexuali. Gândeşte-te, aşadar, O, rege, fără întârziere, la mijloace prin care, ca urmare a nedreptăţilor făcute lui *Sairindhri*, regatul tău să nu fie distrus." Auzind aceste cuvinte ale lor, Virata, stăpânul oştirilor, le-a spus: „Îndepliniţi ultimele rituri ale Sutas. Toţi Kichakas să fie arşi, într-un rug aprins, cu pietre preţioase şi unguente parfumate din belşug". Şi, cuprins de teamă, regele s-a adresat reginei sale Sudeshna, spunând: „Când *Sairindhri* se va întoarce, spune-i aceste cuvinte din partea mea: „Binecuvântată fii, O, *Sairindhri* cu chip frumos. Du-te oriunde doreşti. Regele a fost alarmat, O, tu cu şolduri graţioase, de înfrângerea suferită deja din mâinile Gandharvas. Protejată cum eşti de Gandharvas, nu îndrăznesc să-ţi spun personal toate acestea. O femeie, însă, nu poate ofensa, şi de aceea îţi spun toate acestea prin intermediul unei femei."

Vaisampayana a continuat: Astfel, după ce Bhimasena a ucis pe Sutas, Krishna, inteligentă şi tânără, eliberată de toate temerile sale, şi-a spălat membrele şi hainele în apă şi s-a îndreptat spre oraş, ca o căprioară speriată de un tigru. Şi văzând-o, cetăţenii, O, rege, cuprinşi de frica Gandharvas, au fugit în toate direcţiile. Unii dintre ei au mers atât de departe încât şi-au închis ochii. Apoi, O, rege, la poarta bucătăriei, prinţesa din Panchala l-a văzut pe Bhimasena stând acolo, ca un elefant furios de proporţii gigantice. Privindu-l cu ochii mari de uimire, Draupadi, folosind cuvinte pe care numai ei le înţelegeau, a spus: „Mă închin prinţului Gandharvas, care m-a salvat". La aceste cuvinte ale ei, Bhima a spus: „Auzind aceste cuvinte ale ei, cărora acei oameni le-au ascultat până acum în oraş, de acum înainte vor rămâne aici, considerându-se eliberaţi de datorie".[19]

Vaisampayana a continuat: Apoi ea l-a zărit pe Dhananjaya, cel cu braţele puternice, în sala de dans, învăţându-le pe fiicele regelui Virata să danseze. Ieşind împreună cu Arjuna din sala de dans, toate acele domnişoare s-au dus la Krishna, care sosise acolo şi care fusese persecutată atât de crunt, deşi era nevinovată. Şi au spus: „Este noroc, O, Sairindhri, că ai fost salvată de pericol. Este noroc că te-ai întors teafără. Şi tot norocul este că acei Sutas care ţi-au făcut rău, deşi eşti nevinovată, au fost ucişi." Auzind aceasta, Virhannala a spus: „Cum ai fost salvată, O, Sairindhri?

19 Ceea ce spune Bhima este următorul lucru: Gandharvas, soţii voştri, sunt întotdeauna ascultători pentru a vă putea servi, ei doar şi-au îndeplinit o datorie.

Și cum au fost uciși acei nenorociți păcătoși? Vreau să aflu de la tine exact cum s-au petrecut lucrurile." **Sairindhri a răspuns**: „O, binecuvântată Vrihannala, care îți petreci mereu zilele fericită în apartamentele fetelor, ce treabă ai tu cu soarta lui Sairindhri? Tu nu ai de îndurat durerea pe care o îndură Sairindhri! De aceea mă întrebi astfel, pe mine, care sunt chinuită de ridicol." Atunci **Vrihannala a spus**: „O, binecuvântată, și Vrihannala are propriile sale dureri fără egal. Ea a ajuns la fel de josnică ca o fiară. Tu, O, fată, nu înțelegi acest lucru. Eu am trăit cu tine, și tu, de asemenea, ai trăit cu noi. Când, prin urmare, ești afectată de suferință, cine nu o va simți, O, tu, cu șolduri frumoase? Dar nimeni nu poate citi complet inima altuia. De aceea, O, tu, cea amabilă, nu-mi cunoști inima!"

Vaisampayana a continuat: Apoi Draupadi, însoțită de acele fete, a intrat în reședința regală, dorind să se înfățișeze în fața lui Sudeshna. Și când a ajuns în fața reginei, soția lui Virata i s-a adresat la porunca regelui, spunând: "Du-te repede, O, Sairindhri, oriunde dorești. Regele, fie-i de bine, este cuprins de teamă din cauza înfrângerii suferite din partea gandharvelor. Tu ești, O, tu cu sprâncene grațioase, tânără și fără egal pe pământ în frumusețe. În plus, ești obiectul dorinței bărbaților. Gandharvas sunt din nou extrem de furioși." Atunci **Sairindhri a spus**: „O, frumoasă doamnă, lasă-mă pe mine să trăiesc aici încă treisprezece zile. Fără îndoială, și Gandharvas vor fi foarte recunoscători pentru asta. Ei mă vor transporta de aici și vor face ceea ce îi va fi pe plac lui Virata. Fără îndoială, regele, făcând asta, împreună cu prietenii săi, va culege mari beneficii."

SECȚIUNEA XXV

Vaisampayana a spus: La uciderea lui Kichaka și a fraților săi, oamenii, O, rege, gândindu-se la această faptă teribilă, au fost cuprinși de uimire. Și în oraș și în provincii se zvonea că, pentru curajul lor, Vallava și Kichaka, fiii regelui, erau amândoi războinici puternici. Cu toate acestea, răul Kichaka fusese un opresor al oamenilor și un dezonorator al soțiilor altora. Și pentru aceasta, acel suflet păcătos și rău fusese ucis de Gandharvas. Și astfel, O, rege, oamenii au început să vorbească, din provincie în provincie, despre invincibilul Kichaka, ucigașul rândurilor ostile.

Între timp, spionii angajați de fiul lui Dhritarashtra, după ce au cercetat diverse sate, orașe și regate și au îndeplinit toate sarcinile care le-au fost încredințate, au finalizat examinarea, conform instrucțiunilor primite, a țărilor indicate în ordinele lor și s-au întors la Nagarupa, mulțumiți de cel puțin un lucru pe care l-au aflat.[20] Și văzându-l pe fiul lui Dhritarashtra, regele Duryodhana din neamul Kuru, așezat în curtea sa împreună cu Drona, Karna și Kripa, cu înaltul Bhishma, cu propriii săi frați și cu acei mari războinici, Trigartas, i s-au adresat, spunând: „O, stăpâne al oamenilor, mare a fost grija pe care am acordat-o întotdeauna căutării fiilor lui Pandu în acea pădure măreață. Am căutat prin sălbăticia pustie, plină de cerbi și alte animale și acoperită de copaci și plante cățărătoare de diverse feluri. Am căutat și în tufișurile de păduri dense și plante și plante cățărătoare de toate felurile, dar nu am reușit să descoperim urma pe care ar fi putut-o urma fiul lui Pritha, cu energia sa de neînfrânat. Am căutat în aceste locuri și în alte locuri urmele lor. Am căutat cu atenție, O, rege, pe vârfurile munților și în fortărețele inaccesibile, în diferite regate și provincii pline de oameni, în tabere și orașe. Nu s-a găsit încă nici o urmă a fiilor lui Pandu. Fie ca norocul să te însoțească, O, taur printre oameni, se pare că au pierit fără să lase nici o urmă în urmă. O, cel mai de seamă dintre războinici, deși am urmat urmele acelor războinici, totuși, O, cel mai bun dintre oameni, le-am pierdut repede urmele și nu știm unde se află în prezent. O, stăpân al oamenilor, pentru o vreme am urmat urmele vizitiilor lor. Și, după ce am făcut cercetările cuvenite, am aflat cu adevărat ceea ce doream să știm. O, ucigaș al dușmanilor, vizitii au ajuns la Dwaravati fără fiii lui Pritha printre ei. O, rege, nici fiii lui Pandu, nici casta Krishna nu se află în orașul Yadavas. O, taur al neamului

20 *Krita-krita* - Nilakantha explică că acest cuvânt înseamnă „imaginându-și că au reușit în misiunea lor", pentru că, aflând de moartea lui Kichaka, puteau ghici cu ușurință prezența Pandavilor acolo. Această interpretare este prea forțată și nu corespunde deloc cu spiritul raportului lor către Duryodhana de mai jos. Și apoi același cuvânt apare în ultima linie a secțiunii. Consider că în ambele locuri cuvântul a fost folosit în același sens.

Bharata, nu am reuşit să le descoperim nici urmele, nici locuinţa actuală. Salutări ţie, ei au plecat pentru totdeauna. Cunoaştem caracterul fiilor lui Pandu şi ştim ceva despre faptele lor eroice. Prin urmare, O, stăpâne al oamenilor, se cuvine să ne dai instrucţiuni, O, monarhule, cu privire la ceea ce ar trebui să facem în continuare în căutarea fiilor lui Pandu. O, eroule, ascultă şi aceste cuvinte plăcute ale noastre, care îţi promit un mare bine. Comandantul regelui Matsya, Kichaka, cu sufletul rău, prin care Trigartas, O, monarhule, au fost învinşi şi ucişi în repetate rânduri cu o forţă puternică, zace acum la pământ împreună cu toţi fraţii săi, ucişi, O, monarhule, de Gandharvas invizibili în timpul nopţii, O, tu, cu gloria ta neştirbită. Auzind această veste încântătoare despre înfrângerea duşmanilor noştri, am fost extrem de mulţumiţi, O, Kauravya. Tu hotărăşte acum ce trebuie făcut în continuare."

Go-harana Parva

SECŢIUNEA XXVI

Vaisampayana a spus: După ce a ascultat aceste cuvinte ale spionilor săi, regele Duryodhana a reflectat în sinea sa pentru o vreme, apoi s-a adresat curtenilor săi, spunând: „Este dificil să stabilim cu certitudine cursul evenimentelor. De aceea, descoperiţi cu toţii unde s-au dus fiii lui Pandu, din acest al treisprezecelea an pe care îl vor petrece fără să fie descoperiţi de noi toţi, cea mai mare parte a lui expirând deja. Ceea ce a mai rămas este mult mai puţin. Dacă, într-adevăr, fiii lui Pandu pot trece neobservaţi ceea ce a mai rămas din acest an, devotaţi fiind jurământului adevărului, atunci îşi vor fi îndeplinit promisiunea. Se vor întoarce atunci ca nişte elefanţi puternici cu suc temporal picurând, sau ca nişte şerpi cu venin virulent. Plin de mânie, ei vor fi, fără îndoială, cei care vor impune pedepse teribile asupra Kurus. Prin urmare, se cuvine să depuneţi eforturi fără pierdere de timp, care să-i determine pe fiii lui Pandu, cunoscători ai bunelor maniere ale timpului şi aflaţi acum într-o deghizare dureroasă, să reintre în pădure, suprimându-şi furia. Într-adevăr, adoptaţi mijloace care să înlăture toate cauzele de ceartă şi anxietate din regat, făcându-l liniştit, fără duşmani şi incapabil să suporte o diminuare a teritoriului." Auzind aceste cuvinte ale lui Duryodhana, Karna a spus: „Lasă alţi spioni, mai abili şi mai vicleni, capabili să-şi îndeplinească obiectivul, să plece repede de aici, O, Bharata. Lasă-i, bine deghizaţi, să rătăcească prin regate înfloritoare şi provincii populate, să se amestece în adunările învăţaţilor şi în refugiile încântătoare ale provinciilor. În apartamentele interioare ale palatelor, în sanctuare şi locuri sfinte, în mine şi în diverse alte regiuni, fiii lui Pandu ar trebui căutaţi cu o dorinţă bine îndreptată. Fiii lui Pandu, care trăiesc deghizaţi, să fie căutaţi de spioni pricepuţi, în număr mare, devotaţi muncii lor, ei înşişi bine deghizaţi şi cu toţii bine familiarizaţi cu obiectul căutării lor. Căutarea să se facă pe malurile râurilor, în regiuni sfinte, în sate şi oraşe, în refugii ale asceţilor, în munţi încântători şi peşteri montane." Când Karna a încetat, al doilea frate al lui Duryodhana, Dussasana, căsătorit cu o fire păcătoasă, s-a adresat fratelui său mai mare şi a spus: „O, monarhule, O, stăpâne al oamenilor, să-i lăsăm doar pe acei spioni în care avem încredere, primind recompensa în avans, să se ocupe încă o dată de căutare. Acest lucru şi tot ce a mai spus Karna au aprobarea noastră deplină. Toţi spionii să se angajeze în căutare conform instrucţiunilor deja date. Aceştia şi alţii să se angajeze în căutare din provincie în provincie, conform regulilor aprobate. Cred însă că urmele pe care le-au lăsat Pandava, sau locuinţa sau ocupaţia lor actuală nu vor fi descoperite. Poate că sunt ascunşi bine; poate că au plecat de cealaltă parte a oceanului. Sau poate că, mândri de puterea şi curajul lor, au fost devoraţi de fiare sălbatice; sau poate că, fiind surprinşi de un pericol neobişnuit, au pierit pentru eternitate. De aceea, O, prinţ al neamului Kuru, alungă toate neliniştile din inima ta, realizează ceea ce doreşti, acţionând întotdeauna în conformitate cu energia ta."

SECŢIUNEA XXVII

Vaisampayana a spus: Dotat cu o energie puternică şi posedând o mare perspicacitate, Drona a spus atunci: "Persoane precum fiii lui Pandu nu pier niciodată şi nu suferă înfrângeri.

Curajoși și pricepuți în toate științele, inteligenți și cu simțurile sub control, virtuoși și recunoscători și ascultători față de virtuosul Yudhishthira, urmând mereu exemplul fratelui lor mai mare, care este familiarizat cu concluziile politicii, virtuții și profitului, care le este atașat ca un tată și care respectă cu strictețe virtutea și este ferm în adevăr, —persoane ca ei, care sunt astfel devotate fratelui lor ilustru și regal, care este înzestrat cu o mare inteligență, nu rănește niciodată pe nimeni și care, la rândul său, se supune fraților săi mai mici, nu pier niciodată în acest fel. De ce, atunci, (Yudhishthira), fiul lui Pritha, care posedă cunoștințe de politică, nu ar putea să restabilească prosperitatea fraților săi, care sunt atât de ascultători, devotați și înalți la suflet? De aceea așteaptă cu răbdare sosirea ocaziei potrivite. Oameni ca aceștia nu pier niciodată. Asta văd eu cu mintea mea. Așadar, faceți repede și fără pierdere de timp ceea ce trebuie făcut acum, după o reflecție adecvată. Și să se stabilească acum și locuința pe care o vor ocupa fiii lui Pandu, care își controlează sufletele în ceea ce privește toate scopurile vieții. Eroici, fără păcat și posedați de merite ascetice, Pandavii sunt greu de descoperit (în perioada de nedescoperire). Inteligent și posedat de toate virtuțile, devotat adevărului și versat în principiile politicii, înzestrat cu puritate și sfințenie și întruchiparea unei energii nemăsurate, fiul lui Pritha este capabil să-și consume (dușmanii) doar cu o privire din ochii săi. Știind toate acestea, faceți ceea ce este cuvenit. Să-i căutăm, așadar, încă o dată, trimițând brahmani și *charani*, asceți încununați de succes și alții de acest fel care ar putea avea cunoștință despre acești eroi! ”

SECȚIUNEA XXVIII

Vaisampayana a spus: Atunci, strămoșul Bharatas, Bhishma, fiul lui Sutanu, cunoscător al *Vedelor*, familiarizat cu convenientele timpului și locului și posedând cunoștințe despre fiecare datorie morală, după încheierea discursului lui Drona, a aplaudat cuvintele învățătorului și le-a spus Bharatas, pentru binele lor, aceste cuvinte în concordanță cu virtutea, exprimând atașamentul său față de virtuosul Yudhishthira, rareori rostite de oamenii necinstiți și întotdeauna întâmpinate cu aprobarea celor cinstiți. Și cuvintele rostite de Bhishma erau complet imparțiale și venerate de cei înțelepți. Și strămoșul Kurus a spus: ”Cuvintele rostite de regeneratul Drona, familiarizat cu adevărul fiecărei chestiuni, sunt aprobate de mine. Nu ezit să spun acest lucru. Înzestrați cu toate semnele de bun augur, respectând jurămintele virtuoase, posedați de cunoștințele vedice, devotați practicilor religioase, familiarizați cu diverse științe, ascultători de sfaturile bătrânilor, aderând la jurământul adevărului, familiarizați cu bunele maniere ale timpului, respectând angajamentul pe care și l-au asumat (în ceea ce privește exilul lor), cu un comportament pur, respectând întotdeauna îndatoririle ordinului Kshatria, întotdeauna ascultători de Kesava, cu suflet înalt, înzestrați cu o mare putere și purtând întotdeauna povara înțelepților, acești eroici nu pot niciodată să se ofilească sub greutățile nenorocirii. Ajutați de propria lor energie, fiii lui Pandu, care duc acum o viață ascunsă în ascultare față de virtute, cu siguranță nu vor pieri niciodată. Chiar asta presupune mintea mea. De aceea, O, Bharata, sunt de părere să apelăm la sfaturi sincere în comportamentul nostru față de fiii lui Pandu. Nu ar fi politica niciunui om înțelept să-i facă să fie descoperiți acum prin intermediul spionilor.[21] Ce ar trebui să facem cu fiii lui Pandu, voi spune, reflectând cu ajutorul intelectului. Știi că nu voi spune nimic din răutate față de tine. Oamenii ca mine nu ar trebui să dea niciodată astfel de sfaturi celor care sunt necinstiți, pentru că numai sfaturile (cum ar fi cele pe care le-aș da eu) ar trebui oferite celor care sunt cinstiți. Sfaturile rele, însă, nu ar trebui oferite în niciun caz. Cel care este devotat adevărului și ascultător față de cei în vârstă, cel care este înțelept, vorbind în mijlocul unei adunări, ar trebui să spună adevărul în orice circumstanță, dacă dobândirea virtuții este un obiectiv pentru el. Așadar, aș spune că gândesc diferit de toți cei de aici, în ceea ce privește reședința lui Yudhishthira cel drept în acest al treisprezecelea an al exilului său. Conducătorul, O, copilule, al orașului sau al provinciei în care locuiește regele Yudhishthira nu poate avea parte de

21 Acesta este un *sloka* foarte dificil. Nu sunt sigur că l-am înțeles corect. Atât Nilakantha, cât și Arjuna Misra păstrează tăcerea. În loc să mă bazez pe propria mea inteligență, am consultat mai mulți prieteni care au citit Mahabharata în întregime. Structura gramaticală este ușoară. Singura dificultate constă în a doua jumătate a *sloka*. Cu toate acestea, sensul pe care l-am dat este în concordanță cu sensul sfatului lui Bhishma.

niciun necaz. Oamenii din ţara în care locuieşte regele Yudhishthira trebuie să fie caritabili, liberali, umili şi modeşti. Oamenii din ţara în care locuieşte regele Yudhishthira trebuie să fie plăcuţi în vorbire, să-şi controleze pasiunile, să respecte adevărul, să fie veseli, sănătoşi, puri în comportament şi pricepuţi în muncă. Oamenii din locul în care se află Yudhishthira nu pot fi invidioşi sau răutăcioşi, vanitoşi sau mândri, ci trebuie să-şi respecte cu toţii îndatoririle. Într-adevăr, în locul în care locuieşte Yudhishthira, imnurile vedice vor fi cântate peste tot, sacrificiile vor fi efectuate, ultimele libaţii complete vor fi întotdeauna turnate,[22] iar darurile către brahmani vor fi întotdeauna din belşug. Acolo, norii vor revărsa fără îndoială ploi abundente, iar ţara, binecuvântată cu recolte bogate, va fi mereu lipsită de teamă. Acolo, orezul nu va fi lipsit de boabe, fructele nu vor fi lipsite de suc, ghirlandele de flori nu vor fi lipsite de parfum, iar conversaţiile oamenilor vor fi mereu pline de cuvinte plăcute. Acolo, unde locuieşte regele Yudhishthira, briza va fi delicioasă, întâlnirile oamenilor vor fi întotdeauna prietenoase şi nu va exista niciun motiv de teamă. Acolo vacile vor fi numeroase, fără ca vreuna dintre ele să fie slabă sau firavă, iar laptele, caşul şi untul vor fi toate savuroase şi hrănitoare. Acolo unde locuieşte regele Yudhishthira, toate tipurile de cereale vor fi pline de nutrienţi, iar toate alimentele vor fi pline de aromă. Acolo unde locuieşte regele Yudhishthira, obiectele tuturor simţurilor, adică gustul, atingerea, mirosul şi auzul, vor fi înzestrate cu calităţi excelente. Acolo unde locuieşte regele Yudhishthira, priveliştile şi peisajele vor fi încântătoare. Iar cei regeneraţi din acel loc vor fi virtuoşi şi constanţi în îndeplinirea îndatoririlor lor respective. Într-adevăr, în ţara în care fiii lui Pandu şi-au stabilit reşedinţa în acest al treisprezecelea an al exilului lor, oamenii vor fi mulţumiţi şi veseli, puri în comportament şi fără niciun fel de suferinţă. Devotaţi zeilor şi oaspeţilor şi venerându-i cu toată sufletul, vor fi dornici să dăruiască şi, plini de energie, vor respecta cu toţii virtutea eternă. Acolo unde locuieşte regele Yudhishthira, oamenii, evitând tot ce este rău, vor dori să realizeze numai ceea ce este bun. Respectând întotdeauna sacrificiile şi jurămintele pure şi urând minciuna în vorbire, oamenii din locul în care va locui regele Yudhishthira vor dori întotdeauna să obţină ceea ce este bun, de bun augur şi benefic. Acolo unde locuieşte Yudhishthira, oamenii vor dori cu siguranţă să realizeze ceea ce este bun, iar inimile lor vor fi întotdeauna înclinate spre virtute, iar jurămintele lor fiind agreabile, ei înşişi sunt mereu angajaţi în dobândirea meritelor religioase. O, copilule, acel fiu al lui Pritha, în care se găsesc inteligenţa şi caritatea, cea mai înaltă linişte şi iertarea neîndoielnică, modestia şi prosperitatea, faima şi energia mare şi iubirea pentru toate creaturile, este imposibil de găsit (acum că s-a ascuns) chiar şi de către brahmani, darămite de către oamenii obişnuiţi. Înţeleptul Yudhishthira trăieşte deghizat în regiuni ale căror caracteristici le-am descris. În ceea ce priveşte modul său de viaţă excelent, nu îndrăznesc să spun nimic mai mult. Reflectând bine asupra tuturor acestor lucruri, fă fără pierdere de timp ceea ce crezi că este benefic, O, prinţ al neamului Kuru, dacă într-adevăr ai vreo încredere în mine! ”

SECŢIUNEA XXIX

Vaisampayana a spus: Atunci, Kripa, fiul lui Saradwata, a spus: „Ceea ce a spus bătrânul Bhishma despre Pandavi este rezonabil, potrivit ocaziei, în concordanţă cu virtutea şi profitul, plăcut urechii, plin de raţiune şi demn de el. Ascultă şi ceea ce am de spus eu pe această temă. Se cuvine să afli urmele pe care le-au lăsat şi locul unde se află cu ajutorul spionilor[23] şi să adopţi politica care îţi va aduce bunăstarea. O, copilule, cel care este preocupat de bunăstarea sa nu ar trebui să neglijeze nici măcar un duşman obişnuit. Ce să spun, atunci, O, copilule, despre Pandava, care sunt maeştri desăvârşiţi în toate armele de luptă. Când va veni timpul reapariţiei Pandava, care, după ce au intrat în pădure,[24] îşi petrec acum zilele deghizaţi, ar trebui să-ţi verifici puterea atât în propriul tău regat, cât şi în cele ale altor regi. Fără îndoială, întoarcerea Pandavilor este iminentă. Când perioada promisă de exil se va sfârşi, iluştrii şi puternicii fii ai lui Pritha, înzestraţi cu o vitejie

22 Indicând finalizarea fără obstacole a sacrificiului.

23 Cuvântul *tirtha* înseamnă aici, aşa cum explică pe bună dreptate Nilakantha, *spioni* şi nu *locuri sfinte*.

24 *Satram* este explicat de Nilakantha ca însemnând aici „deghizare falsă”. Consider însă că o astfel de interpretare este exagerată. În mod evident, înseamnă „pădure” – utilizarea termenului „*pravisteshu*” în legătură cu acesta clarifică aproape complet problema.

nemăsurată, vor veni aici plini de energie. Prin urmare, pentru a încheia un tratat avantajos cu ei, apelează la o politică înțeleaptă și ocupă-te de mărirea forțelor tale și de îmbunătățirea trezoreriei. O, copilule, după ce ai stabilit toate acestea, evaluează-ți propria forță în raport cu toți aliații tăi, slabi și puternici.[25] După ce ai stabilit eficiența, slăbiciunea și indiferența forțelor tale, precum și cine dintre ei îți este loial și cine nu, ar trebui fie să luptăm cu inamicul, fie să încheiem un tratat cu el. Recurgând la artele concilierii, dezbinării, pedepsei, mituirii, cadourilor și comportamentului corect, atacă-ți dușmanii și supune-i pe cei slabi prin forță, și câștigă-ți aliații și trupele prin cuvinte blânde. Când (prin aceste mijloace) îți vei fi întărit armata și îți vei fi umplut trezoreria, succesul deplin va fi al tău. Când vei fi făcut toate acestea, vei fi capabil să lupți cu dușmani puternici care s-ar putea prezenta, fără să mai vorbim de fiii lui Pandu, care nu dispun de trupe și animale proprii. Adoptând toate aceste mijloace în conformitate cu obiceiurile ordinului tău, tu, O, cel mai de seamă dintre oameni, vei atinge fericirea durabilă la timpul potrivit!”

SECȚIUNEA XXX

Vaisampayana a spus: Înfrânt de multe ori în trecut, O, monarhule, de Suta Kichaka al lui Matsya, ajutat de Matsyas și Salyas, puternicul rege al Trigartas, Susarman, care deținea nenumărate care, considerând că este o ocazie favorabilă, a rostit fără ezitare următoarele cuvinte. Și, O, monarhule, învins cu forța împreună cu rudele sale de către puternicul Kichaka, regele Susarman, privindu-l pe Karna cu suspiciune, i-a spus aceste cuvinte lui Duryodhana: „Regatul meu a fost invadat de multe ori cu forța de către regele Matsyas. Puternicul Kichaka era generalul suprem al acelui rege. Necinstiți și mâniați, cu suflet rău, renumiți în toată lumea pentru vitejia lor, păcătoși în fapte și extrem de cruzi, acei nenorociți au fost însă uciși de Gandharvas. Kichaka fiind mort, regele Virata, lipsit de mândrie și de refugiu, va pierde, cred, tot curajul. Cred că ar trebui să invadăm acum acel regat, dacă îți place, O, tu cel fără păcat, precum și ilustrul Karna și toți Kauravas. Accidentul care s-a întâmplat este, cred, unul favorabil pentru noi. Să mergem, așadar, în regatul lui Virata, bogat în grâne. Vom lua bijuteriile și alte bogății de tot felul și le vom împărți între noi, la fel și satele și regatul său. Sau, invadând orașul său cu forța, vom lua cu miile vacile sale excelente, de diferite rase. Unind, O, rege, forțele Kauravas și Trigartas, să-i ridicăm vitele în turme. Sau, unind bine forțele noastre, îi vom verifica puterea forțându-l să ceară pace. Sau, distrugându-i întreaga oaste, îl vom supune pe Matsya. După ce îl vom supune prin mijloace juste, vom trăi fericiți în regatul nostru, iar puterea ta, fără îndoială, va fi sporită.” Auzind aceste cuvinte ale lui Susarman, Karna s-a adresat regelui, spunând: „Susarman a vorbit bine; ocazia este favorabilă și promite să ne fie profitabilă. De aceea, dacă îți place, O, tu, cel fără păcat, să ne adunăm forțele în formație de luptă și să le organizăm în divizii, pentru a porni repede la drum. Sau, să lăsăm expediția să fie condusă așa cum consideră Kripa, fiul lui Saradwata, învățătorul Drona și înțeleptul și bătrânul bunic al Kurus. După ce ne vom consulta între noi, să pornim repede, O, stăpâne al pământului, pentru a ne atinge scopul. Ce treabă avem noi cu fiii lui Pandu, lipsiți cum sunt de bogăție, putere și vitejie? Ei fie au dispărut pentru totdeauna, fie s-au dus în lăcașul lui Yamal. Vom merge, O, rege, fără teamă, în orașul lui Virata și îi vom jefui vitele și alte bogății de tot felul.”

Vaisampayana a continuat: Acceptând aceste cuvinte ale lui Karna, fiul lui Surya, regele Duryodhana i-a poruncit repede fratelui său Dussasana, născut imediat după el și mereu ascultător de dorințele sale, spunând: „Consultându-te cu bătrânii, adună fără întârziere forțele noastre. Vom merge, împreună cu toți Kauravas, la locul stabilit. De asemenea, puternicul războinic, regele Susarman, însoțit de o forță suficientă, cu vehicule și animale, să pornească împreună cu Trigartas spre domniile lui Matsyas. Și Susarman să pornească primul, ascunzându-și cu grijă intenția.

25 Această *sloka* nu este tipărită corect în niciunul dintre textele pe care le-am văzut. Interpretarea pe care o adopt este că al doilea cuvânt este participiul rădăcinii *budh* și nu instrumentalul lui *budhi*; ultimul cuvânt din a doua linie este un compus din *valavatsu* și *avaleshu* în loc de (așa cum este tipărit în multe cărți) *valavatswavaleshu*. Orice altă interpretare ar fi cu siguranță incorectă. Nu am consultat textul din Bombay.

Urmându-i, vom porni a doua zi în formație strânsă, spre stăpânirile prospere ale regelui Matsya. Trigartas să se îndrepte însă brusc spre orașul Virata și, întâlnind văcarii, să pună mâna pe imensa bogăție (de vite). Și noi, mărșăluind în două divizii, vom pune mâna pe mii de vite excelente, înzestrate cu semne de bun augur.”

Vaisampayana a continuat: Atunci, O, stăpâne al pământului, acei războinici, Trigartas, însoțiți de infanteria lor de o teribilă vitejie, au mărșăluit spre sud-est, intenționând să poarte ostilități cu Virata din dorința de a-i captura vacile. Și Susarman a pornit în a șaptea zi a lunii întunecate pentru a pune mâna pe vite. Și apoi, O, rege, în a opta zi a lunii întunecate, Kauravas, însoțiți și ei de toate trupele lor, au început să pună mâna pe mii de vite.

SECȚIUNEA XXXI

Vaisampayana a spus: O, puternic rege, intrând în serviciul regelui Virata și locuind deghizați în excelentul său oraș, Pandavii cu suflet înalt și cu vitejie nemăsurată au îndeplinit perioada promisă de nedescoperire. Și după ce Kichaka a fost ucis, acel ucigaș de eroi ostili, puternicul rege Virata a început să-și pună speranțele în fiii lui Kunti. Și la expirarea celui de-al treisprezecelea an al exilului lor, O, Bharata, Susarman a capturat mii de vite ale lui Virata. Și când vitele au fost confiscate, păstorul lui Virata a venit cu mare viteză în oraș și l-a văzut pe suveranul său, regele Matsyas, așezat pe tron în mijlocul consilierilor înțelepți și al acelor tauri printre oameni, fiii lui Pandu, și înconjurat de războinici curajoși împodobiți cu cercei și brățări. Și apărând în fața celui care îi întărea domnia — regele Virata așezat în curte — păstorul s-a închinat în fața lui și i s-a adresat, spunând: „O, cel mai de seamă dintre regi, învingându-ne și umilindu-ne în luptă împreună cu prietenii noștri, Trigartas, ne confiscă vitele cu sutele și cu miile. De aceea, salvează-le repede. Oh, ai grijă să nu le pierzi.” Auzind aceste cuvinte, regele a pregătit pentru luptă armata Matsya, bogată în care, elefanți, cai, infanterie și steaguri. Și regii și prinții și-au îmbrăcat repede, fiecare la locul său[26], armurile strălucitoare și frumoase, demne de a fi purtate de eroi. Iar iubitul frate al lui Virata, Satanika, și-a îmbrăcat o zale din oțel adamantin, împodobită cu aur lustruit. Iar Madirakshya, următorul după Satanika ca vârstă, și-a îmbrăcat o za puternică placată cu aur[27] și capabilă să reziste oricărei arme. Și armura pe care a îmbrăcat-o însuși regele Matsyas era invulnerabilă și împodobită cu o sută de sori, o sută de cercuri, o sută de pete și o sută de ochi. Iar armura pe care a îmbrăcat-o Suryadatta[28] era strălucitoare ca soarele, placată cu aur și largă ca o sută de lotuși din specia parfumată (Kahlara). Și armura pe care o purta fiul cel mare al lui Virata, eroicul Sanksha, era impenetrabilă și făcută din oțel lustruit, împodobită cu o sută de ochi de aur. Și astfel, acei războinici puternici și asemănători zeilor, în număr de sute, înarmați și dornici de luptă, și-au îmbrăcat fiecare armura. Apoi au înjugat caii lor albi, echipați cu armuri, în carele lor excelente. Și apoi a fost ridicat stindardul glorios al lui Matsya pe carul său excelent, împodobit cu aur și asemănător soarelui sau lunii în strălucirea sa. Și alți războinici Kshatriya au ridicat, de asemenea, pe carele lor, steaguri împodobite cu aur, de diferite forme și modele. Și regele Matsya s-a adresat apoi fratelui său Satanika, născut imediat după el, spunând: „Kanka, Vallava, Tantripala și Damagranthi, de mare energie, vor lupta, după cum mi se pare, fără îndoială. Dă-le carele înzestrate cu steaguri și lasă-i să se îmbrace în frumoase armuri care să fie atât invulnerabile, cât și ușor de purtat. Și dă-le și arme. Având astfel de înfățișări marțiale și posedând arme asemănătoare cu trompa elefanților puternici, nu pot să mă conving că nu pot lupta”. Auzind aceste cuvinte ale regelui, Satanika, O, monarhule, a ordonat imediat să se pregătească care pentru acei fii ai lui Pritha, și anume, regele Yudhishthira, Bhima, Nakula și Sahadeva, iar la porunca regelui, vizitii, cu inima veselă și păstrând loialitatea în vedere, au pregătit foarte repede carele (pentru Pandavi). Iar acei înfrângători ai dușmanilor au îmbrăcat apoi acele frumoase armuri, invulnerabile și ușor de purtat, pe care Virata le comandase pentru acei eroi de renume nepătat. Și urcați pe care trase de cai

26 Bhagasas lit., fiecare la locul său. Poate însemna și „conform diviziunii respective”.
27 *Kalyana-patalam* este explicat de Nilakantha ca însemnând *suvarna pattachchaditam*.
28 Unul dintre generalii lui Virata.

buni, acei nimicitori ai rândurilor ostile, acei oameni de seamă, fiii lui Pritha, au pornit cu inima veselă. Într-adevăr, acei războinici puternici, pricepuți în luptă, acei tauri ai neamului Kuru și fii ai lui Pandu, acei patru frați eroici, înzestrați cu o vitejie de neînvins, urcați pe care împodobite cu aur, au pornit împreună, urmând urma lui Virata. Și elefanții înfuriați, cu înfățișare teribilă, în vârstă de șaizeci de ani, cu colți bine formați și tâmple sfâșiate și suc curgând și arătând (din această cauză) ca un nor care revarsă ploaie și călăriți de războinici antrenați, pricepuți în luptă, au urmat regelui ca niște dealuri în mișcare. Și principalii războinici ai lui Matsya, care îl urmau cu veselie pe rege, aveau opt mii de care, o mie de elefanți și șaizeci de mii de cai. Și, O, taur printre Bharatas, acea forță a lui Virata, O, rege, în timp ce mărșăluia lăsând urme de vite, arăta extrem de frumoasă. Și în marșul său, acea armată de frunte a lui Virata, aglomerată de soldați înarmați cu arme puternice și plină de elefanți, cai și care, arăta cu adevărat splendidă.

SECȚIUNEA XXXII

Vaisampayana a spus: Ieșind din oraș, eroicii războinici Matsya, aliniați în ordine de luptă, i-au ajuns din urmă pe Trigarta când soarele trecuse de meridian. Și amândoi înfocați de furie și amândoi dornici să-l cucerească pe rege, puternicii Trigarta și Matsya, de neînfrânat în luptă, au scos urlete puternice. Apoi, elefanții teribili și înfuriați, călăriți de combatanții pricepuți ai ambelor părți, au fost îndemnați cu bâte cu țepi și cârlige. Și lupta, O, rege, care a avut loc când soarele era jos la orizont, între infanterie și cavalerie și care și elefanți ai ambelor părți, a fost ca cea din vechime dintre zei și *Asuri*, teribilă și feroce și suficientă pentru a face părul să se ridice în cap și calculată pentru a crește populația regatului lui Yama. Și pe măsură ce combatanții se năpusteau unii asupra altora, lovind și tăind, nori groși de praf au început să se ridice, astfel încât nimic nu mai putea fi văzut. Acoperite de praful ridicat de armatele aflate în luptă, păsările au început să cadă pe pământ. Soarele însuși a dispărut în spatele norului dens de săgeți trase, iar firmamentul părea strălucitor, ca și cum ar fi fost acoperit de miile de licurici. Mutându-și arcurile, ale căror cozi erau împodobite cu aur, dintr-o mână în alta, acei eroi au început să se lovească reciproc, trăgând cu săgețile în dreapta și în stânga. Și carele s-au ciocnit cu carele, iar soldații de infanterie s-au luptat cu soldații de infanterie, iar călăreții cu călăreții, iar elefanții cu elefanții puternici. Și s-au ciocnit cu furie unii cu alții cu săbii și topoare, săgeți cu vârf ascuțit și sulițe, și ciocane de fier. Și deși, O, rege, acei războinici puternici s-au atacat cu furie unii pe alții în acel conflict, niciuna dintre părți nu a reușit să prevaleze asupra celeilalte. Și capete tăiate, unele cu nasuri frumoase, altele cu buza superioară adânc tăiată, altele împodobite cu cercei, iar altele despicate de răni în jurul părului bine tuns, erau văzute rostogolindu-se pe pământul acoperit de praf. Și în curând câmpul de luptă era acoperit de membrele războinicilor Kshatriya, tăiate cu săgeți și zăcând ca trunchiurile copacilor Sala. Și presărat cu capete împodobite cu cercei și brațe pătate cu nisip, care arătau ca trupurile șerpilor, câmpul de luptă a devenit extrem de frumos. Și pe măsură ce carele se întâlneau cu carele, călăreții se întâlneau cu călăreții, soldații de infanterie luptau cu soldații de infanterie, iar elefanții se întâlneau cu elefanții, praful înspăimântător a fost curând îmbibat cu torente de sânge. Unii dintre combatanți au început să leșine, iar războinicii au început să lupte fără să țină seama de umanitate, prietenie și relații. Cu traiectoria și vederea obstrucționate de ploaia de săgeți, vulturii au început să se așeze pe pământ. Dar, deși acei combatanți puternici au luptat cu înverșunare între ei, eroii niciunei părți nu au reușit să-și învingă adversarii. Și Satanika, după ce a ucis o sută de dușmani, iar Visalaksha patru sute, acești doi războinici puternici au pătruns în inima marii oștiri Trigarta. Și, după ce au pătruns în mijlocul oștirii Trigarta, acești eroi faimoși și puternici au început să-și priveze adversarii de simțuri, provocând un conflict mai strâns, un conflict în care combatanții se apucau unul de altul de păr și se sfâșiau cu unghiile.[29] Și, observând locul în care se adunaseră în număr mare carele Trigartas, eroii au îndreptat în cele din urmă atacul spre acel loc. Și cel mai de seamă dintre războinicii cu care, regele Virata, cu Suryadatta în frunte și Madiraksha în spate, după ce a distrus în acel conflict cinci sute de care, opt sute de cai și cinci războinici pe care mari, a afișat

29 Aici se observă unele diferențe de citire: pentru *Yasaswinau*, unele texte se citesc *Manaswinau*, iar pentru *Vahusamravdhau* - *Vahusanrambhat*; și pentru *Nakha-naki* — Ratha-rathi.

diverse manevre abilitate de carul său pe câmpul de luptă. Și în cele din urmă, regele a dat peste conducătorul trigartilor, care era urcat pe un car de aur. Și acei războinici puternici și cu sufletul înalt, dornici de luptă, s-au năpustit unul asupra celuilalt ca doi tauri într-un țarc. Apoi, acel taur printre oameni, de neînfrânt în luptă, Susarman, regele Trigartas, l-a provocat pe Matsya la un duel pe car. Atunci acei războinici, cuprinși de furie, s-au năpustit unii asupra altora cu carele lor și au început să-și arunce săgeți unii asupra altora, ca norii care revarsă torente de ploaie.[30] Și înfuriați unii pe alții, acei războinici feroce, amândoi pricepuți în mânuirea armelor, amândoi mânuind săbii, sulițe și buzdugane, s-au mișcat apoi (pe câmpul de luptă) atacându-se reciproc cu săgeți ascuțite. Apoi, regele Virata l-a străpuns pe Susarman cu zece săgeți și pe fiecare dintre cei patru cai ai săi cu câte cinci săgeți. Și Susarman, de asemenea, de neînvins în luptă și priceput în folosirea armelor mortale, l-a străpuns pe regele Matsya cu cincizeci de săgeți ascuțite. Și atunci, O, puternic monarh, din cauza prafului de pe câmpul de luptă, soldații lui Susarman și ai regelui Matsya nu se mai puteau distinge unii de alții.

SECȚIUNEA XXXIII

Vaisampayana a spus: Atunci, O, Bharata, când lumea era învăluită în praf și în întunericul nopții, războinicii ambelor tabere, fără a încălca ordinea de luptă, au încetat pentru o vreme.[31] Apoi, alungând întunericul, luna a răsărit, luminând noaptea și bucurând inimile războinicilor Kshatriya. Și când totul a devenit vizibil, bătălia a început din nou. Și a continuat cu atâta furie încât combatanții nu se mai puteau distinge unul de altul. Apoi, stăpânul Trigartei, Susarman, împreună cu fratele său mai mic și însoțiți de toate carele sale, s-au repezit spre regele Matsya. Coborând din carele lor, acești tauri printre Kshatriya, frații (regali), cu buzdugane în mâini, s-au repezit furios spre carele inamicului. Și oștile inamice s-au atacat cu înverșunare cu măciuci și săbii și ciomege, topoare de luptă și sulițe cu vârfuri ascuțite și lame de o calitate excelentă. Și regele Susarman, stăpânul Trigartas, după ce a învins și a zdrobit cu energia sa întreaga armată a Matsyas, s-a repezit cu impetuozitate spre Virata însuși, înzestrat cu o mare energie. Și cei doi frați, după ce au ucis separat cei doi cai ai lui Virata și vizitiul său, precum și soldații care îi protejau spatele, l-au luat prizonier în viață, când a fost lipsit de carul său. Apoi, chinuindu-l cumplit, ca un bărbat pofticios care chinuie o fecioară fără apărare, Susarman l-a așezat pe Virata în propriul său car și s-a repezit repede afară din câmpul de luptă. Și când puternicul Virata, lipsit de carul său, a fost luat captiv, Matsyas, hărțuiți numai de Trigartas, au început să fugă înspăimântați în toate direcțiile. Și văzându-i cuprinși de panică, fiul lui Kunti, Yudhishthira, s-a adresat celui care îi învingea pe dușmani, puternicul Bhima, spunând: „Regele Matsyas a fost luat de Trigartas. Tu, O, cel cu brațele puternice, salvează-l, ca să nu cadă în mâinile inamicului. Deoarece am trăit fericiți în orașul lui Virata, având toate dorințele noastre împlinite, se cuvine ca tu, O, Bhimasena, să-ți achiți datoria (eliberându-l pe rege)”. Atunci Bhimasena a răspuns: „Îl voi elibera, O, rege, la porunca ta. Privește isprava pe care o voi realiza (astăzi) în lupta cu dușmanul, bazându-mă doar pe puterea brațelor mele. Tu, O, rege, rămâi deoparte, împreună cu frații noștri, și fii martor la vitejia mea de astăzi. Dezrădăcinând acest copac puternic cu trunchiul uriaș, care arată ca o măciucă, voi învinge dușmanul.”

Vaisampayana a continuat: Văzând că Bhima privea acel copac ca un elefant înnebunit, eroicul rege Yudhishthira cel drept i-a spus fratelui său: „Nu face, O, Bhima, o faptă atât de nechibzuită. Lasă copacul să rămână acolo. Nu trebuie să realizezi astfel de fapte supraomenești cu ajutorul acelui copac, pentru că, dacă o vei face, oamenii, O, Bharata, te vor recunoaște și vor spune: «Acesta este Bhima». Ia, așadar, o armă umană, cum ar fi un arc (și săgeți), sau o suliță, sau o sabie, sau un topor de luptă. Și luând, așadar, o armă umană, eliberează-l pe rege fără a da

30 Unele texte menționează *Ghanabiva* în loc de *Ghanarva*. Cea din urmă variantă este, fără îndoială, mai potrivită din punct de vedere formal.

31 Cuvântul din original este *Muhurta*, care echivalează cu 48 de minute. Nilakantha subliniază în mod ingenios că, fiind a șaptea noapte din cele două săptămâni întunecate, luna nu va răsări decât după 14 *Dandas* de la ora apusului, un *Danda* fiind egal cu 24 de minute. Prin urmare, un *Muhurta* nu înseamnă exact 48 de minute, ci o anumită perioadă de timp.

nimănui ocazia să te recunoască. Gemenii înzestraţi cu o mare forţă îţi vor apăra roţile. Luptând împreună, eliberează-l pe regele Matsyas!”

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, puternicul Bhimasena, dotat cu o mare viteză, a luat repede un arc excelent şi a tras cu impetuozitate o ploaie de săgeţi, dense ca o ploaie torenţială dintr-un nor încărcat de apă. Apoi Bhima s-a repezit furios spre Susarman, cel cu fapte teribile, şi l-a asigurat pe Virata cu cuvintele: „O, bun rege![32] I-am spus stăpânului Trigartas: «Stai! Stai!»” Văzându-l pe Bhima, asemănător cu Yama însuşi, în spatele său, spunând: «Stai! Stai! Fii martor la această faptă măreaţă, la această luptă care se apropie!», taurul dintre războinici, Susarman, a analizat serios (situaţia) şi, luându-şi arcul, s-a întors, împreună cu fraţii săi. Într-o clipită, Bhima a distrus acele care, care încercau să i se opună. Şi în curând, sute de mii de care, elefanţi, cai, călăreţi şi arcaşi curajoşi şi feroce au fost răsturnaţi de Bhima sub privirile lui Virata. Şi infanteria inamică a început să fie măcelărită de ilustrul Bhima, cu buzduganul în mână. Văzând acel atac teribil, Susarman, de neînfrânt în luptă, s-a gândit în sinea sa: „Fratele meu pare să fi căzut deja în mijlocul oastei sale puternice. Oare armata mea va fi nimicită?” Şi trăgând coarda arcului până la ureche, Susarman s-a întors şi a început să tragă fără încetare săgeţi ascuţite. Şi văzând că Pandavii se întorceau la atac cu carul lor, războinicii Matsya din oastea puternică, îndemnându-şi caii, au tras cu arme excelente pentru a zdrobi soldaţii Trigarta. Şi fiul lui Virata, extrem de exasperat, a început să dea dovadă de o vitejie prodigioasă. Iar fiul lui Kunti, Yudhishthira, a ucis o mie (dintre duşmani), iar Bhima a arătat locuinţa lui Yama celor şapte mii. Iar Nakula a trimis şapte sute (în lumea de dincolo) cu ajutorul săgeţilor sale. Şi puternicul Sahadeva, la porunca lui Yudhishthira, a ucis trei sute de războinici curajoşi. Şi după ce a ucis atâţia, acel războinic feroce şi puternic, Yudhishthira, cu armele ridicate, s-a năpustit asupra lui Susarman. Şi năpustindu-se cu impetuozitate asupra lui Susarman, cel mai de seamă dintre războinicii cu care, regele Yudhishthira l-a atacat cu rafale de săgeţi. Şi Susarman, cuprins de o mare furie, l-a străpuns repede pe Yudhishthira cu nouă săgeţi şi pe fiecare dintre cei patru cai ai săi cu câte patru săgeţi. Atunci, O, rege, Bhima, fiul lui Kunti, cu mişcări rapide, s-a apropiat de Susarman şi i-a zdrobit caii. Şi după ce i-a ucis şi pe soldaţii care îi protejau spatele, l-a târât pe conducătorul carului adversarului său de pe car pe pământ. Şi văzând carul regelui Trigarta fără conducător, apărătorul roţilor carului său, faimosul şi curajosul Madiraksha a venit repede în ajutorul său. Şi atunci, sărind din carul lui Susarman şi asigurându-şi buzduganul acestuia, puternicul Virata a alergat în urmărirea lui. Şi deşi era bătrân, se mişca pe câmpul de luptă, cu buzduganul în mână, ca un tânăr viguros. Şi văzând că Susarman fuge, Bhima i s-a adresat, spunând: „Renunţă, o, prinţe! Fuga ta nu este potrivită! Cu vitejia ta, cum ai putea să vrei să furi vitele cu forţa? Cum de, abandonându-ţi adeptul, te laşi copleşit de duşmani?” Astfel abordat de fiul lui Pritha, puternicul Susarman, stăpânul nenumăratelor care, îi zise lui Bhima: „Stai! Stai!” - se întoarse brusc şi se năpusti asupra lui. Atunci Bhima, fiul lui Pandu, sărind jos din carul său, aşa cum numai el putea face,[33] se năpusti înainte cu mare calm, dorind să-i ia viaţa lui Susarman. Dorind să-l prindă pe regele Trigarta care avansa spre el, puternicul Bhimasena s-a repezit impetuos spre el, ca un leu care se năpusteşte asupra unui cerb mic. Avansând impetuos, puternicul Bhima l-a apucat pe Susarman de păr şi, ridicându-l în furie, l-a aruncat la pământ. Şi în timp ce acesta zăcea plângând în agonie, puternicul Bhima l-a lovit cu piciorul în cap şi, aşezându-şi genunchiul pe pieptul lui, i-a dat lovituri severe. Şi grav afectat de acele lovituri, regele Trigartas a leşinat. Şi când regele Trigartas, lipsit de carul său, a fost prins astfel, întreaga armată Trigarta, cuprinsă de panică, s-a destrămat şi a fugit în toate direcţiile, iar puternicii fii ai lui Pandu, înzestraţi cu modestie şi respectând jurămintele şi bazându-se pe puterea propriilor arme, după ce l-au învins pe Susarman şi au salvat vacile, precum şi alte bogăţii, şi după ce au alungat astfel neliniştea lui Virata, au stat împreună în faţa acelui monarh. Atunci Bhimasena a spus: „Acest ticălos dedat la fapte rele nu merită să scape cu viaţă din mâinile mele. Dar ce pot să fac? Regele este atât de

32 În unele Vikshyainam, Nilakantha explică *Sama* ca fiind un cuvânt rostit de Bhima pentru Virata, iar Vikshya ca „asigurare” sau „consolare printr-o privire”. Poate că acest lucru este corect.

33 Adjectivul *Bhima-sankasas*, aşa cum este explicat de Nilakantha, are acest sens, citând celebra comparaţie a lui Valmiki.

îngăduitor!” Apoi, luându-l pe Susarman de gât, care zăcea pe pământ inconștient și acoperit de praf, și legându-l strâns, fiul lui Pritha, Vrikodara, l-a așezat pe carul său și s-a dus la locul unde se afla Yudhishthira, în mijlocul câmpului. Bhima i-a arătat apoi pe Susarman monarhului. Văzându-l pe Susarman în acea stare, regele Yudhishthira, acel tigru printre oameni, i s-a adresat zâmbind lui Bhima, acel ornament al bătăliei, spunând: „Lasă-l pe acest om rău să fie eliberat”. Astfel abordat, Bhima i-a vorbit puternicului Susarman, spunând: „Dacă, O, nenorocitule, dorești să trăiești, ascultă cuvintele mele. Trebuie să spui în fiecare curte și adunare de oameni: «Sunt un sclav». Numai cu această condiție îți voi cruța viața. Cu adevărat, aceasta este legea despre cei învinși”. Atunci, fratele său mai mare i s-a adresat afectuos lui Bhima, spunând: „Dacă ne consideri o autoritate, eliberează-l pe acest om rău. El a devenit deja sclavul regelui Virata”. Apoi, întorcându-se către Susarman, i-a spus: „Ești liber. Pleacă ca un om liber și nu mai acționa niciodată în acest fel”.

SECȚIUNEA XXXIV

Vaisampayana a spus: Astfel abordat de Yudhishthira, Susarman a fost copleșit de rușine și și-a plecat capul. Eliberat (din sclavie), s-a dus la regele Virata și, după ce l-a salutat pe monarh, a plecat. Și Pandavii, bazându-se pe puterea propriilor arme, înzestrați cu modestie și respectând jurămintele, după ce și-au ucis dușmanii și l-au eliberat pe Susarman, au petrecut acea noapte fericiți pe câmpul de luptă. Și Virata i-a răsplătit pe acei războinici puternici, fiii lui Kunti, înzestrați cu o vitejie supraomenească, cu bogăție și onoare. **Și Virata a spus**: „Toate aceste comori ale mele sunt acum ale voastre. Trăiți aici fericiți, după cum vă place. Și vouă, învingătorilor de dușmani în luptă, vă voi dărui fecioare împodobite cu podoabe, bogății din belșug și alte lucruri care vă vor plăcea. Eliberat astăzi de pericole prin vitejia voastră, sunt acum încununat de victorie. Deveniți cu toții stăpânii Matsyas.”

Vaisampayana a continuat: Și când regele Matsyas le-a vorbit astfel, descendenții lui Kurus, cu Yudhishthira în frunte, și-au împreunat mâinile și i-au răspuns: „Suntem foarte mulțumiți de tot ceea ce spui, O, monarhule. Cu toate acestea, suntem foarte mulțumiți că astăzi ai fost eliberat de dușmanii tăi.” Astfel răspunzând, cel mai important dintre regi, Virata, stăpânul Matsyas, s-a adresat din nou lui Yudhishthira, spunând: „Vino, te vom instala în suveranitatea Matsyas. Și îți vom oferi, de asemenea, lucruri rare pe pământ și care sunt obiecte de dorință, pentru că meriți totul din partea noastră. O, cel mai de seamă dintre brahmanii din ordinul *Vaiyaghra*, îți voi dărui pietre prețioase, vite, aur, rubine și perle. Mă închin în fața ta. Datorită ție, astăzi îmi revăd fiii și regatul. Afectat și amenințat de dezastre și pericole, datorită vitejiei tale nu am cedat în fața dușmanului.” Atunci Yudhishthira s-a adresat din nou Matsyas, spunând: „Suntem foarte mulțumiți de cuvintele încântătoare pe care le-ai rostit. Fie ca tu să fii mereu fericit, practicând întotdeauna umanitatea față de toate creaturile. Lasă acum mesagerii, la porunca ta, să se grăbească în oraș, pentru a comunica vestea cea bună prietenilor noștri și a proclama victoria ta.” Auzind aceste cuvinte ale lui, regele Matsya a poruncit mesagerilor, spunând: „Mergeți în oraș și proclamați victoria mea în bătălie. Și să iasă din oraș domnișoarele și curtezanele, împodobite cu ornamente, cu tot felul de instrumente muzicale”. Auzind această poruncă rostită de regele Matsyas, oamenii, luându-și înărcinarea pe cap, au plecat cu toții cu inima veselă. Și, după ce s-au întors în oraș în aceeași noapte, au proclamat la răsăritul soarelui victoria regelui la porțile orașului.

SECȚIUNEA XXXV

Vaisampayana a spus: Când regele Matsyas, nerăbdător să-și recupereze vacile, a pornit în urmărirea Trigartas, Duryodhana și consilierii săi au invadat teritoriile Virata. Și Bhishma și Drona, și Karna, și Kripa, cunoscători ai celor mai bune arme, Aswatthaman, și fiul lui Suvala, și Dussasana, O, stăpân al oamenilor, și Vivingsati și Vikarna și Chitrasena, înzestrați cu o mare energie, și Durmukha și Dussaha, — aceștia și mulți alți mari războinici, ajungând în stăpânirea Matsya, au alungat repede văcarii regelui Virata și au luat cu forța vacile. Și Kauravas, înconjurând

toate părțile cu o mulțime de care, au capturat șaizeci de mii de vaci. Și puternic a fost strigătul de durere al văcarilor loviți de acei războinici în acel teribil conflict. Și șeful văcarilor, foarte speriat, s-a urcat repede într-un car și a pornit spre oraș, plângând de durere. Și intrând în orașul regelui, s-a îndreptat spre locul respectiv și, coborând repede din car, a intrat pentru a povesti (ce se întâmplase). Și văzându-l pe mândrul fiu al lui Matsya, numit Bhuminjaya, i-a povestit totul despre confiscarea vacilor regale. Și a spus: „Kauravas iau șaizeci de mii de vaci. Ridică-te, așadar, O, înălțător al gloriei regatului, pentru a-ți aduce înapoi vitele. O, prințe, dacă dorești să obții binele (regatului), pornește fără să pierzi timpul. Într-adevăr, regele Matsyas te-a lăsat în orașul gol. Regele (tatăl tău) se laudă cu tine la curte, spunând: «Fiul meu, egal cu mine, este un erou și susținătorul (gloriei) neamului meu. Fiul meu este un războinic priceput în arta arcului și a armelor și este întotdeauna plin de curaj.» — O, fie ca cuvintele acelui stăpân al oamenilor să fie adevărate! O, stăpân al proprietarilor de turme, adu înapoi vitele după ce i-ai învins pe Kurușii și distruge-le trupele cu energia teribilă a săgeților tale. Fă ca un conducător de elefanți care se năpustește asupra unei turme, străpunge rândurile inamicului cu săgeți drepte cu aripi de aur, trase din arcul tău. Arcul tău este ca o *Vina*. Cele două capete ale sale reprezintă pernele de fildeș; coarda sa, coarda principală; mânerul său, tastiera; iar săgețile trase din el, notele muzicale. Lovește în mijlocul inamicului acea *Vina* cu sunet muzical.[34] Lasă caii tăi, O, stăpâne, de culoare argintie, să fie înjugați la carul tău, și lasă steagul tău să fie ridicat, purtând emblema leului de aur. Să-ți fie săgețile ascuțite, înzestrate cu aripi de aur, trase de brațele tale puternice, să obstrucționeze calea acelor regi și să eclipseze chiar soarele. Învingându-i pe toți Kurușii în luptă, asemenea celui care mânuiește fulgerul învingându-i pe *Asurași*, întoarce-te din nou în oraș, după ce ai dobândit un mare renume. Fiu al regelui Matsya, tu ești singurul refugiu al acestui regat, așa cum Arjuna, cel mai virtuos dintre războinici, este pentru fiii lui Pandu. La fel ca Arjuna pentru frații săi, tu ești, fără îndoială, refugiul celor care locuiesc în aceste domenii. Într-adevăr, noi, supușii acestui regat, avem în tine protectorul nostru.”

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de păstorul de vaci în prezența femeilor, cu cuvinte care inspirau curaj, prințul, lăudându-se în apartamentele femeilor, a rostit aceste cuvinte.

SECȚIUNEA XXXVI

Uttara a spus: Fiind priceput în mânuirea arcului, aș porni chiar astăzi pe urmele vacilor, dacă doar cineva priceput în mânuirea cailor ar deveni vizitiul meu. Nu cunosc însă pe nimeni care să poată fi vizitiul meu. Căutați-mi, așadar, fără întârziere, un vizitiu, căci sunt gata de plecare. Carul meu a fost ucis în marea bătălie care s-a dat zi de zi timp de o lună întreagă sau cel puțin timp de douăzeci și opt de nopți. De îndată ce voi găsi o altă persoană pricepută în mânuirea cailor, voi porni imediat la drum, ridicând înalt steagul meu. Pătrunzând în mijlocul armatei inamice, plină de elefanți, cai și care, voi aduce înapoi vacile, după ce îi voi învinge pe Kuru, care sunt slabi la forță și la arme. Ca un al doilea mânuitor al fulgerului care îi înspăimântă pe Danavi, voi aduce înapoi vitele chiar în acest moment, înspăimântându-i în luptă pe Duryodhana și Bhishma și Karna și Kripa și Drona cu fiul său, precum și pe alți arcași puternici adunați pentru luptă. Neavând pe nimeni (care să li se opună), Kurușii iau vitele. Ce pot face eu când nu sunt acolo? Kurușii adunați vor fi martori astăzi la vitejia mea. Și își vor spune unii altora: «Este chiar Arjuna cel care se opune nouă?»

Vaisampayana a continuat: După ce a auzit aceste cuvinte rostite de prinț, Arjuna, pe deplin conștient de semnificația lor, după puțin timp i-a vorbit în particular, cu veselie, iubitei sale soții de o frumusețe fără cusur, Krishna, prințesa din Panchala, fiica lui Drupada, de constituție zveltă, născută din focul (sacrificial) și înzestrată cu virtuțile sincerității și onestității și mereu atentă

34 Pentru a înțelege comparația, cititorul ar trebui să cunoască mecanismul instrumentelor indiene *Vina*. Pe scurt, *Vina* este alcătuită dintr-un bambus de aproximativ 64 de coți, atașat la capete la două tărtăcuțe. De-a lungul bambusului, care servește drept tastatură, se află coarda principală și câteva corzi mai subțiri. Toate acestea trec peste o serie de fante, două heptacorde și jumătate, reprezentând gama totală a instrumentului. Sârmele se sprijină la capete pe două bucăți de fildeș numite *Upadhanas* în sanscrită sau *Swaris* în urdu.

la binele soților ei. Iar eroul a spus: „Tu, O, frumoasă, la cererea mea, spune-i lui Uttara fără întârziere: «Acest Vrihannala a fost odinioară căruțașul priceput și hotărât al fiului lui Pandu (Arjuna). Încercat în multe bătălii mari, și el va fi căruțașul tău.»”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte rostite de prinț în repetate rânduri în mijlocul femeilor, Panchali nu a putut suporta în tăcere aluziile la Vibhatsu. Și ieșind timid din mijlocul femeilor, sărmana prințesă din Panchala i-a spus cu blândețe aceste cuvinte: „Tânărul chipeș, care arată ca un elefant puternic și este cunoscut sub numele de Vrihannala, era în trecut vizitiul lui Arjuna. Discipol al acelui războinic ilustru și inferior nimănui în folosirea arcului, el mi-era cunoscut din perioada în care locuiam cu Pandava. El era cel care ținea frâiele excelenților armăsari ai lui Arjuna când Agni a mistuit pădurea Khandava. Cu el ca vizitiu, Partha a învins toate creaturile la Khandava-prastha. De fapt, nu există niciun vizitiu care să se compare cu el.”

Uttara a spus: „Tu îl cunoști, O, *Sairindhri*, pe acest tânăr. Tu știi ce poate fi sau nu poate fi acesta de sex neutru, eu însă, O, binecuvântată, nu pot să-l rog pe Vrihannala să țină frâiele cailor mei.”

Draupadi a spus: „Vrihannala, O, eroule, va asculta fără îndoială cuvintele surorii tale mai mici[35], acea domnișoară cu șolduri grațioase. Dacă el va consimți să fie vizitiul tău, tu te vei întoarce, fără îndoială, după ce vei învinge Kurușii și vei salva vitele tale.”

Astfel abordat de *Sairindhri*, Uttara i-a spus surorii sale: „Du-te tu, O, tu, cea de o frumusețe fără cusur, și adu-l pe Vrihannala aici”. Și trimisă de fratele ei, ea s-a grăbit să se ducă la sala de dans unde se afla, deghizat, fiul puternic al lui Pandu.

SECȚIUNEA XXXVII

Vaisampayana a spus: Trimisă astfel de fratele ei mai mare, renumita fiică a regelui Matsya, împodobită cu un colier de aur, mereu ascultătoare față de fratele ei și având o talie subțire ca a unei viespi,[36] înzestrată cu splendoarea însăși a lui Lakshmi,[37] împodobită cu pene de păun, cu membre zvelte și grațioase, cu șoldurile înconjurate de o centură de perle, cu genele ușor curbate și cu o siluetă plină de grație, s-a grăbit să se îndrepte spre sala de dans ca un fulger care se năpustește spre o masă de nori întunecați.[38] Și fiica fără cusur și de bun augur a lui Virata, cu dinți frumoși și talie subțire, cu coapse apropiate una de alta și fiecare asemănătoare cu trunchiul unui elefant, cu chipul împodobit cu o ghirlandă excelentă, l-a căutat pe fiul lui Pritha ca o elefantă care își caută perechea. Și ca o piatră prețioasă sau întruchiparea prosperității lui Indra, de o frumusețe extraordinară și cu ochi mari, acea domnișoară fermecătoare, adorată și celebră l-a salutat pe Arjuna. Și salutat de ea, Partha a întrebat-o pe acea fecioară cu coapse strânse și ten auriu, spunând: „Ce te aduce aici, fecioară împodobită cu un colier de aur? De ce te grăbești atât, fecioară cu ochi de gazelă? De ce fața ta, frumoasă doamnă, este atât de tristă? Spune-mi totul fără întârziere!”

Vaisampayana a continuat: Văzând-o, O, rege, pe prietena sa, prințesa cu ochi mari (în acea situație dificilă), prietenul ei (Arjuna) a întrebat-o cu veselie (cu aceste cuvinte) care era

---

35 Unii citesc *kaniasi* în loc de *vaviasi*. Ambele cuvinte sunt identice și au același înțeles.

36 *Vedi-Vilagna madhya* — Vedi în acest context înseamnă o *viespe* și nu, așa cum explică Mallinatha în comentariul său la *Kumarasambhava*, o *platformă de sacrificiu*. Aș remarca în treacăt că multe dintre cele mai poetice și mai frapante adjective din Raghu și *Kumarasambhava* ale lui Kalidasa sunt împrumutate fără rușine din *Ramayana* și *Mahabharata*.

37 *Padma patrabha-nibha* poate însemna și „splendoarea pietrei prețioase numite Marakata”. Nilakantha arată însă că acest sens ar contrazice adjectivul *Kankojwalatwacham* de mai jos.

38 Prințesa având tenul de aur lustruit și Arjuna întunecat ca un nor, comparația este extrem de potrivită. Poeții Vaishnava din Bengal nu se satură niciodată de această comparație când vorbesc despre Radha și Krishna în pădurile din Vrindavana.

motivul sosirii ei acolo. Și apropiindu-se de acel taur printre oameni, prințesa, stând în mijlocul slujnicelor sale, arătând modestie cuvenită[39], i s-a adresat, spunând: ”Vacile acestui regat, O, Vrihannala, sunt alungate de Kuruși, și pentru a-i învinge, fratele meu va porni cu arcul în mână. Nu demult, propriul său vizitiu a fost ucis în luptă, și nu există nimeni egal cu cel ucis care să poată fi vizitiul fratelui meu. Și lui, care se străduia să găsească un vizitiu, *Sairindhri*, O Vrihannala, i-a vorbit despre priceperea ta în mânuirea cailor. Tu ai fost odinioară vizitiul preferat al lui Arjuna, și cu tine acel taur dintre fiii lui Pandu a subjugat singur întreaga lume. De aceea, O, Vrihannala, acționează ca vizitiu al fratelui meu. (Până acum) vacile noastre au fost cu siguranță alungate de Kuru la o mare distanță. Dacă nu vei face ceea ce îți cer, eu, care îți solicit acest serviciu din afecțiune, îmi voi da viața!” Astfel, abordat de această prietenă cu șolduri grațioase, acel opresor al dușmanilor, înzestrat cu o vitejie nemăsurată, s-a prezentat în fața prințului. Și asemenea unei elefante care aleargă după puiul ei, prințesa cu ochi mari l-a urmat pe eroul care înainta cu pași grăbiți, asemenea unui elefant cu tâmple sfâșiate. Și privindu-l de la distanță, prințul însuși a spus: „Cu tine ca vizitiu, Dhananjaya, fiul lui Kunti, l-a mulțumit pe Agni în pădurea Khandava și a subjugat întreaga lume! Saihndhh mi-a vorbit despre tine. Ea îi cunoaște pe Pandavi. De aceea, O, Vrihannala, ține, așa cum ai făcut-o, frâiele cailor mei, dorind să mă răzbun pe Kuruși și să-mi salvez bogăția bovină. Tu ai fost odinioară iubitul vizitiu al lui Arjuna și împreună cu tine, acel taur dintre fiii lui Pandu a subjugat singur întreaga lume!” Astfel abordat, Vrihannala i-a răspuns prințului, zicând: „Ce abilitate am eu să acționez ca vizitiu pe câmpul de luptă? Dacă este vorba de cântec sau dans, de instrumente muzicale sau alte lucruri de acest fel, te pot distra cu ele, dar unde este priceperea mea pentru a deveni vizitiu?”

Uttara a spus: O, Vrihannala, cântăreț sau dansator, ține (deocamdată), fără să pierzi timpul, frâiele excelenților mele armăsari, urcând în carul meu!

Vaisampayana a continuat: Deși acel asupritor al dușmanilor, fiul lui Pandu, era familiarizat cu toate lucrurile, totuși, în prezența lui Uttara, a început să facă multe greșeli pentru a se distra. Și când a încercat să-și pună coiful pe cap, ridicându-l în sus, fecioarele cu ochi mari, văzând asta, au izbucnit în râsete zgomotoase. Și văzându-l complet ignorant în ceea ce privește îmbrăcarea armurii, Uttara însuși l-a echipat pe Vrihannala cu un coif scump. Îmbrăcându-se într-o armură excelentă, strălucitoare ca soarele, și ridicând steagul său cu imaginea unui leu, prințul l-a pus pe Vrihannala să-i fie vizitiu. Cu Vrihannala ținând frâiele, eroul a pornit la drum, luând cu el multe arcuri scumpe și un număr mare de săgeți frumoase. Iar prietenul său, Uttara, și fecioarele sale i-au spus atunci lui Vrihannala: „Tu, O, Vrihannala, adu-ne păpușilor noastre (când te vei întoarce) diverse feluri de țesături bune și fine, după ce îi vei învinge pe Kurușii adunați pentru luptă, dintre care Bhishma și Drona sunt cei mai de seamă!” Astfel abordat, Partha, fiul lui Pandu, cu o voce profundă ca vuietul norilor, le-a spus zâmbind acelui grup de fecioare frumoase: „Dacă Uttara poate învinge acei războinici puternici în luptă, voi aduce cu siguranță țesături excelente și frumoase”.

Vaisampayana a continuat: După ce a rostit aceste cuvinte, eroicul Arjuna a îndemnat caii să se îndrepte spre armata Kuru, peste care fluturau nenumărate steaguri. Însă, chiar când porneau, bătrâne și fecioare, precum și brahmani cu jurăminte stricte, văzându-l pe Uttara așezat în carul său excelent, cu Vrihannala ca vizitiu și sub acel steag mare ridicat în înalt, au înconjurat carul pentru a-l binecuvânta pe erou. Iar femeile au spus: „Fie ca victoria pe care Arjuna, pășind ca un taur, a obținut-o în trecut cu ocazia arderii pădurii Khandava, să fie a ta, O, Vrihannala, când te vei întâlni astăzi cu Kuru și cu prințul Uttara.”

---

39 Cuvântul din original este *pranayam*, care înseamnă literalmente „*dragoste*”. Nilakantha, însă, îl explică ca însemnând „*modestie, umilință*”. Cred că Nilakantha are dreptate. Relațiile dintre Arjuna și prințesă erau ca cele dintre tată și fiică.

SECȚIUNEA XXXVIII

Vaisampayana a spus: Ieșind din oraș, neînfricatul fiu al lui Virata i s-a adresat vizitiului său, spunând: „Mergi spre locul unde se află Kurușii. Învinge-i pe Kurușii adunați aici din dorința de victorie și salvează-mi repede vitele din mâinile lor. Mă voi întoarce în capitală.” La aceste cuvinte ale prințului, fiul lui Pandu a îndemnat caii aceia excelenți. Înzestrați cu viteza vântului și împodobiți cu coliere de aur, acei cai, îndemnați de acel leu printre oameni, păreau să zboare prin aer. Și nu ajunseseră prea departe când acei învingători ai dușmanilor, Dhananjaya și fiul lui Matsya, zăriră armata puternicilor Kuru. Și îndreptându-se spre cimitir, ajunseră la Kuru și văzură armata lor aliniată în ordine de luptă. [40] Și acea mare armată a lor arăta ca marea vastă sau ca o pădure de copaci nenumărați care se mișcau pe cer. Și atunci s-a văzut, O, cel mai bun dintre Kuru, praful ridicat de acea armată în mișcare, care a ajuns până la cer și a obstrucționat vederea tuturor creaturilor. Și văzând acea oaste puternică, plină de elefanți, cai și care, protejată de Karna și Duryodhana și Kripa și fiul lui Santanu, și de acel arcaș inteligent și mare, Drona, cu fiul său (Aswatthaman), fiul lui Virata, agitat de frică și cu părul de pe corp ridicat, i-a spus astfel lui Partha: „Nu îndrăznesc să lupt cu Kurușii. Vezi, părul de pe corpul meu s-a ridicat în picioare. Sunt incapabil să lupt cu această oaste nenumărată a Kurușilor, plină de războinici eroici, care sunt extrem de feroce și greu de învins chiar și de către cei cerești. Nu îndrăznesc să pătrund în armata Bharatașilor, formată din arcași teribili și plină de cai, elefanți, care, soldați și steaguri. Mintea mea este prea tulburată de simpla vedere a dușmanului pe câmpul de luptă, pe care se află Drona și Bhishma, Kripa, Karna, Vivingsati, Aswatthaman, Vikarna, Saumadatti, Vahlika și eroicul rege Duryodhana — cel mai de seamă dintre războinicii cu care, precum și mulți alți arcași splendizi, toți pricepuți în luptă. Părul mi s-a ridicat în cap și leșin de frică la vederea acestor războinici, kurușii aliniați în ordine de luptă.”

Vaisampayana a continuat: Iar Uttara, slab de minte și nechibzuit, din pură nebunie, a început să-și plângă soarta în prezența lui Arjuna, deghizat în vizitiul său, cu aceste cuvinte: „Tatăl meu a plecat să se întâlnească cu Trigartas, luând cu el întreaga sa armată și lăsându-mă singur în orașul gol. Nu am trupe care să mă ajute. Singur și fiind doar un băiat care nu a avut prea multă experiență în mânuirea armelor, nu sunt în stare să înfrunt acești războinici numeroși și pricepuți în mânuirea armelor. De aceea, O, Vrihannala, nu mai înainta!”

Vrihannala a spus: De ce ești atât de palid de frică și sporești bucuria dușmanilor tăi? Până acum nu ai făcut nimic pe câmpul de luptă cu inamicul. Tu mi-ai poruncit să te duc la Kawavas. Prin urmare, te voi duce acolo unde se află acele steaguri nenumărate. Te voi duce cu siguranță, O, tu, cel cu brațele puternice, în mijlocul kurușilor ostili, pregătiți să lupte pentru vite, precum șoimii pentru carne. Aș face acest lucru, chiar dacă i-aș considera că au venit aici pentru a lupta pentru o miză mult mai mare, cum ar fi suveranitatea pământului. După ce, la momentul plecării, ai vorbit atât de elogios despre bărbăția ta în fața bărbaților și femeilor, de ce ai renunța la luptă? Dacă te-ai întoarce acasă fără a recuceri vacile, bărbații curajoși și chiar femeile, când se vor întâlni, vor râde de tine (cu dispreț). În ceea ce mă privește, nu mă pot întoarce în oraș fără să fi salvat vacile, având în vedere că am fost atât de lăudat de *Sairindhri* pentru priceperea mea în conducerea carelor. Am venit aici pentru laudele lui Sairindhri și pentru cuvintele tale. De ce nu aș lupta, așadar, împotriva Kurus? (În ceea ce te privește), rămâi liniștit.

Uttara a spus: Lasă-i pe Kuru să jefuiască Matsya de toate bogățiile lor. Lasă bărbații și femeile, O, Vrihannala, să râdă de mine. Lasă vacile mele să piară, lasă orașul să devină un deșert. Lasă-mă să stau expus în fața tatălui meu. Totuși, nu este nevoie de luptă.

---

40 Această *sloka* nu este tipărită corect în niciunul dintre textele pe care le-am văzut. Panditii din Burdwan citesc *tat-samim*. Cred că aceasta este corectă, dar atunci *asasada* la singular, când toate celelalte verbe sunt la dual, pare a fi corectă. Poetul trebuie să fi folosit un alt verb la dual pentru *asasada*.

Vaisampayana a continuat: Spunând acestea, prințul înspăimântat, împodobit cu cercei, a sărit din carul său și, aruncând arcul și săgețile, a început să fugă, sacrificând onoarea și mândria. Vrihannala, însă, a exclamat: „Nu este o faptă demnă de un brav, această fugă a unui Kshatriya de pe câmpul de luptă. Chiar și moartea în luptă este mai bună decât fuga din frică." După ce a spus aceasta, Dhananjaya, fiul lui Kunti, coborând din acel car excelent, a alergat după prințul care fugea, cu lunga lui coadă și veșmintele roșii purtate în vânt. Și unii soldați, neștiind că era Arjuna cel care alerga cu împletitura fluturând în aer, au izbucnit în râs la această privelişte. Și văzându-l alergând astfel, Kuruşii au început să se certe: „Cine este această persoană, deghizată astfel ca focul ascuns în cenușă? Este pe jumătate bărbat și pe jumătate femeie. Deși are o formă neutră, seamănă totuși cu Arjuna. Are același cap și gât, și aceleași brațe ca o pereche de buzdugane. Și mersul lui este, de asemenea, ca al lui. Nu poate fi altcineva decât Dhananjaya. Așa cum Indra este printre cerești, tot așa Dhananjaya este printre oameni. Cine altcineva în această lume decât Dhananjaya ar veni singur împotriva noastră? Virata și-a lăsat singurul fiu în orașul gol. El a ieșit din copilărie și nu din adevăratul eroism. Uttara este cel care trebuie să fi ieșit din oraș, fiind, fără îndoială, vizitiul lui Arjuna, fiul lui Pritha, care trăiește acum sub o identitate falsă. Se pare că acum fuge înspăimântat la vederea armatei noastre. Și, fără îndoială, Dhananjaya aleargă după el pentru a-l aduce înapoi."

Vaisampayana a continuat: Văzându-l pe fiul deghizat al lui Pandu, Kauravas, O Bharata, au început să se lase pradă acestor presupuneri, dar nu au putut ajunge la nicio concluzie definitivă. Între timp, Dhananjaya, urmărindu-l în grabă pe Uttara, care se retrăgea, l-a prins de păr la o distanță de o sută de pași. Și prins de Arjuna, fiul lui Virata a început să se lamenteze cu mare durere, ca unul aflat într-o mare suferință, și a spus: „Ascultă, O, bunule Vrihannala, O, tu, cel cu talia frumoasă. Întoarce repede cursul carului. Cel care trăiește întâlnește prosperitatea. Îți voi da o sută de monede de aur pur și opt *lapis lazuli* de o strălucire deosebită, încrustate cu aur, și un car dotat cu un stâlp de steag auriu și tras de cai excelenți, precum și zece elefanți de o vitejie înfricoșătoare. Eliberează-mă, O, Vrihannala!"

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, acel tigru printre oameni l-a târât râzând pe Uttara, care era aproape lipsit de simțiri și care rostea aceste cuvinte de lamentare, spre car. Iar fiul lui Pritha s-a adresat apoi prințului înspăimântat, care își pierduse aproape simțurile, spunând: „Dacă, O, pedepsitor al dușmanilor, nu îndrăznești să lupți cu inamicul, vino și ține frâiele cailor în timp ce eu lupt cu dușmanul. Protejat de puterea brațelor mele, pătrunde în acea formație formidabilă și invincibilă de care, păzită de războinici eroici și puternici. Nu te teme, O, pedepsitor al dușmanilor, tu ești un Kshatriya și cel mai important dintre prinții regali. De ce, O, tigru printre oameni, cedezi în mijlocul dușmanului? Eu voi lupta cu siguranță cu Kuruşii și voi recupera vitele, pătrunzând în această formație formidabilă și inaccesibilă de care. Fii tu vizitiul meu, O, cel mai bun dintre oameni, eu voi lupta cu Kuruşii." Vorbind astfel lui Uttara, fiul lui Virata, Vibhatsu, până atunci neînvins în luptă, l-a mângâiat pentru o vreme. Apoi fiul lui Pritha, cel mai de seamă dintre războinici, l-a ridicat pe carul acela pe prințul leșinat și reticent, cuprins de frică!

SECȚIUNEA XXXIX

Vaisampayana a spus: Văzând acel taur printre oameni, așezat pe carul său, îmbrăcat ca o persoană de al treilea sex, conducând spre copacul Sami, după ce l-a luat pe Uttara (cel zburător), toți marii războinici ai Kurus, cu Bhishma și Drona în frunte, s-au înspăimântat în sufletul lor, bănuind că cel care se apropia era Dhananjaya. Și văzându-i atât de descurajați și observând, de asemenea, numeroasele semne minunate, cel mai de seamă dintre toți mânuitorii de arme, învățătorul Drona, fiul lui Bharadwaja, a spus: „Vânturile sunt violente și fierbinți, iar jos plouă cu pietriș în abundență. Cerul este, de asemenea, acoperit de o umbră cenușie. Norii prezintă o imagine ciudată, fiind uscați și fără apă. Armele noastre de diferite feluri ies din teci. Șacalii urlă îngroziți de

conflagrațiile din toate părțile.[41] Și caii varsă lacrimi, iar steagurile noastre tremură, deși nu sunt mișcate de nimeni. Având în vedere aceste semne nefaste, un mare pericol se apropie. Rămâneți vigilenți, protejați-vă și aliniați trupele în ordine de luptă. Stați pe poziții, așteptând un măcel teribil, și păziți bine vitele. Acest arcaș puternic, cel mai bun dintre toți mânuitorii de arme, acest erou care a venit îmbrăcat ca o persoană de al treilea sex, este fiul lui Pritha. Nu există nicio îndoială în privința asta." Apoi, adresându-se lui Bhishma, învățătorul a continuat: „O, descendent al Gangelui, îmbrăcat ca o femeie, acesta este Kiriti, numit după un copac, fiul dușmanului munților, care poartă pe steagul său semnul devastatorului grădinilor domnului din Lanka. Învingându-ne, el va lua cu siguranță vacile astăzi![42] Acest pedepsitor al dușmanilor este fiul viteaz al lui Pritha, supranumit Savyasachin. El nu renunță la conflict nici măcar cu zeii și demonii la un loc. Supus la mari greutăți în pădure, el vine înfuriat. Învățat chiar de Indra însuși, el este ca Indra în luptă. De aceea, voi, Kauravas, nu văd niciun erou care să-i poată rezista. Se spune că însuși lordul Mahadeva, deghizat în haine de vânător, a fost mulțumit de acest fiu al lui Pritha în bătălia de pe munții Himavat." Auzind aceste cuvinte, Karna a spus: „Tu ne critici mereu vorbind despre virtuțile lui Falguna, dar Arjuna nu este egal nici măcar cu o șaisprezecime din mine sau din Duryodhana!" Iar Duryodhana a spus: „Dacă acesta este Partha, O, Radheya, atunci scopul meu a fost deja îndeplinit, pentru că atunci, O, rege, dacă vor fi găsiți, Pandava vor trebui să rătăcească din nou timp de doisprezece ani. Sau, dacă acesta este o altă persoană îmbrăcată în haine de eunuc, îl voi doborî curând la pământ cu săgeți ascuțite."

Vaisampayana a continuat: Fiul lui Dhritarashtra, O, pedepsitor al dușmanilor, după ce a spus aceasta, Bhishma, Drona, Kripa și fiul lui Drona i-au aplaudat bărbăția!

SECȚIUNEA XL

Vaisampayana a spus: Ajuns la acel copac Sami și constatând că fiul lui Virata era extrem de fragil și lipsit de experiență în luptă, Partha i s-a adresat, spunând: „La porunca mea, O, Uttara, ia repede (din acest copac) câteva arcuri care se află acolo. Căci arcurile tale nu pot suporta puterea mea, greutatea mea când voi zdrobi cai și elefanți și întinderea brațelor mele când voi căuta să învinge dușmanul. De aceea, O Bhuminjaya, urcă-te în acest copac cu frunzișul des, căci în acest copac sunt legate arcurile și săgețile și steagurile și armurile excelente ale eroilor fii ai lui Pandu, și anume Yudhishthira și Bhima și Vibhatsu și gemenii. Acolo se află și arcul de mare putere, *Gandiva* al lui Arjuna, care singur este egal cu multe mii de alte arcuri și care este capabil să extindă limitele unui regat. Mare ca un palmier, capabil să suporte cea mai mare tensiune, cea mai mare dintre toate armele, capabil să obstrucționeze inamicul, frumos, neted și lat, fără noduri și împodobit cu aur, este rigid și frumos în confecție și suportă cea mai mare greutate. Și celelalte arcuri care se află acolo, ale lui Yudhishthira, Bhima, Vibhatsu și gemenilor, sunt la fel de puternice și rezistente."

SECȚIUNEA XLI

Uttara a spus: Am auzit că un cadavru este legat de acest copac. Cum aș putea eu, prinț din naștere, să-l ating cu mâinile mele? Născut în ordinul Kshatriya, fiu al unui mare rege și respectând întotdeauna *mantrele* și jurămintele, nu se cuvine să-l ating. De ce, O, Vrihannala, m-ai face un purtător de cadavre pătat și necurat, obligându-mă să intru în contact cu un cadavru?

---

41 Unele texte menționează *Diptasya* în loc de *Diptayam*.

42 Această *sloka* nu apare în toate textele. Este o ilustrare tipică a modului ocolit, frecvent adoptat de scriitorii sanscriți, de a exprima un adevăr simplu. Scuza în cazul de față constă în refuzul lui Drona de a-l identifica pe eroul solitar cu Arjuna, în fața tuturor ascultătorilor săi. *Nadiji* este o exclamație care se referă la Bhishma, fiul râului Ganga. *Lankesa-vanari-ketu* înseamnă pur și simplu „steagul maimuței" sau, așa cum este redat în text, având ca simbol al steagului său pe distrugătorul grădinilor domnului Lanka. *Nagahvaya* înseamnă „numit după copac", deoarece Arjuna este numele unui copac indian. *Nagri-sunu* înseamnă „fiul lui Indra", Indra fiind dușmanul munților, deoarece în trecut el a fost cel care a tăiat aripile tuturor munților și i-a obligat să rămână nemișcați. El a eșuat doar în cazul lui Mainaka, fiul lui Himavat.

Vrihannala a spus: Tu, O, rege al regilor, vei rămâne curat şi nepătat. Nu te teme, în acest copac sunt doar arcuri, nu cadavre. Moştenitor al regelui Matsyas şi născut într-o familie nobilă, de ce aş face eu, O, prinţ, să comiţi o faptă atât de reprobabilă?

Vaisampayana a spus: Astfel abordat de Partha, fiul lui Virata, împodobit cu cercei, a coborât din car şi s-a urcat cu reticenţă în copacul Sami. Rămânând în car, Dhananjaya, ucigaşul duşmanilor, i-a spus: „Adu repede arcurile acelea din vârful copacului.” Şi tăind mai întâi învelişurile şi apoi frânghiile cu care erau legate, prinţul a văzut acolo *Gandiva* împreună cu alte patru arcuri. Şi, fiind unite, splendoarea acelor arcuri, strălucitoare ca soarele, a început să strălucească cu o mare strălucire, asemenea celei a planetelor în momentul răsăritului lor. Şi văzând formele acelor arcuri, atât de asemănătoare cu şerpii care suspină, el a fost cuprins de frică şi, într-o clipă, părul de pe corpul său s-a ridicat în picioare. Şi atingând acele arcuri mari şi strălucitoare, fiul lui Virata, O, rege, i-a spus astfel lui Arjuna!

SECŢIUNEA XLII

Uttara a spus: Cui aparţine acest arc excelent, pe care se află o sută de butoane aurii şi care are capetele atât de strălucitoare? Al cui este acest arc excelent, cu laturi bune şi uşor de ţinut, pe mânerul căruia strălucesc elefanţi aurii de o asemenea strălucire? Al cui este acest arc excelent, împodobit cu treizeci de *Indragoapkas*[43] din aur pur, aşezate pe spatele mânerului la intervale regulate? Al cui este acest arc excelent, împodobit cu trei sori aurii de o strălucire deosebită, care strălucesc cu atâta splendoare? Al cui este acest arc frumos, încrustat cu aur şi pietre preţioase, pe care sunt aşezate insecte aurii cu pietre frumoase? Ale cui sunt aceste săgeţi prevăzute cu aripi, în număr de o mie, cu vârfuri aurii şi aşezate în tolbe aurii? Cine deţine aceste săgeţi mari, atât de groase, prevăzute cu aripi de vultur ascuţite pe piatră, de culoare gălbuie, cu vârfuri ascuţite, bine călite şi realizate în întregime din fier? A cui este această tolbă de samur,[44] cu cinci imagini de tigri, care conţine săgeţi amestecate cu săgeţi cu urechi de mistreţ, în total zece? A cui sunt aceste şapte sute de săgeţi, lungi şi groase, capabile să bea sângele (inamicului) şi care arată ca luna în formă de semilună?[45] Ale cui sunt aceste săgeţi cu vârfuri de aur ascuţite pe pietre, ale căror jumătăţi inferioare sunt bine prevăzute cu aripi de culoarea penelor de papagal, iar jumătăţile superioare sunt din oţel bine călit?[46] A cui este această sabie excelentă, irezistibilă şi teribilă pentru adversari, cu semnul unei broaşte pe ea şi ascuţită ca un cap de broască?[47] Învelită într-o teacă pestriţă din piele de tigru, a cui este această sabie mare, cu lama excelentă, pestriţă cu aur şi prevăzută cu clopoţei zornăitori? A cui este această frumoasă sabie cu lama lustruită şi mânerul auriu? Fabricată în ţara Nishadas, irezistibilă, imposibil de rupt, a cui este această sabie cu lama lustruită într-o teacă din piele de vacă? A cui este această sabie frumoasă şi lungă, de culoarea cerului, împodobită cu aur, bine călit şi învelită într-o teacă din piele de capră? Cine este proprietarul acestei săbii grele, bine călite şi late, puţin mai lungă decât lăţimea a treizeci de degete, lustruită prin ciocniri constante cu armele altora şi păstrată într-o teacă din aur, strălucitoare ca focul? A cui este această frumoasă sabie cu lama neagră acoperită cu ornamente aurii, capabilă să taie trupurile adversarilor, a cărei atingere este la fel de fatală ca cea a unui şarpe veninos, irezistibilă şi care stârneşte teroarea duşmanilor? Întrebat de mine, O, Vrihannala, răspunde-mi sincer. Mare este uimirea mea la vederea tuturor acestor obiecte excelente.

---

43 Insecte indiene de un anumit tip.

44 Majoritatea ediţiilor conţin cuvântul „*chapas*”, ceea ce este evident greşit. Citirea corectă este „*avapas*”, care înseamnă „*tolbă*”. Panditii din Burdwan oferă această din urmă citire.

45 Unii citesc *chandrargha-darsanas*. Citirea corectă este *chandrardha-darsanas*.

46 Majoritatea ediţiilor citesc h*ema-punkha* şi *silasita* la plural instrumental; citirea corectă este forma lor de plural nominativ.

47 *Sayaka* înseamnă aici, după cum explică Nilakantha, o *sabie*, şi nu un *ax*.

SECȚIUNEA XLIII

Vrihannala a spus: Ceea ce ai întrebat mai întâi este arcul lui Arjuna, renumit în întreaga lume, numit *Gandiva*, capabil să distrugă oștile inamice. Împodobită cu aur, această *Gandiva*, cea mai înaltă și mai mare dintre toate armele, a aparținut lui Arjuna. Egală cu o sută de mii de arme și mereu capabilă să extindă granițele regatelor, cu ea Partha învinge în luptă atât oamenii, cât și ființele celeste. Venerat dintotdeauna de zei, Danava și Gandharva și împodobit cu culori excelente, acest arc mare și neted nu are niciun nod sau pată. Shiva l-a deținut primul timp de o mie de ani. Apoi Prajapati l-a deținut timp de cinci sute trei ani. După aceea, Sakra, timp de cincizeci și opt de ani. Apoi Soma l-a deținut timp de cinci sute de ani. Și după aceea Varuna l-a deținut timp de o sută de ani. Și, în cele din urmă, Partha, supranumit *Swetavahana*,[48] l-a deținut timp de cincizeci și șase de ani.[49] Înzestrat cu o mare energie și de origine celestă înaltă, acesta este cel mai bun dintre toate arcurile. Adorat printre zei și oameni, are o formă frumoasă. Partha a obținut acest arc frumos de la Varuna. Acest alt arc cu laturi frumoase și mâner auriu este al lui Bhima, cu care fiul lui Pritha, pedepsitorul dușmanilor, a cucerit întreaga regiune estică. Acest alt arc excelent, de formă frumoasă, împodobit cu imagini ale lui *Indragopakas*, aparține, O, fiul lui Virata, regelui Yudhishthira. Această altă armă, cu sori aurii de o splendoare strălucitoare, care răspândesc o lumină orbitoare în jur, aparține lui Nakula. Iar acest arc, împodobit cu imagini aurii de insecte și încrustat cu pietre prețioase și semiprețioase, aparține fiului lui Madri, numit Sahadeva. Aceste săgeți înaripate, în număr de o mie, ascuțite ca briciurile și distructive ca veninul șerpilor, aparțin, O, fiu al lui Virata, lui Arjuna. Când sunt trase în luptă împotriva dușmanilor, aceste săgeți rapide strălucesc și mai puternic și devin inepuizabile. Iar aceste săgeți lungi și groase, asemănătoare cu semiluna lunară, ascuțite și capabile să subțieze rândurile inamicului, aparțin lui Bhima. Iar această tolbă cu cinci imagini de tigri, plină de săgeți gălbui ascuțite pe piatră și prevăzute cu aripi aurii, aparține lui Nakula. Acesta este tolba inteligentului fiu al lui Madri, cu care a cucerit în luptă toate regiunile vestice. Iar aceste săgeți, strălucitoare ca soarele, pictate în diverse culori și capabile să distrugă mii de dușmani, sunt ale lui Sahadeva. Iar aceste săgeți scurte, bine temperate și groase, prevăzute cu pene lungi și vârfuri aurii și formate din trei noduri, aparțin regelui Yudhishthira. Și această sabie cu lama lungă și sculptată cu imaginea unei broaște și cu capul în formă de gură de broască, puternică și irezistibilă, aparține lui Arjuna. Învelită într-o teacă din piele de tigru, cu lama lungă, frumoasă și irezistibilă, și teribilă pentru adversari, această sabie aparține lui Bhimasena. Cu o lamă excelentă și învelită într-o teacă bine pictată, și prevăzută cu un mâner de aur, această sabie frumoasă aparține înțeleptului Kaurava — Yudhishthira cel drept. Iar această sabie cu lama puternică, de neînvins și destinată diverselor moduri excelente de luptă și învelită într-o teacă din piele de capră, aparține lui Nakula. Iar această sabie uriașă, învelită într-o teacă din piele de vacă, puternică și irezistibilă, aparține lui Sahadeva.

SECȚIUNEA XLIV

Uttara spuse: Într-adevăr, aceste arme împodobite cu aur, care aparțin lui Partha, cel cu mâna ușoară și sufletul înalt, arată extrem de frumos. Dar unde sunt Arjuna, fiul lui Pritha, și Yudhishthira din neamul Kuru, și Nakula, și Sahadeva, și Bhimasena, fiii lui Pandu? După ce și-au pierdut regatul la zaruri, Pandava, cei cu sufletul înalt, capabili să distrugă toți dușmanii, nu mai sunt auziți. Unde este și Draupadi, prințesa din Panchala, renumită ca fiind bijuteria dintre femei, care i-a urmat pe fiii lui Pandu după înfrângerea lor la zaruri în pădure?

Arjuna a spus: Eu sunt Arjuna, numit și Partha. Curteanul tatălui tău este Yudhishthira, iar bucătarul tatălui tău, Vallava, este Bhimasena, îngrijitorul cailor este Nakula, iar Sahadeva este în grajd. Și să știi că *Sairindhri* este Draupadi, pentru care au fost uciși Kichaka.

---

48 După culoarea cailor săi.

49 Nilakantha dedică mult timp studiului și ingeniozității pentru a demonstra că șaizeci și cinci de ani în acest context înseamnă treizeci și doi de ani în calculul uman obișnuit.

Uttara a spus: Aș crede toate acestea dacă ai putea enumera cele zece nume ale lui Partha, pe care le-am auzit anterior!

Arjuna a spus: Îți voi spune, O, fiu al lui Virata, cele zece nume ale mele. Ascultă-le și compară-le cu cele pe care le-ai auzit înainte. Ascultă-le cu atenție și cu mintea concentrată. Ele sunt Arjuna, Falguna, Jishnu, Kiritin, Swetavahana, Vibhatsu, Vijaya, Krishna, Savyasachin și Dhananjaya.

Uttara a spus: Spune-mi sincer de ce te numești Vijaya și de ce Swetavahana. De ce te numești Krishna și de ce Arjuna și Falguna și Jishnu și Kiritin și Vibhatsu, și de ce ești Dhananjaya și Savyasachin? Am auzit înainte despre originea celor câteva nume ale acelui erou și pot avea încredere în cuvintele tale dacă îmi poți spune totul despre ele.

Arjuna a spus: M-au numit Dhananjaya pentru că trăiam în mijlocul bogăției, după ce am subjugat toate țările și le-am luat comorile. M-au numit Vijaya pentru că, atunci când plec la luptă cu regi invincibili, nu mă întorc niciodată (de pe câmpul de luptă) fără să-i înving. Sunt numit Swetavahana pentru că, atunci când lupt cu dușmanul, cai albi împodobiți cu armuri aurii sunt întotdeauna înjugați la carul meu. Mă numesc Falguna pentru că m-am născut pe pieptul Himavatului într-o zi în care constelația Uttara Falguna era în ascendent. Sunt numit Kiritin după o diademă, strălucitoare ca soarele, care mi-a fost pusă pe cap de Indra în timpul întâlnirii mele cu puternicii Danavas. Sunt cunoscut ca Vibhatsu printre zei și oameni, pentru că nu am comis niciodată o faptă detestabilă pe câmpul de luptă. Și deoarece ambele mele mâini sunt capabile să tragă cu *Gandiva*, sunt cunoscut ca Savyasachin printre zei și oameni. Ei mă numesc Arjuna pentru că tenul meu este foarte rar în cele patru colțuri ale pământului și pentru că, de asemenea, faptele mele sunt întotdeauna fără pată. Sunt cunoscut printre oameni și ființe celeste sub numele de Jishnu, pentru că sunt de neatins și incapabil de a fi ținut în frâu, pentru că sunt un îmblânzitor de adversari și fiul ucigașului lui Paka. Iar Krishna, al zecelea meu nume, mi-a fost dat de tatăl meu din afecțiune față de băiatul său cu pielea neagră și de o mare puritate.

Vaisampayana a continuat: Fiul lui Virata s-a apropiat, l-a salutat pe Partha și a spus: „Numele meu este Bhuminjaya, și mai sunt numit și Uttara. Este o mare noroc, O, Partha, că te văd. Ești binevenit, O, Dhananjaya. O, tu, cu ochii roșii și brațele puternice, fiecare asemănătoare cu trunchiul unui elefant, se cuvine să ierți ceea ce ți-am spus din ignoranță. Și, pe cât de minunate și dificile au fost faptele pe care le-ai realizat înainte, pe atât de mult mi s-au risipit temerile, iar dragostea pe care ți-o port este cu adevărat mare.”

SECȚIUNEA XLV

Uttara a spus: O, eroule, urcând în acest car mare cu mine ca vizitiu, în ce divizie a armatei (inamice) ai vrea să pătrundeți? La comanda ta, te-aș conduce acolo?

Arjuna a spus: Sunt mulțumit de tine, O, tigru printre oameni. Nu ai niciun motiv să te temi. Voi învinge toți dușmanii tăi în luptă, O, mare războinic, și, O, tu, cel cu brațe puternice, fii liniștit. Îndeplinind fapte mărețe și teribile în luptă, voi lupta cu dușmanii tăi. Leagă repede toate tolbele de carul meu și ia (dintre ele) o sabie cu lama lustruită și împodobită cu aur.

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Arjuna, Uttara a renunțat la toată inactivitatea. Și a coborât repede din copac, aducând cu el armele lui Arjuna. Apoi Arjuna i s-a adresat, spunând: „Da, voi lupta cu Kurușii și îți voi recupera vitele. Protejat de mine, vârful acestui car va fi pentru tine ca o cetate. Pasajele, aleile și alte compartimente ale acestui car vor fi străzile și clădirile acelui oraș fortificat. Armele mele vor fi zidurile și porțile sale. Acest stâlp triplu și tolba mea vor constitui lucrări defensive inaccesibile inamicului. Steagul meu — unic și măreț — nu va fi

el singur egal cu cele ale orașului tău? Coarda arcului meu va constitui catapultele și tunurile care vor arunca proiectile asupra fantomei asediatoare. Mânia mea aprinsă va face acea fortăreață redutabilă, iar zgomotul roților carului meu — nu va semăna oare cu tobele din capitala ta? Condus de mine însumi, mânuind *Gandiva,* acest car nu va putea fi învins de oastea inamică, O, fiu al lui Virata, lasă-ți frica să se risipească."

Uttara a spus: Nu mai am teamă de acestea. Cunosc statornicia ta în luptă, care este asemenea celei a lui Kesava sau Indra însuși. Dar, reflectând la aceasta, sunt continuu nedumerit. Prost cum sunt, sunt incapabil să ajung la o concluzie certă. *Prin ce circumstanțe nefericite ar putea o persoană cu membre atât de frumoase și semne de bun augur să fie privată de bărbăție*? Într-adevăr, mi se pare că ești Mahadeva, sau Indra, sau șeful Gandharvas, care locuiește doar sub înfățișarea unui membru al celui de-al treilea sex.

Arjuna a spus: Îți spun sincer că respect acest jurământ doar pentru un an întreg, în conformitate cu porunca fratelui meu mai mare. O, tu, cel cu brațe puternice, nu sunt cu adevărat de sex neutru, dar am adoptat acest jurământ de eunuc din supunere față de voința altuia și din dorința de merit religios. O, prințe, să știi că acum mi-am îndeplinit jurământul.

Uttara a spus: Mi-ai făcut astăzi o mare favoare, pentru că acum îmi dau seama că bănuiala mea nu era deloc nefondată. Într-adevăr, o persoană ca tine, O, cel mai bun dintre oameni, nu poate fi de sex neutru. Acum am un aliat în luptă. Acum pot lupta chiar și cu zeii. Temerile mele s-au risipit. Ce să fac? Poruncește-mi acum. Instruit în conducerea carelor de către un învățat preceptor, O, taur printre oameni, voi ține frâiele cailor tăi, care sunt capabili să rupă rândurile carelor inamice. Știi, O, taur printre oameni, că sunt un vizitiu la fel de competent ca Daruka al lui Vasudeva sau Matali al lui Sakra. Calul care este înjugat la stânga (carului tău) și ale cărui copite abia se văd când aleargă, este ca Sugriva al lui Krishna. Celălalt cal frumos, cel mai bun din rasa sa, care este înjugat la stânga, este, după părerea mea, egal în viteză cu Meghapushpa. Acest (al treilea) cal frumos, îmbrăcat în zale aurii, înjugat la stânga în spate, este, după părerea mea, egal în viteză cu Sivya, dar superior în forță. Iar acest (al patrulea) cal, legat de stâlpul din spate din dreapta, este considerat superior lui Valahaka în viteză și forță. Acest car este demn să poarte pe câmpul de luptă un arcaș ca tine, iar tu ești demn să lupți pe acest car. Asta este părerea mea!

Vaisampayana a continuat: Atunci Arjuna, înzestrat cu o mare energie, și-a scos brățările de pe brațe și și-a pus pe mâini o pereche de mănuși frumoase, brodate cu aur. Apoi și-a legat buclele negre și cârlionțate cu o bucată de pânză albă. Așezat pe acel car excelent, cu fața îndreptată spre est, eroul cu brațe puternice, purificându-și trupul și concentrându-și sufletul, și-a amintit toate armele sale. Și toate armele au venit și, adresându-se fiului regal al lui Partha, au spus: „Suntem aici, O, ilustrule. Suntem servitorii tăi, O, fiu al lui Indra". Și, înclinându-se în fața lor, Partha le-a primit în mâinile sale și le-a răspuns, spunând: „Rămâneți cu toții în memoria mea". Și obținând toate armele sale, eroul părea vesel. Și încordând repede arcul său, *Gandiva*, el l-a tras. Și sunetul acelui arc era la fel de puternic ca ciocnirea a doi tauri puternici. Și îngrozitor era sunetul care umplea pământul, și violent era vântul care bătea din toate părțile. Și densă era ploaia de meteoriți căzuți[50] și toate părțile erau învăluite în întuneric. Și păsările au început să se clatine pe cer, iar copacii mari au început să se scuture.[51] Și tare ca un tunet, Kurușii au știut din acel sunet că era Arjuna cel care trăgea cu mâinile coarda celui mai bun arc al său din carul său. Și **Uttara a spus**: "Tu, O, cel mai bun dintre Pandavi, ești singur. Acești puternici războinici sunt numeroși. Cum vei învinge în luptă pe toți aceștia, care sunt pricepuți în folosirea tuturor tipurilor de arme? Tu, O, fiu al lui Kunti, nu ai niciun adept, în timp ce Kauravas au mulți. Din această cauză, O, tu, cel cu brațe puternice, rămân lângă tine, cuprins de teamă." Izbucnind în râsete zgomotoase, Partha i-a spus:

50 Unele texte spun: „A căzut un meteor mare".

51 În unele ediții se citește: *Bharata dwijam* și *Maha-hardam* în loc de *maha-drumam*. Sensul ar fi atunci: Steagurile (armatei inamice) au început să tremure pe cer, iar lacurile mari s-au agitat.

„Nu te teme, O, eroule, ce aliat prietenos am avut eu când am luptat cu puternicii Gandharvas cu ocazia Ghoshayatra? Cine mi-a fost aliat când m-am angajat în teribilul conflict de la Khandava împotriva atâtor celeşti şi Danavas? Cine mi-a fost aliat când am luptat, în numele stăpânului celeştilor, împotriva puternicilor Nivatakavachas şi Paulomas? Şi cine mi-a fost aliat, O, copilule, când m-am confruntat în luptă cu nenumăraţi regi la Swayamvara pentru prinţesa din Panchala? Antrenat în arte marţiale de către preceptorii Drona, Sakra, Vaisravana, Yama, Varuna, Agni, Kripa, Krishna din neamul Madhu şi de către stăpânul Pinaka (Siva), de ce n-aş lupta cu aceştia? Condu repede carul meu şi lasă febra inimii tale să se risipească."

SECŢIUNEA XLVI

Vaisampayana a spus: Făcându-l pe Uttara vizitiul său şi înconjurând copacul Sami, fiul lui Pandu a pornit la drum luând cu el toate armele sale. Şi acel puternic războinic a pornit la drum cu Uttara ca vizitiu al carului său, după ce a dat jos steagul cu figura leului şi l-a depus la poalele copacului Sami. Şi a ridicat pe carul său propriul steag de aur cu figura unei maimuţe cu coadă de leu, care era o iluzie celestă concepută de însuşi Viswakarman. Căci, de îndată ce s-a gândit la darul lui Agni, acesta din urmă, cunoscându-i dorinţa, a poruncit acelor creaturi supraomeneşti (care stăteau de obicei acolo) să-şi ocupe locul pe steag. Şi, prevăzut cu un steag frumos, de o factură elegantă, cu tolbe ataşate şi împodobit cu aur, acel steag excelent, de o frumuseţe celestă, a căzut repede din firmament pe carul său.[52] Şi văzând că steagul a ajuns pe carul său, eroul l-a înconjurat (respectiv). Apoi Vibhatsu, fiul lui Kunti, numit şi Swetavahana, cu degetele acoperite cu mănuşi din piele de iguană, şi luându-şi arcul şi săgeţile, a pornit în direcţia nordică. Şi acel zdrobitor de duşmani, dotat cu o mare forţă, a suflat cu putere în scoica sa mare, cu sunet tunător, capabilă să facă părul duşmanilor să se ridice în picioare. Şi la sunetul acelei scoici, acei cai înzestraţi cu viteză au căzut la pământ în genunchi. Şi Uttara, foarte speriat, s-a aşezat pe car. Atunci, fiul lui Kunti a luat frâiele şi, ridicând caii, i-a aşezat în poziţiile lor corecte. Îmbrăţişându-l pe Uttara, l-a încurajat, spunându-i: „Nu te teme, O, cel mai de seamă dintre prinţi, tu eşti, O, pedepsitor al duşmanilor, un Kshatriya din naştere. De ce, O, tigrule printre oameni, te descurajezi atât de tare în mijlocul duşmanilor? Trebuie să fi auzit înainte sunetul multor cochilii şi al multor trompete, precum şi urletul multor elefanţi în mijlocul rândurilor aliniate pentru luptă. De ce eşti, aşadar, atât de descurajat, agitat şi îngrozit de sunetul acestei cochilii, de parcă ai fi o persoană obişnuită?"

Uttara a spus: Am auzit sunetul multor scoici şi al multor trompete şi urletul multor elefanţi aflaţi în formaţie de luptă, dar niciodată nu am auzit sunetul unei astfel de scoici. Niciodată nu am văzut un steag ca acesta. Niciodată nu am auzit sunetul unui arc ca acesta. Într-adevăr, domnule, sunetul acestei scoici, sunetul acestui arc, strigătele supraomeneşti ale creaturilor aşezate pe acest steag şi bătălia acestui car îmi tulbură foarte mult mintea. Percepţia mea asupra direcţiilor este, de asemenea, confuză, iar inima mea este dureros afectată. Mi se pare că întregul firmament a fost acoperit de acest steag şi că totul mi-a fost ascuns vederii! Urechile mele au fost, de asemenea, asurzite de sunetul arcului *Gandiva*![53]

Arjuna a spus: Stai ferm pe car, apăsând cu picioarele pe el, şi ţine strâns frâiele, pentru că voi sufla din nou în scoică.

Vaisampayana a spus: Arjuna a suflat din nou în scoica sa, acea scoică care umplea duşmanii de durere şi sporea bucuria prietenilor. Sunetul era atât de puternic încât părea să despice dealurile şi munţii şi să străpungă peşterile din munţi şi punctele cardinale. Uttara s-a aşezat din nou pe car, agăţându-se de el cu teamă. Şi cu sunetul scoicii, zgomotul roţilor carului şi sunetul arcului

52 Unele texte citesc *Maharatham* (incorect) în loc de *hiranmayan*. Într-adevăr, *Maharatham* nu ar avea niciun sens în acest context. Ediţia incompletă a Roy Press, sub auspiciile directorului Colegiului Sanskrit din Calcutta, abundă în astfel de citiri incorecte şi greşeli tipografice.

53 Ediţia Roy Press adaugă aici o linie care pare a fi o interpolare.

Gandiva, pământul însuşi părea să tremure. Văzând zbaterea lui Uttara, Dhananjaya a început să-l mângâie din nou.

Între timp, Drona spuse: După zgomotul carului şi după felul în care norii au acoperit cerul şi pământul însuşi tremură, acest războinic nu poate fi altul decât Savyasachin. Armele noastre nu strălucesc, caii noştri sunt descurajaţi, iar focurile noastre, deşi alimentate cu combustibil, nu ard cu putere. Toate acestea sunt de rău augur. Toate animalele noastre scot un urlet înfricoşător, privind spre soare. Ciorile se aşează pe steagurile noastre. Toate acestea sunt de rău augur. Vulturii şi ulii din dreapta noastră prevestesc un mare pericol. Şi acel şacal, care aleargă printre rândurile noastre, urlă trist. Iată, a scăpat nevătămat. Toate acestea prevestesc o mare calamitate. Şi perişorii voştri sunt ridicaţi. Cu siguranţă, acest lucru prevesteşte o mare distrugere a Kshatriyilor în luptă. Lucrurile înzestrate cu lumină sunt toate palide; animalele şi păsările arată fioroase; şi se pot observa multe semne terifiante care indică distrugerea Kshatriyilor. Şi aceste semne prevestesc un mare haos printre noi. O, rege, rândurile tale par a fi confuze de aceste meteoriţi aprinşi, iar animalele tale par descurajate şi par să plângă. Vulturii şi ulii zboară în jurul trupelor tale. Va trebui să te căieşti când vei vedea armata ta lovită de săgeţile lui Partha. Într-adevăr, rândurile noastre par să fi fost deja învinse, pentru că nimeni nu este dornic să meargă la luptă. Toţi războinicii noştri au feţele palide şi sunt aproape lipsiţi de simţuri. Trimiţând vitele înainte, ar trebui să rămânem aici, gata să atacăm, cu toţi războinicii noştri aliniaţi în ordine de luptă.

SECŢIUNEA XLVII

Vaisampayana a spus: Regele Duryodhana a spus atunci, pe câmpul de luptă, lui Bhishma, lui Drona – acel tigru printre războinici – şi lui Kripa – acel puternic războinic – următoarele cuvinte: „Atât eu, cât şi Karna am spus acest lucru învăţătorilor[54]. Mă refer din nou la acest subiect, pentru că nu sunt mulţumit că l-am spus o singură dată. Chiar şi aceasta era promisiunea fiilor lui Pandu că, dacă vor fi învinşi (la zaruri), vor locui, după cunoştinţa noastră, în ţări şi păduri timp de doisprezece ani şi încă un an necunoscut nouă. Acel al treisprezecelea an, în loc să se termine, încă nu s-a încheiat. Vibhatsu, prin urmare, care încă trăieşte nedescoperit, a apărut în faţa noastră. Şi dacă Vibhatsu a venit înainte de sfârşitul termenului de exil, Pandava vor trebui să petreacă încă doisprezece ani în pădure. Fie că este vorba de uitare (din partea lor) indusă de dorinţa de dominaţie, fie că este o greşeală din partea noastră, Bhishma trebuie să calculeze durata scurtă sau excesivă (a perioadei promise). Când un obiect al dorinţei poate fi sau nu atins, o îndoială se ataşează în mod necesar uneia dintre alternative, iar ceea ce este decis într-un fel se termină adesea diferit.[55] Chiar şi moraliştii sunt nedumeriţi în judecarea propriilor acte.[56] În ceea ce ne priveşte, am venit aici pentru a lupta cu Matsyas şi pentru a le captura vacile staţionate spre nord. Dacă, între timp, Arjuna a venit, ce vină ne poate fi atribuită? Am venit aici să luptăm împotriva Matsyas în numele Trigartas; şi, având în vedere numeroasele acte de opresiune comise de Matsyas care ne-au fost prezentate, pentru aceasta am promis ajutorul Trigartas, care erau copleşiţi de frică. Şi am convenit între noi că ei vor confisca mai întâi, în după-amiaza celei de-a şaptea zile lunare, imensa avere de vite pe care o deţin Matsyas, iar noi vom confisca aceste vite la răsăritul soarelui în cea de-a optsprezecea zi lunară, când regele Matsyas va urmări pe cele care au fost confiscate mai întâi.

54 Interpretarea corectă este *Acharya* la plural, adică Drona şi Kripa. Unele texte interpretează cuvântul la singular. Nilakantha observă ambele interpretări, dar preferă pluralul în locul singularului.

55 Semnificaţia este destul de îndoielnică. Duryodhana pare să spună că „apariţia ostilă a lui Arjuna a fost un act de imprudenţă din partea sa. Pandavii, după expirarea celui de-al treisprezecelea an, îşi vor revendica regatul. Eu, Duryodhana, pot sau nu să le accept cererea. Prin urmare, întrucât nu era sigur că Arjuna va fi refuzat de mine, atitudinea lui ostilă este nechibzuită. El a venit sigur de victorie, dar ar putea totuşi să fie învins."

56 Sensul pare să fie că, atunci când chiar şi moraliştii sunt nedumeriţi în a judeca dacă faptele lor sunt corecte sau nu, se poate imagina cu uşurinţă că Pandavii, oricât de virtuoşi ar fi, au acţionat greşit în ceea ce priveşte apariţia lor, deoarece, la urma urmei, al treisprezecelea an s-ar putea să nu fi trecut cu adevărat, aşa cum credeau ei. Sau poate însemna că, în ceea ce priveşte prezenţa noastră aici, nu am acţionat imprudent, având în vedere că nici măcar moraliştii nu pot ajunge întotdeauna la o concluzie corectă. Se pare că, pentru aceasta, Duryodhana continuă să justifice acea prezenţă în următoarele propoziţii.

Este posibil ca Trigartas să aducă acum vitele sau, fiind înfrânți, să vină spre noi pentru a negocia cu regele Matsyas. Sau, este posibil ca, după ce i-a alungat pe Trigartas, regele Matsyas, în fruntea poporului său și a întregii sale armate de războinici feroce, să apară pe scenă și să avanseze pentru a ne ataca noaptea. Poate că un lider dintre ei, înzestrat cu o energie puternică, avansează pentru a ne învinge, sau poate că a venit chiar regele Matsyas. Dar fie că este regele Matsyas sau Vibhatsu, trebuie să luptăm cu toții împotriva lui. Chiar și aceasta a fost promisiunea noastră. De ce toți acești războinici de seamă, Bhishma, Drona, Kripa, Vikarna și fiul lui Drona, stau acum pe carele lor, cuprinși de panică? În prezent, nu există nimic mai bun decât lupta. Prin urmare, hotărâți-vă. Dacă, pentru vitele pe care le-am capturat, va avea loc o întâlnire cu însuși zeul fulgerului sau chiar cu Yama, cine va mai ajunge la Hastinapura? Străpunși de săgeţile (inamicului), cum vor scăpa cu viață soldații de infanterie, fugind prin pădurea adâncă cu spatele la câmpul de luptă, când chiar și cavaleria are șanse mici de scăpare?” Auzind aceste cuvinte ale lui Duryodhana, Karna a spus: „Fără a ține seama de învățător, faceți toate pregătirile. El cunoaște bine intențiile Pandavilor și ne umple inimile de teroare. Văd că afecțiunea lui pentru Arjuna este foarte mare. Văzându-l doar venind, el îi cântă laudele. Faceți toate pregătirile necesare pentru ca trupele noastre să nu se destrame. Totul este în confuzie pentru că Drona a auzit doar nechezatul cailor (lui Arjuna). Faceţi toate pregătirile necesare pentru ca aceste trupe, venite într-o țară îndepărtată în acest sezon torid și în mijlocul acestei păduri puternice, să nu cadă în confuzie și să nu fie subjugate de inamic. Pandavii sunt întotdeauna favoriții speciali ai învățătorului. Pandavii egoiști l-au staționat pe Drona printre noi. Într-adevăr, el se trădează prin vorbele sale. Cine ar lăuda vreodată o persoană doar pentru că a auzit nechezatul cailor săi? Caii nechează mereu, fie că merg sau stau în picioare, vântul suflă tot timpul, iar Indra aduce mereu ploaie. Răgetul norilor se aude frecvent. Ce legătură are Partha cu toate acestea și de ce ar trebui să fie lăudat pentru ele? Toate acestea (din partea lui Drona) se datorează, așadar, fie dorinței de a-i face bine lui Arjuna, fie mâniei și urii sale față de noi. Învățătorii sunt înțelepți, fără păcat și foarte buni cu toate creaturile. Cu toate acestea, ei nu ar trebui niciodată consultați în momente de pericol. În palatele luxoase, în adunări și în grădinile de plăcere, oamenii învățați, capabili să țină discursuri, par să fie la locul lor. Realizând multe lucruri minunate, în adunare, acolo își găsesc locul oamenii învățați, sau chiar acolo unde sunt necesare ustensile de sacrificiu și așezarea și spălarea lor corespunzătoare. În cunoașterea greșelilor altora, în studierea caracterului oamenilor, în știința cailor, elefanților și căruțelor, în tratarea bolilor măgarilor, cămilelor, caprelor, oilor și vacilor, în proiectarea clădirilor și porților și în indicarea defectelor alimentelor și băuturilor, învățații se află cu adevărat în sfera lor. Ignorând oamenii învățați care laudă eroismul dușmanului, faceți aranjamentele necesare pentru ca dușmanul să fie distrus. Așezați vacile în siguranță, aliniați trupele în ordine de luptă. Așezați gărzile în locurile potrivite, astfel încât să putem lupta cu dușmanul.”

SECȚIUNEA XLVIII

Karna a spus: Îi văd pe toți acești binecuvântați, arătând alarmați, cuprinși de panică, nehotărâți și fără dorința de a lupta. Dacă cel care a venit este regele Matsyas sau Vibhatsu, chiar și eu îi voi rezista, așa cum malurile rezistă mării învolburate. Trase din arcul meu, aceste săgeți drepte și zburătoare, ca niște șerpi care alunecă, sunt toate sigure în ținta lor. Lansate de mâinile mele ușoare, aceste săgeți ascuțite, prevăzute cu aripi de aur, îl vor acoperi pe Partha peste tot, ca niște lăcuste care acoperă un copac. Presată puternic de aceste săgeți înaripate, coarda arcului va face ca aceste garduri de piele ale mele să producă sunete care vor fi auzite ca și cele ale unei perechi de tobe. Fiind angajat în austerități ascetice în ultimii opt și cinci ani, Vibhatsu mă va lovi doar ușor în acest conflict, iar fiul lui Kunti, devenind un brahman dotat cu calități bune, a devenit astfel o persoană potrivită pentru a primi în liniște mii de săgeți trase de mine. Acest arcaș puternic este într-adevăr celebrat în cele trei lumi. Nici eu nu sunt, în niciun caz, inferior lui Arjuna, cel mai de seamă dintre oamenii. Cu săgeți de aur prevăzute cu aripi de vultur trase în toate părțile, cerul să pară astăzi plin de licurici. Ucigându-l pe Arjuna în luptă, voi achita astăzi acea datorie, greu de plătit, dar promisă de mult timp de mine fiului lui Dhritarashtra. Când omul este acolo, chiar și

printre toți zeii și Asurii, cine va rezista să stea în fața săgeților drepte trase din arcul meu? Să-mi fie săgețile zburătoare, înaripate și îndoite la mijloc, spectacolul licuricilor care zboară prin cer. Oricât de dur ar fi el ca fulgerul lui Indra și posedând energia șefului celeștilor, îl voi zdrobi cu siguranță pe Partha, așa cum se zdrobește un elefant cu ajutorul unor lemne aprinse. Oricât de eroic și puternic ar fi el ca războinic în car și oricât de priceput ar fi în mânuirea armelor, îl voi prinde pe Partha, care nu opune rezistență, așa cum Garuda prinde un șarpe. Irezistibil ca focul și alimentat de săbii, sulițe și săgeți, focul Pandava care consumă dușmanii va fi stins chiar de mine, care sunt ca un nor puternic care aruncă neîncetat o ploaie de săgeți, mulțimea de care (pe care le voi conduce) constituind tunetul său, iar viteza cailor mei, vântul din față. Lansate din arcul meu, săgețile mele, ca niște șerpi veninoși, vor străpunge trupul lui Partha, ca un șarpe care pătrunde printr-un mușuroi de furnici. Străpuns de săgeți bine temperate și drepte, înzestrate cu aripi aurii și mare energie, iată-l astăzi pe fiul lui Kunti împodobit ca un deal acoperit cu flori Karnikara. După ce am obținut arme de la cel mai bun dintre asceți — fiul lui Jamadagni, m-aș lupta, bazându-mă pe energia lor, chiar și cu cei cerești. Lovită de sulița mea, maimuța așezată pe vârful steagului său va cădea astăzi pe pământ, scoțând strigăte îngrozitoare. Firmamentul va fi astăzi umplut de strigătele creaturilor (supraomenești) așezate pe catargul inamicului, iar, chinuite de mine, ele vor zbura în toate direcțiile. Astăzi voi smulge din rădăcini săgeata care există de mult timp în inima lui Duryodhan, aruncându-l pe Arjuna din carul său. Kauravas îl vor vedea astăzi pe Partha cu carul său distrus, caii săi uciși, vitejia sa dispărută, iar el însuși suspinând ca un șarpe. Lasă-i pe Kauravas, urmându-și propria voință, să plece luând această bogăție de vite sau, dacă doresc, lasă-i să rămână în carele lor și să asiste la lupta mea.

SECȚIUNEA XLIX

Kripa a spus: O, Radheya, inima ta strâmbă se înclină mereu spre război. Tu nu cunoști adevărata natură a lucrurilor și nici nu iei în considerare consecințele lor ulterioare. Există diferite tipuri de mijloace care pot fi deduse din scripturi. Dintre acestea, cei familiarizați cu trecutul consideră războiul ca fiind cel mai păcătos. Doar atunci când timpul și locul sunt favorabile, operațiunile militare pot duce la succes. În cazul de față, însă, timpul fiind nefavorabil, nu se vor obține rezultate bune. O demonstrație de vitejie la momentul și în locul potrivit devine benefică. Faptul că o acțiune este oportună sau nu este determinat de favorabilitatea (timpului și locului). Oamenii învățați nu pot acționa niciodată în conformitate cu ideile unui constructor de care. Având în vedere toate acestea, o întâlnire cu Partha nu este recomandabilă pentru noi. El singur i-a salvat pe Kuru (de Gandharva) și singur l-a satisfăcut pe Agni. El singur a dus o viață de *brahmacharin* timp de cinci ani (pe pieptul lui Himavat). Luând-o pe Subhadra în carul său, singur l-a provocat pe Krishna la un duel. Singur s-a luptat cu Rudra, care stătea în fața lui ca un pădurar. În această pădure, Partha a salvat-o pe Krishna în timp ce era răpită (de Jayadratha). El este singurul care, timp de cinci ani, a studiat știința armelor sub îndrumarea lui Indra. Singur, învingând toți dușmanii, el a răspândit faima Kurus. Singur, acel pedepsitor al dușmanilor învinși în luptă, Chitrasena, regele Gandharvas, și într-o clipă și trupele sale invincibile. Singur, el i-a învins în luptă pe ferocii Nivatakavachas și Kalakhanchas, care erau de neatins chiar și pentru zei. Ce ai realizat tu, însă, O, Karna, de unul singur, ca oricare dintre fiii lui Pandu, fiecare dintre ei subjugând singur mulți stăpâni ai pământului? Chiar și Indra însuși nu este în stare să-l înfrunte pe Partha în luptă. De aceea, cel care dorește să lupte cu Arjuna ar trebui să ia un sedativ. Cât despre tine, tu dorești să scoți colții unui șarpe furios, cu venin virulent, întinzând mâna dreaptă și arătătorul. Sau, rătăcind singur în pădure, dorești să călărești un elefant înfuriat și să te apropii de un mistreț fără să ai un cârlig în mână. Sau, uns cu unt clarificat și îmbrăcat în haine de mătase, dorești să treci prin mijlocul unui foc aprins alimentat cu grăsime, seu și unt clarificat. Cine ar fi dispus, legându-și mâinile și picioarele și legând o piatră uriașă de gât, să traverseze oceanul înotând cu brațele goale? Ce bărbăție există într-un astfel de act? O, Karna, este un nebun cel care, fără pricepere în arme și fără forță, ar dori să lupte cu Partha, care este atât de puternic și priceput în arme? Înșelați în mod necinstit de noi și eliberați din exilul de treisprezece ani, nu ne va anihila oare ilustrul erou? Ajunși

din ignoranță într-un loc unde Partha se ascundea ca focul ascuns într-o fântână, ne-am expus într-adevăr unui mare pericol. Dar, deși este de neînvins în luptă, ar trebui să luptăm împotriva lui. Așadar, trupele noastre, îmbrăcate în zale, să stea aici aliniate în rânduri și gata să lovească. Să lupte Drona și Duryodhana și Bhishma și tu însuți și fiul lui Drona și noi înșine, cu toții împotriva fiului lui Pritha. Nu acționa, O, Karna, atât de imprudent încât să lupți singur. Dacă noi, cei șase războinici, vom fi uniți, vom putea să-l înfruntăm și să luptăm cu fiul lui Pritha, care este hotărât să lupte și care este la fel de feroce ca cel care mânuiește fulgerul. Ajutați de trupele noastre aliniate în rânduri, noi, marii arcași, stând cu atenție, vom lupta cu Arjuna, așa cum Danava îl înfruntă pe Vasava în luptă.

SECȚIUNEA L

Aswatthaman a spus: Vacile, O, Kama, nu au fost încă cucerite, nici nu au trecut granița (domniilor stăpânului lor), nici nu au ajuns încă la Hastinapura. De ce te lauzi, așadar? După ce au câștigat numeroase bătălii, au dobândit bogății enorme și au învins oștile inamice, oamenii cu adevărat eroici nu spun niciun cuvânt despre isprăvile lor. Focul arde în tăcere și soarele strălucește în tăcere. Și Pământul poartă în tăcere creaturi, atât mobile, cât și imobile. Cel care există prin Sine a sancționat astfel de funcții pentru cele patru ordine, astfel încât, apelând la ele, fiecare să poată dobândi bogăție fără a fi criticat. Un *brahman*, după ce a studiat *Vedele*, ar trebui să aducă el însuși sacrificii și să oficieze sacrificiile altora. Iar un *kșatriya*, care depinde de arc, ar trebui să aducă el însuși sacrificii, dar nu ar trebui să oficieze niciodată sacrificiile altora. Iar un *vaișya*, după ce a câștigat bogății, ar trebui să facă ca ritualurile prescrise în *Vede* să fie îndeplinite pentru el însuși. Un *sudra* trebuie să servească întotdeauna celelalte trei ordine. Cei care trăiesc din comerțul cu flori și carne pot câștiga avere prin mijloace pline de înșelăciune și fraudă. Acționând întotdeauna în conformitate cu dictatele scripturilor, fiii înălțați ai lui Pandu au dobândit suveranitatea întregii lumi și se comportă întotdeauna cu respect față de superiorii lor, chiar dacă aceștia se dovedesc ostili față de ei. Ce Kshatriya și-a exprimat bucuria de a fi obținut un regat prin zaruri, ca acest fiu rău și nerușinat al lui Dhritarashtra? După ce a dobândit bogăție în acest fel, prin înșelăciune și fraudă, ca un vânzător de carne, cine dintre cei înțelepți se laudă cu asta? În ce luptă unică i-ai învins pe Dhananjaya, Nakula sau Sahadeva, deși le-ai jefuit bogăția? În ce bătălie i-ai învins pe Yudhishthira sau Bhima, cei mai puternici dintre bărbați? În ce bătălie ai cucerit Indraprastha? Ce ai făcut tu, însă, O, tu, cel cu fapte rele, a fost să o târăști pe prințesă la curte, în timp ce era bolnavă și avea o singură haină pe ea? Ai tăiat rădăcina puternică, delicată ca lemnul de santal, a copacului Pandava. Împins de dorința de bogăție, când i-ai făcut pe Pandavi să se comporte ca niște sclavi, îți amintești ce a spus Vidura? Vedem că oamenii și alte ființe, chiar și insectele și furnicile, arată iertare în funcție de puterea lor de a îndura. Fiul lui Pandu, însă, este incapabil să ierte suferințele lui Draupadi. Cu siguranță, Dhananjaya vine aici pentru a-i distruge pe fiii lui Dhritarashtra. Este adevărat, dând dovadă de mare înțelepciune, tu ești pentru a ține discursuri, dar nu vrea Vibhatsu, ucigașul dușmanilor, să ne extermine pe toți! Fie că sunt zei, Gandharvas sau Asuras, sau Rakshasas, va renunța Dhananjaya, fiul lui Kunti, să lupte din cauza panicii? Aprins de mânie asupra oricui va cădea, chiar și pe el îl va doborî ca pe un copac sub greutatea lui Garuda! Superior ție în vitejie, egal cu însuși stăpânul celest în arta arcului și egal cu însuși Vasudeva în luptă, cine nu l-ar lăuda pe Partha? Contracarând armele celeste cu arme celeste și armele umane cu arme umane, ce om se poate compara cu Arjuna? Cei familiarizați cu scripturile declară că un discipol nu este în niciun fel inferior unui fiu, și de aceea fiul lui Pandu este favoritul lui Drona. Folosește acum mijloacele pe care le-ai adoptat în partida de zaruri, aceleași mijloace prin care ai subjugat Indraprastha și aceleași mijloace prin care ai târât-o pe Krishna la adunare! Acest unchi înțelept al tău, pe deplin familiarizat cu îndatoririle ordinului Kshatriya, acest jucător înșelător Sakuni, prințul din Gandhara, lasă-l să lupte acum! Gandiva, însă, nu aruncă zaruri precum Krita sau Dwapara, ci trage asupra dușmanilor săgeți aprinse și ascuțite cu miile. Săgețile feroce trase din *Gandiva*, înzestrate cu o mare energie și prevăzute cu aripi de vultur, pot străpunge chiar și munții. Distrugătorul tuturor, numit Yama, și Vayu, și Agni cu fața de cal, lasă în urmă niște rămășițe, dar

Dhananjaya, aprins de mânie, nu face niciodată asta. Așa cum ai jucat zarurile în adunare, ajutat de unchiul tău, așa luptă și în această bătălie, protejat de fiul lui Suvala. Lasă-l pe învățător să lupte, dacă dorește; eu, însă, nu voi lupta cu Dhananjaya. Noi trebuie să luptăm cu regele Matsyas, dacă într-adevăr vine pe urmele vacilor.

SECȚIUNEA LI

Bhishma a spus: Fiul lui Drona observă bine, iar Kripa, de asemenea, observă corect. În ceea ce-l privește pe Karna, el dorește să lupte doar din respect pentru îndatoririle ordinului Kshatriya. Niciun om înțelept nu poate da vina pe învățătorul său. Eu, însă, sunt de părere că trebuie să luptăm, având în vedere atât momentul, cât și locul. De ce nu ar fi dezorientat acel om care are cinci adversari strălucitori ca cinci sori, care sunt luptători eroici și care tocmai au ieșit din adversitate? Chiar și cei familiarizați cu moralitatea sunt dezorientați în ceea ce privește propriile interese. Pentru aceasta, O, rege, îți spun acest lucru, indiferent dacă cuvintele mele îți sunt acceptabile sau nu. Ceea ce ți-a spus Karna a fost doar pentru a ne ridica curajul (în scădere). În ceea ce te privește, O, fiu al învățătorului, iartă totul. Situația actuală este foarte gravă. Când fiul lui Kunti a venit, nu este momentul pentru certuri. Totul ar trebui iertat acum de tine și de învățătorul Kripa. Ca lumina soarelui, stăpânirea tuturor armelor se află în tine. Așa cum frumusețea nu este niciodată separată de Chandramas, la fel și *Vedele* și arma *Brahma* sunt ambele stabilite în tine. Se vede adesea că cele patru *Vede* locuiesc într-un obiect, iar atributele Kshatriya într-un altul. Nu am auzit niciodată ca aceste două calități să coexiste în altcineva decât în învățătorul neamului Bharata și în fiul său. Chiar și eu gândesc la fel. În *Vedante*, în *Purane* și în istoriile vechi, cine altcineva în afară de Jamadagni, O, rege, ar putea fi superior lui Drona? O combinație între arma lui Brahma și *Vede* — aceasta nu se mai întâlnește nicăieri altundeva. O, fiu al învățătorului, iartă-ne. Nu este momentul pentru dezbinare. Să ne unim cu toții și să luptăm împotriva fiului lui Indra care a venit. Dintre toate calamitățile care pot lovi o armată, enumerate de oamenii înțelepți, cea mai gravă este dezbinarea dintre conducători.” **Aswatthaman a spus**: „O, taur printre oameni, aceste observații juste ale tale nu trebuie rostite în prezența noastră; totuși, învățătorul, plin de mânie, a vorbit despre virtuțile lui Arjuna. Chiar și virtuțile unui dușman trebuie recunoscute, în timp ce defectele chiar și ale propriului învățător pot fi subliniate; de aceea, fiecare trebuie să declare, în măsura posibilităților sale, meritele unui fiu sau ale unui discipol”.

Duryodhana a spus: Să-i acorde învățătorului iertare și să se restabilească pacea. Dacă învățătorului îi este pe plac, orice ar trebui făcut (având în vedere situația de urgență actuală) pare să fi fost deja făcut.

Vaisampayana a continuat: Atunci, O, Bharata, Duryodhana, ajutat de Karna și Kripa, și nobilul Bhishma l-au împăcat pe Drona.

Drona a spus: Am fost deja împăcat de cuvintele rostite mai întâi de Bhishma, fiul lui Santanu. Să se ia măsuri astfel încât Partha să nu poată să se apropie de Duryodhana în luptă. Și să se ia măsuri astfel încât regele Duryodhana să nu poată fi capturat de dușman, ca urmare a imprudenței sale sau a lipsei de judecată. Arjuna nu s-a dezvăluit, cu siguranță, înainte de expirarea termenului de exil. Nici nu va ierta această faptă (a noastră) astăzi, după ce a recuperat doar vacile. Așadar, să se ia măsuri astfel încât el să nu reușească să-l atace pe fiul lui Dhritarashtra și să învingă trupele noastre. La fel ca mine (care am îndoieli cu privire la încheierea perioadei de exil), și Duryodhana a spus același lucru înainte. Ținând cont de acest lucru, fiul lui Ganga trebuie să spună adevărul.

SECȚIUNEA III

Bhishma a spus: Roata timpului se învârte cu diviziunile sale, și anume cu *Kalas* și *Kasthas*

și *Muhurtas* și zile și două săptămâni și luni și constelații și planete și anotimpuri și ani. Ca urmare a exceselor lor fracționare și a deviațiilor corpurilor cerești, există o creștere de două luni la fiecare cinci ani. Mi se pare că, calculând în acest mod, ar exista un exces de cinci luni și douăsprezece nopți în treisprezece ani. Prin urmare, tot ceea ce au promis fiii lui Pandu a fost îndeplinit cu exactitate de către ei. Știind că acest lucru este cert, Vibhatsu și-a făcut apariția. Toți au suflete înalte și sunt pe deplin familiarizați cu semnificațiile scripturilor. Cum ar putea să se abată de la virtute având ca ghid pe Yudhishthira? Fiii lui Kunti nu cedează ispitei. Ei au realizat o faptă dificilă. Dacă ar fi râvnit posesia regatului lor prin mijloace necinstite, atunci acei descendenți ai neamului Kuru ar fi căutat să-și arate priceperea în momentul meciului la zaruri. Legați de virtuți, ei nu s-au abătut de la îndatoririle ordinului Kshatriya. Cel care îi va considera că s-au comportat fals va suferi cu siguranță înfrângerea. Fiii lui Pritha ar prefera moartea în locul falsității. Când va veni însă momentul, acești tauri printre oameni — Pandava — înzestrați cu o energie asemenea celei a lui Sikra, nu vor renunța la ceea ce le aparține, chiar dacă este apărat de însuși cel care mânuiește fulgerul. Va trebui să ne opunem în luptă celor mai buni dintre toți cei care mânuiesc armele. De aceea, să se facă fără întârziere aranjamentele avantajoase care au aprobarea celor buni și cinstiți, astfel încât bunurile noastre să nu fie acaparate de dușman. O, rege al regilor, O, Kaurava, nu am văzut niciodată o bătălie în care una dintre părți să poată spune: «Suntem siguri că vom câștiga». Când are loc o bătălie, trebuie să existe victorie sau înfrângere, prosperitate sau adversitate. Fără îndoială, o parte implicată într-o bătălie trebuie să aibă una dintre cele două. Prin urmare, O, rege al regilor, indiferent dacă o bătălie este acum potrivită sau nu, în concordanță cu virtutea sau nu, fă-ți aranjamentele cât mai curând, pentru că Dhananjaya este aproape.

Duryodhana a spus: Nu voi da înapoi Pandavilor regatul lor, O, strămoșule. Așadar, să se facă fără întârziere toate pregătirile pentru bătălie.

Bhishma a spus: Ascultă ceea ce consider eu potrivit, dacă îți face plăcere. Ar trebui să spun întotdeauna ceea ce este pentru binele tău, O, Kaurava. Mergi spre capitală, fără să pierzi timp, luând cu tine o pătrime din armată. Și lasă o altă pătrime să mărșăluiască, escortând vacile. Cu jumătate din trupe vom lupta împotriva Pandava. Eu, Drona, Karna, Aswatthaman și Kripa vom rezista cu hotărâre lui Vibhatsu, sau regelui Matsyas, sau chiar lui Indra, dacă se va apropia. Într-adevăr, vom rezista oricăruia dintre aceștia, precum malul rezistă valurilor mării.

Vaisampayana a continuat: Aceste cuvinte rostite de înaltul Bhishma le-au fost acceptabile, iar regele Kauravas a acționat în consecință, fără întârziere. După ce a trimis regele și apoi vacile, Bhishma a început să alinieze soldații în ordine de luptă. Și adresându-se învățătorului, el a spus: „O, învățătorule, stai tu în centru, și lasă-l pe Aswatthaman să stea în stânga, și lasă-l pe înțeleptul Kripa, fiul lui Saradwata, să apere aripa dreaptă, și lasă-l pe Karna din casta Suta, îmbrăcat în zale, să stea în frunte. Eu voi sta în spatele întregii armate, protejând-o din acel punct.”

SECȚIUNEA LIII

Vaisampayana a spus: După ce Kauravas, O Bharata, au luat poziție în această ordine, Arjuna, umplând aerul cu zgomotul și vacarmul carului său, a avansat rapid spre ei. Iar Kurus au văzut vârful steagului său și au auzit zgomotul și vacarmul carului său, precum și sunetul arcului *Gandiva* întins în mod repetat de el. Observând toate acestea și văzând venind marele războinic cu carul — cel care mânuia *Gandiva* —, Drona a spus astfel: „Acela este vârful steagului lui Partha care strălucește de la distanță, acesta este zgomotul carului său, iar aceea este maimuța care urlă înfricoșător. Într-adevăr, maimuța inspiră teroare trupelor. Și acolo, așezat pe acel car excelent, cel mai de seamă dintre războinicii cu carul trage din cel mai bun arc, *Gandiva*, al cărui sunet este la fel de puternic ca tunetul. Iată, aceste două săgeți se apropie și cad la picioarele mele, iar alte două trec pe lângă mine, atingându-mi abia urechile. După ce și-a încheiat perioada de exil și a realizat multe fapte minunate, Partha mă salută și îmi șoptește la ureche. Înzestrat cu înțelepciune și iubit de rudele

sale, acest Dhananjaya, fiul lui Pandu, este, într-adevăr, privit de noi după o lungă perioadă de timp, strălucind de frumusețe și grație. Posedând carul și săgețile, echipat cu scuturi frumoase, tolbă, scoică, steag și zale, împodobit cu diademă, sabie și arc, fiul lui Pritha strălucește ca focul aprins (Homa), înconjurat de linguri de sacrificiu și alimentat cu unt de sacrificiu."

Vaisampayana a continuat: Văzând că Kuruşii erau pregătiți pentru luptă, Arjuna s-a adresat fiului lui Matsya cu cuvinte potrivite pentru ocazie și a spus: „O, vizitiu, oprește caii într-un punct de unde săgețile mele să poată ajunge la inamic. Între timp, lasă-mă să văd unde se află, în mijlocul acestei armate, acel ticălos din neamul Kuru. Ignorându-i pe toți ceilalți și alegându-l pe cel mai vanitos dintre prinți, voi cădea asupra capului lui, căci odată cu înfrângerea acelui ticălos, ceilalți se vor considera învinși. Acolo stă Drona, iar după el, fiul său. Și acolo sunt acei mari arcași — Bhishma, Kripa și Karna. Nu-l văd însă pe rege acolo. Bănuiesc că, nerăbdător să-și salveze viața, s-a retras pe drumul sudic, luând cu el vitele. Lăsând în urmă această armată de războinici, mergi la locul unde se află Suyodhana. Acolo voi lupta, O, fiu al lui Virata, pentru că acolo bătălia nu va fi zadarnică. După ce îl voi învinge, mă voi întoarce, luând cu mine vitele."

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat, fiul lui Virata a oprit caii cu efort și i-a întors trăgând de frâu din locul unde se aflau taurii din rasa Kuru și i-a îndemnat să se îndrepte spre locul unde se afla Duryodhana. Și pe măsură ce Arjuna se îndepărta lăsând în urmă acea densă formație de care, Kripa, ghicindu-i intenția, s-a adresat propriilor camarazi, spunând: „Acest Vibhatsu nu dorește să se oprească într-un loc îndepărtat de rege. Să ne năpustim repede asupra flancurilor eroului care avansează. Când este aprins de mânie, nimeni altcineva, fără ajutor, nu-l poate înfrunta în luptă, în afară de zeul cu o mie de ochi, sau Krishna, fiul lui Devaki. La ce ne-ar folosi vacile sau această bogăție imensă, dacă Duryodhana s-ar scufunda, ca o barcă, în oceanul lui Partha?" Între timp, Vibhatsu, după ce s-a îndreptat spre acea divizie a armatei, s-a anunțat rapid pe nume și a acoperit trupele cu săgețile sale dense ca lăcustele. Acoperiți de nenumăratele săgeți trase de Partha, războinicii inamici nu mai puteau vedea nimic, pământul și cerul fiind copleșite de ele. Soldații care erau pregătiți pentru luptă erau atât de confuzi încât niciunul nu putea să fugă de pe câmpul de luptă. Văzând agilitatea lui Partha, toți l-au aplaudat în gând. Arjuna a suflat apoi în scoica sa, care întotdeauna făcea părul inamicilor să se ridice. Și, trăgând cu putere din arcul său, el îi îndemnă pe creaturile de pe stâlpul său să răcnească și mai înfricoșător. Și la sunetul cochiliei sale, la zgomotul roților carului său, la sunetul arcului *Gandiva* și la răgetul creaturilor supraomenești așezate pe stâlpul său, pământul însuși începu să se cutremure. Și scuturând cozile ridicate și mugind împreună, vacile se întoarseră, mergând pe drumul sudic.

SECȚIUNEA LIV

Vaisampayana a spus: După ce a dezorganizat cu forța oastea inamică și a recuperat vitele, acel arcaș de seamă, dornic să lupte din nou, s-a îndreptat spre Duryodhana. Și văzând vitele alergând sălbatice spre orașul Matsyas, cei mai de seamă războinici ai Kurus au considerat că Kiritin a obținut deja succesul. Și, dintr-o dată, s-au năpustit asupra lui Arjuna, care înainta spre Duryodhana. Și văzând diviziile lor nenumărate, aliniate ferm în ordine de luptă, cu nenumărate steaguri fluturând deasupra lor, ucigașul de dușmani, adresându-se fiului regelui Matsyas, a spus: „Împinge-i, cu toată viteza lor, pe acest drum, pe acești cai albi împodobiți cu frâie de aur. Străduiește-te bine, căci vreau să mă apropii de această mulțime de lei Kuru. Ca un elefant care dorește să se întâlnească cu altul, fiul lui Suta, cu sufletul rău, dorește cu ardoare o bătălie cu mine. Du-mă, O, prințe, la cel care a devenit atât de mândru sub patronajul lui Duryodhana." Astfel abordat, fiul lui Virata, cu ajutorul acelor armăsari mari, înzestrați cu viteza vântului și echipați cu armuri aurii, a spart acea formație de care și l-a dus pe Pandava în mijlocul câmpului de luptă. Văzând aceasta, acei puternici războinici, Chitrasena, Sangramajit, Satrusaha și Jaya, dornici să-l ajute pe Karna, s-au năpustit cu săgeți și sulițe lungi asupra eroului din neamul lui Bharata, care înainta. Atunci, cel mai de seamă dintre oameni, aprins de mânie, a început să distrugă cu săgeți

înflăcărate trase din arcul său, acea formație de care aparținând taurilor din Kuru, ca o conflagrație teribilă care mistuie o pădure. Apoi, când bătălia a început să se încingă, eroul Kuru, Vikarna, urcat pe carul său, s-a apropiat de cel mai de seamă dintre războinicii cu carele, Partha, fratele mai mic al lui Bhima, aruncând asupra lui săgeți teribile, groase și lungi. Apoi, tăind arcul lui Vikarna, prevăzut cu o coardă rezistentă și coarne acoperite cu aur, Arjuna i-a tăiat stâlpul steagului. Vikarna, văzând că i s-a tăiat stâlpul steagului, și-a luat repede zborul. După fuga lui Vikarna, Satruntapa, incapabil să-și stăpânească mânia, a început să-l atace pe Partha, cel care îi stătea în calea dușmanilor și realiza fapte supraomenești, cu o ploaie perfectă de săgeți. Și înecat, ca să zicem așa, în mijlocul armatei Kuru, Arjuna, străpuns de acel puternic războinic, regele Satruntapa, l-a străpuns la rândul său cu cinci săgeți și apoi i-a ucis vizitiul cu zece săgeți, iar Satruntapa, străpuns de acel taur al neamului Bharata cu o săgeată capabilă să străpungă cea mai groasă zală, a căzut mort pe câmpul de luptă, ca un copac de pe vârful unui munte smuls de vânt. Iar acei tauri curajoși printre oameni, mutilați în luptă de acel taur și mai curajos printre oameni, au început să se clatine și să tremure ca pădurile puternic zguduite de violența vântului care suflă în momentul dizolvării universale. Și loviți în luptă de Partha, fiul lui Vasava, acei eroi bine îmbrăcați dintre oameni - acei dătători de bogăție înzestrați cu energia lui Vasava - învinși și lipsiți de viață, au început să-și măsoare lungimea pe pământ, ca elefanții himalayeni adulți îmbrăcați în zale de oțel negru împodobite cu aur. Și asemenea unui foc furios care consumă o pădure la sfârșitul verii, cel mai de seamă dintre oameni, mânuind *Gandiva*, a străbătut câmpul în toate direcțiile, ucigându-și astfel dușmanii în luptă. Și așa cum vântul suflă după bunul său plac, împrăștiind norii și frunzele căzute în sezonul primăverii, la fel și cel mai de seamă dintre războinicii cu carele, Kiritin, a luptat în acea bătălie, împrăștiind toți dușmanii din fața sa. Și, ucigând repede caii roșii înjugați la carul lui Sangramajit, fratele fiului lui Vikatana, acel erou împodobit cu diademă și înzestrat cu mare vigoare i-a tăiat capul adversarului său cu o săgeată în formă de semilună. Și când fratele său a fost ucis, fiul lui Vikartana din casta Suta, adunându-și toată vitejia, s-a năpustit asupra lui Arjuna, ca un elefant uriaș cu colții întinși, sau ca un tigru asupra unui taur puternic. Și fiul lui Vikarna l-a străpuns repede pe fiul lui Pandu cu douăsprezece săgeți și pe toți caii săi în toate părțile corpului, precum și pe fiul lui Virata în mână. Și năpustindu-se impetuos asupra fiului lui Vikarna, care avansa brusc împotriva lui, Kiritin l-a atacat cu înverșunare, ca Garuda cu penajul pestriț care se năpustește asupra unui șarpe. Și amândoi erau cei mai buni arcași, și amândoi erau înzestrați cu o mare forță, și amândoi erau capabili să ucidă dușmani. Și văzând că o întâlnire era iminentă între ei, Kauravas, nerăbdători să o vadă, stăteau deoparte ca spectatori. Și văzând pe ofensatorul Karna, fiul lui Pandu, excitat de furie și bucuros că îl avea, îl făcu curând invizibil pe el, caii lui, carul lui și vizitiul lui, cu ajutorul unei ploi înspăimântătoare de săgeți nenumărate. Iar războinicii Bharatas, conduși de Bhishma, cu caii, elefanții și carele lor, străpunși de Kiritin și făcuți invizibili cu ajutorul săgeților sale, cu rândurile lor împrăștiate și rupte, au început să plângă cu voce tare de durere. Însă ilustrul și eroicul Karna, contracarând cu nenumărate săgeți ale sale acele săgeți trase de mâna lui Arjuna, a apărut curând în fața lor cu arcul și săgețile, ca un foc aprins. Și atunci se auzi un zgomot puternic de aplauze, cu sunetul cochiliilor, trompetelor și tobelor făcute de Kuru, în timp ce aplaudau fiul lui Vikartana, care umplea atmosfera cu sunetul corzilor arcului său lovind gardul. Și văzând că Kiritin umplea aerul cu sunetul arcului *Gandiva*, cu coada ridicată a maimuței care constituia steagul său și cu acea creatură teribilă urlând furios din vârful steagului său, Karna a scos un urlet puternic. Și lovindu-l cu săgețile sale, pe fiul lui Vikartana împreună cu caii, carul și vizitiul său, Kiritin a aruncat asupra lui o ploaie de săgeți, aruncând privirea asupra bunicului, Drona și Kripa. Și fiul lui Vikartana a aruncat asupra lui Partha o ploaie densă de săgeți, ca un nor încărcat de ploaie. Iar Arjuna, împodobit cu diademă, l-a acoperit pe Karna cu o ploaie densă de săgeți ascuțite. Cei doi eroi, așezați pe carele lor, creând nori de săgeți ascuțite într-o luptă purtată cu ajutorul a nenumărate săgeți și arme, păreau spectatorilor ca soarele și luna acoperite de nori, iar Karna, cu mâna ușoară, incapabil să suporte vederea dușmanului, a străpuns cei patru cai ai eroului împodobit cu diademă cu săgeți ascuțite, apoi l-a lovit pe vizitiul său cu trei săgeți și pe purtătorul steagului său, de asemenea, cu trei. Astfel lovit, acel zdrobitor al tuturor adversarilor în luptă, acel taur al rasei Kuru, Jishnu, mânuind *Gandiva*, ca un leu trezit din somn, l-a atacat furios pe Karna cu săgeți drepte. Și afectat de ploaia

de săgeți (a lui Karna), acel ilustru realizator de fapte supraomenești a ripostat curând cu o ploaie densă de săgeți. Și a acoperit carul lui Karna cu nenumărate săgeți, precum soarele acoperă diferitele lumi cu razele sale. Și ca un leu atacat de un elefant, Arjuna, scoțând din tolba sa câteva săgeți ascuțite în formă de semilună și trăgând arcul până la ureche, l-a străpuns pe fiul lui Suta în fiecare parte a corpului. Și acel măcelar al dușmanilor a străpuns brațele, coapsele, capul, fruntea, gâtul și alte părți importante ale corpului lui Karna cu săgeți ascuțite, înzestrate cu impetuozitatea fulgerului și trase din *Gandiva* în luptă. Și mutilat și chinuit de săgețile trase de Partha, fiul lui Pandu, fiul lui Vikartana, a părăsit prima linie a bătăliei și a luat repede fuga, ca un elefant învins de altul.

SECȚIUNEA LV

Vaisampayana a spus: După ce fiul lui Radha a fugit de pe câmpul de luptă, alți războinici conduși de Duryodhana, unul după altul, s-au năpustit asupra fiului lui Pandu cu diviziile lor respective. Și, asemenea țărmului care rezistă furiei mării învolburate, acel războinic a rezistat furiei acelei oștiri nenumărate care se năpustea asupra lui, aliniată în ordine de luptă și aruncând ploaie de săgeți. Și cel mai de seamă dintre războinicii cu care, Vibhatsu, fiul lui Kunti, cu cai albi, s-a năpustit asupra inamicului, trăgând în tot acest timp cu arme cerești. Partha a acoperit în curând toate punctele orizontului cu nenumărate săgeți trase din *Gandiva*, ca soarele care acoperă întregul pământ cu razele sale. Și printre cei care luptau pe care, cai și elefanți, și printre soldații de infanterie îmbrăcați în zale, nu era niciunul care să aibă pe corp un spațiu de măcar două degete lățime nevătămat de săgeți ascuțite. Și pentru dexteritatea sa în folosirea armelor cerești, pentru antrenamentul armăsarilor și priceperea lui Uttara, pentru traiectoria armelor sale, pentru vitejia și îndemânarea sa, oamenii au început să-l considere pe Arjuna ca fiind focul care arde în timpul dizolvării universale, consumând toate lucrurile create. Și niciunul dintre dușmani nu putea să-și îndrepte privirea spre Arjuna, care strălucea ca un foc aprins de o mare strălucire. Și sfâșiați de săgețile lui Arjuna, rândurile inamice arătau ca niște nori proaspăt ridicați pe culmea unui deal, reflectând razele solare, sau ca niște păduri de copaci Asoka strălucitori, cu ciorchini de flori. Într-adevăr, afectați de săgețile lui Partha, soldații arătau ca acestea, sau ca o ghirlandă frumoasă ale cărei flori se ofilesc treptat și cad: Iar vântul care străbătea totul purta pe aripile sale în cer steagurile și umbrelele sfâșiate ale oastei inamice. Și speriați de ravagiile din rândurile lor, caii au fugit în toate direcțiile, eliberați de juguri de săgețile lui Partha și târând după ei bucăți rupte de care și elefanți, loviți în urechi, coaste, colți, buze inferioare și alte părți delicate ale corpului, au început să cadă pe câmpul de luptă. Și pământul, presărat în scurt timp cu cadavrele elefanților aparținând Kauravas, arăta ca cerul acoperit de nori negri. Și așa cum focul flăcărilor aprinse de la sfârșitul *yuga* consumă toate lucrurile perisabile ale lumii, atât mobile, cât și imobile, la fel și Partha, O, rege, a consumat toți dușmanii în luptă. Și prin energia armelor sale și sunetul arcului său, și strigătele supranaturale ale creaturilor așezate pe catargul său, și urletul teribil al maimuței, și prin sunetul cochiliei sale, acel puternic zdrobitor de dușmani, Vibhatsu, a semănat teroarea în inimile tuturor trupelor lui Duryodhana. Și puterea fiecărui războinic ostil părea, parcă, să fie redusă la praf la vederea lui Arjuna. Și, nefiind dispus să comită păcatul îndrăzneț de a-i ucide pe cei fără apărare, Arjuna s-a retras brusc și a atacat armata din spate cu ajutorul norilor de săgeți ascuțite care se îndreptau spre ținte ca șoimii eliberați de vânători. Și în curând a acoperit întregul cer cu grupuri de săgeți însetate de sânge. Și așa cum razele (infinite) ale soarelui puternic, intrând într-un vas mic, se contractă în interiorul acestuia din lipsă de spațiu, tot așa și nenumăratele săgeți ale lui Arjuna nu au găsit spațiu pentru a se extinde nici măcar în vastul cer. Dușmanii au putut să vadă carul lui Arjuna, când era aproape, doar o singură dată, pentru că imediat după aceea, ei au fost trimiși cu caii lor în lumea de dincolo. Și așa cum săgețile sale, neîmpiedicate de trupurile dușmanilor, treceau mereu prin ei, la fel și carul său, neîmpiedicat de rândurile inamice, trecea mereu prin acestea. Și, într-adevăr, el a început să se agite și să agite trupele ostile cu mare violență, ca Vasuki cu o mie de capete care se joacă în marele ocean. Și pe măsură ce Kiritin trăgea neîncetat cu săgețile sale, zgomotul coardei arcului, care depășea orice sunet, era atât de puternic încât niciodată până atunci

ființele create nu auziseră ceva asemănător. Și elefanții care se înghesuiau pe câmp, cu trupurile străpunse de săgeți (incendiare) la intervale mici, arătau ca niște nori negri strălucind în razele soarelui. Și întinzându-se în toate direcțiile și trăgând (săgeți) la dreapta și la stânga, arcul lui Arjuna era întotdeauna văzut tras într-un cerc perfect. Și săgețile celui care mânuia *Gandiva* nu cădeau niciodată asupra altceva decât asupra țintei, așa cum ochiul nu se oprește niciodată asupra a ceva care nu este frumos. Și așa cum urma unei turme de elefanți care mărșăluiește prin pădure este făcută de ea însăși, la fel era și urma făcută de ea însăși pentru carul lui Kiritin. Și loviți și mutilați de Partha, războinicii inamici au gândit: „Cu adevărat, Indra însuși, dorind victoria lui Partha, însoțit de toți nemuritorii, ne ucide". Și l-au considerat pe Vijaya, care făcea un măcel teribil în jur, a fi nimeni altul decât Moartea însăși, care, luând forma lui Arjuna, ucidea toate creaturile. Iar trupele lui Kuru, lovite de Partha, erau atât de mutilate și zdrobite încât scena părea realizarea lui Partha însuși și nu putea fi comparată cu nimic altceva decât cu ceea ce se putea observa în luptele lui Partha. Și el a tăiat capetele dușmanilor, așa cum secerătorii taie vârfurile ierburilor cu frunze căzătoare. Și toți Kurușii și-au pierdut energia din cauza terorii provocate de Arjuna. Și aruncați și sfâșiați de furtuna Arjuna, pădurea dușmanilor lui Arjuna a înroșit pământul cu secreții purpurii. Și praful amestecat cu sânge, ridicat de vânt, a făcut razele soarelui și mai roșii. Și în curând cerul însorit a devenit atât de roșu încât semăna foarte mult cu seara. Într-adevăr, soarele încetează să mai răspândească razele sale imediat ce apune, dar fiul lui Pandu nu a încetat să mai tragă cu săgețile sale. Și acel erou de o energie de neconceput i-a copleșit, cu ajutorul tuturor armelor celeste, pe toți marii arcași ai inamicului, deși aceștia erau înzestrați cu o mare viteji e. Arjuna a tras apoi șaptezeci și trei de săgeți ascuțite către Drona, zece către Dussaha, opt către fiul lui Drona, douăsprezece către Dussasana și trei către Kripa, fiul lui Saradwat. Ucigașul de dușmani l-a străpuns pe Bhishma, fiul lui Santanu, cu săgeți, iar pe regele Duryodhana cu o sută. Și, în cele din urmă, l-a străpuns pe Karna în ureche cu o săgeată cu vârf ascuțit. Și când acel mare arcaș Karna, priceput în toate armele, a fost astfel străpuns, iar caii, carul și vizitiul său au fost distruși, trupele care îl susțineau au început să se destrame. Văzând că soldații se împrăștie și cedează, fiul lui Virata, dorind să afle intenția lui Partha, i se adresă pe câmpul de luptă și îi spuse: „O, Partha, stând pe acest car frumos, cu mine ca vizitiu, spre care divizie să mă îndrept? Căci, la porunca ta, te voi duce în curând acolo."

Arjuna răspunse: O, Uttara, războinicul norocos pe care îl vezi îmbrăcat într-o haină din piele de tigru și așezat pe carul său împodobit cu un steag albastru și tras de cai roșii, este Kripa. Acolo se vede avangarda diviziei lui Kripa. Du-mă acolo. Îi voi arăta acelui mare arcaș priceperea mea în tirul cu arcul. Iar războinicul al cărui steag poartă simbolul unui elegant vas de apă lucrat în aur este preceptorul Drona, cel mai de seamă dintre toți mânuitorii de arme. El este întotdeauna un obiect de respect pentru mine, ca și pentru toți purtătorii de arme. De aceea, înconjoară-l cu veselie pe acel mare erou. Să ne plecăm capetele acolo, căci aceasta este virtutea eternă. Dacă Drona îmi lovește corpul primul, atunci îl voi lovi și eu, pentru că atunci el nu va mai putea să se supere. Acolo, lângă Drona, războinicul al cărui steag poartă simbolul unui arc, este fiul învățătorului, marele războinic Aswatthaman, care este întotdeauna un obiect de respect pentru mine, precum și pentru toți purtătorii de arme. Opriți-vă, așadar, de mai multe ori, în timp ce treceți pe lângă carul său. Acolo, războinicul care stă pe carul său, îmbrăcat în zale de aur și înconjurat de o treime din armată, formată din cele mai eficiente trupe, și al cărui steag poartă simbolul unui elefant pe un fundal auriu, este ilustrul rege Duryodhana, fiul lui Dhritarashtra. O, eroule, du-ți carul înaintea lui, carul tău care este capabil să zdrobească carele inamice. Acest rege este greu de învins în luptă și este capabil să zdrobească toți dușmanii. El este considerat primul dintre toți discipolii lui Drona în ceea ce privește agilitatea mâinii. În luptă, îi voi arăta superioritatea mea în arta tirului cu arcul. Acel războinic al cărui steag poartă simbolul unei funii puternice pentru legarea elefanților este Karna, fiul lui Vikartana, pe care îl cunoști deja. Când vei ajunge în fața acelui fiu rău al lui Radha, fii foarte atent, pentru că el mă provoacă mereu la luptă. Iar războinicul al cărui steag este albastru și poartă simbolul a cinci stele cu un soare (în centru), și care, înzestrat cu o mare energie, stă pe carul său ținând în mână un arc uriaș și purtând armuri excelente, și deasupra căruia se află o umbrelă de un alb pur, care stă în fruntea unei mulțimi de care cu diverse steaguri și stindarde, ca

soarele în faţa maselor de nori negri, şi a cărui zale de aur strălucesc ca soarele sau luna, şi care, cu coiful său de aur, îmi inspiră teamă în inimă, este Bhishma, fiul lui Santanu şi bunicul nostru al tuturor. Primit cu fast regal de Duryodhana, el este foarte parţial şi binevoitor faţă de acel prinţ. Să ne apropiem de el ultimul, pentru că el poate fi, chiar şi acum, un obstacol pentru mine. În timp ce lupţi cu mine, ghidează cu atenţie caii." Astfel învăţat de el, fiul lui Virata, O, rege, a ghidat carul lui Savyasachin cu mare zel spre locul unde Kripa stătea nerăbdător să lupte.

SECŢIUNEA LVI

Vaisampayana a spus: Şi rândurile acelor arcaşi feroce, Kurușii, arătau ca nişte nori în sezonul ploios, purtaţi de un vânt uşor. Şi aproape (de rândurile soldaţilor de infanterie) stăteau caii inamicului, călăriţi de războinici teribili. Şi erau şi elefanţi cu înfăţişare teribilă, strălucitori în armuri frumoase, călăriţi de combatanţi pricepuţi şi îndemnaţi cu cârlige şi ciomege de fier. Şi, O, rege, urcat pe un car frumos, Sakra a venit acolo însoţit de celeştii, Viswas şi Maruts. Şi aglomerat de zei, Yakshas, Gandharvas şi Nagas, firmamentul arăta la fel de strălucitor ca atunci când este împânzit de constelaţiile planetare într-o noapte fără nori. Şi celeştii au venit acolo, fiecare în propriul său car, dornici să vadă eficacitatea armelor lor în războiul uman şi să asiste, de asemenea, la lupta aprigă şi puternică care urma să aibă loc când Bhishma şi Arjuna se vor întâlni. Împodobit cu pietre preţioase de tot felul şi capabil să meargă oriunde după voia călăreţului, carul ceresc al stăpânului celor cereşti, al cărui acoperiş era susţinut de o sută de mii de stâlpi de aur, cu unul (central) făcut în întregime din bijuterii şi pietre preţioase, era vizibil în cerul senin. Şi au apărut pe scenă treizeci şi trei de zei cu Vasava (în frunte), şi (mulţi) Gandharvas şi Rakshasas şi Nagas şi Pitris, împreună cu marii Rishis. Şi aşezaţi pe carul stăpânului celeştilor, au apărut persoanele strălucitoare ale regelui, Vasumanas şi Valakshas şi Supratarddana, şi Ashtaka şi Sivi şi Yayati şi Nahusha şi Gaya şi Manu şi Puru şi Raghu şi Bhanu şi Krisaswa şi Sagara şi Nala. Şi străluceau într-o ordine splendidă, fiecare la locul său, carele lui Agni, Isa, Soma, Varuna, Prajapati, Dhatri, Vidhatri, Kuvera, Yama, Alamvusha, Ugrasena şi ale altora, precum şi ale lui Gandharva Tumburu. Şi toţi cei celeşti şi Siddhas, şi toţi cei mai de seamă dintre înţelepţi au venit acolo pentru a privi acea întâlnire dintre Arjuna şi Kurus. Iar parfumul sacru al ghirlandelor celeste umplea aerul ca cel al pădurilor înflorite la venirea primăverii. Şi umbrelele, mantalele, ghirlandele şi drapelele roşii şi roşiatice ale zeilor, aşezate acolo, arătau extrem de frumoase. Şi praful pământului a dispărut curând, iar strălucirea (celestă) a luminat totul. Şi, împrospătată de parfumuri divine, briza a început să-i liniştească pe combatanţi. Şi firmamentul părea în flăcări şi extrem de frumos, împodobit cu care deja sosite şi care soseau, de diferite modele şi aspect, toate iluminate cu diverse sortimente de bijuterii şi aduse acolo de cei mai de seamă dintre celeşti. Înconjurat de celeşti şi purtând o ghirlandă de lotuşi şi crini, puternicul stăpân al fulgerului arăta extrem de frumos pe carul său. Şi ucigaşul lui Vala, deşi îşi privea cu statornicie fiul pe câmpul de luptă, nu era sătul de această contemplaţie.

SECŢIUNEA LVII

Vaisampayana a spus: Văzând armata Kurus aliniată în ordine de luptă, descendentul neamului Kuru, Partha, s-a adresat fiului lui Virata şi i-a spus: „Mergi la locul unde se află Kripa, fiul lui Saradwat, lângă partea sudică a carului al cărui steag poartă simbolul unui altar de aur.

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Dhananjaya, fiul lui Virata a îndemnat, fără nicio întârziere, acei armăsari de culoare argintie, împodobiţi cu armuri aurii. Şi făcându-i să adopte, unul după altul, toate tipurile de ritmuri mai rapide, el a îndemnat acei armăsari înflăcăraţi, asemănători cu luna ca culoare. Şi versat în cunoaşterea cailor, Uttara, apropiindu-se de oastea Kuru, a întors acei armăsari înzestraţi cu viteza vântului. Şi priceput în conducerea vehiculelor, prinţul Matsya, uneori învârtindu-se, alteori mergând în labirinturi circulare, alteori virând la stânga, a început să-i înspăimânte pe cei din Kuru. Şi învârtindu-se, fiul neînfricat şi

puternic al lui Virata s-a apropiat în cele din urmă de carul lui Kripa şi a rămas în faţa lui. Apoi, anunţându-şi numele, Arjuna a suflat cu putere în cea mai bună dintre cochilii, numită *Devadatta*, cu sunet puternic. Şi suflată pe câmpul de luptă de puternicul Jishnu, sunetul acelei cochilii se auzea ca o prăbuşire de munte. Şi văzând că cochilia nu s-a spart în sute de fragmente când a fost suflată de Arjuna, Kuruşii, împreună cu toţi războinicii lor, au început să o aplaude cu entuziasm. Şi ajungând până la ceruri, sunetul acela care se întoarse se auzi ca un tunet aruncat de Maghavat pe pieptul muntelui. Atunci, acel erou, neînfricat şi puternic războinic, Kripa, fiul lui Saradwat, înzestrat cu forţă şi vitejie, mâniat pe Arjuna, incapabil să suporte acel sunet şi dornic de luptă, luă propria sa scoică născută din mare şi suflă cu putere în ea. Umplând cele trei lumi cu acel sunet, cel mai de seamă dintre războinicii de care a luat un arc mare şi a tras cu putere coarda arcului. Şi acei războinici de care puternici, egali cu doi sori, stând unul în faţa celuilalt, străluceau ca două mase de nori de toamnă. Apoi, fiul lui Saradwat l-a străpuns repede pe Partha, ucigaşul eroilor inamici, cu zece săgeţi rapide şi ascuţite, capabile să pătrundă chiar în organele vitale. Şi fiul lui Pritha, la rândul său, scoţând cea mai importantă dintre arme, *Gandiva*, celebră în întreaga lume, a tras nenumărate săgeţi de fier, toate capabile să pătrundă în miezul corpului. Atunci Kripa, cu ajutorul săgeţilor ascuţite, a tăiat în sute şi mii de fragmente acele săgeţi însângerate ale lui Partha înainte ca acestea să poată ajunge la ţintă. Apoi, acel puternic războinic, Partha, înfuriat, executând diverse manevre, a acoperit toate părţile cu o ploaie de săgeţi. Acoperind întregul cer cu săgeţile sale, acel războinic puternic cu suflet nemăsurat, fiul lui Pritha, l-a învăluit pe Kripa cu sute de săgeţi. Şi profund afectat de acele săgeţi ascuţite, asemănătoare cu flăcări de foc, Kripa s-a înfuriat şi, lovindu-l rapid pe Partha, cu suflet înalt şi vitejie nemăsurată, cu zece mii de săgeţi, a ridicat un urlet puternic pe câmpul de luptă. Atunci eroicul Arjuna a străpuns rapid cei patru cai ai adversarului său cu patru săgeţi fatale trase din *Gandiva*, ascuţite şi drepte, şi prevăzute cu aripi de aur. Şi străpunşi de acele săgeţi ascuţite, asemănătoare cu flăcări de foc, acei cai s-au ridicat brusc, iar Kripa a căzut de pe locul său. Văzând că Gautama a fost aruncat de pe locul său, ucigaşul eroilor inamici, descendentul neamului Kuru, din respect pentru demnitatea adversarului său, a încetat să mai tragă cu săgeţile spre el. Apoi, recâştigându-şi locul, Gautama l-a străpuns repede pe Savyasachin cu zece săgeţi prevăzute cu pene de pasăre Kanka. Apoi, cu o săgeată în formă de semilună cu vârful ascuţit, Partha i-a tăiat lui Kripa arcul şi protecţiile din piele. Şi în curând Partha i-a tăiat lui Kripa şi coiful cu ajutorul săgeţilor capabile să penetreze organele vitale, dar fără să-l rănească. Şi lipsit de coif, corpul său semăna cu cel al unui şarpe care şi-a aruncat pielea în sezonul potrivit. Iar de îndată ce arcul său a fost tăiat de Partha, Gautama a luat altul şi l-a încordat într-o clipă. Şi, ciudat de spus, acel arc al său a fost, de asemenea, tăiat de fiul lui Kunti, cu ajutorul săgeţilor drepte. Şi în acest fel, ucigaşul eroilor inamici, fiul lui Pandu, a tăiat alte arcuri de îndată ce au fost luate, unul după altul, de fiul lui Saradwat. Şi când toate arcurile sale au fost astfel tăiate, acel erou puternic a aruncat, din carul său, spre fiul lui Pandu, o suliţă asemănătoare cu un fulger aprins. Atunci, în timp ce suliţa împodobită cu aur şuiera prin aer cu strălucirea unui meteor, Arjuna a tăiat-o cu ajutorul a zece săgeţi. Văzând suliţa sa tăiată astfel de inteligentul Arjuna, Kripa a luat repede un alt arc şi a tras aproape simultan o serie de săgeţi în formă de semilună. Partha, însă, le-a tăiat rapid în fragmente cu ajutorul a zece săgeţi ascuţite şi, înzestrat cu o mare energie, fiul lui Pritha, aprins de mânie pe câmpul de luptă, a tras trei şi zece săgeţi ascuţite pe piatră şi asemănătoare cu flăcări de foc. Cu una dintre acestea, el a tăiat jugul carului adversarului său, cu patru a străpuns cei patru cai ai acestuia, iar cu a şasea a tăiat capul vizitiului adversarului său de pe corp. Cu trei dintre ele, acel puternic războinic a străpuns, în acea luptă, tripla prăjină de bambus a carului lui Kripa, iar cu două, roţile acestuia. Şi cu a douăsprezecea săgeată a tăiat catargul steagului lui Kripa. Iar al treisprezecelea Falguni, care era ca Indra însuşi, zâmbind batjocoritor, l-a străpuns pe Kripa în piept. Apoi, cu arcul tăiat, carul distrus, caii ucişi şi vizitiul omorât, Kripa a sărit jos şi, luând o măciucă, a aruncat-o repede spre Arjuna. Dar acea măciucă grea şi lustruită aruncată de Kripa a fost trimisă înapoi pe traiectoria ei, lovită de săgeţile lui Arjuna. Şi atunci războinicii (din divizia lui Kripa), dornici să-l salveze pe furiosul fiu al lui Saradwat, l-au înconjurat pe Partha din toate părţile şi l-au acoperit cu săgeţile lor. Atunci, fiul lui Virata, întorcând armăsarul spre stânga, a început să execute o manevră circulară numită *Yamaka* şi astfel a rezistat tuturor acelor războinici.

Iar acei iluștri tauri printre oameni, luându-l cu ei pe Kripa, care fusese privat de carul său, l-au dus departe de Dhananiaya, fiul lui Kunti.

SECȚIUNEA LVIII

Vaisampayana a spus: După ce Kripa a fost luat astfel, invincibilul Drona cu cai roșii, luându-și arcul pe care deja pusese o săgeată, s-a repezit spre Arjuna cu cai albi. Și văzându-l la mică distanță de el pe învățătorul care avansa pe carul său auriu, Arjuna, cel mai de seamă dintre războinicii victorioși, adresându-se lui Uttara, a spus: „Fii binecuvântat, O, prietenule, du-mă înaintea acelui războinic pe al cărui steag înalt se vede un altar auriu asemănător unei flăcări lungi de foc și împodobit cu numeroase steaguri așezate în jur, și al cărui car este tras de cai roșii și mari, extrem de frumoși și bine dresați, cu chipuri plăcute și înfățișare liniștită, de culoarea coralilor și cu fețe de nuanță arămie, căci acel războinic este Drona, cu care doresc să lupt. Cu brațe lungi și înzestrat cu o energie puternică, posedând forță și frumusețe fizică, celebrat în toate lumile pentru vitejia sa, asemănându-se cu Usanas în inteligență și cu Vrihaspati în cunoașterea moralității, el este familiarizat cu cele patru *Vede* și devotat practicii virtuților *Brahmacharya*. O, prieten, utilizarea armelor celeste împreună cu misterele retragerii lor și întreaga știință a armelor, se află întotdeauna în el. Iertarea, autocontrolul, adevărul, abținerea de la rău, corectitudinea comportamentului — aceste și nenumărate alte virtuți locuiesc întotdeauna în cel regenerat. Doresc să lupt cu acel binecuvântat pe câmpul de luptă. De aceea, du-mă în fața învățătorului și poartă-mă acolo, O, Uttara.”

Vaisampayana a continuat: Astfel abordat de Arjuna, fiul lui Virata și-a îndemnat caii împodobiți cu aur spre carul fiului lui Bharadwaja. Și Drona s-a repezit și el spre Partha, fiul lui Pandu, care avansa impetuos, cel mai de seamă dintre războinicii din car, ca un elefant înfuriat care se repede spre un adversar înfuriat. Fiul lui Bharadwaja a suflat atunci în scoica sa, al cărei sunet semăna cu cel al o sută de trompete. La auzul acelui sunet, întreaga armată s-a agitat ca marea în timpul unei furtuni. Văzând acei cai excelenți, de culoare roșie, amestecându-se în luptă cu caii lui Arjuna, albi ca lebedele și înzestrați cu viteza minții, toți spectatorii au fost cuprinși de uimire. Și văzând pe câmpul de luptă acei războinici în carele lor — învățătorul Drona și discipolul său Partha — amândoi înzestrați cu vitejie, amândoi invincibili, amândoi bine antrenați, amândoi posedați de o mare energie și o mare forță, angajați unul împotriva celuilalt, acea puternică oaste a Bharatas a început să tremure frecvent. Iar acel puternic războinic pe car, Partha, dotat cu mare vitejie și plin de bucurie la vederea carului lui Drona, l-a salutat pe învățător. Iar acel ucigaș al eroilor inamici, puternicul fiu al lui Kunti, s-a adresat apoi lui Drona într-un ton umil și dulce, spunând: „După ce ne-am încheiat exilul în pădure, dorim acum să ne răzbunăm nedreptățile. Chiar și invincibil în luptă, nu se cuvine să fii supărat pe noi. O, tu, cel fără păcat, nu te voi lovi decât dacă tu mă lovești primul. Aceasta este intenția mea. Este de datoria ta să acționezi după cum dorești.” Astfel adresându-se lui, Drona a tras asupra lui mai mult de douăzeci de săgeți. Dar Partha, cu mâna sa ușoară, le-a tăiat înainte ca acestea să-l atingă. La aceasta, puternicul Drona, dând dovadă de îndemânare în mânuirea armelor, a acoperit carul lui Partha cu o mie de săgeți. Dorind să-l înfurie, Partha, eroul cu suflet nemăsurat, a acoperit apoi caii săi de o albăstrime argintie cu săgeți ascuțite pe piatră și înaripate cu pene de pasăre Kanka. Și când bătălia dintre Drona și Kiritin a început astfel, amândoi trăgând în luptă săgeți de o splendoare strălucitoare, amândoi bine-cunoscuți pentru realizările lor, amândoi egali cu vântul în viteză, amândoi familiarizați cu armele celeste și amândoi înzestrați cu o energie puternică, au început să tragă nori de săgeți pentru a-i dezorienta pe regalii Kshatriya. Și toți războinicii care erau adunați acolo au fost cuprinși de uimire la vederea tuturor acestor lucruri. Și toți l-au admirat pe Drona, care a tras rapid nori de săgeți, exclamând: „Bravo! Bravo! Într-adevăr, cine altcineva în afară de Falguna este demn să lupte cu Drona în bătălie? Cu siguranță, îndatoririle unui Kshatriya sunt severe, pentru că Arjuna luptă chiar și cu propriul său învățător!” Și astfel au spus cei care stăteau pe câmpul de luptă unul altuia. Și aprinși de foc, acei eroi cu brațe puternice, stând unul în fața celuilalt și incapabili să se învingă reciproc, s-au acoperit

reciproc cu ploaie de săgeți. Și fiul lui Bharadwaja, crescând în valoare, și-a tras arcul mare și invincibil, placat cu aur pe spate, și l-a străpuns pe Falguna cu săgețile sale. Și trăgând spre carul lui Arjuna nenumărate săgeți ascuțite, strălucitoare ca soarele, el a acoperit complet lumina soarelui. Și acel mare războinic cu brațe puternice a străpuns violent pe fiul lui Pritha cu săgeți ascuțite, precum norii care se revarsă asupra unui munte. Apoi, luând acel arc de neegalat, *Gandiva*, distrugător de dușmani și capabil să reziste la cea mai mare tensiune, impetuosul fiu al lui Pandu a tras cu veselie nenumărate săgeți de diferite feluri, împodobite cu aur, iar acel războinic puternic a respins într-o clipă ploaia de săgeți a lui Drona cu ajutorul săgeților trase din propriul său arc. La aceasta, spectatorii s-au mirat foarte tare. Iar chipeșul Dhananjaya, fiul lui Pritha, de pe carul său, și-a îndreptat armele în toate direcțiile în același timp. Și întregul cer acoperit cu săgețile sale a devenit o întindere largă de umbră. Și în acest moment Drona a devenit invizibil, ca soarele învăluit în ceață. Și învăluit de acele săgeți excelente din toate părțile, Drona arăta ca un munte în flăcări. Și văzând propriul său car complet învăluit de săgețile fiului lui Pritha, Drona, acel ornament al bătăliei, a îndoit arcul său teribil și cel mai important, al cărui zgomot era la fel de puternic ca cel al norilor. Și trăgând prima dintre arme, care era ca un cerc de foc, el a lansat un nor de săgeți ascuțite. Și apoi s-au auzit pe câmp sunete puternice, ca și cum bambusul ar fi fost aprins. Și acel războinic cu suflet nemăsurat, trăgând cu arcul său săgeți prevăzute cu aripi de aur, a acoperit toate părțile, ascunzând chiar și lumina soarelui. Și acele săgeți cu noduri bine curățate și prevăzute cu aripi de aur arătau ca stoluri de păsări pe cer. Și săgețile trase de Drona din arcul său, atingându-se una de alta la aripi, păreau o linie nesfârșită pe cer. Și acei eroi, trăgând astfel săgețile lor împodobite cu aur, păreau să acopere cerul cu ploaie de meteoriți. Și prevăzute cu pene de pasăre Kanka, acele săgeți arătau ca rânduri de cocori zburând pe cerul de toamnă. Și întâlnirea aprigă și teribilă care a avut loc între ilustrul Drona și Arjuna semăna cu cea dintre Virata și Vasava din vechime. Și trăgând săgeți unul către celălalt din arcuri întinse la maxim, ei semănau cu doi elefanți care se atacau reciproc cu colții lor. Și acei războinici furioși - acele ornamente ale bătăliei - luptând strict conform obiceiurilor stabilite, au afișat în acel conflict diverse arme celeste în ordinea cuvenită. Atunci, cel mai de seamă dintre bărbații victorioși, Arjuna, cu ajutorul săgeților sale ascuțite, a rezistat săgeților ascuțite trase de cel mai bun dintre învățători. Și arătând spectatorilor diverse arme, acel erou de o vitejie teribilă a acoperit cerul cu diverse tipuri de săgeți. Și văzând acel tigru printre oameni, Arjuna, înzestrat cu o energie feroce și hotărât să-l lovească, cel mai de seamă dintre războinici și cel mai bun dintre învățători (din afecțiune) a început să se lupte cu el în joacă, folosind săgeți netede și drepte. Iar fiul lui Bharadwaja a continuat să lupte cu Falguna, rezistând cu propriile sale arme celeste trasă de cel dintâi. Iar lupta care a avut loc între acei lei înfuriați printre oameni, incapabili să se suporte unul pe altul, a fost ca o întâlnire între zei și Danavas. Iar fiul lui Pandu a învins în repetate rânduri cu propriile sale arme, *Aindra*, *Vayavya* și *Agneya*, care au fost trase de Drona. Și trăgând săgeți ascuțite, acei arcași puternici, cu ploaia lor de săgeți, au acoperit complet cerul și au creat o întindere largă de umbră. Și apoi săgețile trase de Arjuna, căzând pe trupurile războinicilor inamici, au produs zgomotul unui fulger. O, rege, elefanții, carele și caii, scăldați în sânge, arătau ca niște copaci Kinsuka încoronați cu flori. Și în acea întâlnire dintre Drona și Arjuna, văzând câmpul acoperit cu arme împodobite cu brățări, cu războinici în carele lor îmbrăcați în haine somptuoase, cu armuri brodate cu aur, cu steaguri împrăștiate peste tot și cu războinici uciși de săgețile lui Partha, oastea Kuru a fost cuprinsă de panică. Și scuturând arcurile lor capabile să suporte o tensiune mare, acei combatanți au început să se acopere și să se slăbească reciproc cu săgețile lor. Și, O, taur al neamului Bharata, întâlnirea care a avut loc între Drona și fiul lui Kunti a fost extrem de îngrozitoare și a semănat cu cea dintre Vali și Vasava. Și punându-și în joc chiar viețile, au început să se străpungă reciproc cu săgeți drepte trase din arcurile lor întinse la maximum. Și s-a auzit o voce în cer care îl aplauda pe Drona și spunea: „Grea este fapta săvârșită de Drona, întrucât el luptă cu Arjuna, zdrobitorul de dușmani, războinicul înzestrat cu energie puternică, cu mâna fermă și invincibil în luptă, cuceritorul atât al celor cerești, cât și al Daityas, cel mai de seamă dintre toți războinicii cu carul”. Și văzând infailibilitatea, antrenamentul, rapiditatea mâinii și raza de acțiune a săgeților lui Arjuna, Drona a rămas uimit. Și, O, taur al neamului Bharata, ridicând arcul său excelent, *Gandiva*, Partha, neînfrânatul, îl trase acum cu o mână, acum

cu alta, și trase o ploaie de săgeți. Și văzând acea ploaie asemănătoare cu un roi de lăcuste, spectatorii, uimiți, îl aplaudară, exclamând: „Excelent! Excelent!” Și a tras cu săgețile sale atât de neîncetat, încât nici aerul nu putea pătrunde prin densul zid. Spectatorii nu puteau percepe niciun interval între ridicarea săgeților și lansarea lor. Și în acea luptă aprigă, caracterizată de ușurința mâinii în lansarea armelor, Partha a început să tragă cu săgețile mai repede decât înainte. Și atunci, dintr-odată, sute și mii de săgeți drepte au căzut asupra carului lui Drona. Și, O, taur al neamului Bharata, văzând că Drona era complet acoperit de săgețile celui care mânuia *Gandiva*, armata Kuru a izbucnit în exclamații de „*Oh!*” și „*Vai!*”. Iar Maghavat, împreună cu Gandharvas și Apsaras care veniseră acolo, au aplaudat rapiditatea mâinii lui Partha. Iar acel puternic războinic, fiul învățătorului, a rezistat atunci Pandva cu o puternică formație de care. Și deși era furios pe Arjuna, Aswatthaman admira în sinea sa isprava fiului înalt de suflet al lui Pritha. Și, înfuriat, s-a repezit spre Partha și a tras asupra lui o ploaie de săgeți ca o ploaie torențială din nor. Și întorcându-și caii spre fiul lui Drona, Partha i-a dat lui Drona ocazia să părăsească câmpul de luptă. Și atunci acesta din urmă, rănit în acea teribilă confruntare, și fără armura și steagul său, a fugit cu ajutorul cailor rapizi.

SECȚIUNEA LIX

Vaisampayana a spus: Atunci, O, puternicule rege, fiul lui Drona s-a repezit să se întâlnească cu Arjuna în luptă. Și văzându-l repezindu-se spre conflict ca un uragan, aruncând săgeți ca un nor încărcat de ploaie, fiul lui Pritha l-a întâmpinat cu un nor de săgeți. Și teribilă a fost întâlnirea dintre ei, ca cea dintre zei și Danavi. Și au tras săgeți unul spre celălalt ca Virata și Vasava. Și cerul fiind învăluit din toate părțile de săgeți, soarele a fost complet ascuns, iar aerul însuși a fost liniștit. Și, O, cuceritor al orașelor ostile, în timp ce se atacau și se loveau reciproc, s-au auzit sunete puternice, ca de bambus în flăcări. Și, O, rege, caii lui Aswatthaman fiind grav afectați de Arjuna, au devenit dezorientați și nu au mai știut încotro să o ia. Și în timp ce fiul lui Pritha se afla pe câmpul de luptă, puternicul fiu al lui Drona, găsind o oportunitate, a tăiat coarda arcului *Gandiva* cu o săgeată prevăzută cu un vârf în formă de potcoavă. Și văzând această ispravă extraordinară a lui, zeii l-au aplaudat cu entuziasm. Și au exclamat: „Bravo!” „Bravo!” Drona și Bhishma, Karna și puternicul războinic Kripa au aplaudat cu entuziasm isprava lui. Fiul lui Drona, întinzând arcul său excelent, a străpuns cu săgețile sale, prevăzute cu pene de pasăre Kanka, pieptul lui Partha, acel taur printre războinici. Apoi, cu un râs zgomotos, fiul lui Pritha, cu brațele puternice, a atașat o coardă puternică și nouă la *Gandiva*. Și umezind coarda arcului cu sudoarea care îi stătea pe frunte, asemănătoare cu semiluna, fiul lui Pritha a avansat spre adversarul său, la fel cum un lider înfuriat al unei turme de elefanți se năpustește asupra unui alt elefant. Și întâlnirea care a avut loc între acești doi eroi de neegalat pe câmpul de luptă a fost extrem de aprigă și a făcut ca părul spectatorilor să se ridice în cap. Și în timp ce acei eroi înzestrați cu o energie puternică luptau, cei doi elefanți puternici, Kurus, îi priveau cu uimire. Și acei tauri curajoși printre oameni se atacau reciproc cu săgeți în formă de șarpe și asemănătoare cu focuri aprinse. Și deoarece cele două tolbe ale lui Pandava erau inepuizabile, eroul a putut rămâne pe câmpul de luptă nemișcat ca un munte. Și pe măsură ce săgețile lui Aswatthaman, ca urmare a descărcării sale neîncetate în acel conflict, s-au epuizat rapid, Arjuna a învins adversarul său. Apoi Karna, trăgând cu mare forță din arcul său mare, a întins coarda arcului. Și atunci se auzi un strigăt puternic de „*Oh!*” și „*Vai!*” Și fiul lui Pritha, aruncând privirea spre locul unde se trăgea cu arcul, îl zări în fața lui pe fiul lui Radha. Și la acea priveliște, mânia lui se aprinse puternic. Și inflamat de furie și dorind să-l ucidă pe Karna, acel taur al neamului Kuru îl privi cu ochii mari. Și, O, rege, văzând că Partha se îndepărta de Aswatthaman, războinicii Kuru au tras mii de săgeți asupra lui Arjuna. Iar Dhananjaya, cel cu brațele puternice, cuceritorul dușmanilor, lăsându-l pe fiul lui Drona, s-a repezit brusc spre Karna. Și repezindu-se spre Karna, cu ochii înroșiți de furie, fiul lui Kunti, dorind să se lupte singur cu el, a rostit aceste cuvinte.

SECȚIUNEA LX

Arjuna a spus: A sosit momentul, o, Karna, să-ți dovedești laudele rostite în fața adunării, și anume că nimeni nu se poate compara cu tine în luptă. Astăzi, O, Karna, luptând cu mine într-o bătălie teribilă, vei cunoaște propria ta putere și nu vei mai dispreţui pe ceilalți. Abandonând bunele maniere, ai rostit multe cuvinte dure, dar ceea ce încerci să faci, cred eu, este extrem de dificil. Acum, O, fiu al Radhei, luptând cu mine în fața celor din Kuru, dovedește-ți cuvintele pe care le-ai rostit mai înainte, disprețuindu-mă. Tu, care ai fost martor la violarea prințesei Panchala de către ticăloși în mijlocul curții, culege acum roadele acțiunii tale. Legat de lanțurile moralității, am renunțat atunci la răzbunare. Privește acum, O, fiu al Radhei, roadele acelei mâini în conflictul care se apropie. O, ființă malefică, am suferit multă mizerie în acea pădure timp de doisprezece ani. Culegi astăzi roadele răzbunării noastre concentrate. Vino, O, Karna, înfruntă-mă în luptă. Lasă acești războinici Kaurava ai tăi să fie martori la conflict. **Auzind aceste cuvinte, Karna a răspuns**: „Tu, O, Partha, împlinește în fapte ceea ce spui în cuvinte. Lumea știe că cuvintele tale depășesc cu adevărat faptele tale. Faptul că ai renunțat în trecut se datora incapacității tale de a face ceva. Dacă suntem martori ai vitejiei tale chiar și acum, putem recunoaște adevărul acesteia. Dacă renunțarea ta din trecut se datora faptului că erai legat de normele morale, cu adevărat ești la fel de legat și acum, deși te consideri liber. După cum spui, ți-ai petrecut exilul în pădure în strictă conformitate cu jurământul tău și, prin urmare, ești slăbit de practicarea unui stil de viață ascetic, cum poți dori să te lupți cu mine acum! O, fiu al lui Pritha, chiar dacă Sakra însuși ar lupta de partea ta, tot nu aș simți nicio teamă în a-mi demonstra vitejia. Dorința ta, O, fiu al lui Kunti, este pe cale să fie îndeplinită. Luptă acum cu mine și vezi puterea mea.” **Auzind aceasta, Arjuna a spus**: „Chiar și acum, O, fiu al lui Radha, ai fugit de la luptă cu mine, și pentru aceasta trăiești, deși fratele tău mai mic a fost ucis. Ce altă persoană, în afară de tine, văzându-și fratele mai mic ucis în luptă, ar fugi de pe câmpul de luptă și s-ar lăuda, așa cum faci tu, în mijlocul oamenilor buni și sinceri?”

Vaisampayana a continuat: După ce i-a spus aceste cuvinte lui Karna, invincibilul Vibhatsu s-a năpustit asupra lui și a lansat o salvă de săgeți capabile să penetreze o armură. Dar puternicul războinic Karna a răspuns cu mare promptitudine la această descărcare cu o ploaie de săgeți, grea ca o aversă de ploaie. Și acea salvă feroce de săgeți a acoperit toate părțile și a străpuns caii, armele și scuturile de piele ale combatanților. Incapabil să suporte acel atac, Arjuna a tăiat corzile tolbei lui Karna cu o săgeată dreaptă și ascuțită. Atunci, scoțând din tolba sa o altă săgeată, Karna l-a străpuns pe Pandava în mână, iar acesta a slăbit strânsoarea arcului. Apoi, puternicul Partha a tăiat arcul lui Karna în bucăți. Karna a răspuns aruncând o săgeată către adversarul său, dar Arjuna a tăiat-o cu ajutorul săgeților sale. Apoi, războinicii care îl urmau pe fiul lui Radha s-au năpustit în mulțime asupra lui Arjuna, dar Partha i-a trimis pe toți în lăcașul lui Yama cu ajutorul săgeților trase din *Gandiva*. Și Vibhatsu a ucis caii lui Karna cu săgeți ascuțite și puternice trase din arcul întins până la ureche, iar aceștia, lipsiți de viață, au căzut la pământ. Și luând o altă săgeată ascuțită și strălucitoare, înzestrată cu o mare energie, puternicul fiu al lui Kunti a străpuns pieptul lui Karna. Și acea săgeată, străpungând zale, i-a pătruns în corp. Și la aceasta, vederea lui Karna s-a întunecat și simțurile l-au părăsit. Și revenindu-și în simțiri, a simțit o mare durere și, părăsind lupta, a fugit în direcția nordică. Și la aceasta, puternicul războinic Arjuna și Uttara au început amândoi să-l insulte.

SECȚIUNEA LXI

Vaisampayana a spus: După ce l-a învins pe fiul lui Vikartana, Arjuna i-a spus fiului lui Virata: „Du-mă spre acea divizie unde se vede dispozitivul acela de palmier auriu. Acolo, bunicul nostru, fiul lui Santanu, asemenea unui zeu, așteaptă, dorind să se întâlnească cu mine.” Atunci, văzând acea oaste puternică, plină de care, cai și elefanți, Uttara, străpuns de săgeți, a spus: „O, eroule, nu mai sunt în stare să ghidez caii tăi excelenți. Spiritul meu este abătut și mintea mea este extrem de tulburată. Toate direcțiile par să se învârtă în fața ochilor mei, ca urmare a energiei armelor celeste folosite de tine și de Kuru. Am fost lipsit de simțuri de mirosul de grăsime, sânge și

carne. Văzând toate acestea, mintea mea este, de teamă, ca și despicată în două. Niciodată înainte nu am văzut o astfel de adunare de cai în luptă. Și la zgomotul armelor, la sunetul cochiliilor, la urletele leonine ale războinicilor și la țipetele elefanților, la sunetul *Gandivei* asemănător tunetului, eu, O, eroule, am fost atât de stupefiat încât mi-am pierdut auzul și memoria. Și, O, eroule, văzându-te trăgând neîncetat în cerc, în timpul conflictului, *Gandiva* care seamănă cu un cerc de foc, mi se întunecă vederea și inima mi se sfâșie. Și văzând forma ta feroce în luptă, asemenea celui care mânuiește *Pinaka* în timp ce este cuprins de mânie, și privind și săgețile teribile trase de tine, sunt cuprins de frică. Nu reușesc să văd când iei săgețile tale excelente, când le fixezi pe coarda arcului și când le lansezi. Și deși toate acestea se întâmplă sub ochii mei, totuși, lipsit de simțuri, nu le văd. Spiritul meu este în declin și pământul însuși pare să se miște în fața mea. Nu am puterea să țin biciul și frâiele." Auzind aceste cuvinte, Arjuna a spus: „Nu te teme. Fii sigur pe tine. Și tu ai realizat, pe câmpul de luptă, O, taur printre oameni, fapte minunate. Fii binecuvântat, tu ești un prinț și te-ai născut în ilustra familie a lui Matsyas. Nu se cuvine să te simți descurajat în pedepsirea dușmanilor tăi. De aceea, O, prințe, așezat pe carul meu, adună-ți toată tăria și ține frâiele cailor mei, O, ucigaș al dușmanilor, când mă voi angaja din nou în luptă."

Vaisampayana a continuat: După ce i-a spus aceasta fiului lui Virata, cel mai bun dintre oameni și cel mai de seamă dintre războinicii cu carele, puternicul Arjuna s-a adresat din nou fiului lui Virata, spunând: „Du-mă fără întârziere în fruntea diviziei lui Bhishma. Îi voi tăia coarda arcului în luptă. Astăzi vei vedea armele cerești de o frumusețe strălucitoare, trase de mine, arătând ca fulgerele care se joacă printre norii de pe cer. Kauravas vor vedea astăzi spatele aurit al *Gandivei* mele, iar dușmanii adunați împreună vor discuta, spunând: „Cu care mână, cu dreapta sau cu stânga, trage el? Și astăzi voi face să curgă un râu îngrozitor (al morții) spre lumea cealaltă, cu sânge în loc de apă, cu mașini în loc de vârtejuri și cu elefanți în loc de crocodili. Astăzi, cu săgețile mele drepte, voi distruge pădurea Kuru, care are mâini și picioare, capete și spate și brațe în loc de ramuri. Singur, cu arcul în mână, învingând oastea Kuru, o sută de căi se vor deschide înaintea mea, ca cele ale unei păduri în flăcări. Lovit de mine, vei vedea astăzi armata Kuru mișcându-se în cerc, ca o roată (incapabilă să zboare de pe câmpul de luptă). Îți voi arăta astăzi excelenta mea pregătire în arta săgeților și a armelor. Rămâi ferm pe carul meu, indiferent dacă terenul este neted sau accidentat. Pot străpunge cu săgețile mele înaripate chiar și muntele Sumeru, care se înalță până la ceruri. Am ucis în trecut, la porunca lui Indra, sute și mii de Paulomas și Kalakhanjas în luptă. Am obținut fermitatea prinderii de la Indra, iar ușurința mâinii de la Brahman, și am învățat diverse moduri de atac și apărare feroce în mijlocul mulțimilor de dușmani de la Prajapati. Am învins, de cealaltă parte a marelui ocean, șaizeci de mii de războinici cu care, toți arcași feroce, care locuiau în Hiranyapura. Iată, acum învinge mulțimea numeroasă a Kurus ca o furtună care împrăștie o grămadă de bumbac. Cu săgețile mele aprinse voi aprinde astăzi pădurea Kuru, având steaguri în locul copacilor, soldații în locul tufișurilor și războinicii în car în locul animalelor de pradă. La fel ca fulgerul care îi doboară pe Danavi, singur, cu săgețile mele drepte, îi voi doborî din carele lor pe puternicii războinici ai armatei Kuru, staționați acolo și luptând în conflict cu toată puterea lor. Am obținut de la Rudra *Raudra*, de la Varuna *Varuna*, de la Agni *Agneya*, de la zeul Vântului Vayava și de la Sakra fulgerul și alte arme. Voi extermina cu siguranță pădurea feroce Dhartarashtra, deși este protejată de mulți războinici leonini. De aceea, O, fiu al lui Virata, lasă-ți temerile să se risipească."

Vaisampayana a continuat: Astfel asigurat de Savyasachin, fiul lui Virata a pătruns în acea formație feroce de care protejate de Bhishma. Fiul lui Ganga, însă, cu faptele sale feroce, a rezistat cu veselie eroului cu brațe puternice care avansa din dorința de a-i învinge pe eroii în luptă. Jishnu, confruntându-se cu Bhishma, i-a tăiat steagul la rădăcină, trăgând o săgeată împodobită cu aur, care l-a străpuns și l-a doborât la pământ. La aceasta, patru războinici puternici, Dussasana, Vikarna, Dussaha și Vivingsati, pricepuți în mânuirea armelor și înzestrați cu o mare energie, toți împodobiți cu ghirlande și ornamente frumoase, s-au repezit spre acel arcaș teribil. Înaintând spre Vibhatsu, arcașul feroce, toți l-au înconjurat. Apoi eroicul Dussasana l-a străpuns pe fiul lui Virata cu o săgeată în formă de semilună și l-a străpuns pe Arjuna cu o altă săgeată în piept. Iar Jishnu,

confruntându-se cu Dussasana, i-a tăiat cu o săgeată ascuțită, prevăzută cu aripi de vultur, arcul adversarului său împletit cu aur, apoi l-a străpuns în piept cu cinci săgeți. Și chinuit de săgețile lui Partha, Dussasana a fugit, părăsind lupta. Apoi Vikarna, fiul lui Dhritarashtra, l-a străpuns pe Arjuna, ucigașul eroilor inamici, cu săgeți ascuțite și drepte, prevăzute cu aripi de vultur. Dar fiul lui Kunti l-a lovit și el într-o clipă în frunte cu săgeți drepte. Și străpuns de Arjuna, a căzut din carul său. La aceasta, Dussaha, sprijinit de Vivingsati, l-a acoperit pe Arjuna cu un nor de săgeți ascuțite, împins de dorința de a-și salva fratele. Dhananjaya, însă, fără cea mai mică îngrijorare, i-a străpuns pe amândoi aproape în același moment cu ajutorul a două săgeți ascuțite și apoi a ucis caii amândurora. Și atunci, cei doi fii ai lui Dhritarashtra, lipsiți de cai și cu trupurile mutilate, au fost luați de războinicii din spatele lor, care se năpustiseră înainte cu alte care. Apoi, neînvinsul Vibhatsu, puternicul fiu al lui Kunti, împodobit cu diademă și cu ținta sigură, a atacat simultan toate părțile cu săgețile sale.

SECȚIUNEA LXII

Vaisampayana a spus: Atunci, O, tu, din neamul Bharata, toți marii războinici din Kuru, uniți împreună, au început să-l atace pe Arjuna cu toată puterea lor din toate părțile. Dar acel erou cu suflet nemăsurat i-a acoperit complet pe toți acei puternici războinici cu nori de săgeți, așa cum ceața acoperă munții. Și urletele uriașelor elefanți și cochilii, amestecându-se, produceau un zgomot puternic. Și străpungând trupurile elefanților și cailor, precum și armurile de oțel, săgețile trase de Partha cădeau cu miile. Și trăgând săgeți cu cea mai mare viteză, fiul lui Pandu părea în acea luptă să semene cu soarele aprins al unei zile de toamnă. Și cuprinși de frică, războinicii din care au început să sară din care, iar soldații călare au început să sară de pe cai, în timp ce soldații de infanterie au început să fugă în toate direcțiile. Și zgomotul produs de săgețile lui Arjuna era puternic, în timp ce acestea despicau armurile aparținând războinicilor puternici, făcute din oțel, argint și cupru. Și câmpul a fost curând acoperit de cadavrele războinicilor călare pe elefanți și cai, toți sfâșiați de săgețile lui Partha, de o mare impetuozitate, asemenea șerpilor care șuieră. Și atunci părea că Dhananjaya, cu arcul în mână, dansa pe câmpul de luptă. Și îngroziți de sunetul *Gandivei*, asemănător zgomotului tunetului, mulți au fost combatanții care au fugit din acel teribil conflict. Și câmpul de luptă era presărat cu capete tăiate împodobite cu turban, cercei și coliere de aur, iar pământul arăta frumos fiind presărat peste tot cu trunchiuri umane sfâșiate de săgeți și brațe care țineau arcuri în mâini și mâini împodobite cu ornamente. Și, O, taur al neamului Bharata, din cauza capetelor tăiate de săgeți ascuțite care cădeau neîncetat pe pământ, părea că o ploaie de pietre cădea din cer. Și acel Partha de o vitejie formidabilă, dând dovadă de ferocitate, cutreiera acum câmpul de luptă, revărsând focul teribil al mâniei sale asupra fiilor lui Dhritarashtra. Și văzând vitejia feroce a lui Arjuna, care astfel ardea oastea inamică, războinicii Kuru, în prezența lui Duryodhana, au devenit descurajați și au încetat să mai lupte. Și, O, Bharata, după ce a semănat teroarea în acea oaste și i-a pus pe fugă pe acei puternici războinici, cel mai de seamă dintre învingători, a străbătut câmpul de luptă. Iar fiul lui Pandu a creat atunci pe câmpul de luptă un râu îngrozitor de sânge, cu valuri învolburate, asemenea râului morții creat de Timp la sfârșitul *Yugăi*, având părul răvășit al morților și al muribunzilor ca mușchi și paie plutitoare, cu arcuri și săgeți ca bărci, extrem de feroce și având carne și sucuri animale ca noroi. Și zale și turbane pluteau dens la suprafața sa. Și elefanții constituiau aligatorii săi, iar mașinile, plutele sale. Și măduva, grăsimea și sângele constituiau curenții săi. Și era calculat să semene teroare în inimile spectatorilor. Și îngrozitor de privit, și extrem de înfricoșător, și răsunând de urletele animalelor sălbatice, armele ascuțite constituiau crocodilii săi. Și Rakshasas și alți canibali îl bântuiau de la un capăt la altul. Și șiruri de perle constituiau valurile sale, iar diverse ornamente excelente, bulele sale. Și având roiuri de săgeți ca vârtejuri sălbatice și cai ca broaște țestoase, era imposibil de traversat. Și puternicul războinic în car constituia marea sa insulă, iar el răsuna de sunetul cochiliilor și al tobelor. Și râul de sânge creat de Partha era imposibil de traversat. Într-adevăr, Arjuna era atât de rapid încât spectatorii nu puteau percepe niciun interval între momentul în care lua o săgeată, o fixa pe coarda arcului și o elibera cu o întindere a Gandivei!

SECȚIUNEA LXIII

Vaisampayana a spus: Atunci, în timp ce se producea un mare haos printre Kuruși, fiul lui Santanu, Bhishma, și bunicul Bharatilor s-a repezit la Arjuna, luând un arc excelent împodobit cu aur și multe săgeți cu vârfuri ascuțite, capabile să străpungă organele vitale ale inamicului și să-l rănească grav. Și, datorită umbrelei albe ținute deasupra capului său, acel tigru printre oameni arăta frumos ca un deal la răsăritul soarelui. Iar fiul lui Ganga, suflând în scoica sa, i-a încurajat pe fiii lui Dhritarashtra și, învârtindu-se pe dreapta, a ajuns la Vibhatsu și i-a împiedicat înaintarea. Iar ucigașul eroilor inamici, fiul lui Kunti, văzându-l apropiindu-se, l-a primit cu inima bucuroasă, ca un deal care primește un nor încărcat de ploaie. Și Bhishma, înzestrat cu o mare energie, a străpuns stâlpul steagului lui Partha cu opt săgeți. Săgețile au ajuns la stâlpul steagului fiului lui Pandu, lovind maimuța în flăcări și creaturile aflate în vârful steagului. Apoi, fiul lui Pandu, cu o suliță puternică cu vârful ascuțit, a tăiat umbrela lui Bhishma, care a căzut instantaneu pe pământ. Apoi, fiul lui Kunti, cu mâna ușoară, a lovit și el stâlpul steagului adversarului cu multe săgeți, apoi caii săi și apoi cei doi vizitii care protejau flancurile lui Bhishma. Incapabil să suporte acest lucru, Bhishma, deși conștient de puterea lui Pandava, l-a acoperit pe Dhananjaya cu o puternică armă cerească. Iar fiul lui Pandu, cu sufletul nemăsurat, aruncând în schimb o armă cerească spre Bhishma, a primit-o de la Bhishma ca un deal care primește o masă densă de nori. Și întâlnirea care a avut loc între Partha și Bhishma a fost aprigă, iar războinicii Kaurava și trupele lor au rămas spectatori. Și în conflictul dintre Bhishma și fiul lui Pandu, săgețile care se loveau între ele străluceau în aer ca licuricii în sezonul ploilor. Și, O, rege, ca urmare a faptului că Partha trăgea cu arcul atât cu mâna dreaptă, cât și cu mâna stângă, *Gandiva* îndoită părea un cerc continuu de foc. Iar fiul lui Kunti l-a acoperit apoi pe Bhishma cu sute de săgeți ascuțite și tăioase, ca un nor care acoperă vârful muntelui cu ploaia sa torențială. Iar Bhishma, nedumerit de propriile săgeți, a rezistat ploii de săgeți, ca malul care rezistă mării învolburate, și l-a acoperit la rândul său pe fiul lui Pandu. Iar acei războinici, tăiați în mii de bucăți în luptă, au căzut repede în vecinătatea carului lui Falguna. Și apoi a venit o ploaie torențială, din carul fiului lui Pandu, de săgeți cu aripi de aur, care cădeau din cer ca un roi de lăcuste. Și Bhishma a respins din nou acea ploaie de săgeți cu sute de săgeți ascuțite trase de el. Și atunci Kauravas au exclamat: — Excelent! Excelent! — Într-adevăr, Bhishma a realizat o ispravă extrem de dificilă, în măsura în care a luptat cu Arjuna. Dhananjaya este puternic și tânăr, și îndemânatic și rapid. Cine altcineva, în afară de Bhishma, fiul lui Santanu, sau Krishna, fiul lui Devaki, sau puternicul fiu al lui Bharadwaja, cel mai important dintre învățători, este capabil să suporte impetuozitatea lui Partha în luptă? Și respingând armele cu arme, acești doi tauri ai rasei Bharata, amândoi înzestrați cu o mare putere, au luptat jucăuș și au fermecat ochii tuturor ființelor create. Și acești războinici iluștri s-au aliniat pe câmpul de luptă, folosind armele celeste obținute de la Prajapati și Indra, și Agni și feroce Rudra, și Kuvera, și Varuna, și Yama, și Vayu. Și toate ființele au fost foarte surprinse, văzând acei războinici angajați în luptă. Și toți au exclamat: „Bravo, Partha cu brațele lungi! Bravo, Bhishma! Într-adevăr, această utilizare a armelor celeste, care este urmărită în lupta dintre Bhishma și Partha, este rară printre ființele umane.

Vaisampayana a continuat: Astfel s-a dezlănțuit conflictul cu arme între acei războinici pricepuți în toate armele. Și când conflictul cu arme celeste a încetat, a început un conflict cu săgeți. Și Jishnu, apropiindu-se de adversarul său, tăie cu o săgeată ascuțită ca un brici arcul aurit al lui Bhishma. În clipirea unui ochi, însă, Bhishma, acel războinic puternic și mare, luă un alt arc și îl încordă. Și aprins de mânie, el aruncă asupra lui Dhananjaya o ploaie de săgeți. Și Arjuna, de asemenea, înzestrat cu o mare energie, a aruncat asupra lui Bhishma nenumărate săgeți ascuțite și cu vârfuri ascuțite. Și Bhishma a tras și el o ploaie de săgeți asupra fiului lui Pandu. Și, familiarizați cu armele cerești și angajați în a trage unul asupra celuilalt cu săgeți cu vârfuri ascuțite, nu se putea face nicio distincție, O, rege, între acești războinici iluștri. Și acel puternic războinic, fiul lui Kunti, acoperit cu o diademă, și eroicul fiu al lui Santanu, au întunecat cele zece direcții cu săgețile lor. Și Pandava l-a acoperit pe Bhishma, iar Bhishma l-a acoperit și el pe Pandava, cu nori de săgeți. Și, O, rege, minunată a fost această luptă care a avut loc în această lume a oamenilor. Și eroicii războinici care protejau carul lui Bhishma, uciși de fiul lui Pandu, au căzut la pământ, O, monarhule, lângă

carul fiului lui Kunti. Şi săgeţile cu pene ale lui Svetavahana, trase din *Gandiva*, au căzut în toate direcţiile, ca şi cum ar fi avut scopul de a măcelări în masă inamicul. Şi ieşind din carul său, acele săgeţi aprinse, prevăzute cu aripi de aur, arătau ca rânduri de lebede pe cer. Şi toţi cei cereşti, împreună cu Indra, staţionaţi în firmament, priveau cu uimire o altă armă cerească aruncată cu mare forţă de minunatul arcaş Arjuna. Şi privind acea armă minunată de o mare frumuseţe, puternica *Gandiva*, Chitrasena, foarte mulţumit, s-a adresat stăpânului celeştilor, spunând: „Priviţi aceste săgeţi trase de Partha care străbat cerul într-o linie continuă. Minunată este dexteritatea lui Jishnu în evoluţia acestei arme celeste! Fiinţele umane sunt incapabile să tragă cu o astfel de armă, pentru că ea nu există printre oameni. Cât de minunată este din nou această adunare de arme puternice care există din vremuri străvechi! Nu se poate percepe niciun interval între momentul în care el ia săgeţile, le fixează pe coarda arcului şi le lansează întinzând *Gandiva*. Soldaţii sunt incapabili chiar şi să se uite la fiul lui Pandu, care este ca soarele de amiază strălucind pe cer. De asemenea, nimeni nu îndrăzneşte să se uite la Bhishma, fiul lui Ganga. Ambii sunt renumiţi pentru realizările lor şi ambii sunt de o vitejie feroce. Ambii sunt egali în fapte de eroism şi ambii sunt greu de învins în luptă.”

Astfel abordat de Gandharva cu privire la lupta dintre Partha şi Bhishma, stăpânul celor cereşti, O, Bharata, le-a arătat respectul cuvenit amândurora printr-o ploaie de flori celeste. Între timp, Bhishma, fiul lui Santanu, l-a atacat pe Arjuna din partea stângă, în timp ce arcaşul care trăgea cu ambele mâini era pe punctul de a-l străpunge. La aceasta, Vibhatsu, râzând cu voce tare, a tăiat cu o săgeată ascuţită şi prevăzută cu aripi de vultur arcul lui Bhishma, acel erou cu strălucire solară. Apoi Dhananjaya, fiul lui Kunti, l-a străpuns pe Bhishma în piept cu zece săgeţi, deşi acesta din urmă se lupta cu toată vitejia sa. Şi, chinuit de durere, fiul lui Ganga, cu braţe puternice şi de neînvins în luptă, a stat mult timp sprijinindu-se de stâlpul carului său. Şi văzându-l lipsit de cunoştinţă, vizitiul carului său, amintindu-şi instrucţiunile despre protejarea războinicilor când sunt leşinaţi, l-a dus în siguranţă.

SECŢIUNEA LXIV

Vaisampayana a spus: După ce Bhishma a fugit, părăsind fruntea bătăliei, ilustrul fiu al lui Dhritarashtra, ridicând steagul înalt, s-a apropiat de Arjuna, cu arcul în mână şi scoţând un urlet puternic. Şi cu o săgeată cu vârf de lance trasă din arcul său întins până la ureche, el l-a străpuns pe frunte pe acel arcaş teribil de o vitejie feroce, Dhanajaya, care se afla în mijlocul duşmanilor. Şi străpuns cu acea săgeată ascuţită cu vârful de aur în frunte, acel erou cu fapte faimoase arăta strălucitor, O, rege, ca un deal frumos cu un singur vârf. Şi tăiat de acea săgeată, sângele cald al vieţii ţâşni abundent din rană. Şi sângele care îi curgea pe corp strălucea frumos ca o coroană de flori aurii. Şi lovit de Duryodhana cu săgeata, Arjuna, cel cu mâna rapidă şi cu forţă de neînvins, umflat de furie, îl străpunse pe rege în schimb, luând săgeţi care erau înzestrate cu energia şerpilor cu venin virulent. Şi Duryodhana, cu energia sa formidabilă, l-a atacat pe Partha, iar Partha, cel mai de seamă dintre eroi, l-a atacat la rândul său pe Duryodhana. Şi astfel, aceşti doi oameni de seamă, amândoi născuţi în neamul Ajamida, s-au lovit reciproc în luptă. Apoi, aşezat pe un elefant furios, mare cât un munte şi susţinut de patru căruţe, Vikarna s-a năpustit asupra lui Jishnu, fiul lui Kunti. Văzând acel elefant uriaş, care avansa cu viteză, Dhananjaya l-a lovit în cap, între tâmple, cu o săgeată de fier trasă cu mare forţă din arcul întins până la ureche. Şi ca un fulger aruncat de Indra care despică un munte, acea săgeată prevăzută cu aripi de vultur, trasă de Partha, a pătruns până la pene în corpul acelui elefant uriaş ca un deal. Şi grav afectat de săgeată, acel stăpân al speciei elefanţilor a început să tremure şi, lipsit de putere, a căzut la pământ în chinuri intense, ca vârful unui munte despicat de tunet. Şi cel mai bun dintre elefanţi căzând pe pământ, Vikarna coborând brusc în mare teroare, a alergat înapoi opt sute de paşi şi s-a urcat în carul lui Vivingsati. Şi după ce a ucis cu acea săgeată ca un trăsnet elefantul uriaş ca un deal puternic şi arătând ca o masă de nori, fiul lui Pritha l-a lovit pe Duryodhana în piept cu o altă săgeată de acelaşi fel. Şi atât elefantul, cât şi regele fiind astfel răniţi, iar Vikarna fiind învins şi fugind împreună cu susţinătorii carului regelui,

ceilalți războinici, loviți de săgețile trase din *Gandiva*, au fugit de pe câmpul de luptă în panică. Și văzând elefantul ucis de Partha și toți ceilalți războinici fugind, Duryodhana, cel mai important dintre Kuru, și-a întors carul și a fugit în grabă în direcția în care Partha nu se afla. Și când Duryodhana fugea repede, alarmat, străpuns de săgeata aceea și vărsând sânge, Kiritin, încă dornic de luptă și capabil să înfrunte orice dușman, îl mustră astfel, cuprins de mânie: „Sacrificându-ți marea faimă și glorie, de ce fugi, întorcând spatele? De ce nu sună acum trompetele, așa cum sunau când ai plecat din regatul tău? Iată, eu sunt un servitor ascultător al lui Yudhishthira, fiind eu însumi al treilea fiu al lui Pritha, stând aici pentru luptă. Întoarce-te, arată-mi fața ta, O, fiu al lui Dhritarashtra, și ține minte comportamentul regilor. Numele Duryodhana care ți-a fost dat înainte este acum lipsit de sens. Când fugi, părăsind bătălia, unde este perseverența ta în luptă? Nici nu văd gărzile tale de corp. O, Duryodhana, nici în față, nici în spate. O, cel mai de seamă dintre oameni, fugi și salvează-ți viața care îți este dragă din mâinile fiului lui Pandu. ”

SECȚIUNEA LXV

Vaisampayana a spus: Astfel chemat la luptă de ilustrul erou, fiul lui Dhritarashtra s-a întors, înțepat de acele reproșuri, ca un elefant furios și puternic înțepat de un cârlig. Și înțepat de acele reproșuri și incapabil să le suporte, acel războinic puternic și curajos, înzestrat cu o mare viteză, s-a întors pe carul său, ca un șarpe călcat în picioare. Și văzând că Duryodhana se întoarce cu rănile sale, Karna, acel erou printre oameni, împodobit cu un colier de aur, l-a oprit pe rege pe drum și, liniștindu-l, a mers el însuși de-a lungul nordului carului lui Duryodhana pentru a-l întâlni pe Partha în luptă. Și puternicul Bhishma, fiul lui Santanu, întorcându-și caii împodobiți cu aur, de dimensiuni enorme și de culoare galben-maronie, s-a repezit cu arcul în mână, pentru a-l proteja pe Duryodhana de mâna lui Partha. Și Drona și Kripa și Vivingsati și Dussasana și alții, întorcându-se repede, s-au repezit cu viteză, cu arcurile întinse și săgețile fixate pe corzile arcurilor, pentru a-l proteja pe Duryodhana. Și văzând acele divizii avansând spre el ca valurile învolburate ale oceanului, Dhananjaya, fiul lui Pritha, s-a repezit repede spre ele ca o cocostârcă care se repede spre un nor care coboară. Și cu arme cerești în mâini, l-au înconjurat complet pe fiul lui Pritha și au aruncat asupra lui din toate părțile o ploaie perfectă de săgeți, ca norii care aruncă asupra muntelui o ploaie torențială. Și respingând cu arme toate armele acelor tauri dintre Kuru, cel care mânuia *Gandiva*, capabil să înfrunte toți dușmanii, a dezvoltat o altă armă irezistibilă obținută de la Indra, numită *Sanmohana*. Și acoperind în întregime punctele cardinale și alte direcții cu săgeți ascuțite și cu margini ascuțite, prevăzute cu pene frumoase, acel erou puternic le-a amețit simțurile cu sunetul *Gandivei*. Și încă o dată, luând cu ambele mâini acea mare scoică cu sunet puternic, Partha, ucigașul dușmanilor, a suflat cu forță și a umplut punctele cardinale și alte puncte, întregul pământ și cerul, cu acel zgomot. Și acei eroi de seamă ai Kuru au fost cu toții privați de simțuri de sunetul scoicii suflate de Partha. Și toți au rămas nemișcați, arcurile lor, de care nu se despărțeau niciodată, căzându-le din mâini. Și când armata Kuru a devenit insensibilă, Partha, amintindu-și cuvintele lui Uttara, s-a adresat fiului regelui Matsya, spunând: „O, cel mai bun dintre oameni, du-te printre Kuru, cât timp ei rămân insensibili, și adu hainele albe ale lui Drona și Kripa, și cele galbene și frumoase ale lui Karna, precum și cele albastre ale regelui și ale fiului lui Drona. Mi se pare că Bhishma nu este amețit, pentru că știe cum să contracareze arma mea. Așadar, treci mai departe, ținând caii lui la stânga ta, pentru că cei care sunt conștienți trebuie evitați astfel”. Auzind aceste cuvinte, ilustrul fiu al lui Matsya, renunțând la frâiele cailor, a sărit din car și, scoțând hainele războinicilor, s-a întors la locul său. Iar fiul lui Virata a îndemnat apoi cei patru cai frumoși, cu flancurile împodobite cu armuri aurii. Și acei cai albi, îndemnați, l-au dus pe Arjuna departe de mijlocul câmpului de luptă și dincolo de rândurile infanteriei care purta steaguri în mâini. Iar Bhishma, văzând că cel mai bun dintre oameni pleca astfel, l-a lovit cu săgeți. Și Partha, după ce a ucis caii lui Bhishma, l-a străpuns cu zece săgeți. Și abandonându-l pe Bhishma pe câmpul de luptă, după ce i-a ucis mai întâi vizitiul, Arjuna, cu un arc frumos în mână, a ieșit din mulțimea de care, ca soarele care răsare din nori. Iar fiul lui Dhritarashtra, cel mai de seamă dintre eroii din neamul Kuru, revenindu-și în fire, îl văzu pe fiul lui Pritha stând ca un zeu, singur pe câmpul de luptă. Și îi spuse

grăbit (lui Bhishma): „Cum a reușit acesta să-ți scape? Pedepsește-l astfel încât să nu mai poată scăpa.” La auzul acestor cuvinte, fiul lui Santanu i-a zâmbit și i-a răspuns: „Unde ți-era mintea și unde ți-era vitejia când erai inconștient și ai renunțat la săgețile și la arcul tău frumos? Vibhatsu nu este înclinat să comită fapte atroce și sufletul său nu este înclinat spre păcat. El nu renunță la principiile sale nici măcar pentru binele celor trei lumi. Doar datorită acestui lucru nu am fost cu toții uciși în această bătălie. O, tu, cel mai de seamă dintre eroii Kuru, întoarce-te în orașul Kuru și lasă-l și pe Partha să plece, după ce a cucerit vacile. Nu renunța niciodată în mod nechibzuit la binele tău. Într-adevăr, ceea ce duce la bunăstarea cuiva trebuie să fie îndeplinit.”

Vaisampayana a continuat: După ce a ascultat cuvintele bunicului său, care aveau în vedere binele său, furiosul rege Duryodhana, care nu mai era dornic de luptă, a oftat adânc și a tăcut. Și, reflectând că sfatul lui Bhishma era benefic și văzând că Pandavii câștigau în forță, și ceilalți războinici, dornici să-l protejeze pe Duryodhana, au hotărât să se întoarcă. Și văzându-i pe acești eroi de seamă ai Kuru plecând spre orașul lor, Dhananjaya, fiul lui Pritha, cu inima veselă, i-a urmat o vreme, dorind să le vorbească și să-i venereze. Și după ce l-a venerat pe bătrânul bunic — fiul lui Santanu, precum și pe învățătorul Drona, și după ce i-a salutat cu săgeți frumoase pe fiul lui Drona și pe Kripa și pe alți venerabili dintre Kuru, fiul lui Pritha a spart cu o altă săgeată coroana lui Duryodhana împodobită cu pietre prețioase. Și după ce i-a salutat astfel pe toți războinicii venerabili și curajoși, el a umplut cele trei lumi cu sunetul arcului *Gandiva*. Și suflând brusc în scoica sa numită *Devadatta*, eroul a străpuns inimile tuturor dușmanilor săi. Și după ce i-a umilit pe cei ostili, arăta strălucitor pe carul său împodobit cu un steag frumos. Și văzând plecarea Kurus, Kiritin i-a spus vesel fiului lui Matsya: „Întoarce-ți caii; vitele tale au fost recuperate; dușmanul pleacă și întoarce-te și tu în orașul tău cu inima veselă”. Și cerești, care au fost martori la această întâlnire minunată între Falguna și Kurus, au fost foarte încântați și s-au întors în locuințele lor, meditând la faptele lui Partha.

SECȚIUNEA LXVI

Vaisampayana a spus: După ce i-a învins pe Kuru în luptă, cel cu ochi ca ai unui taur a adus înapoi bogăția de vite a lui Virata. Și în timp ce Dhritarashtra, după înfrângere, plecau, un număr mare de soldați Kuru ieșind din pădurea adâncă au apărut cu pași lenți în fața lui Partha, cu inimile cuprinse de frică. Și au stat în fața lui cu palmele împreunate și cu părul răvășit. Și obosiți de foame și de sete, ajunși într-o țară străină, insensibili de teroare și confuzi în minte, s-au închinat cu toții fiului lui Pritha și au spus: „*Suntem sclavii tăi*”.

Arjuna a spus: Bine ați venit, fiți binecuvântați. Plecați. Nu aveți niciun motiv să vă temeți. Nu voi lua viața celor care sunt îndurerați. Aveți asigurarea mea că vă voi proteja.

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte de încurajare, războinicii adunați l-au întâmpinat cu binecuvântări, lăudându-i realizările și faima și urându-i viață lungă. Iar Kauravas nu au putut să-l înfrunte pe Arjuna, în timp ce, după ce a învins inamicul, acesta s-a îndreptat spre orașul Virata, ca un elefant cu tâmple sfâșiate. Și după ce a învins întreaga armată a Kuru ca un vânt violent care împrăștie norii, ucigașul de dușmani, Partha, adresându-se cu respect prințului Matsya, a spus: „Numai tu știi, O, copilule, că fiii lui Pritha trăiesc cu toții împreună cu tatăl tău. Nu-i lăuda când intri în oraș, căci atunci regele Matsyas s-ar putea ascunde de frică. Pe de altă parte, când intri în oraș, proclamă în prezența tatălui tău că fapta este a ta, spunând: «*Eu am învins armata Kurus și eu am recuperat vacile de la inamic!*»”

Uttara a spus: Fapta pe care ai săvârșit-o depășește puterile mele. Nu am capacitatea de a o realiza. Totuși, O, Savyasachin, nu te voi da de gol tatălui meu, atâta timp cât nu îmi vei cere să o fac.

Vaisampayana a continuat: După ce a învins armata inamică și a luat toată averea de vite de la Kuru, Jishnu s-a întors din nou la cimitir și, apropiindu-se de același copac Sami, a rămas acolo cu corpul sfâșiat de săgețile inamicului. Apoi, acea maimuță teribilă, arzând ca focul, s-a înălțat în cer împreună cu celelalte creaturi din catargul steagului. Iluzia creată (de Viswakarma) s-a risipit, iar steagul lui Uttara, purtând simbolul unui leu, a fost ridicat din nou pe car. Și după ce a înlocuit săgețile și tolbele celor mai de seamă prinți Kuru, precum și cealaltă armă (*Gandiva*) care sporește ferocitatea unei bătălii, ilustrul prinț al Matsya a pornit spre oraș cu inima bucuroasă, având pe Kiritin ca vizitiu. Și după ce a realizat o faptă extrem de măreață și a ucis dușmanul, Partha, ucigașul de dușmani, și-a împletit părul ca înainte și a luat frâiele din mâinile lui Uttara. Și acel ilustru erou a intrat în orașul Virata, cu inima veselă, redevenind Vrihannala, vizitiul lui Uttara.

Vaisampayana a continuat: Când toți Kauravas au fost înfrânți și învinși, au pornit cu toții spre Hastinapura, cu moralul la pământ. Falguna, pe drumul de întoarcere, s-a adresat lui Uttara, spunând: „O, prințule, O, erou cu brațe puternice, văzând vacile escortate înaintea noastră de păstori, vom intra în metropola lui Virata după-amiază, după ce vom hrăni caii și îi vom spăla. Păstorii, trimiși de tine, să se întoarcă repede în oraș cu vestea cea bună și să proclame victoria ta.”

Vaisampayana a continuat: Fiind de acord cu cuvintele lui Arjuna, Uttara a dat repede ordine mesagerilor, spunând: „Duceți-vă și anunțați victoria regelui. Inamicul a fost învins, iar vacile au fost recuperate. Iar prinții Matsya și Bharata, după ce s-au consultat între ei, s-au apropiat din nou de același copac Sami. Mulțumiți de victoria pe care o câștigaseră, au ajuns la poalele copacului Sami, s-au îmbrăcat și au luat ornamentele și hainele pe care le lăsaseră acolo în carul lor. După ce a învins întreaga armată inamică și a recuperat toate bogățiile din Kuru, eroicul fiu al lui Virata s-a întors în oraș cu Vrihannala ca vizitiu.

SECȚIUNEA LXVII

Vaisampayana a spus: După ce și-a recuperat rapid averea, Virata, care deținea o armată numeroasă, a intrat în orașul său cu inima veselă, însoțit de cei patru Pandavi. Și după ce i-a învins pe Thgartas în luptă și a recuperat toate vacile, acel monarh puternic, împreună cu fiii lui Pritha, arăta strălucitor și strălucea de frumusețe. Și în timp ce curajosul rege, cel care sporea bucuria prietenilor, stătea pe tronul său, toți supușii săi, conduși de brahmani, stăteau în fața lui. Și venerat de ei, regele Matsyas, în fruntea armatei sale, i-a salutat pe brahmani și pe supușii săi în schimb și i-a lăsat să plece cu veselie. Și Virata, regele Matsyas, care deținea o mare armată, a întrebat de Uttara, spunând: „Unde a plecat Uttara?” Și femeile și fecioarele palatului și celelalte femei care locuiau în apartamentele interioare i-au spus cu bucurie: „Vitele noastre au fost capturate de Kuru, Bhuminjaya s-a înfuriat din cauza asta și, din exces de curaj, a plecat singur, având ca secund doar pe Vrihannala, pentru a-i învinge pe cei șase puternici războinici, Bhishma, fiul lui Santanu, Kripa, Karna, Duryodhana, Drona și fiul lui Drona, care au venit cu toții cu armata Kuru.”

Vaisampayana a continuat: Atunci, regele Virata, auzind că fiul său curajos plecase cu un singur car și cu Vrihannala ca vizitiu, s-a umplut de durere și, adresându-se consilierilor săi principali, a spus: „Fără îndoială, Kauravas și alți domni ai pământului, aflând de înfrângerea Trigartas, nu vor rămâne niciodată pe poziții. De aceea, să plece cei dintre războinicii mei care nu au fost răniți de Trigarti, însoțiți de o forță puternică, pentru a-l proteja pe Uttara.” Și spunând acestea, regele a trimis repede, pentru binele fiului său, cai, elefanți, care și un număr mare de soldați de infanterie, echipați și împodobiți cu diverse arme și ornamente. Și astfel, Virata, regele Matsyas, care deținea o armată numeroasă, a ordonat rapid plecarea unei divizii mari formate din patru tipuri de trupe. Și după ce a făcut acest lucru, a spus: „Aflați, fără să pierdeți timp, dacă prințul mai trăiește sau nu! Eu personal cred că cel care are o persoană de sex neutru ca vizitiu nu mai este în viață”.

Vaisampayana a continuat: Atunci, regele Yudhishthira cel drept, zâmbind, i-a spus regelui Virata, care era îndurerat: „O, monarhule, dacă Vrihannala a fost vizitiul său, dușmanul nu va putea să-ți ia vitele astăzi. Protejat de acel vizitiu, fiul tău va putea învinge în luptă pe toți domnii pământului aliați cu Kurușii, ba chiar și pe zei, pe Asuras, pe Siddha și pe Yaksha împreună."

Vaisampayana a continuat: Între timp, mesagerii cu picioare rapide trimiși de Uttara, ajungând în orașul lui Virata, au dat vestea victoriei. Și ministrul-șef l-a informat pe rege despre tot, adică despre marea victorie câștigată, înfrângerea Kurus și sosirea așteptată a lui Uttara. Și a spus: „Toate vacile au fost aduse înapoi, Kurus au fost înfrânți, iar Uttara, ucigașul dușmanilor, este bine, împreună cu vizitiul său". Atunci Yudhishthira a spus: „Este noroc că vacile au fost recuperate și Kurușii învinși. Totuși, nu mi se pare ciudat că fiul tău i-a învins pe Kuruși, pentru că victoria lui este asigurată având pe Vrihannala ca vizitiu".

Vaisampayana a continuat: Auzind de victoria fiului său, care avea o putere nemăsurată, regele Virata s-a bucurat atât de mult încât părul de pe corp i s-a ridicat. După ce le-a dăruit mesagerilor haine, le-a poruncit miniștrilor săi: „Decorați drumurile cu steaguri și veneraţi toţi zeii și zeițele cu ofrande de flori. Și prinții și războinicii curajoși, muzicienii și prostituatele împodobite cu ornamente să mărșăluiască pentru a-l întâmpina pe fiul meu. Și clopotarul, călare pe un elefant iute, să proclame victoria mea în locurile unde se întâlnesc patru drumuri. Și Uttara, îmbrăcată în haine somptuoase și înconjurată de fecioare și cântăreți de elogii, să meargă să-l întâmpine pe fiul meu."

Vaisampayana a continuat: După ce au ascultat aceste cuvinte ale regelui, toți cetățenii, cu obiecte de bun augur în mâini, mulți dintre ei cu chimvale, trompete și scoici, femei frumoase îmbrăcate în rochii somptuoase și recitatori de imnuri sacre și de bun augur, însoțiți de lăudători și menestreli, toboșari și alți muzicieni, au ieșit din orașul puternicului Virata pentru a-l întâmpina pe Uttara, cu vitejia sa nemăsurată. Și după ce a trimis trupe și fecioare și curtezane împodobite cu ornamente, înțeleptul rege al Matsyas a spus cu veselie aceste cuvinte: „O, *Sairindhri*, adu zarurile. Și, O, Kanka, să înceapă jocul." Fiul lui Pandu a răspuns, spunând: „Am auzit că cel a cărui inimă este plină de bucurie nu ar trebui să se joace cu un jucător viclean. De aceea, nu îndrăznesc să joc cu tine, care ești atât de cuprins de bucurie. Îmi doresc mereu să fac ceea ce este bine pentru tine. Totuși, dacă îți face plăcere, să înceapă jocul."

Virata a spus: Sclavele și vacile mele, aurul meu și orice altă avere pe care o am, nimic din toate acestea nu voi putea proteja astăzi, chiar dacă nu aș juca jocuri de noroc". Kanka a răspuns: „O, monarhule, O, dăruitorule de onoruri, ce treabă ai cu jocurile de noroc, care sunt însoțite de numeroase rele? Jocul de noroc este plin de multe rele; prin urmare, ar trebui evitat. Poate că l-ai văzut sau cel puțin ai auzit de Yudhishthira, fiul lui Pandu. El și-a pierdut regatul vast și prosper și pe frații săi, asemeni unor zei, la zaruri. Din această cauză, sunt împotriva jocului de noroc. Dar dacă dorești, O, rege, voi juca."

Vaisampayana a continuat: În timp ce jocul era în desfășurare, Matsya i-a spus fiului lui Pandu: „Iată, Kauravas, care sunt atât de redutabili, au fost învinși în luptă de fiul meu". La auzul acestor cuvinte, ilustrul rege Yudhishthira a spus: „De ce nu ar cuceri cel care îl are pe Vrihannala ca vizitiu?"

Astfel abordat, regele Matsya s-a înfuriat și i-a spus fiului lui Pandu: „Brahmanule mizerabil, îndrăznești să compari pe cineva de sex neutru cu fiul meu! Nu știi ce este potrivit și ce este nepotrivit să spui? Fără îndoială, mă disprețuiești. De ce nu ar trebui fiul meu să-i învingă pe toți cei conduși de Bhishma și Drona? O, brahman, doar din prietenie îți iert această ofensă. Totuși, nu mai spune asta niciodată dacă vrei să trăiești."

Yudhishthira a spus: „Acolo unde Bhishma și Drona și fiul lui Drona și fiul lui Vikartana și Kripa și regele Duryodhana și alți războinici regali și puternici sunt adunați sau acolo unde Indra însuși este înconjurat de Maruts, ce altă persoană în afară de Vrihannala poate lupta, înfruntându-i pe toți! Nimeni nu a fost și nimeni nu va fi egalul lui în puterea brațelor! Într-adevăr, numai Vrihannala are inima plină de bucurie la vederea unui conflict teribil. El este cel care i-a învins pe cei, pe Asuri și pe oamenii care luptau împreună. Cu un astfel de aliat, de ce nu ar cuceri fiul tău dușmanul?" **Virata a spus**: „Deși ți-am interzis în repetate rânduri, tot nu-ți ții limba în frâu. Dacă nu ar fi nimeni care să pedepsească, nimeni nu ar practica virtutea".

Vaisampayana a continuat: Spunând acestea, regele, cuprins de furie, l-a lovit cu putere pe Yudhishthira în față cu un zar și l-a mustrat cu mânie, spunând: „Să nu se mai întâmple asta niciodată!" Și, lovit violent, sângele a început să-i curgă din nas. Dar fiul lui Pritha l-a prins în mâini înainte să cadă pe pământ. Iar virtuosul Yudhishthira a aruncat apoi o privire către Draupadi, care stătea lângă el. Mereu ascultătoare de dorințele stăpânului ei, impecabila Draupadi, înțelegând ce voia să spună, a adus un vas de aur umplut cu apă și a primit sângele care îi curgea din nas. Între timp, Uttara, încântat de parfumuri dulci de diverse feluri și împodobit cu coroane de flori, a intrat încet în oraș, fiind primit cu respect de cetățeni, femei și oamenii din provincii. Și apropiindu-se de poarta palatului, a trimis vestea sosirii sale tatălui său. Și portarul, apropiindu-se de rege, a spus: „Fiul tău Uttara așteaptă la poartă împreună cu Vrihannala". Iar regele Matsya, cu inima veselă, i-a spus: „Fă-i să intre pe amândoi, căci sunt foarte nerăbdător să-i văd". Atunci Yudhishthira, regele Kurus, îi șopti ușor la ureche paznicului: „Lasă-l pe Uttara să intre singur; Vrihannala nu trebuie să intre. Acesta este jurământul eroului cu brațe puternice, că oricine îmi va provoca o rană sau îmi va vărsa sângele, cu excepția unei bătălii, nu va trăi. Aprins de furie, el nu va suporta niciodată cu răbdare să mă vadă sângerând, ci îl va ucide pe Virata chiar acum, împreună cu sfetnicii, trupele și caii săi."

SECȚIUNEA LXVIII

Vaisampayana a spus: Atunci Bhuminjaya, fiul cel mare al regelui, a intrat și, după ce s-a închinat la picioarele tatălui său, s-a apropiat de Kanka. El îl văzu pe Kanka acoperit de sânge, așezat pe pământ la un capăt al curții, îngrijit de *Sairindhri*. Văzând aceasta, Uttara îl întrebă grăbit pe tatăl său: „O, rege, cine l-a lovit pe acesta? Cine a săvârșit această faptă păcătoasă?"

Virata a răspuns: Acest brahman necinstit a fost lovit de mine. Merită chiar mai mult decât atât. Când eu te lăudam pe tine, el lăuda acea persoană de al treilea sex.

Uttara a spus: Tu, O, rege, ai comis o faptă necorespunzătoare. Împacă-te repede cu el, ca să nu te consume până la rădăcini otrava virulentă a blestemului unui brahman!

Vaisampayana a continuat: După ce a auzit cuvintele fiului său, Virata, cel care a extins granițele regatului său, a început să-l liniștească pe fiul lui Kunti, care era ca un foc ascuns în cenușă, pentru a-i obține iertarea. Iar Pandava i-a răspuns regelui dornic să-i obțină iertarea: „O, rege, l-am iertat de mult. Nu am niciun pic de mânie. Dacă sângele din nările mele ar fi căzut pe pământ, atunci, fără îndoială, tu, O, monarhule, ai fi fost distrus împreună cu regatul tău. Totuși, nu te învinovățesc, O, rege, pentru că ai lovit o persoană nevinovată. Căci, O, rege, cei puternici acționează în general cu o severitate irațională."

Vaisampayana a continuat: Când sângerarea s-a oprit, Vrihannala a intrat (în sala de consiliu) și, după ce i-a salutat pe Virata și Kanka, a rămas tăcut. Iar regele, după ce l-a liniștit pe șeful Kurus, a început să-l laude, în auzul lui Savyasachin, pe Uttara, care se întorsese din bătălie. Și regele a spus: „O, tu, care sporești bucuriile prințesei Kekaya, în tine am cu adevărat un fiu! Niciodată nu am avut și nici nu voi avea un fiu care să fie egal cu tine! Cum ai putut, O, copilule,

să-l înfrunți pe Karna, care nu lasă nici măcar o singură urmă neatinse printre cele o mie pe care le poate viza simultan? Cum ai putut, O, copilule, să-l înfrunți pe Bhishma, care nu are egal în întreaga lume a oamenilor? Cum ai putut, O, copilule, să-l înfrunți pe Drona, cel mai priceput dintre toți mânuitorii de arme, preceptorul Vrishnis și Kauravas, cel născut de două ori, care poate fi considerat învățătorul tuturor Kshatriyas? Cum ai putea să-l întâlnești în luptă pe celebrul Aswatthaman? Cum ai putea, O, copilule, să-l întâlnești pe Duryodhana, prințul care este capabil să străpungă chiar și un munte cu săgețile sale puternice? Toți dușmanii mei au fost înfrânți. O briză plăcută pare să sufle în jurul meu. Și din moment ce ai recuperat în luptă toată averea mea care fusese confiscată de Kuru, se pare că toți acei războinici puternici au fost cuprinși de panică. Fără îndoială, tu, taur printre oameni, ai învins dușmanul și le-ai răpit bogăția mea de vite, ca o pradă de la un tigru. ”

SECȚIUNEA LXIX

Uttara a spus: Eu nu am recuperat vacile și nici nu am învins dușmanul. Toate acestea au fost realizate de fiul unei zeități. Capabil să lovească ca un fulger, acel tânăr de origine cerească, văzându-mă fugind de frică, m-a oprit și s-a urcat în carul meu. El a fost cel care a recuperat vacile și i-a învins pe Kauravas. Fapta, O, tată, este a acelui erou, nu a mea. El a fost cel care i-a respins cu săgeți pe Kripa și Drona și pe fiul lui Drona, de energie puternică, și pe fiul lui Suta și pe Bhishma. Atunci, acel erou puternic i-a spus prințului Duryodhana, care fugea ca un șef de elefanți, aceste cuvinte: „O, prinț al neamului Kuru, nu văd că ai fi în siguranță nici măcar la Hastinapura. Protejează-ți viața folosindu-ți puterea. Nu vei scăpa de mine fugind. De aceea, hotărăște-te să lupți. Dacă vei învinge, suveranitatea pământului va fi a ta, iar dacă vei fi ucis, cerul însuși va fi al tău.”

Astfel abprdat, regele Duryodhana — acel tigru printre oameni, înconjurat de consilierii săi —, suspinând pe carul său ca un șarpe întors, a aruncat cu săgeți înzestrate cu viteza și forța fulgerelor. Văzând toate acestea, venerabile domn, coapsele mele au început să tremure. Apoi, acel tânăr celest a străpuns cu săgeți armata Kuru, formată din războinici leonini. Și după ce a străpuns și a lovit acea mulțime de care, acel tânăr, puternic ca un leu, a râs de ei și le-a furat hainele și veșmintele. Într-adevăr, cei șase mari războinici ai Kuru au fost învinși de acel erou singur, la fel cum o turmă de animale care se plimbă prin pădure este învinsă de un singur tigru furios.

Virata a spus: Unde este acel tânăr celebru, cu brațe puternice, de origine cerească, acel erou care a recuperat în luptă averea mea care fusese confiscată de Kuru? Sunt nerăbdător să-l văd și să-l venerez pe acel războinic puternic, de origine cerească, care te-a salvat pe tine și vitele mele.

Uttara răspunse: Puternicul fiu al unei zeități a dispărut pe loc. Cred însă că se va arăta mâine sau poimâine.

Vaisampayana continuă: Virata, stăpânul unei mari armate, rămase în necunoștință de fiul lui Pandu, care îi fusese descris astfel de Uttara și care trăia deghizat în palat. Cu permisiunea nobilului Virata, Partha i-a oferit cu propriile mâini hainele pe care le adusese fiicei lui Virata. Frumoasa Uttara, primind acele haine noi și scumpe de diferite feluri, s-a bucurat nespus, împreună cu fiul regelui Matsya.

SECȚIUNEA LXX

Vaisampayana a spus: Apoi, în a treia zi, îmbrăcați în haine albe după baie și împodobiți cu tot felul de ornamente, acei mari războinici, cei cinci frați Pandava, după ce și-au îndeplinit sarcina, cu Yudhishthira în frunte, arătau strălucitori când au intrat pe poarta palatului ca cinci elefanți iuți. Și după ce au intrat în sala de consiliu a lui Virata, au luat loc pe tronurile rezervate regilor și străluceau ca focurile de pe altarul sacrificial. Și după ce Pandava și-au luat locurile, Virata,

stăpânul pământului, a venit acolo pentru a ține consiliul și a îndeplini alte îndatoriri regale. Și văzându-i pe iluștrii Pandava strălucind ca focurile, regele a reflectat pentru o clipă. Apoi, plin de mânie, regele Matsya i-a vorbit lui Kanka, care stătea acolo ca un zeu și arăta ca stăpânul zeilor, înconjurat de Maruts. Și a spus: „Tu, jucător de zaruri, ai fost angajat de mine ca curtean! Cum ai putut ocupa tronul regal îmbrăcat astfel, în haine și podoabe frumoase?”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Virata, O, rege, și dorind să glumească cu el, Arjuna a răspuns zâmbind: „Această persoană, O, rege, merită să ocupe același scaun cu Indra însuși. Devotat brahmanilor, familiarizat cu *Vedele*, indiferent la lux și plăcerile carnale, practicând în mod obișnuit sacrificii, constant în jurămintele sale, acesta este, într-adevăr, întruchiparea virtuții. Cel mai important dintre toți oamenii, înzestrat cu energie și superior tuturor celor de pe pământ în ceea ce privește inteligența, devotat ascetismului, el este familiarizat cu diverse arme. Nicio altă persoană dintre creaturile mobile și imobile din cele trei lumi nu posedă și nu va poseda vreodată o astfel de cunoaștere a armelor. Și nu există nimeni, nici măcar printre zei, Asura, oameni, Rakshasa, Gandharva, șefii Yaksha, Kinnara sau puternicii Uraga, care să fie ca el. Dotat cu mare previziune și energie, iubit de cetățenii și locuitorii provinciilor, el este cel mai puternic dintre războinicii cu carul dintre fiii lui Pandu. Un executant de sacrificii, devotat moralității și cu pasiuni stăpânite, asemenea unui mare Rishi, acest înțelept regal este celebrat în toate lumile. Posedând o mare forță și o mare inteligență, capabil și sincer, el își controlează complet toate simțurile. Egal cu Indra în bogăție și cu Kuvera în acumularea de bogății, el este protectorul lumilor, asemenea lui Manu însuși, cu puterea sa nemaipomenită. Înzestrat cu o mare putere, el este chiar așa. Bun cu toate creaturile, el nu este altul decât taurul din neamul Kuru, regele Yudhishthira cel drept. Realizările acestui rege seamănă cu soarele însuși, cu strălucirea lui aprinsă. Iar faima lui s-a răspândit în toate direcțiile, ca razele acelui astru. Și, asemenea razelor care urmează soarele răsărit, strălucitor, zece mii de elefanți rapizi l-au urmat, O, rege, când locuia printre Kuru. Și, O, rege, treizeci de mii de care împodobite cu aur și trase de cei mai buni cai îl urmau și ele pe atunci. Și opt sute de barzi împodobiți cu cercei cu pietre prețioase strălucitoare și însoțiți de menestreli îi recitau laudele în acele zile, ca și Rishii care îl împodobeau pe Indra. Și, O, rege, Kauravas și alți domni ai pământului îl serveau mereu ca niște sclavi, așa cum celeștii îl serveau pe Kuvera. Acest rege eminent, asemănător soarelui strălucitor, îi făcea pe toți domnii pământului să-i aducă tribut ca persoanele din clasa agricolă. Și optzeci și opt de mii de Snataka cu suflet înalt depindeau pentru subzistența lor de acest rege care practica jurăminte excelente. Acest ilustru domn îi proteja pe bătrâni și pe cei neajutorați, pe mutilați și pe orbi, ca pe fiii săi, și își conducea supușii cu virtute. Stabil în moralitate și autocontrol, capabil să-și stăpânească mânia, generos, devotat brahmanilor și sincer, acesta este fiul lui Pandu. Prosperitatea și priceperea acestui om îl afectează pe regele Suyodhana și pe adepții săi, inclusiv pe Karna și pe fiul lui Suvala. Și, O, stăpâne al oamenilor, virtuțile acestui om sunt imposibil de enumerat. Acest fiu al lui Pandu este devotat moralității și se abține întotdeauna de la rău. Având astfel de calități, nu merită oare acest taur printre regi, acest fiu al lui Pandu, O, monarhule, să ocupe tronul regal?”

SECȚIUNEA LXXI

Virata spuse: Dacă acesta este într-adevăr regele Kuru, Yudhisthira, fiul lui Kunti, care dintre aceștia este fratele său Arjuna și care este puternicul Bhima? Care dintre aceștia este Nakula, care este Sahadeva și unde este celebra Draupadi? După înfrângerea lor la zaruri, nimeni nu a mai auzit nimic despre fiii lui Pritha.

Arjuna a spus: „Chiar și acesta, O, rege, care se numește Vallava și este bucătarul tău, este acel Bhima cu brațe puternice, vitejie teribilă și impetuozitate furioasă. El a fost cel care a ucis furioșii Rakshasas pe munții Gandhamadana și i-a procurat lui Krishna flori celeste cu parfum minunat. Chiar el este acel Gandharva, care l-a ucis pe Kichaka, cel cu sufletul rău, și el a fost cel care a ucis tigrii, urșii și mistreții din apartamentul interior al palatului tău. Cel care a fost

îngrijitorul calului tău este ucigașul dușmanilor numit Nakula, iar acesta este Sahadeva, îngrijitorul vacilor tale. Ambii fii ai lui Madri sunt mari războinici, renumiți și frumoși. Aceşti doi tauri ai neamului Bharata, îmbrăcați în haine frumoase și împodobiți cu ornamente excelente, sunt egali cu o mie de mari războinici. Și chiar această doamnă cu ochi ca petalele de lotus, talie subțire și zâmbet dulce este fiica lui Drupada, femeia de serviciu a soției tale, *Sairindhri*, pentru care, O, rege, au fost uciși Kichaka. Eu sunt, O, rege, Arjuna, despre care, evident, ai auzit, fiul lui Pritha, care este mai mic decât Bhima și mai mare decât gemenii! Noi, O, rege, am petrecut fericiți în lăcașul tău perioada în care nu am fost descoperiți, ca niște prunci în pântec!”

Vaisampayana a continuat: După ce Arjuna i-a indicat pe acei eroi – cei cinci Pandavi –, fiul lui Virata a vorbit despre vitejia lui Arjuna. Iar Uttara i-a identificat din nou pe fiii lui Pritha. Iar prințul a spus: „Cel cu tenul strălucitor ca aurul pur, care este robust ca un leu adult, cu nasul proeminent, cu ochii mari și expresivi și cu fața lată și de culoarea cuprului, este regele Kurus. Iată-l pe cel al cărui pas este ca al unui elefant furios, a cărui ten este ca al aurului încins, a cărui umeri sunt largi și expandați, și a cărui brațe sunt lungi și groase, este Vrikodara. Iar cel care stă lângă el, acel tânăr de ten închis, care este ca un conducător al unei turme de elefanți, ale cărui umeri sunt largi ca ale unui leu, ale cărui pași sunt ca ale unui elefant puternic și ale cărui ochi sunt mari și expansivi ca frunzele de lotus, este Arjuna, cel mai de seamă dintre arcași. Toți, aproape de rege, sunt acei oameni de seamă, gemenii, asemănători cu Vishnu și Indra, și care nu au egali, în lumea oamenilor, în frumusețe, putere și comportament. Și aproape de ei, iată, stă Krishna, frumoasă ca aurul, asemănătoare cu întruchiparea luminii, având tenul de lotus albastru, asemănătoare cu o fecioară cerească, și asemănându-se cu întruchiparea vie a lui Lakshmi însăși.”

Vaisampayana a continuat: Apoi, fiul lui Virata a început să descrie vitejia lui Arjuna, spunând: „Chiar și acesta este cel care a ucis dușmanul, asemenea unui leu care devastează o turmă de cerbi. Chiar și el a străbătut mulțimile de care ostile, ucigând cei mai buni războinici ai lor. El a ucis un elefant uriaș și furios cu o singură săgeată. Străpuns de el, acel animal uriaș, cu flancurile împodobite cu o armură de aur, a căzut, străpungând pământul cu colții săi. Prin el, vacile au fost recuperate și Kauravas au fost învinși în luptă. Urechile mele au fost asurzite de sunetul cochiliei sale. Prin acest erou al faptelor feroce, Bhishma și Drona, împreună cu Duryodhana, au fost învinși. Această realizare este a lui, nu a mea.”

Vaisampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale sale, puternicul rege al Matsyas, considerându-se vinovat că l-a jignit pe Yudhishthira, i-a răspuns lui Uttara: „Cred că a sosit timpul să-i împac pe fiii lui Pandu. Și, dacă dorești, o voi da pe fiica mea Uttara lui Arjuna.”

Uttara a spus: Demni de adorarea, venerația și respectul nostru, a sosit timpul să-i venerăm pe iluștrii fii ai lui Pandu, care merită să fie veneraţi de noi.

Virata a spus: Când am fost supus inamicului în luptă, Bhimasena m-a salvat. Vaca mea a fost recuperată de Arjuna. Datorită puterii brațelor lor am obținut victoria în luptă. În aceste condiții, noi toți, împreună cu consilierii noștri, îl vom împăca pe Yudhishthira, fiul lui Kunti. Fii binecuvântat, împreună cu toți frații tăi, O, taur printre fiii lui Pandu. Dacă, O, rege, am spus sau am făcut vreodată ceva din ignoranță care te-a jignit, se cuvine să ne ierți. Fiul lui Pandu este virtuos.

Vaisampayana a continuat: Atunci, Virata, cu sufletul înalt, încântat nespus, s-a apropiat de regele Yudhishthira și a încheiat o alianță cu el, oferindu-i întregul său regat, împreună cu sceptrul, tezaurul și metropola. Adresându-se tuturor Pandavilor, și în special lui Dhananjaya, puternicul rege al Matsyas a repetat de mai multe ori: „Este un noroc că vă văd”. Și după ce i-a îmbrățișat din nou și din nou pe Yudhishthira, Bhima și fiii lui Madri și le-a mirosit capetele, Virata, stăpânul unei mari armate, nu se sătura să-i privească. Și fiind foarte mulțumit, i-a spus regelui Yudhishthira: „Ce noroc că vă văd în siguranță, scăpați din pădure. Este un noroc că ați reușit cu greu să treceți

perioada exilului, fără a fi descoperiți de acei răi. Îmi cedez întregul meu regat fiilor lui Pritha, și tot ce mai am. Fiii lui Pandu să accepte acestea fără cea mai mică ezitare. Și Dhananjaya, numit și Savyasachin, să accepte mâna Uttarei: pentru că cel mai bun dintre oameni este potrivit să fie stăpânul ei". Astfel abordat, regele Yudhishthira cel drept aruncă o privire asupra lui Dhananjaya, fiul lui Pritha. Și privit de fratele său, Arjuna îi spuse regelui Matsya: „O, monarhule, o accept pe fiica ta ca noră. Și o alianță de acest fel între Matsya și Bharatas este, într-adevăr, de dorit."

SECȚIUNEA LXXII

Virata a spus: De ce, O, cel mai bun dintre Pandavi, nu dorești să o iei de soție pe fiica mea, pe care ți-o ofer?

Arjuna a spus: „Locuind în apartamentele tale interioare, am avut ocazia să o văd mereu pe fiica ta, iar ea, singură sau în companie, avea încredere în mine ca în tatăl ei. Fiind priceput în cântat și dansat, eram plăcut și apreciat de ea și, într-adevăr, fiica ta mă consideră întotdeauna protectorul ei. O, rege, am trăit un an întreg cu ea, deși ea ajunsese la vârsta pubertății. În aceste circumstanțe, tu sau alți bărbați nu puteți, fără motiv, să aveți suspiciuni împotriva ei sau a mea. De aceea, O, rege, eu, care sunt pur și îmi controlez simțurile, te rog, O, monarh, să-mi dai fiica ta ca noră. Astfel, îi atest puritatea. Nu există nicio diferență între o noră și o fiică, la fel cum nu există nicio diferență între un fiu și propriul fiu. Prin adoptarea acestei căi, puritatea ei va fi dovedită. Mă tem de acuzații calomnioase și false. Prin urmare, O, rege, o accept pe fiica ta Uttara ca nora mea. Depășind pe toți în cunoașterea armelor, asemănându-se cu un tânăr celest în frumusețe, fiul meu, puternicul Abhimanyu, este nepotul preferat al lui Vasudeva, cel care mânuiește discul. El, O, rege, este potrivit să fie ginerele tău și soțul fiicei tale."

Virata a spus: Este potrivit ca cel mai bun dintre Kuru, Dhananjaya, fiul lui Kunti, care este atât de virtuos și înțelept, să spună acest lucru. O, fiu al lui Pritha, fă ceea ce crezi că trebuie făcut după aceasta. Cel care îl are pe Arjuna ca tată al ginerelui său, are toate dorințele împlinite.

Vaisampayana a continuat: După ce monarhul a spus aceasta, Yudhishthira, fiul lui Kunti, și-a dat acordul pentru ceea ce fusese convenit între regele Matsya și Arjuna. Și, O, Bharata, fiul lui Kunti a trimis invitații lui Vasudeva și tuturor prietenilor și rudelor sale, iar Virata a făcut la fel. Apoi, după expirarea celui de-al treisprezecelea an, cei cinci Pandavi s-au stabilit într-unul dintre orașele lui Virata, numit Upaplavya, iar Vibhatsu, fiul lui Pandu, i-a adus pe Abhimanyu și Janardana, precum și pe mulți oameni din neamul Dasarha din țara Anarta. Și regele Kasi, precum și Saivya, fiind foarte prietenos cu Yudhishthira, au sosit acolo, fiecare însoțit de o trupă Akshauhini. Și puternicul Drupada, împreună cu eroicii fii ai Draupadi și invincibilul Sikhandin, precum și cel mai priceput mânuitor de arme, invincibilul Dhrishtadyumna, au venit acolo cu o altă trupă Akshauhini. Și toți regii care au venit nu erau doar stăpâni ai Akshauhini, ci și executanți de sacrificii cu daruri în abundență pentru Brahmanas, cunoscători ai *Vedelor,* înzestrați cu eroism și gata să moară în luptă. Și văzându-i sosind, cel mai de seamă dintre oamenii virtuoși, regele Matsyas, i-a adorat cum se cuvine și le-a ospătat trupele, servitorii și cărăușii. Și el a fost foarte încântat să-și dea fiica lui Abhimanyu. Și după ce regii au venit acolo din diferite părți ale țării, au venit Vasudeva împodobit cu ghirlande de flori, Halayudha, Kritavarman, fiul lui Hridika, Yuyudhana, fiul lui Satyaki, Anadhristi și Akrura, Samva și Nisatha. Și acești învingători ai dușmanilor au venit acolo aducând cu ei pe Abhimanyu și pe mama sa. Și Indrasena și alții, după ce au trăit la Dwaraka un an întreg, au venit acolo, aducând cu ei carele bine împodobite ale Pandavilor. Și au venit și zece mii de elefanți și zece mii de care, și sute de milioane de cai și sute de miliarde de soldați de infanterie, și nenumărați războinici Vrishni, Andhaka și Bhoja de mare energie, în urma acelui tigru dintre Vrishni, Vasudeva de mare strălucire. Și Krishna le-a dat fiecăruia dintre iluștrii fii ai lui Pandu numeroase sclave, pietre prețioase și mantii. Apoi a început festivalul nupțial între familiile regelui Matsya și Pandava. Și atunci cochilii, cinele, cornurile,

tobele și alte instrumente muzicale alese de Pandava au început să cânte în palatul lui Virata. Și sute de cerbi de diferite feluri și animale curate au fost ucise. Și vinuri de diferite feluri și sucuri îmbătătoare din copaci au fost colectate din belșug. Și mimi, barzi și elogii, versați în cântat și în tradiții legendare, au așteptat pe regi și le-au cântat laudele și genealogiile. Și matroanele din Matsyas, cu trupuri și membre simetrice, purtând cercei din perle și pietre prețioase, conduse de Sudeshna, au venit la locul unde urma să fie încheiat legământul căsătoriei. Și printre acele femei frumoase, cu tenul deschis și podoabe excelente, Krishna era cea mai frumoasă, cea mai renumită și cea mai strălucitoare. Și toate au venit acolo, conducând-o pe prințesa Uttara împodobită cu toate ornamentele și asemănându-se cu fiica marelui Indra însuși. Și apoi Dhananjaya, fiul lui Kunti, a acceptat-o pe fiica lui Virata, cu membrele fără cusur, în numele fiului său cu Subhadra. Și marele rege, Yudhishthira, fiul lui Kunti, care stătea acolo ca Indra, a acceptat-o și el ca noră. Și după ce a acceptat-o, fiul lui Pritha, cu Janardana în fața lui, a dispus să se desfășoare ceremoniile nunții ilustrului fiu al lui Subhadra. Și Virata i-a dat atunci (ca zestre) șapte mii de cai înzestrați cu viteza vântului și două sute de elefanți de cea mai bună calitate, precum și multe bogății. Și după ce a turnat în mod corespunzător libații de unt clarificat pe focul aprins și a adus omagiu celor născuți de două ori, Virata le-a oferit Pandavilor regatul său, armata, trezoreria și pe sine însuși. Și după ce căsătoria a avut loc, Yudhishthira, fiul lui Dharma, le-a dăruit brahmanilor toată averea adusă de Krishna, de o glorie nepieritoare. Și le-a dăruit, de asemenea, mii de vaci, diverse feluri de veșminte, diverse podoabe excelente, vehicule, paturi, feluri de mâncare delicioase de diferite feluri și băuturi cardinale de diverse specii. Și regele a făcut, de asemenea, daruri de pământ brahmanilor, cu riturile cuvenite, și, de asemenea, mii de vite. Și a dăruit, de asemenea, mii de cai și mult aur și multe bogății de alte feluri, persoanelor de toate vârstele. Și, O, taur al neamului Bharata, orașul regelui Matsya, plin de oameni veseli și bine hrăniți, strălucea ca o mare sărbătoare.

SFÂRȘITUL VIRATA PARVA

TRADUCERE REALIZATĂ CU:

DeepL Translator